

ANDREA LLUKANI

Këtë libër ia kushtoj **Laurës**

SINAKSARI I MADH

Redaktor: prof. em. dr. **Pavli Haxhillazi**

**Botimet “Trifon Xhagjika”
Tiranë, 2013**

PARATHËNIE

Sinaksari është ai libër që përmbledh jetët e shenjtorëve. Fjala Sinaksar e ka origjinën prej *óύίαίηç* që do të thotë *mbledhje*, pra autori i librit në këtë rast është mbledhësi i jetëshkrimeve të shenjtorëve. Libri “Sinaksari i madh” përmban 338 jetëshkrime të shenjtorëve sipas kalendarit ortodoks. E veçanta e këtij sinaksari është se përfshin jetëshkrimet e shenjtorëve iliro-shqiptarë, të cilët janë të shumtë në numër. Ja disa prej tyre: Danaksi nga Vlora, Nikita Shqiptari, Fileti i Ilirisë, Nifoni nga Lukova, Niketa Dardani, Nikodhimi i Beratit, Terini i Butrintit, Trifoni i Sheqishtës, Asti i Durrësit, Elefteri i Vlorës dhe Ilirisë, Sofjanoi i Pogonit etj. Gjithashtu një numër jo i pakët shenjtorësh janë martirizuar në trojet shqiptare. Disa nga ata janë: Joan Vladimiri, Kozmai i Kolkondasit, Gorazhdi dhe Angjellari etj. Gjatë punës kërkimore nëpër libra, gazeta, broshura dhe revista jam përpjekur që jetët e shenjtorëve t’i trajtoj duke i parë nga këndvështrimi i aktivitetit të tyre social, duke theksuar atë çka i kanë ofruar njerëzimit, për shembull: Aleksi, shëron nga epidemitë, Athanasi, shenjti i pjellorisë, Elefteri, shëron gratë shtatëzëna nga dhimbjet, Erazmi, shenjti mbrojtës i marinarëve, Ilija, shenjti mbrojtës kundër thatësirës, Harallambi, shenjti mbrojtës nga murtaja, Kiri, Joani, Kozmai dhe Damjani quhen anargjedë, sepse kuronin të sëmurët falas, Kristofori, shenjti mbrojtës i udhëtarëve, Nikolla, shenjti që mbron detarët dhe endacakët, Marina shëron nga pickimi i gjarpërinjve, Qipriani, shenjti që shpërndan magjitë, Vasili, shenjti që sjell dhurata, Vlashi, shëron sëmundjet e fytit, Trifoni, shenjti mbrojtës i pemtarisë, Theodhora, mbrojtëse e vejushave

dhe jetimëve, Thomaidha, dëbuesja e ngasjeve trupore etj. Disa shenjtorë janë shpallur mbrojtës të qyteteve dhe vendeve për shembull: Andrea, shenjti mbrojtës i Kostandinopojës dhe i Skocisë, Asti, shenjti mbrojtës i Durrësit, Donati, shenjti mbrojtës i Sulit, Dhimitri, shenjti mbrojtës i Selanikut, Prokopi, shenjti mbrojtës i Tiranës, Domino, shenjti mbrojtës i Splitit etj. Gjatë punës studimore jam përpjekur të fus disa të dhëna etnografike për festat dhe traditat popullore që kryhen gjatë ditëve të kremtimit të shenjtorëve. Përleshoret janë marë nga Kremtore e Kishës Orthodokse, të përkthyer nga Fan S. Noli, prandaj gjuha e tyre është disi arkaike. Mendoj se ky libër modest do t’i shtohet serisë së botimeve kishtare dhe do t’u shërbejë besimtarëve për të thelluar njohuritë e tyre në lëmin e agjiologjisë. Libri “Sinaksari i madh” nuk është botim zyrtar i K.O.A.Sh-it, por një përpjekje vetjake e autorit për të dhënë në gjuhën shqipe bëmat e shenjtorëve.

Për herë të parë rreth bëmave të shenjtorëve kam mësuar nga predikimet e teologut Dhimitër Beduli. Në ato kohë sapo isha pagëzuar dhe dëgjoja me ëndje teologun e vetëm që kishte mbijetuar pas një persekutimi të dyfishtë. Vite më vonë filloi predikimet Joan Pelushi, i sapokthyer nga studimet teologjike në SH.B.A. Predikimet e Pelushit përbënin risi, sepse shpesh fliste për bëmat e shenjtorëve iliro-shqiptarë, duke hedhur hapat e parë në shqiptarizimin e K.O.A.Sh-it. Në fillimet e vitit 1995 filloi predikimet kishtare atë Justini, i cili kishte mësuar disi gjuhën shqipe. Predikimet e tij i përkthenin Kosta Xhuba dhe Dr. Vasil Tushi, të cilët ndonëse nuk kishin studiuar teologji, qenë familjarizuar me terminologjinë kishtare. Predikimet e Arkimandrit Justinit në vitin 2004 u përmblodhën në librin “Nga thesari i Shenjtorëve”, i cili është botim zyrtar i K.O.A.Sh-it. Për të përkthyer jetët e shenjtorëve ka pasur edhe përpjekje vetjake, të cilat u kanë shërbyer shpresëtarëve ortodoksë si ushqim shpirtëror.

JANAR

1 Janar

-Më parë në këtë muaj kremtojmë rrethprerjen mishërore të Zotit tonë Jisu Krisht.

-Gjithë sot, kujtojmë Vasilin e Madh.

-Kujtimin e Dëshmor Theodhotit, i cili mbaroi me shpatë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

RRETHPRERJA

Rrethprerja e Krishtit u bë tetë ditë pas lindjes. Në kohët e hershme familjet kishin shumë fëmijë dhe jo të gjithë prej tyre jetonin, sepse kushtet e lindjes ishin të këqija dhe sëmundjet bënë kërdinë. Megjithatë nëse fëmija rezistonte deri në ditën e tetë, atëhere sipas marrëveshjes që kishte bërë Abrahami me Perëndinë, duhej që të rrethpritej. Gjatë ritualit të rrethprerjes fëmijës i vihej emri. “Jisu” është emri që ju dha Mesias në ditën e tetë pas lindjes, atëhere kur ju bë rrethprerja. Jisui e mori emrin prej qiellit kur ëngjëlli njoftoi Josifin (Marku 1, 20-21). Emri Jisu në kohët e mëparshme ishte përdorur tek fëmijët, por më vonë për nderim të Zotit Krisht nuk u përdor më.

PËRLESHORJA E RRETHPRERJES

Fytyrë njerëzore more pa u ndryshuar, mi natyrën e perëndishme, o Zot i zemërdhembshur dhe ligjën e përmbushe plotërisht, rrethprerjen kur durove trupërisht dhe na preve me gërshërë përfundërisht, pësimet e errësirës. Lavdi mirësisë sate o Krisht, lavdi dhembshurisë sate, lavdi bashkëzbritjes sate së patreguar o Fjalë.

VASIL I MADH

Vasili i Madh (329-379) ka lindur në vitin 320 në Qezare të Kapadokisë, në një familje të shquar. Prindërit e tij, Vasili dhe Emelia, qenë fisnikë dhe shpresëtarë, prandaj fëmijës i vunë emrin Vasil që do të thotë *ἀσώεῳ* mbretëror. Studimet e para i kreu në vendlindje dhe më pas në Nikomedi. Në vitin 351 vajti në Athinë ku studioi filozofi, retorikë, filologji, astronomi dhe mjekësi. Gjatë viteve të studimeve zuri miqësi të ngushtë me Grigor Teologun. Në vitin 356 Vasili u kthye në Qezare, ku punoi si mësues retorike. Një ndikim vendimtar në formimin e tij shpirtëror pati vizita që bëri nëpër manastiret e Sirisë, Palestinës dhe Egjiptit. Vasili u dorëzua dhjak dhe asketoi në shkretëtirën e Pontit rreth viteve 360-365. Pasi u hirotonis prift, Vasili u vendos në Qezare, ku u përball me herezinë arianiste. Në vitin 370 u dorëzua episkop. Mësuesi ekumenik shkroi vepra të rëndësishme: apologjitike, komentuese, dogmatike etj. Më e rëndësishmja prej tyre është *Liturgjia Hyjnore*, e cila mban emrin e tij. a) Dogmatike. *Mbi Shpirtin e Shenjtë* (Ἐπιτομή τῆς ἑκκλησιαστικῆς ἐπιτομῆς), u shkrua në vitin 375, *Kundër Eunomit* (Ἐπιτομή τῆς ἐναντιοῦσιν ἐπιτομῆς) në vitin 363. b) Pedagogjike. *Drejtuar të rinjve* (Ἐπιτομή τῆς ἐναντιοῦσιν ἐπιτομῆς), e cila është edhe nga më të rëndësishmet prej veprave të tij. Deri në vitin 1500 është ribotuar

20 herë. c) Komentare. *Rreth gjashtë ditëve* (Ἀπὸ ὁπί Ἀπὸ τὸ ἄρτι), që përbëhet prej nëntë ligjëratash etj.

Në pranverën e vitit 327, Vasili i Madh për të lehtësuar vuajtjet dhe dhimbjet e bashkëqytetarëve të tij, themeloi qytetin e famshën të Vasiliadhës, i cili quhej “qyteti i dashurisë”. Vasiliadha gjendej në rrethinat e Qezaresë. Shën Vasili kishte ndërtuar shtëpi për të varfërit, azile pleqsh, spitale, punishte, stalla etj. Me anën e predikimeve të tij nxiste të pasurit që të ofronin ndihma për të lehtësuar dhimbjen e nevojtarëve. Vasili u shqua si udhëheqës i grigjës, por duke qenë prej kohësh i sëmurë, u thye herët në moshën 49-vjeçare. Kisha ortodokse e kremton më 1 janar. Shën Vasili është shenjt i dashur për fëmijët, sepse u bie dhurata të shumta. Më datën 31 dhjetor njerëzit blejnë një vasilopitë, e cila ka brenda një monedhë. Sipas zakonit, në mesnatë atëherë kur viti i vjetër ia lë vendin vitit të ri, kryetari i shtëpisë ndan vasilopitën (meshën e Shën Vasilit) dhe shpërndan pjesët tek anëtarët e familjes. Atij që i bie monedha do të jetë njeriu më me fat i vitit.

PËRLESHORJA E VASILIT

Në tërë dhenë doli fama jote, se ajo ka pritur fjalën tënde, kur përhape dogmat e perëndishme, madhështove natyrën e gjërave, riformove zakonet e njerëzve, Shën Vasil kryepriфт, atë Oshënar, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tanë.

2 Janar

Në dy janar festojmë Silvestrin, papë i Romës (314-335).

-Kujtimin e Oshënar Nilit në Orikum.

-Kujtimin e Dëshmorit Theopistos.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SILVESTRI I ROMËS

Silvestri ishte papë i Romës në vitin 314. Me kishën e perëndimit kemi shumë shenjtorë të përbashkët, të cilët i përkasin epokës përpara ndarjes së kishave. Një nga këta është edhe Silvestri, i cili në lindje kremtohet më 2 janar, ndërsa në perëndim më 31 dhjetor. Ky i fundit ishte i biri i Rufinit dhe kishte lindur në Romë. Në moshën 30-vjeçare u hirotonis nga papa Markeli, duke i ngjitur shkallët e karrierës kishtarë arriti që në vitin 314 të bëhej papë i Romës. Silvestri u shqua në luftën kundër arianizmit. Në Sinodin e parë Ekumenik të Nikeas në vitin 325 u përfaqësua me anën e dy priftërinjve, Viktorit dhe Vinçensit. Ky papë dekretoi kanonet liturgjike për krezmimin. Papë Silvestri lënë shumë vepra, prej të cilave mund të përmendim *Vita Silvestri*, *To Constitutum Silvestri* etj. Silvestri ndërroi jetë në vitin 335.

PËRLESHORJA E SILVESTERIT

Kanun i besës dhe kor’ e butësisë, mësonjës i përkorës, ndrite përpara besnikëve, me të vërtetën e punëve, prandaj i fitove me përunjësinë të lartat, me varfërinë të pasurat. Atë Shën Silvester patriк i madh, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

3 Janar

Në tre të këtij muaji festojmë profetin Malakia.

-Kujtimin e Dëshmorit Gordi nga Qesaria e Kapadokisë.

-Kujtimin e Oshënares Gjinovefa në Paris.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PROFETI MALAKIA

Profeti Malakia është një nga dymbëdhjetë profetët e vegjël të Dhiatës së Vjetër. Ai radhitet si profeti i fundit, që jetoi rreth viteve 400 përpara Krishtit. Libri i tij profetik ndahet në dy pjesë: në të parën qorton popullin dhe priftërinjtë e Izraelit. Profeti Malakia është i furishëm ndaj mëkateve të priftërinjve. Në pjesën e dytë profetizon për ardhjen e Pararendësit të Mesias. Malakia është i fundmi i profetëve para Joan Pagëzorit. Ai ka profetizuar: “Dielli i Drejtësisë do të lindë me shërimin në krahët e tij” (4, 2).

PERLESHORJA E MALAKISË

O Malaki profet i shenjtë, që të kremtojmë me besë, ndërmjeto përpara Zotit, të shpëtohen shpirtet tona.

4 Janar

Në katër të këtij muaji festojmë Mbledhjen e 70-të apostujve.

-Kujtimin e Oshënarit Theoktistit.

-Kujtimin e Oshënares Apolinaria.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MBLEDHJA E 70 APOSTUJVE

Përveç dymbëdhjetë Apostujve, shoqërues të përhershëm, Zoti zgjodhi edhe shtatëdhjetë të tjerë dhe i dërgoi ata dy e nga dy nëpër vende të ndryshme (Lluka 10, 1-17). Këtyre iu shtuan edhe të tjerë, punëtorë të ungjillit, por numri shtatëdhjetë mbeti si diçka simbolike. Numri shtatë dhe shumfishat e tij ishin një numër i shenjtë. Veç të tjerash Krishti mund ta ketë zgjedhur

numrin shtatëdhjetë sepse sipas Librit të Numrave (11,16-25) kaq qenë ata që kanë ndihmuar Moisiun.

70 Apostujt kanë qenë: Jakovi, vëllai i Krishtit, peshkopi i parë i Jerusalemit, Simoni, vëllai i Jakovit dhe peshkopi i dytë i Jerusalemit, Jakovi, vëllai i Mathe Ungjillorit, Stefani Dëshmor i parë, Agavi Apostull dhe profeti Juda i Jakovit. Peshkopët: Barnaba, Prokori nga Qipro, Nikanori nga Nikomedia, Simoni dhe Timoni, Epeneti nga Bostroni, Luka nga Kartagjena e Afrikës së Veriut, Aristarku nga Laodicea e Sirisë, Zinoni nga Zina e Apamisë, Aristovuli nga Diospoli, Apeli nga Bretania, Narçisi nga Smirni i Azisë së Vogël, Rufi nga Athina e Greqisë, Asigriti nga Thiva e Greqisë, Flegoni nga Irkania, Ermis nga Maratona e Greqisë, Patrova nga Dalmacia e Serbisë, Ermai nga Potiolusi, Linoi nga Filipupoli i Bullgarisë, Gaji nga Roma, Filologu nga Efesi e Azisë së Vogël, Luçios nga Sinupoli, Jasoni, Sila dhe Irodioni nga Laodicea, Sila nga Tarso i Azisë së Vogël, Siluani nga Korinthi i Greqisë, Androniku nga Selaniku i Greqisë, Kriski nga Panonia, Amblia nga Kalqedonia, Urbani nga Odiso e Rusisë, Varsava nga Maqedonia, Staqi nga Iraklia e Thrakës, Erasi nga Bizanti, Kuarti nga Paneada, Sosipatri dhe Terenti nga Virito e Libanit, Apoli nga Ikonja e Azisë së Vogël, Epafroditi (ose Epafrafi) nga Qezareja, Qesari nga Andriaki, Sosteni nga Dyrrahu (Durrësi) i Ilirisë, Tikiku nga Kolofonia, Marku nga Vivliupoli, Marku Ungjillori, Justu nga Aleksandria, Artemoni nga Eleftherupoli, Klimi nga Listra e Azisë së Vogël, Onisifori nga Sardenja e Italisë, Tikiku nga Koroni i Greqisë, Karpos nga Kalqedonia, Evodi nga Veria e Greqisë, Fortunati, Akajo, Stefana dhe Filimoni nga Antiokia e Sirisë, Anania nga Gaza, i cili pagëzoi Apostull Palin, Filipi nga Damasku, i cili pagëzoi administratorin e mbretëreshës, Kandaki nga Etiopia, Josifi dhe ata që u martirizuan bashkë me Apostull Palin: Olimbia, Irodioni, Aristarku, Pudi dhe Trofimi.

PERLESHORJA E APOSTUJVE

O apostuj të Shenjtë, lutjuni Zotit tonë Jisu Krisht, tu falë shpirtëve tona, ndjesën e mëkatave.

5 Janar

Në pesë të këtij muaji festojmë Vigjiljen e Thoefanisë.

-Kujtimin e Shenjtores Siglitiqi.

-Kujtimin e Oshënares Domina.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN SIGLITIQIA

Shën Siglitiqia ka jetuar në kohën e Athanasit të madh. Prindërit e saj qenë shumë të pasur dhe shpresëtarë. Duart e tyre qenë kurdoherë të zgjatura drejt fukarenjve. Vajza e tyre Siglitiqi ishte shumë e bukur dhe shumë njerëz dëshironin që të martoheshin me të, por ajo nuk pranonte. Dëshironte që gjithë jetën e saj t'ia përkushtonte kujdesit për njerëzit e varfër dhe të sëmurë, duke ua kufizuar sadopak dhimbjet. E zunë shumë sëmundje të ndryshme, por Perëndia e mbronte. Ajo vdiq në moshën 80-vjeçare, duke na lënë shembullin e njeriut që ia kushtoi jetën bamirësisë.

PERLESHORJA E SIGLITIQISË

Ti o nënë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqë për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Siglitiqi e Shenjtë lavdi më ty.

6 Janar

Më gjashtë të këtij muaji kremtojmë Pagëzimin e Zotit tonë Jisu Krisht.

UJI I BEKUAR

Theofania ose siç quhet ndryshe Uji i Bekuar, na kujton manifestimin e Trinitetit të Perëndisë, Atit, Birit dhe Shpirtit të Shenjtë. Kjo e kremte shënon edhe fillimin e misionit publik të Jisu Krishtit mes njerëzve, tashmë jo si zdrukthëtar, por si mësues me autoritet për të hapur dyert e Mbretërisë së Perëndisë. Sot ne gjithashtu kujtojmë Pagëzimin e tij në lumin Jordan nga Joan Pararendësi. Kur turmat e njerëzve shkonin tek Joani për tu pagëzuar, ai u predikonte mesazhin e Pendimit dhe pagëzimin për ndjesën e mëkatave. Meqenëse Jisu Krishti ishte pa mëkat, ai nuk kishte nevojë që të pagëzohej. Megjithatë Krishti pranoi të pagëzohej për të treguar se ai e aprovonte pagëzimin, si një përgatitje për në Mbretërinë e Perëndisë. Ai donte që njerëzit të kuptonin se pagëzimi ishte një portë, nëpërmjet së cilës, gjithsecili hyn në Mbretërinë e Qiejve. Në fillim ne duhet të pendohemi për veprimet tona të këqija, të pastrojmë zemrën dhe të ndryshojmë jetën, përpara se të bashkohemi me Krishtin.

Në këtë mënyrë festa e Epifanisë, mbi të gjitha na kujton jo vetëm pagëzimin e Krishtit, por edhe pagëzimin tonë. Sot të gjithë besimtarët e pagëzuar duhet të mendojnë për pagëzimin dhe kuptimin që ka ky mister në jetën e gjithsecilit. Pagëzimi ishte një vendim dhe një veprim, që na futi në trupin e Krishtit që është Kisha. Prandaj edhe dita e pagëzimit të Krishtit quhet “dita e Dritave” sepse në kohët e hershme pikërisht në këtë ditë pagëzoheshin me mijëra të krishterë. Drita vezulluese dhe e amëshuar e Krishtit ndriçon me mijëra shpirtëra, që jetojnë me

ngrohtësinë e saj Hyjnore. Ata njerëz të ndriçuar shkëlqyen me veprat e tyre të mira duke mbushur me lavdi Atin Qiellor të mbarë gjithësisë.

PERLESHORJA E EPIFANISË

Kur pagëzohesh në Jordanin o Zot për ne, atëherë falja e Shën Trinisë kudo u shfaq, se zëri prindit po na dëshmonte për ty faqeza, dhe Bir të dashur po të quante edhe Shpirti i Shenjtë si një pëllumb, vërtetonte çdo fjalë me siguri. Ti që u fanepse Krisht Perëndi dhe ndriçove botën lavdi më ty.

7 Janar

Në 7 të këtij muaji festojmë mbledhjen e Joan Pararendësit.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Athanasi.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOAN PARARENDËSI

Vepra kryesore e Shën Joanit ishte parapërgatitja e popullit për ardhjen e Mesisë. Për këtë ai quhet dhe Pararendësi i Zotit tonë Jesu Krisht. Fillimet e aktivitetit publik të Pararendësit i jep Ungjilli sipas Llukës (3:1) “Në vitin e pesëmbëdhjetë të mbretërimit të Tiberit çezar...”. Siç dimë, Tiberi erdhi në fron rreth viteve 767 nga themelimi i Romës, duke hequr nga kjo shifër datën e themelimit të Romës, vitin 753, kemi 767-753 = 14. Kësaj i shtojmë 15 vitet e qeverisjes së tij dhe na del viti 29 pas Krishtit, si viti i fillimit të aktivitetit publik të Joanit. Pararendësi i ftonte njerëzit të pendoheshin e të pagëzoheshin, si parakusht për të hyrë në Mbretërinë e Perëndisë. Pendohuni, sepse Mbretëria e Qiejve është e afërt, predikonte Joani. Profeti

Isaia prej vitesh kishte profetizuar: “Joani është një zë që buçet në shkretëtirë”. Ungjillor Mateu përshkruan thjeshtësinë, varfërinë dhe jetën asketike të Joanit: “Vishej me një rrobë leshi të devesë dhe me një brez lëkure, ai ushqehet me karkaleca dhe mjaltë” (Math. 3:4).

Predikimi i Pararendësit u përkiste interesave mbarënjerezore: “Ai që ka dy tunika le t’i ndajë me atë që s’ka dhe ai që ka të hajë le të veprojë kështu” (Lluka 3:11). Mjaft njerëz i dëgjonin predikimet e tij dhe pagëzoheshin në lumin Jordan, duke rrëfyer mëkatet e tyre. Pagëzimi i Pararendësit, ishte parapërgatitja për ardhjen e Mesisë. “Unë po ju pagëzoj me ujë për pendim, por ai që vjen pas meje është më i fortë se unë dhe unë nuk jam i denjë as t’i mbaj sandalet atij, ai do t’ju pagëzojë me Frymën e Shenjtë” (Math.3:11).

Jesui erdhi nga Galileja në Jordan për t’u pagëzuar te Joani, i cili dëshmoi duke thënë: “E pashë Frymën duke zbritur nga qielli si një pëllumb dhe ndenji mbi të”. Unë e njihja, por ai që më dërgoi të pagëzoj me ujë më tha: “Ai mbi të cilin do të shikosh se zbret Fryma dhe qëndron mbi të është ai që pagëzon me Frymën e Shenjtë” (Joani 1, 32–33). Jordani është lumi i shenjtë i Palestinës. Buron nga liqeni i Galilesë e derdhet në Detin e Vdekur.

PERLESHORJA E PARARENDËSIT

I drejti kujtohet kudo me këngë, po ty të arrin dëshmimi i Krishtit, o Pararendës dhe Pagëzor. Se vërtet u tregove më i nderuari i profetëve, se u lartësove për nderin të pagëzosh të parëlajmëruarin. Prandaj pra u mundove për të vërtetën, dhe me gëzim lëçite në mes të ferrit, se Krishti si njeri u shfaq mi dhe, i cili ngre mëkatin e botës dhe na fal për gjithnjë mëshirën e madhe.

8 Janar

-Në tetë të këtij muaji festojmë Oshënaren Domnikia.
-Kujtimin e Oshënar Gjergj Hozevitit.
-Kujtimin e Shën Agathonit.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

OSHËNARE DOMNIKIA

Oshënore Domnikia e kishte origjinën nga Kalqedonia e Afrikës dhe u bë e krishterë në Kostandinopojë, në kohën e mbretërimit të perandorit Theodhosi i Madh, nga Patriku Nektari i Tarsos (381-397). Domnikia u shqua që herët në radhët e virgjërshave kristiane. Ajo ishte mjaft e moralshme dhe bamirëse. Gjithashtu ishte e përkushtuar deri në fund të Perëndia. Shkëlqimi moral dhe përlësia e bënë që kisha ta ketë në radhët e shenjtoreve. Ajo u martirizua në Kostandinopojë në shekullin e pestë.

PERLESHORJA E DOMNIKIAS

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëndër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoj dhe kryqëzohem dhe varrosem tok me pagëzimin edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty, edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rronj në qiell: po si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohe. dëgjona lutjet, edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

9 Janar

-Në nëntë të këtij muaji festojmë Dëshmor Poliefktin.
-Kujtimin e Efstrat çudibërësit.

-Kujtimin e Dëshmores Andonina nga Nikomedia.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

DËSHMORI POLIEFEKTI

Dëshmori Poliefketi u martirizua gjatë përndjekjes ndaj të krishterëve nga perandori romak Valerian në vitin 260. Ai ishte ushtarak nga Mitilini i Armenisë. Kishte një qëndrueshmëri në besimin tek Krishti. Në momentin që e dënuan vjehri i tij e këshilloi që të tërhiqej dhe si ushtarak që ishte duhej ti nënshtrohej urdhëresës perandorake, por ai nuk e tradhëtoi Perëndinë e vërtetë dhe duke dëshmuar për Krishtin vajti drejt martirizimit.

PERLESHORJA E POLIEFEKTIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

10 Janar

-Në dhjetë të këtij muaji festojmë Grigorin e Nisës.
-Kujtimin e Oshënar Dometianit, peshkop i Melitinës së Armenisë.
-Kujtimin e Markianit, prift në Konstandinopojë.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

GRIGORI I NISËS

Grigori i Nisës (335-395) ka lindur në vitin 332. Ai ishte vëllai i vogël i Vasilit të Madh dhe mësimet e para i mori nga vëllai i tij, Vasili prandaj Grigori e quan atë mësues. Pasi përfundoi shkollën e mesme në Neoçezare vajti për studime në Çezare me qëllim që të bëhet mësues retorike. Grigori u martua me Theosevinë, por martesë e tyre nuk zgjati shumë dhe mbeti i ve. Në moshën 40-vjeçare, i shtyrë nga vëllai i tij Vasili, që atëherë ishte Kryepiskop i Çezaresë, vendosi të pranonte Episkopatën e Nisës. Në vitin 379 Grigori mori pjesë në Sinodin e Antiokisë ku u dënua herezia e Apolinarit. Shenjti ka lënë shumë shkrime: 1) Dogmatike. *Fjala drejtuar Anomionit* (Ἐπιτομή τῆς ἀπολογίας ἀντιπρὸς τὸν ἀνόμιον), e cila u shkrua gjatë viteve 380-383 dhe përbëhet nga katër fjalime nën titullin: Rreth apologjisë gjatë së cilës Anomioni kundërshton padrejtësisht Vasilin e Madh. Kjo veprë është nga më të mirat e Grigorit dhe bën pjesë në literaturën kundërrarianiste. 2) *Rreth jetës së Moisiut ose mbi virtytin e përkryer* (Ἐπιτομή τῆς βίβλου τοῦ Μωϋσῆος ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀσκήσεως), që u shkrua në vitet 390-392. Në pjesën e parë të veprës, Grigori përdor metodën historiko-gramatike të komentimit, ndërsa në pjesën e dytë hedh idetë e tij alegorike. Grigori fjeto në vitin 395. Kujtimin e tij e kremtojmë më 10 janar.

PERLESHORJA E GRIGORIT

O Perëndi i Atërve, që na sillesh gjithnjë, me mirësi dhe butësi, mos e kurse përdëllimin tënd për ne, me lutjet e atërve tanë, qeverise jetën tonë me paqe.

11 Janar

-Në 11 të këtij muaji festojmë Teodos Kinoviarkun.
-Kujtimin e Oshënarit Vitalio nga Gaza e Palestinës.
-Kujtimin e Oshënarit Theodhos, peshkop i Trapezuntës.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TEODOS KINOVIARKU

Oshënar Teodos Kinoviarku ka lindur në vitin 424, në Mogaris të Kapadokisë. Në vitin 451 Teodosi shkoi në Jerusalem për të vizituar vendet e shenjta. Në Antioki të Sirisë mori bekimin e Simeon Stilitit dhe përfitoi shumë nga këshillat e tij për shpëtimin e shpirtit. Prej asketit Login, që asketonte në Jerusalem, mësoi si të fitonte virtytin, të kreshmonte, të lutej dhe të bindej. Oshënar, pasi përparoi në virtyt, vendosi të shkëputej dhe të kishte skitin e tij, në një shpellë jashtë Jerusalemit. Nuk vonoi shumë dhe ai u bë mjaft i famshëm për virtytet e tij. Shumë njerëz nxitonin për ta dëgjuar dhe për t'u këshilluar. Numri i atyre që dëshironin të ndiqnin jetën monakale ishte kaq i madh sa që Teodosi u detyrua të ndërtojë Manastirin e Lavrës, që gjendej përtej Detit të Vdekur. Igumeni i manastirit ishte Teodosi, prandaj u quajt Kinoviarku. Numri i murgjve rritej çdo ditë dhe brenda një kohe të shkurtër kishin arritur në 700. Përreth manastirit shenjti ndërtoi azile pleqsh, spital dhe jetimore. Murgjit e manastirit të Lavrës e kishin ndarë kohën në tri pjesë. Me anën e lutjes synonin mbështetjen shpirtërore për njerëzit në nevojë. Me punën e tyre siguronin mjetet e jetesës, ndërsa me anën e veprimtarisë bamirëse kuronin plagët e të sëmurëve dhe shuanin urinë e të vobektëve. Oshënar shquhej për urtësinë dhe përulësinë e tij. Oshënar Teodos Kinoviarku ndërroi jetë më 11 janar të vitit 529.

PERLESHORJA E TEODOSIT

Me lotë derdhur si reke, shkretëtirën e thatë e vadite për lërim dhe me vajtim dhe psherëtim, gjer njëqind herë pemë mbolle për çdo mundim, u shfaqe pra si yll dhe e ndriçove botën me çdo çudi, shën Theodhos o ati ynë Oshënar, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

12 Janar

-Në 12 të këtij muaji festojmë Dëshmoren e Tatjana.
-Kujtimin e Dëshmores Efthasia.
-Kujtimin e Oshënarit Ilia çudibërësit.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORJA TATJANA

Dëshmorja Tatjana ka qenë vajza e një romaku të shquar. Besonte te Krishti dhe ishte e virtytshme, ndaj u dorëzua dhjakoneshë e Kishës së Romës (në kohët e hershme gratë dorëzoheshin dhjakonesha). Tatjana u kap nga njerëzit e Aleksandër Severit (222-234), të cilët i kërkuan të respektonte 12 perënditë pagane. Shenjtorja nuk pranoi, ndaj e rrahën, i gërvishtën qepallat me grepa, e varën dhe i shqyen trupin. Për ta poshtëruar i qethën kokën e më pas e hodhën tek egërsirat, në zjarr etj. Meqenëse mbeti e pacënuar nga dy martirizimet, i prenë kokën. Virgjëresha martire Tatjana kremtohet më 12 janar.

PERLESHORJA E TATJANËS

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëndër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoj, dhe kryqëzohem dhe

varrosem tok me Pagëzimin: edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty, edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rroj në qiell: po si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohehem. Dëgjona lutjet edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

13 Janar

-Në 13 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Ermili dhe Stratoniku.
-Kujtimi i Dëshmorëve Pakomio dhe Papirino.
-Kujtimin e Ilarionit, peshkop në Puatie të Francës (350-367).
-Kujtimin e Oshënarit Maksim Kafsokalivitit nga Mali i Shenjtë.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ERMILI DHE STRATONIKU

Ermili ka shërbyer si dhjakon në kishën e Sigjidunumit, në Panoninë e Poshtme. Pasi e denoncuan paganët, shenjtin e shpunë në amfiteatër ku iu përgjigj me guxim pyetjeve të Perandorit, duke vënë në lojë kultin e idhujve. Për këto fjalë Ermilin e torturuan egërsisht dhe e shpunë në burg. Atje e vizitoi një engjëll, i cili e ngushëlloi dhe e inkurajoi që të qëndronte i fortë, derisa të mbaronte betejën. Ndaj dhe shenjtin i tha tiranit se besa e tij ishte forcuar më shumë nga torturat. I zemëruar nga këto fjalë, tirani dha urdhër ta torturonin më egërsisht, por megjithëse u rrah mizorisht, shenjtin rezistoi. Gardiani i burgut, Stratoniku, duke parë qëndrimin burrëror të Ermilit, filloi të besonte te Krishti. Ditën tjetër Ermilin e nxorën nga qelia dhe filluan ta torturonin përsëri. E shtrinë përdhe dhe filluan ta rrihnin me kamzhik, me trekëndësha hekuri, më pas ia hapën barkun me anë të kthetrave të shqiponjës derisa filluan t'i

dukeshin të brendshmet. Duke parë mikun e tij që torturohej, Stratoniku shpërtheu në lot. Ushtarët e pyetën pse qante dhe ai u përgjigj se ishte miku i dëshmorit dhe se edhe ai ishte gati të vdiste për dashurinë e Krishtit. Atëherë e arrestuan dhe e lidhën pranë Ermilit. Stratoniku i lutej Ermilit që t'i drejtonte lutje Zotit për t'i dhënë forcë që të rezistonte deri në fund. Pastaj i dërguan të dy në burg. Aty një zë prej qiellit u premtoi kurorën e fitores. Të nesërmen tirani dha urdhër që dy dëshmorët të mbështilleshin me një rrjetë dhe të hidheshin në Danub. Ujërat e lumit i nxorën trupat e shenjtorëve në breg dhe të krishterët i varrosën me nderime.

PERLESHORJA E ERMILIT DHE STRATONIKUT

Dëshmorët e tu o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

14 Janar

-Në 14 të këtij muaji kremtohet Mbyllja e Theofanisë.
-Kujtimin e Oshënarëve të vvarë në Raitho të Sinait.
-Kujtimin e Oshënarit Sava, kryepiskop i Serbisë (1169-1235).
-Kujtimin e Oshënar Theodhulit.
-Kujtimin e apostullit Nina, ndriçuesit të Ivirisë.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR THEODHULI

Oshënar Theodhuli që në moshë të re u ngjiti në Malin e Sinait ku u kap prej barbarëve, të cilët në fillim donin ta vrisnin, por më pas ndërruan mendje dhe vendosën që ta shesin. Djaloshin e bleu Episkopi i Luzit, i cili i solli lirinë. Pasi u takua me babanë e tij, Nilin, vendosën të asketonin së bashku derisa fjetën në shekullin e pestë. Lipsanet e shenjta të Nilit dhe Theodhulit në kohën e perandorit Justin u sollën në Kostandinopojë dhe u vendosën në Kishën e Apostujve të Shenjtë.

PERLESHORJA E THEODHULIT

Me lotë derdhur si reke, shkretëtirën e thatë e vadite për lërim dhe me vajtje dhe psherëtim, gjer njëqind herë pemë mbolle për çdo mundim, u shfaqe pra si yll dhe e ndricove botën më çdo çudi, o Shën Theodhul o ati ynë Oshënar lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

15 Janar

-Në 15 të këtij muaji festojmë Oshënar Pavlin e Tebës.
-Kujtimin e Oshënar Joan Kaliviti.
-Kujtimin e Oshënarit Gabriel.
-Kujtimin e Oshënarit Prokor.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOAN KALIVITI

Oshënar Joan Kaliviti ka lindur në Kostandinopojë në vitin 460, në vitet e perandorit Leoni I (457-474). Babai i Oshënarit quhej Eftrop, ndërsa nëna e tij quhej Theodhora. Joani kishte dëshirë

të studionte Shkrimin e Shenjtë, t'i përkushtohet Perëndisë dhe të qëndronte sa më larg gjërave të kësaj bote. Gjithmonë studionte me shumë dëshirë Ungjillin e Shenjtë. Një ditë shenjtë u largua nga shtëpia atërore dhe shkoi në një manastir të quajtur Aqimit, ku me kreshmë, agripni, lutje dhe vetëpërbajtje arriti të fitojë virtytet. Ditën që shenjtë dorëzoi shpirtin te Perëndia u bënë shumë mrekulli. Të verbërit rigjetën dritën e syve, të paralizuarit ecën etj. Në nderim të shenjtë në shekullin IX, u ndërtua një kishë në Romë ku vendosën dhe lipsanin e shenjtë.

PERLESHORJA E JOANIT

Për Zotin ke patur mall, në foshnjëri Shën Joan dhe botën e shkretë e le, dhe çdo gëzim dhe dëfrim dhe rojete si asketi, pra mun përpara portës, prindërore kalivën, bëre dhe shenjtërove, të gjithë djajt i dërmovë, pra Zoti Jesu o Shën Joan, pas vlerës të lavdëroj.

16 Janar

-Në 16 të këtij muaji festojmë nderimin e vargonjve të apostull Petros.

-Kujtimin e Dëshmorit Danaks nga Vlora.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DANAKSI NGA VLORA

Dëshmori Danaks ka qenë Anagnost i kishës së Vlorës dhe Ilirisë. Nuk dihet me saktësi koha e martirizimit të tij, por sipas Sinaksarit të Nikodhim Agjioritit, Danaksi ishte ngarkuar me ruajtjen e objekteve të shenjta në kishën e Vlorës. Më vonë u diktua dhe e detyruan që t'u bënte fli idhujve. Pasi nuk pranoi,

i prenë kokën me shpatë dhe kështu mori nga Perëndia kurorën e martirit. Kisha jonë e përkujton më 16 janar.

PERLESHORJA E DANAKSIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçme prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

17 Janar

-Në 17 të këtij muaji festojmë Oshënar Andonin e Madh (251-356).

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Gjergj i Janinës.

-Kujtimin e Theodhosit të Madh, të Kostandinopojës (379-395). Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ANDONI I MADH

Andoni i Madh (251-356) ka lindur rreth vitit 251 pas Krishtit. Origjinën e kishte prej familjeje të pasur nga fshati Koma i Egjiptit të sipërm. Në moshën 18-vjeçare Andoni i humbi të dy prindërit e tij. Nga kjo u hidhërua, por gjeti ngushëllim te mësimet e Kishës. Ai e mblodhi shpejt veten duke iu përkushtuar Perëndisë dhe kujdesit për motrën e vogël. Një të diel dëgjoi në Kishë Ungjillin, në të cilin Krishti, duke iu drejtuar një të riu pasanik, i tha se po të dëshironte të bëhej i përsosur, duhej të shiste pasurinë dhe të hollat t'ua ndante të varfërve e t'i shkonte pas. Ai menjëherë e vuri në zbatim thirrjen hyjnore. Shën Andoni zgjodhi një vend në shkretëtirë midis Menfit dhe Arsionit. Nuk

kishte asnjë lloj arsimit, sepse në fshatin e tij s'ka pasur shkollë. Andonit i pëlqente të lexonte Shkrimin e Shenjtë duke mësuar përmendësh kapituj të tërë. Pjesën më të madhe të natës ia kushtonte lutjes, mendimeve dhe gjykimeve hyjnore ose vështrimit dhe dëgjimit të natyrës, e cila me lulet e saj, me yjet, me shpendët dhe kafshët, me freskinë dhe gjëmimet, lajmëron mirësinë e Krijuesit. Ai shtrihej mbi një shtresë të thjeshtë e të ashpër, duke pasur parasysht se një murg dhe heremit, që të jetë plotësisht i zoti i vetvetes duhet që përveç ushtrimeve shpirtërore, të bëjë edhe një jetë trupore të vështirë.

Në moshën 35-vjeçare Andoni gëzonte emër të madh për shprestarinë dhe virtytin e tij. Të gjithë donin ta takonin, të shprehnin respektin dhe dashurinë për të. Në këtë kohë, për të evituar këto manifestime, shkoi të banonte më thellë në shkretëtirë. Njerëzit, për ta takuar e për t'i marë bekimin, udhëtonin me ditë të tëra. Rreth vitit 305 pas Krishtit nisi të ngrinte qendra banimi të quajtura hisihastire (vende pushimi) për ata që i vinin pas dhe dëshironin të bënin një jetë si të tijën. Andoni i Madh vdiq në vitin 356, kur ishte në moshën 105 vjeçare. Shën Andoni përkujtohet më 17 Janar.

PERLESHORJA E ANDONIT

Imitove Shën Ellinë pas mënyrave dhe pasove në rrugët e drejta Pararendësin, atë Andon i Madh dhe banove në shkretëtirë dhe mbrove botën me uratat e tua. Pra lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

GJERGJI I JANINËS

Gjergji ka lindur në vitin 1810, në fshatin Curkli të Grebenesë. Që në moshë të vogël mbeti jetim dhe u detyrua të punonte te Haxhi Abdullahu, një prej oficerëve të Emin Pashait. Ky i fundit

në vitin 1836 u bë sundimtari i Janinës dhe mori me vete Gjergjin. Atje deklaroi hapur që ishte i krishterë, por hoxha i Janinës nuk donte ta besonte. Pas një konflikti me hoxhën, Gjergjin e burgosin dhe më pas e ekzekutojnë me varje. Në vendin e ekzekutimit ai kërkoi që t'i zgjidheshin duart. Pasi bëri shenjën e kryqit thirri: "Më ndjeni o vëllezër dhe Perëndia ju ndjeftë juve". Kështu e dha jetën e tij te Perëndia në moshën 28-vjeçare Shën Gjergji i Janinës. Xhelatët e lanë trupin e shenjtit të varur në trekëmbësh për tri ditë e tri netë. Më pas me kërkesën e të krishterëve, veziri i lejoi që të merrnin lipsanin e Shën Gjergjit dhe të krishterët e varrosën me nderime pranë kishës së Mitropolisë. Kisha Ortodokse e ka shpallur shenjt dhe e kremton më 17 janar.

18 Janar

-Në 18 të këtij muaji festojmë patrikët e Aleksandrisë, Athanas dhe Kiril.

-Kujtimin e Dëshmores Theodhula.

-Kujtimin e Dëshmores Kseni.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ATHANASI I MADH

Athanas i Madh (295-373) ka lindur më vitin 295 nga një familje e pasur nga Aleksandria. Ai u dorëzua dhjak në vitin 318. Në Sinodin e Parë Ekumenik të Nikesë të vitit 325, Athanas shoqëronte Patrikun e Aleksandrisë, Aleksandrin, ku u shqua për mendime të pjekura në luftën kundër arianizmit. Ndonëse i ri në moshë Athanas në diskutimet e tij tregoi kulturë të lartë teologjike dhe qëndrueshmëri në besimin ortodoks. Më 28 prill të vitit 328 fjeti Aleksandri i Aleksandrisë dhe vendin e tij e

zuri Athanasi. Skizmatikët meletianë vazhduan një luftë të ashpër shpifjesh kundër Athanasit, duke e akuzuar se kishte thyer potirin e shenjtë, me të cilin prifti Iskiras kryente Liturgjinë Hyjnore, se kishte paguar tradhëtarin Filumeno etj. Atëherë Kostandini, në vigjilje të Pashkës në vitin 332, e thirri Athanasin në Kostandinopojë për të dëshmuar. Perandori i shprehu simpati dhe besim Athanasit. Kështu Athanasi u kthye i pafajshëm në Aleksandri. Në fillimet e vitit 334 filluan sërish shpifjet e meletianëve kundër Athanasit, duke e akuzuar sikur kishte vrarë episkopin skizmatik Arsenin, por ky i fundit u gjet i gjallë, pasi qe fshehur në një manastir. Nga 46 vjetët që ka qenë episkop, Athanasi 16 vjet i kaloi në internim. Shenjti ka lënë këto shkrime: a) Apologjetike. 1) *Fjala ndaj grekëve* (Ἐὐαῖρὸ ἐὰδὺ Ἄεῖβ ἰ ὐ ἰ), e cila u shkrua në vitin 318. 2) *Tri fjalime kundër arianistëve* (Ἐὰδὺ Ἀῖνὰέαίπἰ ἐὐαῖρὲ ὄνῃβ), të cilat i shkroi më 358, gjatë internimit të tretë të tij në shkretëtirë (356-362). b) Asketike. *Jeta e Oshënarit Andon* (Ἄβἰδὲ ἐὰέ δῖῖέόἰβἰ ὀῖδ ἰόβἰδ Ἀῖδὸὐἰβἰδ), që u shkrua në vitin 357. Athanasi fjeti në vitin 373. Kisha e ka shpallur shenjt dhe kujtimin e tij e kremtojmë më 18 janar dhe 2 maj. Shën Athanasi është nga shenjtorët më popullorë në Shqipëri, sepse shumë kisha dhe manastire mbajnë emrin e tij. Ndër to mund të përmendim; manastirin e Shën Athanasit në Poliçan të Gjirokastrës, i cili daton në vitin 1601, kishën e Shën Athanasit në Leshnicën e Poshtme në Sarandë, që daton më 1797, kishën e Shën Athanasit në Voskopojë, e cila daton më 1724, kishën e themeluar në vitin 1778 në Karavasta të Lushnjës etj.

PERLESHORJA E ATHANASIT

Ndrite vepërisht orthodoksinë, shtype reptësisht kakodoksinë, edhe mundës tropeprurës na dualltë, i pasuruan të gjitha me

bes e mall dhe e stoliste kishën me madhështi, kështu e gjete Zotin Krisht Perëndi, që fal për të gjithë mëshirë dhe shpëtim.

19 Janar

-Në 19 të këtij muaji festojmë Oshënar Makarin nga Egjipti.
 -Kujtimin e Oshënarit Meletio nga Mali Galisio i Azisë së Vogël.
 -Kujtimin e Marko Evgjenikut të Efesit.
 Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARKO EVGJENIKU

Marko Evgjeniku ka lindur në Kostandinopojë, në vitin 1392. Pas studimeve teologjike, Marko u dallua si mësimdhënës i retorikës. Më 1418 u qeth murg në manastirin e Shën Gjergjit në Kostandinopojë, ndërsa në vitin 1437 ai u dorëzua Mitropolit i Efesit. Ishte koha kur perandori i bizantit Joan Paleologu duke parë rrezikun e turqve kërkoi ndihmën e papës. Mirëpo papa kërkonte që më parë të bashkoheshin kishat e më pas t'u ofronte ndihmën e kërkuar. Në Sinodet e Ferrarës dhe të Firences (1438-1439) u diskutua për bashkimin e dy kishave, asaj ortodokse dhe romano-katolike. Mitropoliti i Efesit Marko ishte kundërshtari më i flaktë i bashkimit të Firences, kundër të cilit luftoi me të gjitha fuqitë. Ai mori pjesë në debatet teologjike në të cilat i mposhti kundërshtarët me argumente bindëse. Marko Evgjeniku mbështeti mendimin se termin Filioque kisha romano-katolike e ka shtuar pa të drejtë. Për këtë ai solli si shembull Sinodin e III Ekumenik ku u pranua termi "Hyjlindëse", por nuk u shtua në Simbolin e Besimit. Marko Evgjeniku ka lënë shumë shkrime dogmatike, liturgjike, letra etj. Prej veprave të tij mund të përmendim: *Komente rreth shërbesave kishtare* (Ἀἰτἰἰἰἰἰἰ ὄçò ἰἰἰἰἰἰἰἰἰἰἰἰ ἰἰἰἰἰἰἰἰἰἰἰἰ), *Apologjia ndaj*

latinëve (Ἀδριᾶνά δῆιο Ἐάδβίδο) etj. Kisha e ka shpallur shenjt dhe kujtimin e tij e kremtojmë më 19 janar.

PERLESHORJA E MARKOS

Besën e Jesuit e proklamove dhe zellot i madh i kishës sonë, u tregove o i lumtur i Shenjtë Mark, dhe dolle mprojtës i dogmave të atërve dhe hodhe poshtë mburrjet e errëta. Prandaj pra t'i, përpara Zotit Krisht po nërmjeto, të na dhurojë ndjesën e mëkatave.

20 Janar

-Në 20 të këtij muaji festojmë Oshënar Eftimin e Madh (377-473).

-Kujtimin e Oshënarit Petro Doganieri nga Konstandinopoja.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Zaharia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

EFTIMI I MADH

Eftimi i Madh (377-473) ka lindur në vitin 377 në Melitini të Armenisë. Prindërit e tij Pali dhe Vjonisia qenë besimtarë. Kur Eftimi ishte në moshën 3-vjeçare i vdiq i ati. E ëma e rriti me mundime. Episkop Eftroi, duke vlerësuar dhuntinë e Eftimit, e përkrahte. Pasi mbaroi me sukses studimet u hirotonis dhjak. Pak kohë më vonë u hirotonis prift dhe u mendua si më i përshtatshmi për të drejtuar manastirin e Melitinisë. Në vitin 406 shkoi në Jerusalem, ku u shqua për virtytet morale e shpirtërore. Pranë qelisë së tij u përqëndruan shumë murgj të zellshëm, të cilët e zgjodhën Eftimin igumen të tyre. Këtë detyrë Eftimi e kreu me përkushtimin më të madh. Nëpërmjet punës

së tij misionare për ndriçimin e arabëve, mjaft prej tyre përqaftuan besimin e krishterë. Gjithashtu kontribuoi në kthimin e mjaft heretikëve në gjirin e otodoksisë. Fjalët e tij qenë aq bindëse, sa edhe mbretëresha Evdhoksia, e cila kishte rënë në rrjetën e herezisë së monofizitëve, duke parë diturinë dhe vitytin e Eftimit u rikthye në dogmën ortodokse. Në vitin 473 ai dorëzoi shpirtin te Perëndia. Aktivitetin dhe kontributin e tij kisha e vlerësoi duke i dhënë titullin “I Madh”.

PERLESHORJA E EFTIMIT

Gëzohu shkretëtirë e papjellshime, dëfre o tokë e papemshme se fëmijët ti ka shtuar njeriu me dëshirat e Shpirtit Shenjt, se i mbolli me besë dhe i rriti me përkore dhe me virtuta të mbaruara. Me lutjet e tyre o Krisht Perëndi, shpëtoi shpirtet tona.

21 Janar

-Në 21 të këtij muaji festojmë Oshënar Maksim Omologjitin.

-Kujtimin e Dëshmorit Neofit nga Nikea.

-Kujtimin e Dëshmor Evgjenit nga Trapezunta.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MAKSIM KONFESORI

Maksim Konfessori (580-662) ka lindur në vitin 580 në një familje aristokrate të Kostandonopojës. Duke qenë dijetar e filozof, hoqi shpejt dorë nga puna si kryesekretar i perandorit Irakli. U bë murg dhe më pas igumen në manastirin e Hyjlindëses në Kostandinopojë. Invazionet persiane kundër Kostandinopojës e detyruan të zhvendosej për dy vjet në Kizikë të Proponditës dhe më vonë në Afrikë ku shkoi nëpërmjet

Kretës. Veproi në sinode dhe kumtoi në një gamë shumë të gjerë me një mendim mjaft të thellë. Në vitin 645 shkoi në Romë, në sinodin që e bëri protagonist kryesor. Atje Maksimi dënoi dy urdhra të perandorit Kostandini III, çka bënë që të arrestohej dhe të dërgohej në Bizant ku u akuzua si komplotist së bashku me dy vëllezërit e tij shpirtërorë. U internua tri herë. Iu bë anatema, i nxorën nëpër rrugë dhe i prenë gjuhën dhe dorën e djathtë. Shenjti ka shkruar këto shkrime: 1) *Rreth çudive të ndryshme të Shkrimit Hyjnor* (Ἐπιτομή τῆς ἱερατικῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς ἱερατικῆς ἀποστολῆς), të cilën e shkroi në vitin 632. Vepra iu dërgua Thalasisit dhe përmban 65 pyetje-përgjigje rreth vargjeve të vështira të Shkrimit të Shenjtë. 2) *Rreth çudive të Dionis Aeropagitisit dhe Grigor Teologut* (Ἐπιτομή τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου καὶ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου), të cilat u shkruan rreth viteve 628-630. Oshënar Maksimi fjeti më 21 janar të vitit 662, ndërsa gjendej i burgosur në një kështjellë të Kaukazit. Kisha e shpalli shenjt dhe e kremton më 21 janar.

PERLESHORJA E MAKSIMIT

Udhëheqës Orthodhoks, dhe mësonjës i besës dhe i përkorës je, se na ke ndritur si yll, dhe u tregove si shembull e kryepriftërve, i urtë Shën Maksim, të gjithë i ndriçove dhe i mësove ti, lira e Shpirtit Shenjt. Lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

22 Janar

-Në 22 të këtij muaji festojmë apostull Timoteun.
-Kujtimin e Oshënar Anastas Persianit.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ANASTAS PERSIANI

Anastas Persiani ishte biri i magut Nav. Më parë quhej Margundhat dhe ushtronte mjeshtërinë e magjistarit. Ai shërbente në ushtrinë e mbretit Hosroi II (590-628), i cili kishte pushtuar Jeruzalemin dhe shumë krahina të Bizantit. Pasi dezertoi nga ushtria persiane shkoi në qytetin Jerapolit, me vonë në Jeruzalem. Atje u pagëzua nga patriku Modest duke marrë emrin Anastas. Në vijim u bë murg në manastirin e Shën Savës. Pas shtatë vitesh u kthye në Qezare të Palestinës, që ishte nën sundimin persian. Anastasi u kap dhe u torturua nga të afërmit e tij, të cilët ia dorëzuan mbretit. Ky i fundit urdhëroi që ta lironin nëse ndërronte besimin, por Anastasi nuk pranoi. Pas shumë torturash i prenë kokën në vitin 628.

PERLESHORJA E ANASTASIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje e mundim, kurorë të ndritshme prej teje mori sot, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, ka rrëzuar tiranët dhe ka dërmuar djajtë, e guximt e të dobët, ay për ne po të lutet o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

23 Janar

Në 23 të këtij muaji festojmë Klementin e Angirës dhe Agathagelin.

-Kujtimin e Oshënar Dionisit në Olimp.
-Kujtimin e Oshënar Salamanit nga Mesopotamia.
-Kujtimin e Pavlino mëshiruesit, peshkop në Nola te Italisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN KLEMENTI

Shën Klementi ishte nga Azia e Vogël dhe ka jetuar në vitet e mbretërimit të Valerianit deri te Diokleciani dhe Maksimiliani. Kur Klementi ishte ende i vogël i vdiq i ati. Me edukimin e tij u mor e ëma, Sofia, e cila ishte një grua e krishterë shumë besimtare. Ajo lutej ditë e natë dhe e edukonte Klementin të jetonte me frikë Perëndie. Në atë kohë doli dekreti perandorak për të përndjekur të krishterët. Sundimtari i Galatisë, Bikario, duke parë dhe moshën e re të shenjtit, u përpoq ta bënte për vete duke i premtuar ndere dhe tituj, por Klementi duke buzëqeshur i tha: “Ne të krishterët dhuratat tuaja i konsiderojmë të dëmshme dhe nderimet tuaja çnderim të madh. Të sharat dhe mundimet tuaja na shkaktojnë gëzim dhe kënaqësi. Unë i lutem Perëndisë në mënyrë që të sakrifikohem për të ashtu si u sakrifikua Ai në kryq për mua”. Atëherë tirani hoqi maskën e mirësisë dhe urdhëroi ta varnin në dru dhe t’i çirrnin mishrat. Shenjtori nuk nxori asnjë fjalë dhe nuk rënkoj fare, por duronte martirizimin e dhimbshëm duke falenderuar Perëndinë. Tirani duke admiruar durimin e shenjtit e ndëshkoi duke i prerë kokën.

PERLESHORJA E KLEMENTIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje e me mundim, kurorë të ndritshme mori sot, si rrogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, ka rrëzuar tiranët dhe ka dërmuar djajtë e guximt e të dobët, ay për ne po të lutet o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

24 Janar

Në 24 të këtij muaji festojmë Oshënare Ksenin.

-Kujtimin e Jerodëshmorit Vavila.

-Kujtimin e Oshënarit Zosima.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNARE KSENI

Oshënare Kseni ishte me origjinë nga Roma. Prindërit e saj ishin të krishterë dhe e edukuan vajzën e tyre me normat e moralit kristian. Bija e tyre jetonte sipas porosive të Perëndisë, me thjeshtësi dhe urtësi. Gjithë kujdesin e saj ia kishte përkushtuar dhëndrit qiellor dhe tërë jetën e saj donte t’ia dhuronte atij. Në kohën që prindërit i bënë presion për ta detyruar atë të martohej, Kseni u largua nga shtëpia. Me vete mori edhe dy shërbëtoret e saj. Të gjitha stolitë e florinjta Kseni ua shpërndau njerëzve të varfër dhe jetimëve. Një natë u larguan që të tria nga shtëpia dhe shkuan në Aleksandri për të humbur gjurmët dhe që të mos i gjenin prindërit e Oshënares. Atëherë shenjtorja vendosi që ta thërrisnin Kseni, d.m.th. e huaja. Oshënarja ndjente mungesën e një ati shpirtëror, i cili do ta udhëhiqte në jetën shpirtërore. Pas një farë kohe kaloi igumeni i një manastiri, i cili i strehoi vajzat në manastirin e tij. Vite më vonë Oshënarja ndërtoi një kishë me emrin e Shën Stefanit dhe një manastir grash. Kseni bënte një jetë të rreptë asketike. Kështu e kaloi tërë jetën në tokë dhe në paqe dorëzoi shpirtin e saj te Perëndia. Perëndia e vlerësoi shenjtoreshën të bënte mrekulli.

e fjalimeve, ndërmjeto pranë Krishtit Perëndi, o Shën Grigor për ne, të shpëtohen shpirtet tona.

26 Janar

Në 26 të këtij muaji festojmë Oshënar Ksenofondin.

-Kujtimin e Oshënar Amonait nga Egjipti.

-Kujtimin e Oshënarit Gabriel.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN KSENOFONDI

Ksenofondi ka lindur në vitin 520 pas Krishtit në Kostandinopojë. Në atë periudhë perandor ishte Justiniani dhe Ksenofondi ishte një nga bashkëpuntorët e tij më të ngushtë. Ai ishte tepër i pasur dhe familja e tij qe me famë në gjithë Bizantin. Ksenofondi besonte dhe e donte shumë Perëndinë. Gruaja e tij quhej Maria dhe ishte një grua me të vërtetë e shenjtë. Dy djemtë e tyre, Arkadion dhe Joanin, i kishin edukuar me moralin e krishterë. Të shumta qenë provat e tyre familjare. Kështu ndërsa të dy djemtë shkonin në Virito për të përfunduar studimet, anija mbytet, por me ndihmën e Perëndisë ata shpëtojnë. Deti i kishte nxjerrë në anë të ndryshme të Tiros. Joani, duke menduar se kjo ishte dëshira e Perëndisë, vendosi të bëhej murg. Po ashtu dhe Arkadio vendosi të qëndrojë në një manastir. Prindërit, kur mësuuan se djemtë e tyre u mbytën në det u hidhëruan pa masë, por Perëndia i mëshiroi dhe pas tre vjetësh ata mësuuan të vërtetën dhe u takuan me djemtë. Ksenofondi dhe Maria vendosën të përqafojnë jetën monakale dhe të mos e shikonin më njeri-tjetrin, ndërsa dy djemtë, asketuan në shkretëtirë. Atje u vlerësuan nga Perëndia që të fitonin virtyte të shumta dhe mbi të gjitha të bënin dhe mrekulli.

Ksenofondi, pasi ua shpërndau të gjithë pasurinë e tij të varfërve, u largua për në shkretëtirë ku dhe u shenjtërua.

PERLESHORJA E KSENOFONDIT

Perëndi i Atërve, që na sillesh gjithnjë, me mirësi dhe butësi, mos e kurse përdëllimin tënd për ne, me lutjet e atërve tanë, qeverise jetën tonë me paqe.

27 Janar

-Në 27 të këtij muaji festojmë transferimin e lipsaneve të Joan Gojartit.

-Kujtimin mbretëreshës Markiania.

-Kujtimin e Oshënarit Petro nga Egjipti.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TRANSFERIMI I LIPSANEVE TË GOJARTIT

Më 27 janar festojmë transferimin e lipsaneve të Joan Gojartit. Cilat ishin shkaqet e transferimit të lipsanit? Gojarti i mësonte të krishterët se si mund të përparonin në virtyt, t'i shmangeshin lakmisë dhe etjes për të fituar në mënyrë të pandershme. Kjo ishte dhe arsyeja që mbretëresha Evdhoksia u armiqësua me shenjtin. Evdhoksia kishte rrëmbyer pronën e një gruaje të ve të quajtur Kalitropi, prandaj Gojarti e këshilloi atë. Kjo e fundit u hakmorr duke e shfronëzuar shenjtin. Gojartin e internuan në vende të ndryshme, derisa në vitin 402 dorëzoi shpirtin tek Perëndia. Nxënësit, pasi e varrosën mësuesin e tyre, shkuan në Romë dhe i treguan papës Inoçent dhe mbretit Honor të gjitha dënimet që i kishin bërë shenjtit. Më 435 një nxënës i Joanit, Prokli, u bë patrik i Kostandinopojës. Ai e bindi mbretin

Theodhos që ta sillnin në Kostandinopojë lipsanin e Joan Gojartit. Lipsanin e shenjtit e sollën dhe e vunë në kishën e Apostujve të Shenjtë.

PERLESHORJA E GOJARTIT

Fjala jote si një pishtar, shkëlqeu dhe ndriti botën e tërë me dituri, thesaret e varfërisë na dhuroj dhe lartësinë e përunjësisë na tregoi. Po siç na rrite me fjalë, atë Shën Joan Gojart, lutju Krishtit Fjalës Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

28 Janar

-Në 28 të këtij muaji festojmë Oshënar Efrem Sirianin.

-Kujtimin e Dëshmores Harisa.

-Kujtimin e Oshënarit Paladi nga Siria.

-Kujtimin e Oshënar Jakovit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

EFREM SIRIANI

Efremi (306-373) ka lindur në vitin 306 në Siri. Prindërit e tij ishin të krishterë besimtarë. Kur Siria u pushtua prej persëve, Efremi u largua për në Edesa. Pasi u largua nga Edesa jetoi e asketoi për disa vite. Më vonë shkoi në Çezare për të takuar Vasilin e Madh. Ky i fundit e hirotonisi dhjak në vitin 338. Oshënarit i mbushur me hir Perëndie ishte caq i arsyeshëm sa që fjalët e tij mund të zbutnin çdo shpirt, të ngushëllonin të trishtuarit dhe të qetësonin nevojtarët. Shenjti ka lënë këto shkrime:1) Nga komentaret ka shpëtuar *Për Gjenezën* (Ἀπὸ Ἰεζεκιήλ) dhe *Për Eksodin* (Ἀπὸ Ἰησοῦ). 2) Ka shpëtuar një *Testament i Efremit* (Ἐπιτομή), ku flitet për këshillat e mësuesit

të madh ndaj dishepujve të tij. 3) *Jonai dhe nevitët* (Ἐπιτομή ἐπὶ τῆς βίβλου τοῦ Ἰωνῆ), ku tregohet se Jonai u porosit nga Perëndia që të shkonte në kryeqytetin e shtetit sirian, ku do të predikonte pendimin e banorëve të Nievit. Efremi dorëzoi shpirtin e tij te Perëndia në vitin 373. Kisha e shpalli shenjt dhe kujtimin e tij e kremtojmë më 28 janar.

PERLESHORJA E EFREMIT

Me lotë derdhur si reke, shkretëtirën e thatë e vadite për lërim dhe me vajtimdhe psherëtim, gjer njëqind herë pemë mbolle për çdo mundim, u shfaqe pra si yll dhe e ndriçove botën me çdo çudi, o Shën Efrem o ati ynë Oshënar lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

29 Janar

-Në 29 të këtij muaji festojmë transferimin e lipsanit të Ignat Hyjmbajtësit.

-Kujtimin e Oshënarit Akepsima.

-Kujtimin e Oshënar Laurentit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TRANSFERIMI I LIPSANIT TË IGNAT HYJMBAJTËSIT

Ignati u hirotonis episkop i Antiokisë gjatë viteve 68-70 p.K. Si një bari i mirë udhëhoqi për shumë vite me devotshmëri bijtë e tij shpirtërorë. Në atë kohë Trajani, i cili ndodhej në Antioki për të filluar luftën kundër persëve, mësoi se Ignati predikonte besimin tek Krishti. Pas përpjekjeve dhe premtimeve të shumta për ta bindur që t'i falej idhujve, të cilat shkuan kot,

Trajani urdhëroi që ta dërgonin në teatrin e Romës dhe t'ia hidhnin bishave që ta shqyenin. Të krishterët e Romës u përpoqën ta shpëtonin nga martirizimi, por Shenjti duke pasur dëshirë të zjarrtë që të martirizohej për Krishtin i shkruajti një letër atyre në të cilën u thoshte që ata të lejonin të bëhej dëshira e Perëndisë. Urdhëri i mbretit u zbatua. Fjalët e fundit të Shenjtit, para se ta shqyenin bishat ishin këto: “O spektatorë të dënimit tim, dua ta dini se nuk kam bërë asgjë të keqe që të dënohem me vdeke, por e pranoj me gëzim këtë dënim për t’iu afruar Perëndisë së vërtetë të cilin e adhuroj”. Pjesët e mbetura nga trupi i shenjtit, të krishterët i varrosën me nderim. E pikërisht në 29 janar kisha jonë kremton transferimin e pjesëve të mbetura të lpsanit të Shenjtit nga Roma në Antioki.

PERLESHORJA E IGNATIT

Shok i mënyrave, nëkëmbës i froneve, u shfaqe kor e dishepujve, zbatove me veprim kudo, çdo teori dhe predikim, prandaj të vërtetën e lëçite prer e drejt, dhe për besën lëftove gjer në gjak, si një Dëshmor o Shën Ignat, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

30 Janar

Në 30 të këtij muaji festojmë Tre Hierarkët.

-Kujtimin e Dëshmorit Theofil.

-Kujtimin e Ipolitit të Romës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TRE HIERARKËT

Më 30 Janar, Kisha Ortodokse feston të kremten e tre Etërve të Mëdhenj dhe Mësuesve Ekumenikë. Ata janë Vasili i Madh,

Grigor Teologu dhe Joan Gojarti. Këta Etër shquheshin si nga kultura dhe arsimit i tyre, ashtu edhe nga dhuntitë dhe huret, për ngritjen e tyre teologjike, për shenjtëri dhe mrekullibërje, për plagët e martirizimit dhe jetë të pastër e të pafajshme. Përse vallë Kisha jonë i kremton të Tre Hierarkët në 30 Janar. Më këtë ditë ata kremtohen të tre. Më 1 janar Vasili i Madh, më 25 janar Grigor Teologu dhe më 27 janar kremtojmë transportimin e lipsaneve të Joan Gojartit. Duke i pasur kështu të kremtet e tyre në muajin janar përse duhet t’i festojmë edhe së bashku? Festa e Tre Hierarkëve fillon me një vegim. Në kohën e sundimit të perandorit Kostandin Monomaku (1042-1055) të krishterët e Kostandinopojës qenë ndarë në tre grupime. Disa ishin përkrahësit e Vasilit, ca të Grigorit dhe të fundit ishin përkrahës të Joanit.

Të parët, vasilianët nderonin si Atin më të madh të Kishës Shën Vasilin e Madh dhe këtë ia dedikonin arsimimit të tij të shkëlqyer. Ai pati studiuar filozofi, retorikë, filologji, astronomi e mjekësi. Gjithashtu ishte shquar si udhëheqës i grigjës së tij. Të dytët, grigorianët, nderonin si Atin më të madh të Kishës Shën Grigorin, i cili ishte mjaft i ndjeshëm dhe poetik, i sjellshëm dhe teolog i shkëlqyer. Në vitin 381 nuk ngurroi të jepte dorëheqjen nga grada episkopale, pasi ishte tradhëtuar nga një njeri që e kishte ndihmuar. Grupi i tretë ishin joanitët, të cilët nderonin si Atin më të madh të Kishës Shën Joanin, sepse ishte një orator gojëmbël dhe një predikues i denjë.

Këto tre grupe të krishterësh, jo vetëm qenë të ndarë me njëri tjetrin, por herë pas here marrdhëniet e tyre përfundonin në zënka. Në atë kohë jetonte një episkop që quhej Joan Mavropodhi. Ai i donte të tre Etërit dhe i vinte keq që të krishterët ishin ndarë në tre grupe. Një natë Episkopi i Evhait Joan pa një vegim, ku iu paraqitën të Tre Hierarkët, të cilët vinin nga qielli me fytyrat e tyre të ndriçuar. Shenjtorët qenë së bashku, por një shqetësim përshkruhej në fytyrat e tyre. Ata

i thanë Joanit: “Siç e shikon jemi të tre së bashku dhe asgjë nuk na ndan. Jemi të lavdëruar të tre pranë Perëndisë Triadike. Siç jemi të bashkuar këtu në qiell, kështu duam që të jemi edhe në tokë. Pra t’u thoni të krishterëve të bashkohen dhe të kenë dashuri me njëri tjetrin”. Këto fjalë thanë të Tre Hierarkët njëzëri dhe u zhdukën. Episkopi Joan i ftoi të Krishterët duke ua bërë të qartë dëshirën e Tre Etërve. Ai caktoi që ata të festohen së bashku në një ditë, më 30 janar. Duke filluar që nga mesi i shekullit XI, Tre Hierarkët kremtohen më 30 janar.

PERLESHORJA E HIERARKËVE

Tre yjet e mëdhenj të Trinisë së tridjellshme, që ndriçuan tërë botën me rreze dogmash të hyjshme, të tre lumenjtë mjaltrrjedhës të urtësisë, që vaditën krijesën me vala të qellshime, Vasilin e Madh edhe Grigorin Theolog, me Shën Joanin Gojartin, që kishte gjuhën dhe fjalën si flori, gjithë dashësit e fjalëve të tyre, le ti nderojmë me lavdërime sot, se pranë Shën Trinisë, për ne po nërmjetojnë gjithnjë.

31 Janar

Në 31 të këtij muaji festojmë anargjendët Kiri dhe Joani.

-Kujtimin e Dëshmores Trifena.

-Kujtimin e Oshënarit Nikita i Novgorodit

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ANARGJENDËT KIRI DHE JOANI

Anargjendët Kiri dhe Joani kanë jetuar në vitet e mbretërimit të Dioklecianit. Kiri ka lindur në Aleksandri të Egjiptit, kurse Joani në Edas të Mesopotamisë. Shën Kiri ishte një i krishterë

shumë i mirë dhe mjek me përvojë. Ai ishte bërë i famshëm, pasi shëronte jo vetëm sëmundjet trupore, por edhe ato shpirtërore. Shumë njerëz nxitonin për tek ai dhe shenjtji i shëronte jo me ilaçe, por në emër të Jisu Krishtit. Shenjtji u largua për në Arabi, ku u bë murg dhe Perëndia vlerësoi të bënte mrekulli, të cilat ndikuan te Joani, i cili ishte ushtarak. Pasi mohoi pasurinë dhe lavdinë e tij, shkoi në Jerusalem. Më pas u kthye përsëri në Egjipt për të predikuar së bashku me Kirin fjalën e Perëndisë. Dy shenjtorët Kiri dhe Joani jo vetëm predikonin, por edhe shëronin. Këtë e bënin pa shpërblim, prandaj u quajtën anargjendë.

PERLESHORJA E ANARGJENDËVE

O Shën anargjendë Kir dhe Joan, vizitonani dhe shëronani, darovisht e muartë, darovisht pra epnajeni.

S H K U R T

1 Shkurt

Më 1 të këtij muaji festojmë Dëshmorin e Madh Trifon.

-Kujtimin e Oshënarit Petro në Galati.

-Kujtimin e Dëshmores Perpetua.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN TRIFONI

Shën Trifoni ka lindur në qytetin Lambpasakon të Frigjisë. Ai rridhte nga një familje e varfër dhe për të siguruar jetesën kulloste patat. Trifoni lexonte shkrimet e shenjta dhe kryente rregullisht ritet fetare. Thuhet se ka studiuar disa vite mjekësi. Trifoni predikonte fjalën e Zotit dhe me hirin e Perëndisë shëronte sëmundje të ndryshme. Kur u sëmur vajza e Perandorit Gordian, ky i fundit thirri Trifonin për ta shëruar. Shenjti e shëroi dhe Perandori i propozoi që ta mbante në pallat, por Trifoni nuk pranoi dhe u largua. Gjatë përndjekjes ndaj të krishterëve nga Perandori Decius, Shën Trifonin e kapën dhe e torturuan. Më në fund e ekzekutuan duke i prerë kokën me shpatë në vitin 250. Për nder të Shën Trifonit, Perandori Justinian (527-565) ndërtoi një kishë madhështore në

Kostandinopojë. Vite më vonë rreth kësaj kishë u ndërtua manastiri i Shën Trifonit, ku ishin lipsanet e shenjta të tij. Me kalimin e kohës lipsanet u transferuan në Romë në kishën e Shpirtit të Shenjtë, ku janë edhe sot. Shën Trifoni është mbrojtësi i pentarisë dhe i bimësisë, prandaj më një shkurt besimtarët marrin ajazmë dhe spërkasin pemët e kopshtit që të kenë vit të mbarë me prodhime bujqësore.

PERLESHORJA E TRIFONIT

Dëshmorët e tu o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarën, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

2 Shkurt

Në 2 të këtij muaji festojmë Paraqitjen e Zotit Krisht në tempull.

-Kujtimin e Dëshmorit Agathodoros, nga Tiana e Kapadoqisë.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Jordani, nga Trapezunta.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PËRHASJA

Ligji i Moisiut parashikonte nëse fëmija i parëlindur ishte djalë, i duhej kushtuar Perëndisë dhe dyzetë ditë pas lindjes duhej që të shkante në tempull, ku e ëma merrte uratën e pastrimit, duke blatur dy pëllumba ose dy turtuj dhe fëmija i kushtohet Zotit. Kështu vepruan Josifi dhe Hyjlindësja. Në Jerusalem në atë kohë jetonte një njeri që quhej Simeon. Ai ishte i drejtë dhe shpresëtar. Maria dhe Josifi e sollën Jisuin në tempull, ku u

bekua nga plaku Simeon. Atje Shpëtimtari u njoh prej profeteshës Ana. Në përshkrimin që i bën Ungjillori Luka, kjo ditë njihet ndryshe si “Takimi” sepse Krishti takoi popullin e tij në prani të plakut Simeon dhe profeteshës Ana. Këta dy persona kishin vite që e prisnin Shpëtimtarin dhe tani e takuan atë. Menjëherë Simeoni shpërtheu në lutje: “O Zot, tani lëre shërbëtorin tënd të largohet në paqe sepse sytë e mi panë shpëtimin”.

PERLESHORJA E PËRHASJES

Gëzohu o hirplotë Hyjlindëse Virgjëreshë, se prej teje ka lindur dielli i drejtësisë, Krishti Perëndia ynë, që ndrit në errësi. Gëzohu dhe ti o plak i drejtë, që prite në pëqirin, çlirimtarin e shpirteve, i cili na dhuroj Ngjalljen të gjithëve.

3 Shkurt

Në 3 të këtij muaji festojmë Simeonim dhe profeteshën Ana.
-Kujtimin e Dëshmorëve Joani, Stamati dhe Nikolla.
-Kujtimin e Shën Nikollës, ungjillëzues në Japoni.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SIMEONI DHE PROFETESHA ANA

Sipas Ungjillorit Luka, Simeoni ishte nga Jerusalemi. Shquhej si njeri i drejtë, besimtar dhe i ndriçuar nga Shpirti i Shenjtë. Gjithashtu Shpirti i Shenjtë i kishte zbuluar atij se nuk do të vdiste pa parë Krishtin. Ky lajm i gëzuar e fuqizoi dhe e ngushëlloi deri në moshë të thyer. Kur kishin kaluar 40 ditë nga lindja e Krishtit, ai u nis për të shkuar në tempull, i mbushur me ngazëllime duke pritur të realizohej ai bekim për të cilin e

kishte vlerësuar Perëndia. Pasi mori foshnjën në krahë tha: “Tani, o Zot, lëre shërbëtorin tënd të vdesë në paqe sipas fjalës sate, sepse sytë e mi e panë shpëtimin tënd që e përgatite përpara gjithë popujve, dritën për të ndriçuar kombet”. Nuk kaloi shumë kohë dhe Simeoni dorëzoi shpirtin te Perëndia. Priftëresha Ana ishte nga fisi Asir, djali i tretë i Jakovit, dhe e bija e Fanulit. Pas shtatë vjetësh martesë, ajo mbeti vejushë, por gjeti ngushëllim te lutja, kreshma, lëmosha dhe studimi i Shkrimit të Shenjtë. Shpirti i Shenjtë jo vetëm që e ndihmoi në rrugën e besimit dhe të virtytit, por i dha dhunti që të profetizojë, prandaj quhet profetesa Ana. Ajo u denjësuat të shikojë foshnjën e sapolindur të Virgjëreshës Mari.

PERLESHORJA E SIMEONIT DHE ANËS

Gëzohu o hirplotë Hyjlindëse Virgjëreshë, se prej teje ka lindur dielli i drejtësisë, Krishti Perëndia ynë, që ndrit në errësi. Gëzohu ti o plak i drejtë, që prite në pëqirin, çlirimtarin e shpirteve, i cili na dhuroj Ngjalljen të gjithëve.

DËSHMORËT E RINJ JOANI, STAMATI DHE NIKOLLA

Dëshmorët Joani, Stamati dhe Nikolla kanë qenë arvanitas nga ishulli i Species. Joani dhe Stamati qenë tregtarë, ndërsa Nikolla ishte ortaku i tyre. Në vitin 1822 ata bashkë me disa tregtarë të tjerë ngarkuan vaj ulliri në një anije për ta tregtuar nëpër vende të tjera. Gjatë udhëtimit një stuhi i detyroi të ndaleshin në portin e Alacatas në Azinë e Vogël. Aty i burgosin turqit duke i detyruar që të mohonin fenë e krishterë, por ata iu përgjigjën: “Ne jemi të krishterë, të tillë kemi lindur dhe të krishterë do të vdesim”. Pas kësaj atyre iu pre koka. Mbas tre ditëve lipsanat e shenjtëve i hodhën në det. Kështu më 3 shkurt të vitit 1822 dhanë jetën e

tyre në moshë të re dëshmorët arvanitas Joani, Stamati dhe Nikolla.

4 Shkurt

Në 4 të këtij muaji festojmë Oshënar Isidor Pilusiotin.

-Kujtimin e Oshënar Jasim çudibërësit.

-Kujtimin e Dëshmorit Theoktist.

Me ndërmjetimet e Shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ISIDOR PILUSIOTI

Isidor Pilusioti (360-440) ishte nga Egjipti dhe ka lindur rreth vitit 360. Shquhej për formimin e tij teologjik dhe kishte studiuar në mënyrë të shkëlqyer filozofinë greke. Fillimisht punoi si mësues dhe predikues në kishën e Aleksandrisë. Dashuria e tij për Perëndinë ishte kaq e madhe sa që ai braktisi pasurinë dhe famën që kishte dhe u bë murg në manastirin pranë Pilusios, nga u quajt Isidor Pilusioti. Më pas u hirotonis prift dhe u bë igumen në manastirin e tij. Perëndia duke vlerësuar devotshmërinë e tij e denjësoi shenjtin që të japë shpjegim dhe të komentojë pjesë të vështira të shkrimeve. Shën Isidor Pilusioti ishte me të vërtetë një model i vetëpërbajtjes asketike dhe i guximit ndaj prijësve qoftë kishtarë, qoftë politikë sa herë që bëhej fjalë për devijime nga ortodoksia ose për gjëra të paligjshme. Ruhen akoma rreth 2012 letra të tij që dëshmojnë për diturinë dhe aftësitë e shenjtit. Këto letra përmbajnë këshilla dhe komente rreth temave dogmatike. Isidor Pilusioti ndërroi jetë rreth vitit 440.

PERLESHORJA E ISIDORIT

Udhëheqës Orthodhoks, dhe mësonjës i besës dhe i përkorës je, se na ke ndritur si yll, dhe u tregove si shembull e

Kryepriфтërve, i urtë Shën Isidor, të gjithë i ndriçove dhe i mësove ti, lira e Shpirtit Shenjt. Lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

5 Shkurt

Në 5 të këtij muaji festojmë Shën Agathinë.

-Kujtimin e Oshënarit Theodhos.

-Kujtimin e Dëshmor Antonit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN AGATHIA

Shën Agathia ka lindur rreth vitit 250 pas Krishtit. Ajo ishte nga Sicilia dhe rridhte nga një familje fisnike. Agathia shquhej për bukurinë e saj fizike, por edhe për bukurinë e shpirti. Prindërit e saj ishin të pasur dhe me vdekjen e tyre Agathia ua shpërndau gjithë pasurinë të krishterëve të varfër. I dërguari i mbretit Kindiano, u mundua me të gjitha mënyrat që ta bindte Agathinë të martohej me të. Agathia i tha tiranit se më kot humbiste kohën, sepse ajo nuk do të bëhej kurrë ajo çka dëshironte ai. Ajo që i interesonte shenjtores ishte vetëm dashuria për Perëndinë e vërtetë. Tirani e kërcënoi se n.q.s nuk i falej idhujve atëherë do ta torturonte në mënyrë çnjerzore. Por shenjtorja i tha: “Nuk frikësohem aspak nga torturat që do më bësh”. Tirani urdhëroi ta torturonte dhe më pas e mbylli në burg. Në qeli shenjtorja lutej: “O Zot, Jisu Krisht, Perëndia im, Ti që më dhe fuqinë të përballoj torturat e këtyre tiranëve të pabesë, Ti që më dhurove fuqinë e durimit, të lutem më prano sot në lavdinë tënde”. Sapo mbaroi këtë lutje, shenjtorja ndërroi jetë dhe i shpirti i saj shkoi në duart e dhëndrit qiellor.

PERLESHORJA E PARTHENIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

8 Shkurt

Në 8 të këtij muaji festojmë Dëshmor Teodhor Stratillatin.

-Kujtimin e profetit Zaharia nga fisi i Levit.

-Kujtimin e Dëshmor Pergetit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TEODOR STRATILATI

Dëshmori i madh Teodor Stratilati ishte nga Efkatia e Azisë së Vogël dhe ka lindur në vitin 320 pas Krishtit, në vitet e mbretërimit të perandorit Likin. Duke ecur në shembullin e Teodor Tironit në moshë të re u bë ushtarak. Teodor Stratilati shquhej jo vetëm për bukurinë e trupit, por edhe të shpirtit. Perandori Likin e çmonte dhe e caktoi sundimtar të Iraklios, pa e ditur se Teodori ishte i krishterë. Sapo mori në zotërim Iraklion, shenjti filloi të predikojë besimin e krishterë. Me anë të predikimeve të tij shumë paganë u pagëzuan. Brenda një kohe të shkurtër gjithë popullsia e Iraklios u konvertua në krishterim. Kur mësoi për aktivitetin e Teodorit, perandori Likin i dërgoi një letër, ku e këshillonte që t'u falej perëndive. Shën Teodori i shkroi perandorit Likin se ishte e pamundur që të shkonte tek ai sepse në Iraklio të krishterët kishin ngritur krye. Perandori Likin në krye të ushtrisë prej tetë mijë ushtarësh u

nis për në Iraklio. Ai kishte marrë me vete gjithë statujat e perëndive të mëdha. Me të mbërritur në Iraklio i kërkoi Teodorit të adhuronte idhujt në publik, por shenjti i tha se do të ishte më mirë që t'ia linin një ditë statujat e florinjta dhe të argjendta në mënyrë që t'ia adhuronte një herë vetë dhe pastaj publikisht. Perandori urdhëroi që t'ia jepnin statujat. Shën Teodori, pasi i çoi në shtëpinë e tij, i copëtoi dhe copat e florinjta ua ndau të varfërve. Kur mësoi për këtë gjë perandori u egërsua dhe urdhëroi që ta torturonin. Në saje të fuqisë që i jepte Perëndia, shenjti përballoi tortura nga më çnjerëzoret. Perandori kërkoi që Teodori të mohonte Krishtin, por shenjti nuk pranoi. Atë e gozhduan në kryq dhe e qëlluan me shigjetë në fytyrë. Duke parë martirizimin e Teodorit shumë njerëz besuan te Krishti. Perandori Likin urdhëroi t'ia pritej koka. Të krishterët e morën lipsanin e shenjtit dhe e dërguan në atdheun e tij.

PERLESHORJA E STRATILLATIT

O Athllofor i ushtrisë vërtetë, o gjeneral i Kryezotit të qiellit, u lavdërove o Shën Theodhor Stratillat, se me armë dhe me mënt, dhe me besë luftove, tufat e demonëve, i dërmova me forcë dhe u tregove mundës me lavdi, të lumërojmë pra me besë gjithënjë.

9 Shkurt

Në 9 të këtij muaji festojmë Dëshmor Nikiforin.

-Kujtimin e Dëshmorit Markelo, peshkop i Siçilisë.

-Kujtimin e Oshënar Romano çudibërësit nga Antiokia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARTIRI NIQIFOR

Martiri Niqifor ishte i krishterë nga Antiokia dhe jetoi gjatë periudhës së perandorit Valerian (253-259). I stolisur me dashurinë më të lartë, ai kishte miqësi të ngushtë me një prift të quajtur Saprik, por papritur, një ditë Sapriku u shndërrua nga mik në armik. Niqifori i pafajshëm i kërkoi shumë herë të falur dhe që të pajtoheshin, por pa rezultat. Gjatë kohës përndjekjeve Saprikun e kapën dhe pasi e torturuan e dënuan me prerje të kokës. Në vendin e ekzekutimit mbërriti Niqifori dhe i tha “Zoti ka theksuar se para se të ofrosh flijimin duhet pajtimi me vëllanë tënd”. Sapriku u i pabesë dhe e mohoi menjëherë Shpëtimtarin. Atëhere Niqiforit iu pre koka në vendin e Saprikut.

PERLESHORJA E NIQIFORIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

10 Shkurt

Në 10 të këtij muaji festojmë Shën Harallambin.

-Kujtimin e Oshënar Zinonit.

-Kujtimin e Ana suedezes.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN HARALLAMBI

Shën Harallambi ka qenë kryepriфт në qytetin Magnezi të Azisë së Vogël. Gjatë përndjekjes së Septim Severit (193-211) u

arrestua dhe përballoi me burrëri torturat. Shenjti shëroi një të demonizuar dhe ngjalli një të vdekur para syve të perandorit. Ky i fundit u befasua dhe urdhëroi që t'i thërrmonin nifullat me gurë dhe t'i digjinin mjekrën, por më kot. E bija e Septim Severit, Galini ishte e krishterë dhe e këshilloi babanë të ishte i logjikshëm me shenjtin. Megjithatë Septim Severi urdhëroi që shenjtin t'i pritej koka. Sapo koka e tij preku kërcurin e thatë ai mbiu. Shën Harallambi nderohet si mbrojtës nga epidemitë dhe murtaja. Koka e tij ruhet në manastirin e Meteorës.

PËRLESHORJA E HARALLAMBIT

Kollonë e patundshme e kishës o Harallamb, kandil i pashuarshmë, i tërë botës o Shenjt, u shfaqe plot me lavdi, ndrite mi tërë dhenë me dëshmim dhe me vajtje, shove paganizmin e mallkuar dhe të errët. Pra lutu pranë Zotit Krisht të shpëtohen shpirtet tona.

11 Shkurt

Në 11 të këtij muaji festojmë Shën Vlashin.

-Kujtimin e shtatë grave dhe dy djemve, të cilët u martirizuan bashkë me Shën Vlashin.

-Kujtimin e mbretëreshës Theodhora.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN VLASHI

Shën Vlasi ka jetuar në shekullin IV pas Krishtit. Ai kishte kryer studime në degën e mjekësisë dhe ndonëse shquhej për njohuritë e tij të shumta në këtë fushë, nuk shërbeu si mjek profesionist, përkundrazi ai e ushtroi atë për vepër bamirësie.

Shenjtji vizitonte dhe shëronte të sëmurët duke i ndihmuar jo vetëm me këshilla mjekësore dhe ilaçe, të cilat ua jepte falas, por edhe me fjalën hyjnore të Krishtit. Studionte shumë dhe Shkrimet e Shenjta, duke u bërë kështu një nga njohësit më të mirë dhe një nga predikuesit më në zë të fjalës së Perëndisë ndaj dhe fitoi dashurinë dhe simpatinë e popullit. Për këtë arsye shumë shpejt u fut në radhët e klerit të krishterë dhe u bë Episkop i Sebastisë. Si i tillë u bë i famshëm për fjalimet e tij në ceremonitë fetare ku përveç njohurive nga Shkrimi i Shenjtë përdorte edhe njohuritë që kishte nga fusha e mjekësisë. Në vitin 307 guvernatori Agrikol e kapi dhe e torturoi Shën Vlashin, por ai i duroi të gjitha. Më në fund atë e ekzekutuan me prerje të kokës. Kisha e shpalli shenjt dhe kujtimin e tij e kremtojmë më 11 shkurt.

Kulti i Shën Vlashit në shekullin VII u përhap në Evropë. Mendohet se ka pasur dy shenjtë me emrin Vlash, njeri armen dhe tjetri shqiptar. Në kishën e Shna Ndout në Laç gjendet shpella e Shën Vlashit, ku mendohet se ka asketuar shenjtji. Njerëzit e Agrikolës e kapën Shën Vlashin gjatë kohës që qëndronte në shpellë dhe e martirizuan. Në vitin 1664 Ispeshkvi Mark Skura në një raport që i dërgonte Selisë së Shenjtë ndër të tjera shkruan: “Atje gjendet shpella e Shën Vlashit martir, i cili qe kapur nga disa burra që thirreshin Agrikola, tri milje larg qytezës së Sebastisë”. Në kujtim të shenjtit është ngritur Manastiri i Shën Vlashit, i cili gjendet mbi një kodër në mes të fshatit Vrinë, në juglindje të Durrësit. Kisha katedrale e Manastirit të Shën Vlashit mendohet të jetë ndërtuar në shekullin XVI. Përreth kishës ekzistonin dy ndërtesa të ndërtuara me donacionet e besimtarëve durrsakë. Njëra ndërtesë prej Vasil Vasës dhe tjetra prej Mihal Kapedanit. Në Manastir ndodhej guri i shenjtë mrekullibërës, ku besimtarë të shumtë nga e gjithë Shqipëria vinin e ndiznin qirinj te vendi i shenjtë, me shpresë dhe besim se do t’u lehtësoheshin vuajtjet. Manastiri i Shën

Vlashit arriti kulmin e lulëzimit të tij në vitet 1920-1930 kur u forcua shumë nga ana ekonomike. Kremtonte më 15 gusht. Gjithashtu është bërë panair në të kremten e Shën Vlashit më 11 shkurt. Shën Vlasi është ai që shëron dhimbjet e fytit. Shenjtji më 3 shkurt kremtohet në perëndim dhe në lindje më 11 shkurt.

PERLESHORJA E VLASHIT

Shok i mënyrave, nekëmbës i froneve, u shfaqe kor’ e Dishepujve, zbatove me veprim kudo çdo teori dhe predikim, prandaj të vërtetën e lëçite prerë e drejt dhe për besën lëftove gjer në gjak, si një Dëshmor o Shën Vlash lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

12 Shkurt

Më 12 të këtij muaji festojmë Meletin, kryepishkop i Antiokisë. -Kujtimin e shenjtore Oshënare Maria. -Kujtimin e Dëshmorit të ri Kristo kopshtarit nga Shqipëria. Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KRISTO KOPSHTARI

Kristo ishte nga Përmeti dhe ushtronte zanatin e bahçevanit në Stamboll. Ai u largua nga Shqipëria në moshën 40-vjeçare dhe patriotët e tij përmetarë e ndihmuar të sistemohej me punë. Pas një mosmarrëveshjeje që pati me një turk, atë e shpunë në gjyq. Kur mësuan që ishte i krishterë i thanë që të ndërronte fenë. Por ai u përgjigj me burrëri se kurrë nuk kishte menduar që ta mohonte fenë e të parëve. Gjykatësi i inatosur nga qëndrimi i Kristos, urdhëroi që ta rrihnin me kamzhik. Më pas e shpunë në burg të lidhur me pranga. Nuk kaloi shumë kohë dhe xhelatët

e ekzekutuan duke i prerë kokën. Kjo ndodhi më 12 shkurt të vitit 1748 ku i bekuari Kristo mori nga Perëndia kurorën e martirit. Kisha ortodokse e nderon kujtimin e tij më 12 shkurt.

PERLESHORJA E KRISTOS

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

13 Shkurt

Më 13 të këtij muaji festojmë Oshënar Martinianin.
-Kujtimin e apostull Akilës dhe gruas së tij Prishilës.
-Kujtimin e Oshënarit Simeon.
Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR MARTINIANI

Kur ishte në moshën 18-vjeçare, Martiniani asketoi në një mal në Qesari të Palestinës. Oshënarit me lutje dhe kreshmë përparoi në virtyt sa që shumë njerëz vraponin tek ai për t'u shëruar, mirëpo satanai e luftonte me të gjitha mënyrat madje duke iu shfaqur edhe si gua. Kështu njëherë një prostitutë, në një natë me shtërngatë bërtiste jashtë shpellës së tij: "Më shpëto, humba rrugën, do më hanë egërsirat". Mëdyshja e oshënarit ishte: ose do rrezikohej ajo trupërisht ose ai shpirtërisht. Oshënarit ndezi një zjarr dhe hyri në të dy herë deri sa iu dogjën këmbët dhe ndërkohë fliste me vete për zjarrin e ferrit. Gruaja e përdalë u trondit, flaku në zjarr stolitë dhe kërkoi i falje. Më pas ajo u bë

murgeshë deri në vdekje dhe kreu mrekullira. Oshënar Martiniani pasi u shërua pas shtatë muajve të mundishme, u vendos në një ishull të pabanueshëm. Një kapiten anije vinte herë pas here dhe i sillte ujë, bukë dhe lëndë të parë për t'i bërë litarë.

PERLESHORJA E MARTINIANIT

Me lotë derdhur si reke, shkretëtirën e thatë e vadite për lërim dhe me vajtje dhe psherëtim, gjer njëqind herë pemë mbolle për çdo mundim, u shfaqe pra si yll dhe e ndricove botën më çdo çudi, o Shën Martinian, o ati ynë Oshënar lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

14 Shkurt

Më 14 të këtij muaji festojmë Oshënar Afksentin.
-Kujtimin e Oshënarit Maron.
-Kujtimin e Oshënarit Isak i Mbylluri.
Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ISAK I MBYLLURI

Tregtari rus Toropçanin, pasi ua ndau pasurinë të farfërve shkoi pranë Shën Antonit të Kievit në Ukrainë. Atje u qeth murg, duke u quajtur Isak. I veshur me një lëkurë të njomë, ai lutej, bënte agripni, hante shumë pak dhe fliste vetëm me oshënarin që i sillte gjërat e domosdoshme. Këto e kalitën në virtyt, prandaj bëri mjaft mrekulli. Një herë disa i thanë me shaka të kapte një korb. Ai u ngjit në pemë dhe e kapi korbin i cili nuk lëvizi. Njëherë shuajti një zjarr që kishte dalë jashtë kontrollit, duke shkelur mbi të këmbëzbathur. Për tre vjet djajtë kërkuan ta

bënin për vete, duke e frikësuar në shumë mënyra, por ai i zhduku duke bërë shenjën e kryqit. Pasi ata hoqën dorë prej tij, shenjtori vendosi të asketonte në shpellë, por u sëmur shpejt dhe fjeti në vitin 1090.

15 Shkurt

Më 15 të këtij muaji festojmë apostull Onisimin nga të 70-tët.

-Kujtimin e Dëshmorit Majori.

-Kujtimin e Oshënar Eusebit nga Siria.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN ONISIMI

Shën Onisimi fillimisht ishte shërbëtor i Filimonit dhe atij i shkroi një letër të veçantë apostull Pali. Pasi mori fshehurazi një sasi parash nga Filimoni ai u largua për në Romë ku takoi apostull Palin prej të cilit njohu besimin e krishterë. U pagëzua dhe filloi shumë shpejt të përparojë në virtyt. U bë nxënës i apostull Palit dhe u bë bashkëpunëtor i tij në veprën apostolike, duke predikuar në të gjithë botën mesazhin e Ungjillit. Apostull Pali në letrën drejtuar Filimonit shkruan: “Të lutem për birin tim Onisim, që më lindi në prangat e mia, i cili dikur nuk kishte fare vlerë për ty, por që tani është shumë i vlefshëm për ty dhe për mua, të cilin ta dërgoj përsëri dhe ti prite atë, zemrën time. Do të doja ta mbaja pranë vetes që të më shërbente në vendin tënd, në prangat për shkak të Ungjillit, por nuk doja të bëja asgjë pa mendjen tënde, që e mira të cilën do të bësh të mos jetë nga detyrimi, por me dashje, sepse ndoshta për këtë arsye e ndava prej teje për pak kohë që ta kesh atë përgjithmonë, por jo më si skallv, por shumë më tepër se skallv, vëlla të dashur sidomos për mua, por aq më tepër për ty sipas mishit, ashtu edhe në

Zotin. Nëqoftëse ti pra më konsideron shok, prite si të isha vetë.”

16 Shkurt

Më 16 të këtij muaji festojmë Dëshmor Pamfilin.

-Kujtimin e Maruthait, peshkop në Persi.

-Kujtimin e Flavianit, patrik i Kostandinopojës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

FLAVIANI I KOSTANDINOPOJËS

Flaviani ishte patrik i Kostandinopojës (446-449) dhe ka marrë pjesë në Sinodin III Ekumenik (431). Në vitin 446 hipi në fronin e Patrikut Ekumenik dhe shquhej në luftën kundër heretikëve. Në 8 nëntor 448 Flaviani kryesoi një Sinod në Kostandinopojë, ku u dënua monofizitizmi dhe u shpall heretik Eftiki. Flaviani me anën e një letre njoftoi papën e Romës Leon I. Ky i fundit iu përgjigj më 13 korrik 449 me *Letër drejtuar Flavianit* Perandori Teodosi II, i shtyrë nga eunuku Krisanthi nuk e pranoi shkarkimin e Eftikit, prandaj thirri një sinod në Efes, të cilin e kryesoi Dioskuri i Aleksandrisë, kundërshtari i Flavianit. Në Sinodin “Banditesk të Efesit” që u mbajt në vitin 449 pasuesit e Eftikit iu kundërvunë Flavianit duke e shkarkuar nga detyra për shtrembërim të besimit. Heretikët e “Sinodit banditesk të Efesit” e ndoqën Flavianin dhe e rrahën brenda në hierore. Ata e mbytën me Omoforin e tij në Kishën e Virgjëreshës Mari në vitin 449. Flaviani radhitet tek etërit e Sinodit të Kalqedonisë dhe kisha e ka vendosur te martirët. Kujtimin e tij e kremtojmë më 6 shkurt. Vite më vonë lipsanet e Flavianit i prunë në Kostandinopojë dhe i vendosën në Kishën e Apostujve të Shenjtë.

PERLESHORJA E FLAVIANIT

Shok i mënyrave, nëkëmbës i froneve, u shfaqe kor' e dishepujve, zbatove me veprim kudo çdo teori dhe predikim, prandaj të vërtetën e lëçite prerë e drejt dhe për besën lëftove gjer në gjak, si një Dëshmor o Shën Flavian, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

17 Shkurt

Më 17 të këtij muaji festojmë Dëshmor Theodor Tironin.

-Kujtimin e perandorit Marcian dhe gruas së tij Pulqeria.

-Kujtimin e Oshënarit Theostiriktos.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PERANDORESHA PULQERIA

Perandoresha Pulqeria (450-453) ka lindur në vitin 399 dhe ishte bija e perandorit Arkad (395-408) dhe motra e Shën Teodosit II (408-450). Pas vdekjes së të atit ajo u shpall perandoreshë. Më 25-08-450 Pulqeria u martua me plakun Marcian. Perandoresha Pulqeria në vitin 431 thirri Sinodin III Ekumenik në Efes dhe më 451 Sinodin IV Ekumenik në Kalqedoni. Perandoresha Pulqeria themeloi shumë institucione bamirëse, gjithashtu ka ndërtuar shumë kisha. Me interesimin e saj në vitin 438 u sollën në Kostandinopojë lipsanet e Joan Gojartit, ndërsa në vitin 446 u sollën lipsanet e 40 Shenjtorëve të Sebastisë. Ajo ka vizituar qytetin e Antipatreas (Beratin) në Iliri, të cilit i vuri emrin e saj, Pulqeriopolis. Gjithashtu perandoresha Pulqeria ndërtoi edhe manastirin e Shën Mërisë Vllaherna. Kisha Ortodokse e ka vlerësuar duke e shpallur shenjto. Kujtimin e saj e kremtojmë më 17 shkurt.

PERLESHORJA E PULQERISË

Ti o nënë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqë për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Pulqeri e Shenjtë lavdi më ty.

18 Shkurt

Më 18 të këtij muaji festojmë Leonin e Madh (440-461).

-Kujtimin e Dëshmorit Piulio.

-Kujtimin e Omologjit Agapit të Sinaut.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

LEONI I ROMËS

Papë Leoni (+461) ka lindur në Toskana dhe ka qenë papë i Romës në kohën e Perandorëve Marcian dhe Pulqeria. Gjatë punimeve të Sinodit IV Ekumenik që u zhvillua në Kalqedoni mbrojti besimin e drejtë. Papë Leoni u shqua në luftën kundër herezive të monofizitizmit dhe monotelitizmit. Ai ka shkruar: 1) *Fjalime* (Ἰἰέέβáέ), ka shkruar 96 fjalime, karakteristikë e të cilave është ritmi dhe fuqia e mendimit. 2) *Letra* (Ἄδέóóἰἰέαβ). Koleksioni i tij përbëhet nga 193 letra. Me vlerë teologjike është ajo që titullohet *Sacramentarium Leonianum*. Kjo letër dallohet për kthjelltësinë e mendimit. Papë Leoni fjeti në vitin 461. U shpall shenjt dhe kremtohet në 11 prill për perëndimin dhe më 18 shkurt për lindjen. Në vitin 1754 u quajt mësues Ekumenik (Doctor Ecclesiae).

PERLESHORJA E LEONIT

Kanun i besës dhe kor e butësisë, mësonjës i përkorës, ndrite përpara besnikëve, me të vërtetën e punëve; përandaj i fitove me përunjësinë të lartat, me varfërinë të pasurat. At Shën Leon Kryepriфт i Madh, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

19 Shkurt

Më 19 të këtij muaji festojmë apostull Arkipin.

-Kujtimin e Oshënares Filothei nga Athina.

-Kujtimin e Oshënarit Nikita Shqiptari.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

NIKITA SHQIPTARI

Nikita Shqiptari ka lindur rreth viteve 1760-1770 në krahinën e Shpatit nga prindër kriptokristjanë. Në moshën rinore vajti në Malin e Shenjtë në Skitin e Shën Anës dhe u bë kallogjer. Vite më vonë vendoset në Manastirin e Shën Pandelejmonit ku mori gradën priftërore. Ai kishte dëshirën që të bëhej misionar i përhapjes së Ungjillit të Krishtit. Pasi braktisi manastirin ka predikuar në krahinën e Seresit dhe të Dhramës në Greqi. Puna misionare e tij ra në sy të autoriteteve turke, të cilët e arrestuan. Pas torturave çnjerëzore e ekzekutuan me varje më 19 shkurt të vitit 1809. Lipsani i Shenjtit ruhet në Skitin e Shën Anës në Malin e Shenjtë. Kisha ortodokse e kremton këtë martir më 19 shkurt.

20 Shkurt

Më 20 të këtij muaji festojmë Leonin e Katanias.

-Kujtimin e Oshënar Visarionit nga Egjipti.

-Kujtimin e Agathonit, papë i Romës (678-682).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN LEONI

Shën Leoni lindi në Ravena në të Italisë. Që në moshë të vogël përpiquej të imitonte Krishtin. Pas vdekjes së Savinit, kryepiskopit të atëhershëm të Katanias, Leoni u zgjodh kryepiskop. Me anë të agripnive, lutjeve dhe agripnive të tjera përpiquej që të ruante besimtarët nga heretikët. Ai përpiquej jo vetëm me fjalë, por edhe me vepra dhe mrekullira për të vërtetuar kotësinë e idhujve si dhe madhësitinë e fuqisë së Perëndisë së vërtetë. Kaq shumë e bekoj Perëndia Shën Leonin sa që me anë të emrit të Krishtit ai ndriçoi të verbër, të paralizuarit i ngriti në këmbë dhe shëroi shumë sëmundje. Perëndia e vlerësoi që të bëjë çudira jo vetëm para vdekjes, por edhe pas saj.

PERLESHORJA E LEONIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

21 Shkurt

Më 21 të këtij muaji festojmë Oshënar Timoteun.

-Kujtimin e Efstathit, patrik i Antiokisë (324-332).

-Kujtimin e Gjergjit, peshkop në Amastri në Azinë e Vogël.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

EFSTATHI I ANTIOKISË

Shën Efstathi ka lindur në Sidhion të Pamfiliës. Ai ishte një nga figurat kishtare më të mëdha të shekullit IV. Efstathi ka marrë pjesë në Sinodin I Ekumenik të Nikeas (325), ku pati nderin të hapë punimet e Sinodit duke paraqitur edhe vetë Perandorin Kostandini i Madh. Në vitin 324 zgjidhet Kryeepiskop i Antiokisë, ku u shqua për mendimin ortodoks, por kundërshtarët e luftonin duke e akuzuar se kishte përqafuar herezinë e Savelit. Në vitin 330 në Antioki u mbledh një sinod kundër tij dhe e internuan në Trianupolin e Thrakës, ku edhe vdiq në vitin 337.

PERLESHORJA E EFSTATHIT

O Perëndi i Atërve që na sillesh gjithënjë, me mirësi dhe butësi, mos e kurse përdëllimin tënd për ne, me lutjet e atërve tanë, qeverise jetën tonë me paqe.

22 Shkurt

Më 22 të këtij muaji festojmë gjetjen e lipsaneve të Dëshmorëve të Eugjenit.

-Kujtimin e Dëshmor Sinetit.

-Kujtimin e Oshënar Thallasit dhe nxënësit të tij Limneut.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

23 Shkurt

Më 23 të këtij muaji festojmë Polikarpin e Smirnit.

-Kujtimin e Shën Serenin.

-Kujtimin e Shënjttores Gorgonia, motra e Grigor Teologut.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

POLIKARPI I SMIRNIT

Polikarpi i Smirnit ka lindur rreth viteve 70 pas Krishtit në Smirni. Ai ishte nxënës i Apostull Joanit, prej të cilit u dorëzua Episkop i Smirnit. U dallua në ndeshjet me heretikët Makrianon dhe Ualetianion. Në debatet për festimin e Pashkës, që u zhvilluan rreth vitit 155 në Romë, ai luajti rol aktiv. Ai ka shkruar *Letër drejtuar Filipianëve* (Ἀδελφότητες ἁγίων Ὁμοειδοφόβιτων), e cila është botuar në vitin 108 dhe përbëhet prej 14 kapitujsh. Origjinalitetin e kësaj letre e dëshmojnë Ireneu, Eusebi, Jeronimi dhe Foti. Më 23 shkurt të vitit 156, Polikarpi u kap nga Antonio Piu në Smirni dhe u martirizua në stadiumin e qytetit. Në kohën e martirizimit ai ishte në moshën 86-vjeçare. Kujtimin e tij e festojmë më 23 shkurt.

SHËN SERENI

Shën Sereni banonte në Sirm të Panonisë dhe ka jetuar në shekullin IV. Sereni bënte një jetë të vetmuar dhe kishte profesionin e kopshtarit. Në persekutimet ndaj të krishterëve atë e kapin dhe e ekzekutojnë duke i prerë kokën vetëm se deklaroi hapur se ishte i krishterë. Martirologu i Shën Jeronimit thotë se Sereni u martirizua më 23 shkurt të vitit 307 në Sirm, që ishte qendra e Panonisë. Vite më vonë për nder të këtij martiri në këtë qytet u ndërtua një bazilikë.

24 Shkurt

Më 24 të këtij muaji festojmë gjetjen e kryes së Joan Pararendësit.

-Kujtimin e Oshënar Erasmit nga Lavra e Kievit të Rosisë.

-Kujtimin e Dëshmorit Montan.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

GJETJA E KRYES SË PARARENDËSIT

Gjetja e parë e kryes së tij u bë në Maqerunda, pranë vendit ku ishte pallati mbretëror i Herodit. Pasi Herodiada plotësoi kënaqësinë e saj duke parë në pjatë kokën e gjakosur të Joanit, urdhëroi që ta varrosnin në një vend atje pranë, të cilin ajo shkonte dhe e shikonte herë pas here për të kënaqur urrejtjen e saj të pashuar. Në atë vend mbeti i varrosur deri sa e zbuluan dy murgjiër nga Lindja, të cilëve iu shfaq në ëndërr Pagëzori. Pas vdekjes së këtyre murgjiërve, koka e Pagëzorit kaloi dorë më dorë. U gjend përsëri në kohën e perandorit Valentinian. Perandori Theodhosi i Madh e dërgoi kokën e shenjtë në Kostandinopojë. Ndërtoi një kishë madhështore me emrin e Joan Pagëzorit dhe e vendosi kokën e tij atje. Pas kësaj, një pjesë e kokës së shenjtit u dërgua në manastirin e Shën Dionisit në Malin e Shenjtë. Pjesa tjetër u dërgua në Jerusalem në kishën e Varrit të Shenjtë.

PERLESHORJA E PARARENDËSIT

Nga dheu na dolli sot, kok e profetit Joan, dhe reze të ndritshme prej shërimesh u tregon besimtarëve, engjëjtë që prej qiellit, po i mbledh me trumpetë, njerëzit që prej dheut, i thërret për të kremten, ta lavdërojnë të gjithë, Perëndinë Zotin Krisht.

25 Shkurt

Më 25 të këtij muaji festojmë Tarasin e Kostandinopojës.

-Kujtimin e Jerodëshmor Rigjinit.

-Kujtimin e 40 Dëshmorëve, të cilët u martirizuan me Rigjinin.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JERODËSHMOR RIGJINI

Pas Sinodit I Ekumenik të Nikeas, herezia e Ariosit vazhdoi të kishte shumë pasues. Pikërisht në këtë periudhë arriti kulmin e tij aktiviteti i Shën Rigjinit, i cili u bë i famshëm në gjithë Greqinë. Kështu burra e gra, të rinj e të moshuar, të pasur e të varfër, nxitonin për tek shenjtë për t'u shëruar fizikisht dhe shpirtërisht. Perandori, duke parë ndikimin e madh të shenjtit tek të krishterët, e kërcënoi se n.q.s. nuk do të mohonte Krishtin, atëherë do ta dënonte edhe atë bashkë me ata që e pasonin. Pasi pa se nuk ia arriti qëllimit perandori urdhëroi që Shën Rigjinit t'i pritej koka. Lipsanin e shenjtë të Jerodëshmorit Rigjin e transferuan në Qipro, ndërsa një pjesë të tij në Skopel, në manastirin e Shën Joan Pagëzorit.

PERLESHORJA E RIGJINIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

26 Shkurt

Më 26 të këtij muaji festojmë Fotini Samaritanen.

-Kujtimin e Dëshmorit Sebastian.

-Kujtimin e Oshënarit Nikolla i Katopinos.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

FOTINI SAMARITANIA

Kur Jesui arriti pranë Samarisë në një qytet që quhej Sihar, qëndroi pranë pusit të Jakovit për të shuar etjen. Një grua nga Samaria erdhi për të mbushur ujë dhe Krishti i tha: -Më jep të pi pak ujë. Gruaja u çudit sepse nga veshja e njohu se kalimtari ishte jude dhe këta të fundit ishin në armiqësi me samaritanët. Megjithatë Krishti iu drejtua përsëri: “Po ta njihje ti dhuratën e Perëndisë dhe kush është ai që të thotë më jep të pi, ti vetë do të kërkoje nga ai dhe ai do të jepte ujë të gjallë”. Gruaja iu drejtua: -Zot, ti nuk ke as kovë për të nxjerrë ujin nga pusi, nga e ke pra atë ujë të gjallë. Vallë mos je më i madh se Jakovi, ati ynë? Jesui iu përgjigj: “Kushdo që pi nga ky ujë do të ketë përsëri etje, por kush pi nga uji që do t’i jap unë nuk do të ketë kurrë etje. E dhëna kryesore e perikopesë Ungjillore është dialogu që bën Krishti me gruan samaritane. Ne kemi parë edhe raste të tjera që Jesui dialogon me gratë e përdala, me lebrozët, me taksambledhësit, me farisenjtë etj. Megjithatë ai kurrë nuk i gjykoi njerëzit, por i trajtonte të gjithë me dhembshuri dhe dashuri. Krishti me anë të dialogut arriti që ta bindte atë grua që të ndryshonte udhë dhe kështu ndodhi vërtet. Samaritania u ndriçua dhe u shenjtërua. Samaritania u gjend përpara dy burimeve. Pusi i Jakovit i dha asaj ujin material, ndërsa Krishti atë shpirtëror. Fundi i rrëfimit rreth gruas samaritane nuk është shkruar në Ungjill, por nga tradita e kishës dimë që ajo grua

mëkatore pas takimit me Krishtin mori një drejtim tjetër në jetën e saj, duke u martirizuar. Kjo është Shën Fotinia.

PERLESHORJA E FOTINISË

Ti o nënë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqë për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Fotini e Shenjtë lavdi më ty.

27 Shkurt

Më 27 të këtij muaji festojmë Oshënar Prokop Dekapolitin.

-Kujtimin e Dëshmor Gjelasit.

-Kujtimin e Oshënarëve Asklipi dhe Jakovi nga Siria.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PROKOP DEKAPOLITI

Oshënar Prokop Dekapoliti ka jetuar në shekullin VIII, në vitet e mbretërimit të Leonit III Izauri. Ai u shqua si ushtar trim dhe guximtar në përpjekjet për mbrojtjen e ikonave. Perandori ikonomak Leoni III Izauri filloi të përndiqte të krishterët që u faleshin ikonave dhe lipsaneve të shenjtorëve. Shumë të krishterë u martirizuan. Njëri prej martirëve të përndjekjes ishte edhe Prokop Dekapoliti.

PËRLESHORJA E PROKOPIT

Me lotë derdhur si rëke, shkretëtirën e thatë e vadite për lërim, dhe me vajtim dhe psherëtim, gjer njëqind herë pemë mbolle

për çdo mundim: u shfaqe pra si yll, dhe e ndrçove botën me çdo çudi, Prokop o atë i Shenjtë dhe Oshënar, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

28 Shkurt

Më 28 të këtij muaji festojmë Omologjit Vasilin.

-Kujtimin e Oshënoreve Marana dhe Kira.

-Kujtimin e Dëshmores Kirana.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORE KIRANA

Kirana ishte një virgjëreshë e papërlyer nga një fshat i Selanikut. Ajo ishte shumë e bukur pasi dëshmonte se ja kishte dhënë virgjërinë dhe jetën e saj Jisuit, prandaj e burgosën dhe e torturuan. Dëshmorja e re nuk pranoi të islamizohej dhe u martirizua.

PERLESHORJA E KIRANËS

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëndër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoj, dhe kryqëzohem dhe varrosem tok me Pagëzimin: edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty, edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rroj në qiell: po si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohem. Dëgjona lutjet edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

29 Shkurt

Më 29 të këtij muaji festojmë Oshënar Kasian Romanin.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KASIAN ROMANI

Oshënar Kasian Romani e kishte origjinën nga Roma dhe rridhte nga një familje e pasur. Studioi teologji dhe filozofi dhe pasi shërbeu disa vjet në ushtri një ditë vendosi që t'i braktisi të gjitha duke përqafuar jetën monakale. Vizitoi manastiret e Thiveos, atë të Nitras, të Pontit etj për t'u mësuar me traditat e tyre. Të gjitha përshtypjet e ushëtimeve i përmbloodhi në një libër. Ndërsa më vonë shkroi *Rreth Kinovieve të Azisë*. Shenjti ka bërë shumë mrekulli.

PERLESHORJA E KASIANIT

Udhëheqës Orthodhoks, dhe mësonjës i besës dhe i përkorës je, se na ke ndritur si yll, dhe u tregove si shembull e Kryepriftërve, i urtë Shën Kasian, të gjithë i ndriçove dhe i mësove ti, lira e Shpirtit Shenjt. Lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

M A R S

1 Mars

-Më 1 të këtij muaji festojmë Oshënaren Evdhokia nga Samaria.
-Kujtimin e Oshënare Domnina.
-Kujtimin e Dëshmorit të ri Parashqeva.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

SHËN EVDHOKIA

Evdhokia ishte samaritane dhe ka jetuar në Iliulopolis të Kilikisë në Siri, gjatë viteve të mbretërimit të perandorit Trajan (98-117). Ajo ishte idhujtare dhe ushtronte zanatin më të vjetër në botë, atë të prostitutës. Kishte trup të bukur dhe të hijshëm, që u provokonte epshet burrave. Paganët e admironin duke kënaqur dëshirat trupore. Prej kësaj pune zotëronte pasuri, por rastësisht u miqësua me një familje të krishterë, të cilët grumbulloheshin çdo natë dhe himnonin Perëndinë. Evdhokisë i bëri përshtypje jeta e virtutshme e të krishterëve. Ata, ndonëse e njihnin se kush ishte, e pritën me zemër të hapur në bashkësinë e tyre. Një natë dëgjoi murgun German, i cili po lexonte me zë të lartë pjesën ungjillore rreth *gykimit të fundit*. Evdhokia u trondit prej fjalëve të ungjillit dhe vendosi të ndryshojë mënyrën e jetesës. Murgu e këshilloi të pagëzohej dhe t'ua shpërndante

pasurinë njerëzve në nevojë. Evdhokia u pagëzua nga episkopi i vendit dhe pasi u shpërndau pasurinë të varfërve kuptoi se krishterimi i pranonte mëkatarët që pendoheshin. Ajo vendosi që t'ia kushtonte jetën Perëndisë, prandaj u largua nga qyteti i Iliuopolit për të harruar jetën mëkatore. Në atë kohë nuk qenë formuar ende manastiret, por praktikoheshin jeta e atyre që nuk martoheshin duke ia kushtuar jetën Krishtit. Evdhokia u fut në një bashkësi të tillë dhe e kalonte kohën duke lexuar Shkrimet e Shenjta, bënte punë dore dhe me paratë që fitonte ushqente të varfërit dhe jetimët. Në persekutimin që shpalli ndaj të krishterëve perandori Trajan (98-117), Evdhokinë e kapin dhe e burgosin. Qeveritari pagan u mahnit nga bukuria e saj dhe i erdhi keq që ta ndëshkonte me vdekje një krijesë kaq mahnitëse. Ai u përpoq që t'i mbushte mendjen për të mohuar Krishtin, por Evdhokia dëshmoi se nuk mund ta tradhëtonte besimin e krishterë dhe ishte gati të sakrifikohesh për Krishtin. Kështu dha jetën e saj të Perëndia Evdhokia nga Samaria. Kisha e shpalli shenjtoreshë dhe kujtimin e saj e kremtojmë më 1 mars.

PERLESHORJA E EVDHOKISË

Ti o nënë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqe për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Evdhoqi e Shenjtë lavdi më ty.

2 Mars

Më 2 të këtij muaji festojmë Dëshmor Isihin.
-Kujtimin e Dëshmores Eftalia nga Siçilia.
-Kujtimin e papë Nikolla Planasit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

NIKOLLA PLANASI

Nikolla Planasi ka lindur në ishullin Naksos të Egjeut më 1851 nga prindë të pasur dhe shpresëtarë. Kur ishte 14 vjeç mbeti jetim dhe emigroi në Athinë bashkë me nënën e tij. Në moshën 17-vjeçare u martua me Elenin, e cila vdiq gjatë lindjes së djalit të parë. Nikolla Planasi u hirotonis dhjak në vitin 1879 dhe prift më 1884. Shenjti shërbente në një kishë larg Athinës. Që të kujtonte në *blatën e hyjshme* gjithë emrat që i jepnin besimtarët, atij i duheshin dy orë. Paratë që fitonte i ndante me nevojtarët. Shenjti bënte agripni të gjata, celebronte shërbesa në pallate të pasurish dhe kasolle fukarenjsh. Papa Nikolla Planasi fjeti më 1932 dhe u varros nga vetë Kryepiskopi. Në ceremoninë e përmortshme morën pjesë e gjithë besimtarët e Athinës. Kur u zhvarros mbas njëzet vjetësh, eshtrat e tij lëshonin erë të mirë. Shenjti ka shëruar dhe ka bërë mrekulli edhe mbas vdekjes. Në vitin 1992 u kanonizua shenjt nga Kisha.

3 Mars

-Më 3 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Eftropi, Kleoniki dhe Vasili.

-Mrekullinë e grurit nga Shën Theodhori.

-Kujtimin e Oshënarëve Zinoni dhe Zoili.

-Kujtimin e Oshënares Aleksandra nga Aleksandria.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORËT EFTROPI, KLEONIKI DHE VASILI

Dëshmorët Eftropi, Kleoniki dhe Vasili e kishin origjinën nga Amasia e Pontit dhe qenë njerëz të afërt me Shën Teodor Tironin. Gjatë përndjekjeve ndaj të krishterëve në vitet e sundimit të Dioklecianit, qeveritari Asklipodis, pasi mësoi që ishin të krishterë e u thotë të kalonin në paganizëm duke u bërë fli idhujve. Ata e kundërshtuan dhe iu nënshtruan torturave. Ndonëse u rrahën dhe u dogjën, ata megjithatë nuk e mohuan Krishtin. Duke parë qëndrimin e tyre burrëror më në fund qeveritari urdhëroi të kryqëzoheshin. Kështu u martirizuan dëshmorët e Krishtit në vitin 305.

4 Mars

Më 4 të këtij muaji festojmë Oshënar Gjerasim Jordanitin.

-Kujtimin e Dëshmorëve Pavli dhe motrës së tij Juliana.

-Kujtimin e Shën Grigorit, peshkop në Konstantia të Qipros.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

GJERASIM JORDANITI

Oshënar Gjerasimi ishte me origjinë nga Likia, në jugperëndim të Azisë së Vogël. Në moshë fare të re përqafoi jetën monakale. Në manastir mësoi shkrim e këndim. Në vitin 451 asketoi në Tokën e Shenjtë dhe në Tepaidë të Egjiptit. Rreth vitit 455 u vendos pranë lumit Jordan. Aty ndërtoi një manastir, me 70 qeli. Oshënar arriti në përsosmërinë e pamëkatshme duke u miqësuar me kafshët. Pasi shëroi një luan të plagosur, krijoi marrëdhënie të tilla me egërsirën sa që i ruante gomarin që u sillte ujë nga lumi Jordan. Një ditë disa tregtarë arabë, ndërsa

luani ishte duke fjetur, i grabitën gomarin. Asketi dyshoi se mos e kishte ngrënë luani, prandaj e detyroi atë të mbartte ujin duke zëvendësuar gomarin. Një ditë karvani i tregtarëve kaloi përsëri nga skiti i oshënarit. Luani sapo pa gomarin në mes të deveve u vërsul dhe tregtarët arabë u shpërndanë ku të mundnin. Egërsira e tërhoqi gomarin dhe e shpuri te shenjti, i cili fshiu dyshimin prandaj e la luanin të lirë. Gjerasimi fjeti në mars të vitit 475. Luani kaloi nga skiti dhe kërkonte me ngulm jerondin. Atëherë murgjërit e shpunë te varri i Oshënarit ku ngordhi nga pikëllimi.

5 Mars

Më 5 të këtij muaji festojmë Oshënarin Konon.

-Kujtimin e Oshënar Markut nga Athina.

-Kujtimin e Dëshmor Onisit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR MARKU

Oshënar Marku ishte nga Athina dhe ka jetuar rreth shekullit IV pas Krishtit. Nuk kemi informacione të sakta mbi vitin e lindjes dhe të vdekjes së tij, por dimë vetëm ato që na përshkruan Oshënar Srafioni. Pasi mori bekimin e igumenit, Serafioni u nis për të takuar Markun në shkretëtirë. Pas shumë ditë udhëtimesh, arriti të takojë shenjtin. Oshënar Marku i tregoi Serafionit se mbi 95 vjet jetonte në shkretëtirë. 30 vitet e para në shkretëtirë kishin qenë një provë e madhe për të pasi në ato vite kishte provuar urinë, etjen dhe ngasjet e djallit. Pas 30-vjetësh zbriti mbi shenjtin hiri dhe mëshira e Perëndisë. Serafioni e pyeti se si ndodhi që u largua në shkretëtirë. “Kohën e kaloja pranë filozofëve, prindërit e mi ishin paganë dhe dëshira e tyre ishte të bëhesha filozof. Zoti më mëshiroi dhe pasi njoha të vërtetën

u pagëzova duke u bërë i krishterë. Pas vdekjes se prindërve vendosa të ushtrohem në shkretëtirë”.

6 Mars

Më 6 të këtij muaji festojmë 42 dëshmorët e Amorit.

-Kujtimin e Dëshmorëve Aeti, Melisini dhe Kalisti.

-Kujtimin e Dëshmorëve Juliani dhe Evuli.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORËT E AMORIT

Rreth vitit 838 kalifi i Bagdatit, Motasem, sulmoi qytetin e Amorit në Azinë e Vogël. Ai urdhëroi që ushtarët e thjeshtë dhe banorët e qytetit të vriteshin me shpatë, ndërsa kryetarët e ushtrisë i mori robër në vendin e tij. Pasi i burgosi, i lidhi me zinxhirë dhe i urdhëroi rojet t'i torturonin. Xhelatët përdorën të gjitha mënyrat që ata të mohonin Krishtin. Ata u munduan t'i mashtronin duke u ofruar ar, argjend dhe gjëra të tjera të çmuara. Duke parë vendosmërinë e tyre, sundimtari urdhëroi që të vriteshin me shpatë. Ky ishte dhe fundi i lumtur i 42 shenjtorëve të Amorit të cilët sakrifkuan jetën dhe rininë e tyre.

7 Mars

Më 7 të këtij muaji festojmë Jerodëshmorët Efremin, Vasileun, Eterin etj.

-Kujtimin e Oshënar Pavlit.

-Kujtimin e Efremit të Antiokisë (526-546).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PAVLI I THJESHTË

Pavli i Thjeshtë ka lindur në shekullin III në Egjipt. Njëherë e zuri në flagrancë bashkëshorten e tij me një burrë tjetër, prandaj shkoi të asketonte tek Andoni i Madh. Ky i fundit ia ndaloi jetën e ashpër asketike për arsye të moshës së tij 60-vjeçare. Pasi e këshilloi Andoni e mbylli derën, por ditën e katërt mbeti i çuditur sepse Pavli nuk kishte ikur. Madje ai nuk kishte as ushqime! Andoni e morri brenda në qelinë e tij, me qëllim që ta inkurajonte, por Pavli u ngrit pa ngrënë nga tavolina. Avai u tërhoq përpara fuqisë të bindjes dhe të dëshirës së tij dhe e pranoi të asketonte bashkë me të. Vetëm atëherë Pavli hëngri. Oshënari i thjeshtë pasi asketoi shumë vite fjeti në paqe duke fituar kurorën e martirit.

8 Mars

Më 8 të këtij muaji festojmë apostull Ermiun nga të 70-tët.

-Kujtimin e Theofilaktit të Nikomedisë.

-Kujtimin e Dëshmorit Dion.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN THEOFILAKTI

Theofilakti ishte peshkop i Nikomedisë në Azinë e Vogël dhe ka jetuar në shekullin IX në kohën e Perandorit Leoni IV. Në kohën e ikonoklazmës peshkopi i Nikomedisë Theofilakti ishte një mbështetës i fuqishëm ndaj ikonave të shenjta dhe lipsanave të shenjtorëve, prandaj e internuan e Stronion dhe aty nga torturat dhe keqtrajtimi dorëzoi shpirtin tek Perëndia duke marrë kurorën e martirit.

9 Mars

Më 9 të këtij muaji festojmë 40 Dëshmorët e Sebastisë.

-Kujtimin e Dëshmor Urpasianit.

-Kujtimin e Qezar mjekut.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

40 MARTIRËT E SEBASTISË

Martirët e Sebastisë u dënuan në vitin 320 në Sebasti të Armenisë, në kohën kur perandorë ishin Kostandini dhe Liçini. Ata ishin ushtarë nga vende të ndryshme, por në të njëjtin repart. Guvernatori i provincës Agrikola i kishte komunikuar armatës së tij një dekret të Liçinit, i cili i urdhëronte të gjitha legjionet të bënin flijime për perënditë. Grupi prej 40 ushtarësh u paraqit tek eprorët dhe deklaruan se ishin të krishterë. Gjykatësi në fillim, duke shpresuar se do t'i bindte, përdori fjalë të ëmbla duke i thënë se kryelartësia e tyre do t'i bënte që të turpëroheshin për jetë, ndërsa bindja dhe nënshtrimi ndaj vullnetit të perandorit do të shpërblehej së tepërmi. Por duke parë që premtimet nuk pinin ujë, filloi t'i kërcënonte me tortura të cilat nuk patën dobi. Guvernatori i tërbuar nga inati mendoi një lloj torture të ngadaltë dhe të mundimshme.

Ishte dimër, stinë mjaft e ashpër në Armeni. Një erë e acartë frynte nga veriu dhe shtonte më shumë të ftohtin. Guvernatori urdhëroi që shenjtorët të zhvisheshin lakuriq dhe të hidheshin në liqenin e Sebastisë. Për t'i tunduar më shumë, pak më larg përgatitën një banjo të nxehtë. Ai që do të pendohej dhe do të pranonte t'i bënte fli idhujve, do të shkonte në banjo për t'u ngrohur. Martirët vrapuan drejt pellgut, u zhveshën dhe u krodhën në liqen. Mjerisht njëri prej tyre u tundua, braktisi ujin e ftohtë të liqenit dhe u hodh në banjën e nxehtë, por në vend

të shpëtonte gjeti vdekjen. Shokët e tij u trishtuan pa masë, por kjo nuk zgjati shumë, sepse u ngushëlluan nga një mrekulli.

Njërit prej rojeve iu shfaq një vizion. Ai vuri re se prej qiellit po zbrisnin kurora mbi kokat e 39 ushtarëve që gjendeshin në ujërat e flohta të liqenit. Njëra prej kurorave qëndronte në qiell, pra ishte ajo e ushtarit që dezertoj, prandaj roja u zhvesh dhe u hodh në ujë. Kështu u plotësua numri i 40 martirëve. Guvernatori kur pa këtë veprim vendosi që të hakmarret ndaj 40 martirëve. Ai i nxori martirët nga uji dhe filloi tua priste trupat copa-copa në sy të më të voglit prej tyre, Melitonit. Këtë e bëri që Melitoni të tërhiqej, por djaloshi me kurajo pranoi të martirizohej dhe kështu mbetën përsëri 40 martirë. Emrat e tyre janë: Kirion, Klaud, Domn, Sevirian, Eftik, Kirill, Theudhul, Vikrat, Agiu, Isik, Evnoik, Meliton, Ilia, Aleksandër, Saqerdon, Ual, Prisik, Hudhion, Irakli, Ekdhiq, Joan, Filoktimon, Flavio, Ksanth, Valer, Nikolla, Athanas, Theofil, Lisimak, Gai, Klaud, Smarad, Sisin, Leont, Aet, Akaq, Domet, Gorgon, Julian dhe Agall. Pasi i dogjën trupat e martirëve të shenjtë, hirin e tyre e hodhën në lumë, por një pjesë e hirit mbeti dhe u mblodh nga të krishterët e devotshëm që e ruajtën si thesar.

Reliket e 40 martirëve nga Sebastia u sollën në Sarandë dhe u vendosën në qimitirin e kishës së 40 shenjtorëve. Manastiri i 40 Shenjtorëve e ka pasur kulmin e zhvillimit në shekullin VI. Gjatë viteve të mbretërimit të perandorit Justinian, manastiri ka pasur disa faza rindërtimi. Manastiri ka qenë vend pelegrinazhi. Prej këtij manastiri e ka marrë emrin qyteti i Sarandës, *ἡ ἀείε ὉάνῦἸόά*.

PERLESHORJA E 40 MARTIRËVE

Për mundimet që pësuan, Shenjtorët për emrin tënd, dhempshërohu o Zot, dhe gjithë të dhemburat tona, shëroi si njeridashës të lutemi.

10 Mars

Më 10 të këtij muaji festojmë Dëshmor Kodratin.

-Kujtimin e Dëshmor Markianit.

-Kujtimin e Oshënares Anastasia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORI KODRAT

Kodrati është apologjisti më i vjetër i krishterimit. Ai ishte nxënës i apostujve, të cilët e hirotonisën Kryeepiskop të Athinës. Nëpërmjet predikimit të tij shumë paganë përqaftuan krishterimin. Ndër ta kishte shumë grekë të ditur, të cilët Kodrati me fjalët tij arriti t'i tërheqë te besimi i Krishtit. Apostull Kodrati u tregoi njerëzve rrugën e vërtetë, por shumë filozofë të asaj kohe, duke mos e duruar këtë gjë, e dëbuan me forcë nga Athina. Për të shpëtuar nga përndjekja shkoi në Magnisia të Azisë së Vogël, ku predikoi me zell Ungjillin. Ai i shkroi perandorit një apologji për të mbrojtur kristianizmin. Perandori Adrian urdhëroi që Kodrati të vritej. Kështu pohuesi i madh i besimit mori kurorën e martirit. Lipsani i Kodratit ndodhet në Magnisia.

11 Mars

Më 11 të këtij muaji festojmë Oshënar Sofronin e Jerusalemit (634-638).

-Kujtimin e Jerodëshmor Pionit.

-Kujtimin e Oshënares Theodhora, mbretëreshë e Epirit.

Me ndërmjetimet e Shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SOFRONI I JERUSALEMIT

Sofroni ka lindur në vitin 580 në Damask të Sirisë. Të atin e quanin Plintha dhe të ëmën Miru. Kishte shumë aftësi mendore dhe arriti të merrte një arsim të lakmueshëm, ndaj dhe u quajt Sofisti “i Urtë”. Kur ishte në moshë të re bëri një vizitë në Vendet e Shenjta dhe atje hyri në manastirin e Oshënar Theodhosit, ku u lidh me murgun e urtë Joan Mosku. Bashkë me të udhëtoi në Egjipt, ku u njoh me Shën Joan Përdëllyesin. Atje e zuri një sëmundje e pashërueshme e syve, por u shërua nga anargjendët e shenjtë Kir dhe Joan me anë të mrekullisë, të cilën ai vetë e përshkroi në një fjalim për nder të tyre. Së bashku me Moskun vizituan Malin Sina, Qipron dhe Romën. Në Romë Mosku vdiq dhe oshënarit e solli lipsanin e tij në Jerusalemin e pushtuar nga persët, ku e varrosi në manastirin e Oshënarit Theodhos. Më vonë shkoi në Aleksandri dhe Kostandinopojë, duke u munduar të luftojë herezinë e monofizitëve, por nuk pati rezultat dhe u rikthye në Jerusalem. Në 16 dhjetor të vitit 634 u zgjodh Patrik i Jerusalemit, duke zëvendësuar Modestin. Përveç heretizmit të mëparshëm tashmë u paraqitej edhe një rrezik tjetër i madh, arabët. Në një sinod Hierarku dënoi herezinë dhe njëkohësisht u mundua të organizonte mbrojtjen e Qytetit të Shenjtë, por me gjithë rezistencën e madhe, në fund u detyrua të dorëzonte qytetin të Kalifi, me kushte të favorshme. Hierarku fjeti në vitin 637. Sofroni i Jerusalemit ka lënë këto shkrime: 1) Dogmatike. *Kundër Monotelitizmit* (Ἐἰς τὴν ἑὴν ἐκθέσιν), 2) *Fjalime* (Ἐὐαγγέλιον) panagjirike rreth Gjenezës, Ungjillëzimit, Ipapandisë etj. 3) *Jetë shenjtore* (Ἄβιθὸν Ἀββῆι). Sofroni mendohet të ketë shkruar jetën e Oshënares Maria nga Egjipti.

PERLESHORJA E SOFRONIT

Udhëheqës orthodhoks, dhe mësonjës i besës dhe i përkorës je, se na ke ndritur si një yll, dhe u tregove si shembëll e kryepriфтërve, i urtë Shën Sofron, të gjithë i ndriçove dhe i mësove ti, lira e Shpirtit Shenjt. Lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

12 Mars

Më 12 të këtij muaji festojmë Omologjit Theofanin.
-Kujtimin e Grigorit të Madh, papë i Romës (590-604).
-Kujtimin e Oshënar Simeonit, teologu i ri.
Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

GRIGOR DIALOGU

Grigori i Madh (540-604) ka lindur në vitin 540 dhe e kishte origjinën nga Roma. Në vitet 572-573 në saje të aftësive të tij u ngrit në rang të lartë politik, të cilin e braktisi me vdekjen e të atit në vitin 575. Pasi ua shpërndau pasurinë njerëzve në nevojë, iu përkushtua jetës monakale dhe themeloi shumë manastire. Në vitin 590 u zgjodh Papë i Romës, ku aktiviteti i tij qe shumë i madh. Grigori i Madh dërgoi murgun Augustin të Kantërburit dhe një grup misionarësh për të ungjillëzuar Anglinë. U shqua si organizator i mirë dhe luftëtar i vendosur ndaj herezive, kryesisht të “Tre kapitujve”. Grigori themeloi shkollën e psaltëve, e cila u quajt *Schola cantorum*. Në vitin 587 mori titullin “Universalis Papas”. Fjeti më 604 i nderuar nga të gjithë. Kisha e shpalli shenjt dhe kremtohet më 12 mars.
Grigori i Madh ka lënë shumë shkrime: 1) *Libri i Dialogjeve* (Liber Dialogorum) u shkrua në vitet 593-594. Ky libër është

në formë dialogu ndërmjet tij dhe kryedhjakut Petro, prandaj quhet ndryshe Grigor Dialogu. Libri përbëhet prej katër pjesësh dhe përmban *Dialog rreth jetës dhe çudivave të etërve italianë*, të cilat u përkthyen në greqisht prej papa Zaharias (741-752). 2) *Doracaku pastoral* (Liber Regulae Pastoralis) u shkrua në vitin 591 dhe është vepra kryesore e tij. Libri ka ngjallur interes në qarqet kishtare të kishës romanokatolike. Kjo vepër u pëlqye në lindje. Vetë Grigori në një letër pastorale të tij, të shkruar në vitin 602, përmend se libri është përkthyer greqisht prej patrikut të Antiokisë Anastasit II (599-609). Ky përkthim fatkeqësisht ka humbur. 3) *Morali i Iobit* (Moralia in Job), në 35 libra, vepër që u shkrua në vitin 595. Këtë libër Grigori ia kushtoi mikut të tij Leandro Sevilit. 4) Fjalime. Kanë shpëtuar 40 fjalime rreth Ungjijve. Këto u shkruan rreth viteve 591-592. 5) Liturgjike. *Sacramentarium Gregorianum*. 6) Himne, të cilat quhen *Cantus Gregorianus*. 7) Letrat. Kanë shpëtuar 854 letra të Grigorit, të cilat flasin për çështje të organizimit kishtar.

PERLESHORJA E GRIGORIT

Ti o atë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqje për mësim, që të ç'kujdesemi për trup, se shkon me nxitim, dhe të kujdesemi për shpirt, se është i pavdekur: pra shpirti yt po gëzohet tok me Engjëjtë, o Shën Grigor i lumtur lavdi më ty.

13 Mars

Më 13 të këtij muaji festojmë transferimin e lipsanit të Shën Niqiforit.

- Kujtimin e Dëshmorit Mario i Sebastisë.
- Kujtimin e Dëshmores Kristina nga Persia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TRANSFERIMI I LIPSANIT TË SHËN NIQIFORIT

Niqifori ka qenë patrik i Kostandinopojës dhe luftoi me guxim për mbrojtjen e ortodoksisë dhe të ikonave të shenjta. Për këtë arsye në vitin 815 perandori ikonomak Leoni V e shfronëzoi nga fronti i patrikut dhe e internoi. Fillimisht e internuan në Krisopol dhe më pas në Akrita. Shën Niqifori përballoi me durim dhe guxim mbi 14 vjet internim. Ai ndërroi jetë në moshën 70-vjeçare. Në vitin 842 patriku i Kostandinopojës, Metodi, e bindi mbretin Mihail dhe nënën tij Theodhora, që lipsani i Niqiforit të transferohej në Kostandinopojë. Lipsanin e shenjtit e vendosën në kishën e Apostujve të Shenjtë.

14 Mars

Më 14 të këtij muaji festojmë Oshënar Benediktin.

- Kujtimin e Dëshmor Aleksandrit nga Pidni.
- Kujtimin e Oshënar Efskimit të Lampsakës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR BENEDIKTI

Benedikti ka lindur në vitin 480 në Nursi prej prindërve të pasur dhe shpresëtarë. Studimet e larta i kreu në Romë, por në moshën njëzetvjeçare braktisi gjithçka dhe filloi të ushtrohet në një zonë malore. Më pas qëndroi për tre vjet në skarpatet e Subiacos, ku bëri jetë të rreptë asketike. Aty qethet murg dhe ndihmohet prej ava Romanit. Benedikti themeloi dymbëdhjetë qinovia me

nga dymbëdhjetë vëllezër. Në vitin 529 shkoi në Monte Cassino ku themeloi manastirin e famshëm të urdhrit benediktin. Ai ka lënë këto shkrime: 1) *Regula Benedicti* e përbërë nga 73 kapituj dhe flet për rregullat dhe çështjet e ushtrimit të monakizmit. Benedikti theksonte vlerën e *uratës* dhe të *punës së dorës* (ora et labora). Lidhur me *uratën* përfshihet studimi i Shkrimit të Shenjtë, ndërsa me anën e punës fizike i jep murgut dimension kozmik, human dhe kreativ. Benedikti fjeti më 547. Kisha e shpalli shenjt dhe kujtimi i tij kremtohet më 14 Mars. Sot ka shumë murgj romanokatolikë që quhen benediktinë. Jeta e Benediktit u bë e njohur nga Grigori i Madh në vëllimin e dytë të librit *Dialogues*, që u shkrua në vitin 547, pra 50 vjet pas vdekjes së tij.

15 Mars

Më 15 të këtij muaji festojmë apostull Aristovulin një nga 70-tët.

-Kujtimin e Dëshmor Agapit.

-Kujtimin e Dëshmor Emanuelit nga Kreta.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL ARISTOVULI

Apostull Aristovuli ishte një nga të 70-ët. Ai ka shoqëruar apostull Palin në shumë udhëtime misionare. Duke vlerësuar aftësitë predikuese, administrative dhe zellin e veçantë të tij, Perëndia e vlerësoi Aristovulin duke e bërë episkop të Britanisë. Banorët e atëhershëm të Gadishullit Britanik u besonin verbërisht besëtytnive, prandaj dhe vepra e Aristovulit hasi vështirësi të mëdha. Jeta e tij u rrezikua shpesh dhe kaloi vuajtje e mundime, por hiri i Perëndisë nuk i la pa shpërblyer përpjekjet

e tij. Shumë nga banorët e Britanisë besuan te Krishti dhe vite më vonë ndërtuan një kishë të krishterë. Apostull Aristovuli hirotonisi shumë priftërinj dhe dhjakonë. Shenjti ndërroi jetë në paqe duke u përpjekur gjatë gjithë jetës së tij për përhapjen e krishterimit.

16 Mars

Më 16 të këtij muaji festojmë Oshënar Kristodhulin.

-Kujtimin e Dëshmor Savinit nga Ermupoli i Egjiptit.

-Kujtimin e Dëshmor Julianit nga Kilikia e Azisë së Vogël.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR KRISTODHULI

Oshënar Kristoduli ka lindur në vitin 1020 në Nikea të Vithinisë. Në moshë të re mësoi Shkrimin e Shenjtë dhe dëshira e tij e vetme ishte të bëhej murg. Ai u largua nga atdheu i tij dhe shkoi në Olimp ku u qeth murg. Ai u vendos pranë një jerondi të virtytshëm. Duke imituar jerondin, u përpoq që të kalonte tërë kohën me lutje dhe agjërim. Shumë shpejt Kristoduli u bë i njohur kudo për virtytet, besimin dhe karakterin e tij të fortë. Më vonë, në vitet e sundimit të mbretit Aleks Komnini, ndërtoi një manastir në Patmos, por sulmet e barbarëve e detyruan të shkojë në Evia. Qëndroi atje për 7-8 vjet ku edhe vdiq në vitin 1101. Lipsanin e shenjtë të Shën Kristodulit e transferuan më vonë në manastirin e Patmosit ku ndodhet edhe sot e kësaj dite.

17 Mars

Më 17 mars të këtij muaji festojmë Oshënar Aleksin.

-Kujtimin e Dëshmor Marinit.

-Kujtimin Oshënar Pavlit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN ALEKSI

Prindërit e Aleksit, Eufimati dhe Agllaia, ishin aristokratë dhe jetonin në Romë në kohën e perandorit Honor. Agllaia ishte beronjë dhe pas shumë lutjesh drejtuar Perëndisë, u bë me djalë, të cilin e quajti Aleks. Që në moshë të re kishte një dëshirë të brendshme për jetën monakale. Fshehurazi nga prindërit e tij bënte një jetë të rreptë, por me kalimin e kohës, prindërit i bënë presion dhe ai u martua me një të re jo të denjë për të. Por të njëjtën mbrëmje i ktheu asaj unazën dhe u largua. Arriti në Edes të Sirisë. Për 18-vjet qëndroi aty dhe jetoj në narthikën e kishës duke kultivuar agripninë dhe kreshmën aq shumë sa që iu prish dhe bukuria e mëparshme. Falenderonte Perëndinë kur kërkonte dhe merrte mëshirë nga shërbëtorët e tij të cilët ishin dërguar nga prindërit e pikëlluar të tij për ta kërkuar kudo. Duke iu larguar nderimit si prej shenjtorit që i bënin vendasit, lundroi për në Tarso për t'u falur në kishën e Apostull Palit, por për shkak të erërave të forta përfundoi në Romë. Shkoi në shtëpinë e tij si lypsar dhe kërkoi mikpritje dhe u pranua nga babai i tij, njeri mëshirëplotë, madje dhe një shërbëtor i cili pas vdekjes së shën Aleksit dëshmoi për jetën e oshënarit dhe për keqtrajtimin që i bënin atij shërbëtorët e tjerë të të atit që nuk e njihnin. Duke jetuar në shtëpinë e tij, duke parë trishtimin e prindërve dhe të bashkëshortes për humbjen e tij, shën Aleks kaloi një dhimbje shumë më të madhe se ajo e tyre. Dhe kjo luftë e djallit zgjati për 17-vjet deri në fjetjen e tij më 410. Koka e tij e shenjtë e cila edhe sot e kësaj dite vazhdon të shërojë epidemitë e ndryshme, ruhet në Lavrën e Shenjtë në Kalavrita.

PERLESHORJA E ALEKSIT

Ti o Atë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqje për mësim, që të ç'kujdesemi për trup, se shkon me nxitim, dhe të kujdesemi për shpirt, se është i pavdekur: pra shpirti yt po gëzohet tok me Engjëjtë, o Shën Aleks i lumtur lavdi më ty.

18 Mars

Më 18 të këtij muaji festojmë Kirilin e Jeruzalemit.

-Kujtimin e Dëshmorëve Trofimi dhe Efkarpit.

-Kujtimin e Oshënar Anania çudibërësit.

-Kujtimin e Shenjtores Maria, motra e Shën L Lazarit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KIRILI I JERUSALEMIT

Kirili i Jerusalemit ka lindur në vitin 313 në Jerusalem. Në vitin 343 u dorëzua presviter dhe më 348 Kryeepiskop i Jerusalemit. Kirili iu kundërvu me forcë arianëve. Mitropoliti arian i Çezaresë së Palestinës, Akaci, i ndihmuar dhe nga perandori Konstand më 357, arriti ta shkarkonte dhe ta internonte Kirilin në Sinodin e Jerusalemit. Akuza ndaj tij ishte sikur gjatë një periudhe urie kishte shitur disa enë të shenjta për të ushqyer të varfërit. Kirili shkoi në Kiliki të Azisë së Vogël. Sinodi i vitit 359 mbajtur në Selfekia, e rehabilitoi, por një sinod tjetër i Akacit në Kostandinopojë e dënoi përsëri. Me ardhjen në fron të Julian Paravatit, Kirili u kthye në selinë e tij, ku e prisnin përpjekje dhe ankthe të reja. Në kohën e mbretërimit të Ualit (364-378) u internua përsëri. U kthye pas vdekjes së këtij të fundit, në vitin 378, dhe udhëhoqi grigjën për 8 vjet. Ai ka shkruar: 1) 24

Katekizmat (Ἐάδοϕ-Ῥάάέο), të cilat i mbajti në mënyrë të improvizuar në vitin 350 në Kishën e Ngjalljes para të katekizuarve, që u ndriçuan pas pagëzimit të tyre ditën e Pashkës. *Katekizmat* u realizuan në saje të dëgjuesit stenograf.

2) *Për Kostandinin* (Ḑññüò ÊùíóòŪíôéííí) bën fjalë për shenjën e ndritshme të Kryqit. Kjo letër u shkrua në Jerusalem, më 351, gjatë festës së Pesëdhjetores. Kirili ndërroi jetë në vitin 386.

PERLESHORJA E KIRILIT

Udhëheqës Orthodhoks, dhe mësonjës i besës dhe i përkorës je, se na ke ndritur si yll, dhe u tregove si shembull e kryepriфтërve, i urtë Shën Kirill, të gjithë i ndriçove dhe i mësove ti, lira e Shpirtit Shenjt. Lutju krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

19 Mars

Më 19 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Krisanthi dhe Daria.
-Kujtimin e Dëshmorit Pahario.
-Kujtimin e Dëshmorëve Klaudi, Ilaria dhe bijtë e tyre.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KRISANTHI DHE DARIA

Dëshmorët Krisanthi dhe Daria kanë jetuar gjatë viteve të sundimit të perandorit Numerian (283-284). Ky i fundit ishte përndjekës i të krishterëve. Krisanthi që i biri i qeveritarit të Aleksandrisë dhe u kthye në besimin e krishterë. Ai u martua me Darian, e cila ishte nga Athina. Daria ishte idhujtare dhe babai i Krisanthit mendonte se ajo do ta kthente të birin në fenë e të parëve, por nga bisedat me bashkëshortin vendosi të

konvertohej në krishterim. Të dy filluan të predikonin kudo, Krisanthi te burrat dhe Daria te gratë. Veprimtaria a tyre ra në sy të idhujtarëve, të cilët i shpunë te qeveritari Qelerion. Ky urdhëroi që t'i turturonin, por ata nuk e mohuan besimin e Krishtit duke marrë kurorën e martirit.

PERLESHORJA E KRISANTHIT

Dëshmorët e tu o Zot, me vojtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

20 Mars

Më 20 të këtij muaji festojmë Oshënarët e vrarë në Manastirin e Shën Savës.
-Kujtimin e Dëshmor Rodianit.
-Kujtimin e Martinit të Dumas.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARTINI I DUMAS

Martini (515-580) ka lindur në vitin 515 në Panoni. Fillimisht e gjejmë murg në Palestinë dhe vite më vonë në Spanjë. Rreth viteve 570 dorëzohet mitropolit i Bragas të Spanjës. Martini u shqua si drejtues i mirë i grigjës duke u përballur me herezitë e kohës. Fjeti në vitin 580. Kisha e Perëndimit e shpalli shenjt dhe kremtohet më 20 mars. Martini i Dumas ka lënë këto shkrime 1) *Formula Vitae Honestae*, e cila flet për çështjet themelore të jetës së krishterë. 2) *Fjalimi për korrigjimin e bujqve* (De Correctione Rusticorum) që bën fjalë për interesimin

e fshatarëve të zonës në adhurimin. Martini shkroi për tema të së Drejtës Kanonike, të Liturgjikës etj.

21 Mars

Më 21 të këtij muaji festojmë Omologjit Jakovin.

-Kujtimin e Dëshmorëve Filimon dhe Domnini.

-Kujtimin e Oshënar Serapioit të Sidonës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SERAPIONI I SIDONËS

Serapioni e kishte origjinën nga nga Sidona, qytet i lashtë i bregut verior të Palestinës. Ai ishte ava i dëgjuar i Egjiptit dhe udhëtonte nëpër vende të ndryshme. Serapioni kishte vajtur në Athinë dhe në Lakoni i mbuluar me një çarçaf. Njerëzit e merrnin për shërbëtor dhe i jepnin bukë që të nginjej. Disa herë u shit si skllav tek idhujtarët ose heretikët, të cilët me punën, kreshmën e agripninë e tij u tërhoqën drejt njohjes së Perëndisë së vërtetë. Serapioni fjeti në moshë të thyer.

22 Mars

Më 22 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Vasilin e Agirës.

-Kujtimin e Dëshmoren Dhrosia, e bija e perandorit Trajan (98-117).

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Efthimi, nga Dhimiçana e Greqisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JERODËSHMOR VASILI

Jerodëshmor Vasili ka jetuar në vitet e mbretërimit të Julian Paravatit. Ky i fundit ishte armik i betuar i të krishterëve. Vasili u përdoq nga qeveritari Saturni dhe e urdhëruan që të mohonte Krishtin. Prifti Vasil deklaroi hapur se e gjithë jeta e tij varej prej Krishtit dhe nga mësimet e Ungjillit të Shenjtë. Atë ditë perandori Julian kishte ardhur në Akira dhe sapo mësoi për trimërinë e priftit Vasil, urdhëroi që t'ia sillnin përpara dhe pasi e pa se besimi i Vasilit ishte i fortë dhe i qëndrueshëm, kërkoi vdekjen e tij. Kështu pas torturash të shumta e dorëzoi shpirtin te Perëndia Jerodëshmori i Shenjtë Vasili, duke pohuar Krishtin deri në sekondën e fundit.

PERLESHORJA E VASILIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

23 Mars

Më 23 të këtij muaji festojmë Nikonin bashkë me 199 nxënësit e tij.

-Kujtimin e Dëshmor Dometit.

-Kujtimin e Oshënar Pakomit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN NIKONI

Shën Nikoni e kishte origjinën nga Napoli i Italisë. Babai i tij qe idhujtar, ndërsa e ëma kishte përqafuar besimin e krishterë.

Ndonëse Nikoni ishte idhujtar, mësimet e krishtërimin kishin depërtuar në shpirtin e tij. Kur u rrit ai u aktivizua në ushtri duke marë pjesë në disa beteja. Më pas e la vendlindjen e tij Napolin dhe vajti në Greqi. Anija e la në ishullin Hios, ku edhe u pagëzua. Vite më vonë u vendos në Sicili ku grumbulloi rreth vetes 199 nxënës. Këta u kërcënuan nga qeveritari i Sicilisë që të hiqnin dorë nga krishtërimi, por ata e kundërshtuan. Pas torturave të shumta ata i matirizuan.

24 Mars

Më 24 të këtij muaji festojmë Oshënar Artemonin.

-Kujtimin e Oshënarit Zakaria nga Karsikio.

-Kujtimin e Parthenit III, patrik i Kostandinopojës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR ARTEMONI

Oshënar Artemoni jetoi në vitet apostolike. Në kohën kur apostull Pavli shkoi të predikonte Ungjillin në Selefqia të Pisidis, hirotonisi në gradën episkopale Artemonin, i cili u kujdes për grigjën e tij duke ndihmuar të varfërit dhe ngushëlluar nevojtarët.

25 Mars

Më 25 të këtij muaji festojmë Ungjillëzimin e Hyjlindëses.

-Kujtimin e Dëshmoreve Pelagjia dhe Theodhosia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

UNGJILLËZIMI I HYJLINDËSES

Festa e Ungjillëzimit të Hyjlindëses është kremtimi i lajmërimit të lindjes së Krishtit tek Virgjëresha Mari. Një tipar i veçantë i kësaj feste është kanoni mëngjesor, i cili ka karakterin e një dialogu ndërmjet Kryeëngjellit Gabriel dhe Virgjëreshës Mari. “Me zërin e kryeëngjellit le të thërresim te ty, o virgjëreshë e kulluar: Gëzohu o Hirëplotë, Zoti është bashkë me ty!” Meqenëse kjo e kremte bie në periudhën e kreshmëve të mëdha, mënyra e kremtimit ndryshon nga viti në vit duke u varur se në cilën ditë bie. Mesha Hyjnore e Ungjillëzimit, është e vetmja meshë e Shën Joan Gojartit që lejohet në një ditë jave, gjatë kreshmës së madhe.

PERLESHORJA E UNGJILLËZIMIT

Sot është nisja e shpëtimit tonë, është shfaqja e Misterit të qëmotëshmë; i Bir i Perëndisë bëhet Bir i Virgjëreshës, dhe Gabrieli ungjillëzon këtë gëzim prandaj le ti thërresim Hyjlindëses; gëzohu o Hirëplotë, Zoti është me ty.

26 Mars

Më 26 të këtij muaji festojmë mbledhjen e Kryeëngjellit Gabriel.

-Kujtimin e 26 Dëshmorëve, të cilët u martirizuan në Goti.

-Kujtimin e Dëshmorëve Kodrati, Theodhosi, Manueli.

-Kujtimin e Ireneut të Sirit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

IRENEU I SIRMIT

Ireneu ishte peshkopi i Sirit që ishte kryeqendra e Panonisë. Në kohën e përndjekjeve të perandorit Dioklecian, peshkopin

Irene e kapin dhe e shpunë përpara guvernatorit të Panonisë, Probusit. Ky i fundit e detyroi që t'u bënte fli idhujve, por Ireneu nuk pranoi. Pas torturave të shumta Guvernatori urdhëroi që t'i pritej koka dhe të hidhej në lumë. Kur arritën tek ura e Dianës nga ku do ta hidhnin në lumë, Shën Ireneu zhveshi rrobat dhe duke ngritur duart lart drejt qiellit iu lut Perëndisë: “Zoti Jesu Krisht, që pranove të vuash për shpëtimin e botës, urdhëro të hapen qiejt dhe engjëjt le të marrin shpirtin tim, i cili po vuan për emrin tënd dhe kishën e Sirmit”. Sapo përfundoi lutjen xhelatët i prenë kokën dhe trupin e shenjtit e flakën në lumë. Kjo ndodhi më 26 mars të vitit 304.

27 Mars

Më 27 të këtij muaji festojmë Dëshmore Matronën e Selanikut.
-Kujtimin e Dëshmorëve Joani dhe Varukio.
-Kujtimin e Filetit të Ilirisë.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

FILETI I ILIRISË

Shën Fileti ishte nga Dalmacia dhe ushtronte profesionin e senatorit. Familja e tij ishte e krishterë dhe jetonte me shpresëtari. Në kohën e përndjekjeve të perandorit romak Adrianit (117-138) ata i kapën dhe i shpunë përpara perandorit. Ky i fundit i dërgoi te Guvernatori i Ilirisë Amfiloku, por ata nuk e mohuan se qenë të krishterë. Atëherë Amfiloku filloi nga torturat duke menduar se do ta mposhtë familjen e Filetit. Pas një mrekullie edhe torturuesi Amfiloku u kthye në fenë e krishterë. Kjo ngjarje e tërboi perandorin Adrian. Ai u tërbua nga zemërimi sepse shumë të tjerë po përqaфонin krishterimin. Adriani menjëherë u nis për në Iliri duke shpresuar se senatori

Filet do të nënshtrohej dhe do të kthehej në paganizëm. Ai i kërcënoi ata që të ndëronin fenë, por kur e pa se çdo gjë ishte e kotë atëherë urdhëroi që t'i hidhnin në një kazan të madh që kishte shtatë ditë që ziente. Por lëngu, sapo ra në kontakt me trupat e shenjtorëve, menjëherë u ftoh. Perandori i turpëruar u largua për në Romë, ndërsa shenjtorët pasi u lutën dhe falenderuan Perëndinë dorëzuan shpirtat duke marrë kështu kurorën e martirit. Kisha Ortodokse i radhiti te shenjtorët dhe i kujton më 27 mars.

28 Mars

Më 28 të këtij muaji festojmë apostull Irodionin, një nga të 70-tët.
-Kujtimin e Oshënarit Ilarioni i ri.
-Kujtimin e Stefan çudibërësit.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL IRODIONI

Irodioni ishte një nga të 70 apostujt e Krishtit. Pas themelimit të kishës së Patrës nga apostull Andrea dhe pas martirizimit të këtij të fundit në fronin episkopal u zgjodh Irodioni. Idhujtarët dhe judenjtë e kapën apostullin dhe e torturuan derisa dorëzoi shpirtin tek Perëndia.

29 Mars

Më 29 të këtij muaji festojmë Dëshmor Markut të Aretusisë.
-Kujtimin e Oshënar Diadokut.
-Kujtimin e Efstathit të Vithinisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARKU I ARETUSISË

Episkop Marku jetoi në vitet e Perandorit Julian. Gjatë kohës që ishte episkop u dallua për besimin e patundur te Krishti. Më pas e kapën dhe e torturuan sepse kishte kthyer shumë idhujtarë në krishterim. Një prej tyre ishte edhe dhjakoni Kirilli nga kisha e Finiqit. Si pasojë e predikimeve kundër idhujtarëve atë e kapën dhe vdiq nga goditjet. Kjo ka ndodhur në Siri në vitin 363.

PERLESHORJA E MARKUT

Ti Atë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqje për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Mark Oshënar i lumur lavdi më ty.

30 Mars

Më 30 të këtij muaji festojmë Oshënar Joanin e Shkallës.

-Kujtimin e profet Joadit.

-Kujtimin e Joanit të Jeruzalemit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOANI I SHKALLËS

Të dhënat biografike që na kanë mbërritur për oshënar Joanin, shkrimtarin e Shkallës, për fat të keq janë të pakta. Biografia e shkurtër që na la Daniel Refina është më tepër një fjalë solemne

se sa një tekst biografik. Atdheu i tij është i panjohur. Disa thonë se prejardhja e tij është nga një vend bregdetar ose nga një ishull. Nga ana kronologjike jeta e tij caktohet nga viti 525-600. Familja e tij me siguri duhet të ishte e pasur, sepse i lejoi të vazhdonte shkollimin në një shkollë të lartë. Në moshën 16-vjeçare Joani asketoi në shkretëtirën e Sinait. Ai kishte shumë dituri dhe për këtë mori emrin skolastik. Joani u drejtua për ngritjen e tij shpirtërore tek Ava Martini. Pas vdekjes së Jerondit u tërhoq në një shpellë asketike për 40-vjet. Jeta e shkretëtirës ia ngriti në një shkallë shumë të lartë inteligjencën. Për të gjithë murgjit u bë mësuesi i shkretëtirës që shuante çdo etje shpirtërore. Ai ka shkruar librin *Shkalla e Parajsës* (Ἐὐβία ἡ ὁδοῦ Δανάα ἀβύσσου), i cili përbëhet prej 30 kapitujsh. Ky është një libër me përmbajtje të thellë shpirtërore dhe asketike. Në kap. 1-23 bën fjalë për ato gjëra, të cilave murgjit duhet t'u shmangen, ndërsa në kap. 24-30 flet për virtytet që duhet të kenë murgjit. Joani fjeti më 30 mars të vitit 600 në moshën 75-vjeçare. Kisha jonë e vendosi në grupin e oshënarëve dhe e përkujton më 30 mars dhe të dielën e katërt të Kreshmëve të Mëdha.

PERLESHORJA E JOANIT

Udhëheqës Orthodhoks, dhe mësonjës i besës dhe i përkorës je, se na ke ndritur si yll, dhe u tregove si shembull e Kryepiftërve, i urtë Shën Joan, të gjithë i ndriçove dhe i mësove ti, lira e Shpirtit Shenjt. Lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

31 Mars

Më 31 të këtij muaji festojmë Ipatin e Gagrës.

-Kujtimin e Oshënar Akaqit.

-Kujtimin e Inocentit të Moskës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

IPATI I GAGRËS

Episkopi i Gagrës Ipati jetoi gjatë viteve të mbretërimit të Kostandinit të Madh. Ipati mori pjesë në Sinodin I Ekumenik të Nikeas në vitin 325 në të cilin u dënua herezia e arianizmit. Për këtë shkak idhujtarët arjanë e sulmuan Episkop Ipatin me thika dhe dru, për ta vvarë, megjithatë Shenjti lutej për ndëshkuesit e tij derisa gjeti vdekjen nga një gur në kokë. Lipsanin e tij të shenjtë e morën të krishterët dhe e varrosën me nderime.

P R I L L

1 Prill

Më 1 të këtij muaji festojmë Maria Egjiptianen.

-Kujtimin e Dëshmorëve Geronti dhe Vasilidi.

-Kujtimin e Oshënar Makarit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARIA EGJIPTIANA

Maria në rininë e saj kishte qenë prostitutë dhe dëshira e saj e vetme ishte të shkonte pas kënaqësive trupore duke bërë një jetë të zhytur në mëkat. Në moshën 12-vjeçare ishte larguar nga shtëpia dhe kishte vajtur në Aleksandri ku jetonte duke shitur nderin. Një ditë ajo pa shumë njerëz që drejtoheshin nga deti dhe pyeti se ku shkonin. Ata po shkonin për pelegrinazh në Jerusalem, sepse pas pak ditësh do të festohej ngritja e Kryqit të Nderuar. Bashkë me ta vajti edhe gruaja mëkatare jo nga dëshira për të parë Tokën e Shenjtë, por thjesht për të shuar kuriozitetin dhe për të gjetur klientë në anije. Kur erdhi dita e ngritjes së Kryqit të Shenjtë duke rendur pas pelegrinëve, Maria shkeli në pragun e derës, për të hyrë në kishë, por një fuqi hyjnore e pengonte dhe nuk e linte të shkonte brenda. Papritur e pushtoi një ndjenjë trishtimi dhe filloi të qajë me lotë pendese.

Në kohën që qante, iu shfaq Shën Maria dhe ajo iu lut: “O Zonjë e virgjër, unë nuk jam e denjë të shikoj ikonën tënde të Shenjtë, prandaj ndërmjeto për hyrjen time në kishë që të shoh drurin e shenjtë, sepse kur erdha te dera, një fuqi e mbinatyrshme pengonte.

Të nesërmen mundi që të futej në kishë dhe pasi nderoi drurin e shenjtë u pendua duke vendosur të ndryshonte mënyrën e jetesës. Ajo u largua nga Jerusalemi dhe shkoi në shkretëtirën përtej lumit Jordan, ku për 47 vjet asketoi duke u lutur dhe kreshmuar. Shën Maria e Egjiptit u bë shenjtore pas një jete mëkatore. Ajo gjithë dashurinë që kishte për njerëzit e ktheu në dashuri për Krishtin, i cili u sakrifikua për mëkatet e mbarë njerëzimit.

PERLESHORJA E MARISË

Ti o nënë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqë për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Mari Egjiptiane lavdi më ty.

2 Prill

Më 2 të këtij muaji festojmë Oshënar Tito çudibërësin.

-Kujtimin e Shën Theodhorës.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Panajotit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN THEODHORA

Shën Theodhora ishte nga Tiro. Në moshën 17-vjeçare u vlerësua që të fitojë kurorën e martirizimit. Theodhora pohoi

përpara tiranit Urban besimin e saj kristian. Tirani mendoi se s’do të ishte aspak e vështirë të ndërronte besimin e asaj vajze 17-vjeçare me anë të premtimeve joshëse, por ndodhi e kundërta. Theodhora i qëndroi besnike besimit të saj tek Krishti, atëherë Urbani, duke parë se përpjekjet e tij për ta bindur shenjtoren dështuan, urdhëroi që ta torturonin. Theodhora, si një heroinë e vërtetë, pranoi martirizimin. Pas torturave, tirani shkoi të shohë nëse Theodhora kishte ndërruar mendim. Por ajo me plot entuziazëm tha: “Jam e krishterë.” Urbani u egërsua dhe urdhëroi që ta hidhnin Theodhorën në mes të detit. Fundi i errët i detit u bë varri i trupit të saj të nderuar.

3 Prill

Më 3 të këtij muaji festojmë Oshënarin Nikita.

-Kujtimin e Oshënar Ilirin.

-Kujtimin e Josif Himnografit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOSIF HIMNOGRAFI

Josifi ka lindur në vitin 828 në Sicili. Ai që në moshë të re u shqua për studimin e Shkrimeve të Shenjta. Vajti në Selanik ku u dorëzua murg e më pas u bë prift. Pas njëfarë kohe shkon në Kostandinopojë ku u njoh me Grigor Dekapolitin. Ky i fundit duke parë cilësitë e Josifit e pranoi në qelinë e tij që ndodhej pranë kishës së Hieromartirit Antipa. Në vitet e mbretërimit të perandorit Leoni V, Josifi u radhit përkrah atyre që kundërshtuan ikonoklazmën duke kundërshtuar dekretin perandorak të luftës ndaj ikonave. Perandori filloi përndjekjet dhe Josifi u detyrua të largohej drejt Romës. Pasi u qetësua ikonoklazma, Josifi u kthye në Kostandinopojë. Kësaj radhe iu përkushtua shkrimit

të himneve kishtare. Josif Himnografi krijoi kanone kushtuar Hyjlindëses, Joan Teologut, Shën Gjergjit, Shën Pandlejmonit etj. Ai është nga autorët kryesorë që hartuan *kanonin lutësor* (ÐañaâêçôéêÐ). Josif Himnografi fjeti në vitin 886.

PERLESHORJA E JOSIFIT

Udhëheqës Orthodhoks, dhe mësonjës i besës dhe i përkorës je, se na ke ndritur si yll, dhe u tregove si shembull e Kryepriftërve, i urtë Shën Josif, të gjithë i ndriçove dhe i mësove ti, lira e Shpirtit Shenjt. Lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

4 Prill

Më 4 të këtij muaji festojmë Oshënar Gjergjin e Peloponezit.

-Kujtimin e Oshënarit Zosima.

-Kujtimin e Jeromartirit Nikita.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JEROMARTIRI NIKITA

Jeromartiri Nikita ishte me origjinë nga Shqipëria. Ai jetoj në Malin e Shenjtë, në Manastirin rus të Shën Pandlejmonit. Në këtë manastir Nikita ngjiti shkallët e karrierës kishtare duke u bërë jeromonak. Më pas vendosi të asketonte në Skitin e Shën Anës. Njëherë Nikita u largua nga Skiti dhe vajti në qytetin e Serrait ku dëshmoi se Krishti ishte Perëndia i vërtetë. Qeveritari i qytetit urdhëroi që ta torturonin. Jeromartiri Nikita i duroi të gjitha torturat me burrëri. Në mbrëmjen e së Shtunës së Madhe Isuf Beu dha urdhër që Nikita të varej në mes të pazarit. Trupi i jeromartirit qëndroi tre ditë i varur në trekëmbësh. Në

mëngjesin e ditës së Pashkës nga trupi i Nikitës filloi të pikonte gjak. Të krishterët pasi morën leje nga Isuf Beu e zbritën trupin e shenjtë të jeromartirit nga trekëmbëshi dhe e varrosën me nderime pranë kishës së Shën Kollit. Më 4 prill të vitit 1808 dha jetën jeromartiri i shenjtë Nikita. Jetëshkrimi i Nikita Shqiptarit u shkrua nga igumeni i manastirit të Serrait, jeromonaku Kostandin.

5 Prill

Më 5 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Klaudi, Diodori, Viktori, Viktoriani etj.

-Kujtimin e Oshënares Theodhora nga Selaniku.

-Kujtimin e Dëshmorit të Ri Gjergji.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNARE THEODHORA

Oshënore Theodhora ishte një virgjëreshë nga Selaniku, e cila që në moshë të re qe e përkushtuar më Krishtin. Ky zell e bëri atë që të përqafonte jetën monakale. Kaq e madhe ishte shprestaria e saj sa që edhe pas fjetjes lipsani i Oshënore Theodhorës mbeti i paprishur.

6 Prill

Më 6 të këtij muaji festojmë Eftikin e Kostandinopojës.

-Kujtimin e 120 Dëshmorëve nga Persia.

-Kujtimin e Oshënar Grigor Sinaitit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

EFTIKI I KOSTANDINOPOJËS

Eftiki ka qenë patrik i Kostandinopojës gjatë viteve (552-565 dhe 577-582). Prindërit e tij quheshin Aleksandër dhe Sinesia. U dorëzua presviter prej episkopit të Apamisë. Shenjtëria dhe urtësia e tij u çmua edhe nga perandori Justinian I (527-565). Pas vdekjes së patrikut Mina, pasardhës i tij u zgjodh Eftiki (552), i cili ka kryesuar Sinodin e V Ekumenik ku u dënuan heretikët dhe herezia e Tre Kapitujve. Ai kundërshtoi perandorin Justinian, i cili përkahte herezinë e monofizitizmit, prandaj e rrëmbyen brenda kishës dhe e shkarkuan në mungesë nga një sinod më 565. Në vitin 577, kur mbretëronte Justiniani II, Eftiki u ngjit përsëri në fronin patriarkal. Gjatë viteve (577-582) që ishte në postin e primatit të Kostandinopojës ra në konflikt me Grigorin e Romës. Nga shkrimet e Eftikit kanë shpëtuar: *Rreth Eukaristisë* (Ἐπιτομή τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκκλησιολογίας), *Letra Sinodike e vitit 553* (Ὁμιλία πρὸς τὸν Πάπῃ 553), dhe *Letra drejtuar Papa Virgilit rreth Tre Kapitujve* (Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Πάπῃ Βίργιλιο ὑπὲρ τῶν ἑπτὰ κεφαλαίων). Eftiki ka fjetur në moshën 70-vjeçare. Lipsani i tij u vendos në Kishën e Apostujve të Shenjtë në Kostandinopojë. Jetëshkrimi i Eftikit u shkrua prej nxënësit të tij, Efstratit.

7 Prill

Më 7 të këtij muaji festojmë Dëshmor Kaliopin.

-Kujtimin e Dëshmorëve Rufini, Akilina etj.

-Kujtimin e Oshënar Gjergjit të Mitilinit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMOR KALIOPI

Dëshmor Kaliopi ishte nga Pergi i Pamfilisë dhe jetoi në vitet e përndjekjeve të Dioklicianit. Në moshë të vogël mbeti jetim

nga i ati dhe me edukimin e tij u mor e ëma. Kur filloi përndjekja kundër të krishterëve, Kaliopit i lindi një dëshirë e madhe për t' u martirizuar. Kështu shenjtëri mori guximin dhe shkoi përpara tiranit dhe i tha se do të vinte një ditë që ai do të jepte llogari përpara Perëndisë për të gjitha të këqiat që po u bënte njerëzve të pafajshëm të cilët besonin tek Perëndia e vërtetë. Tirani urdhëroi që ta torturonin dhe më pas e burgosi. Tirani u mundua ta detyronte shenjtin të mohonte Krishtin, por duke parë se të gjitha përpjekjet e tij ishin të kota, urdhëroi ta kryqëzonin.

PERLESHORJA E KALIOPI

Dëshmorët e tu o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndritshme prej teje muarnë, si rrogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët dhe i shtupnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

8 Prill

Më 8 të këtij muaji festojmë profetin Agab.

-Kujtimin e papës Çelestino I (423-432).

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Joan Marinarit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PROFET AGABI

Agabi, përveç aftësive të tij predikuese, shquhej edhe për dhuntitë e tij profetike. Për këtë dëshmojnë dy ngjarje të përmendura në Veprat e Apostujve. E para është e lidhur me aktivitetin apostolik të Barnabës dhe Palit. “Në ato ditë, disa profetë zbritën nga Jerusalemi në Antioki dhe një nga ata me emrin Agab u ngrit dhe nëpërmjet frymës parathoshte se do të

ndodhte në mbarë botën një zi e madhe buke. Dhe kjo ndodhi më vonë në kohën e Klaud Çezarit” (Veprat e Apostujve 11, 27-28). Ndërsa në rastin e dytë apostull Pali ishte kthyer në Qezare të Palestinës dhe ndodhej në shtëpinë e Filip ungjillorit. “Dhe pasi qëndruan atje shumë ditë zbriti nga Judeja një profet me emrin Agab. Ai mori brezin e Palit, lidhi duart dhe këmbët e veta dhe tha: “Këtë thotë Fryma e Shenjtë: kështu do ta lidhin judenjtë në Jerusalem burrin të cilit i përket ky brez, dhe do t’ia dorëzojnë johebrenjve” (Veprat e Apostujve 21, 10-11). Agabi deri në fund të jetës së tij iu përkushtua predikimit të Ungjillit.

9 Prill

Më 9 të këtij muaji festojmë Dëshmor Efpsikin.

-Kujtimin e Dëshmorëve Vadhimi bashkë me shtatë nxënësit e tij.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMOR EFPSIQI

Dëshmor Efpsiqi jetoi në kohën e mbretërimit të Perandorit Julian Paravatit. Ky i fundit ishte përndjekës i të krishterëve. Në Qesarinë e Kapadoqisë, perandori Julian kishte sjellë idhullin e fatit dhe njerëzit i faleshin, por Dëshmori Efpsiqi u vu në krye të një grupi të krishterësh dhe e rrëzuan idhullin. Këta u kapën nga Perandori dhe pas torturave të shumta iu prenë kokat, duke marë kështu kurorën e martirit. Kjo ndodhi në vitet 361-363.

10 Prill

Më 10 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Terenti, Afrikani, Maksimi etj.

-Kujtimin e Grigorit V të Kostandinopojës.

-Kujtimin e Dëshmorëve Jakov dhe Azas.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

GRIGORI V I KOSTANDINOPOJËS

Grigori ka lindur në vitin 1745 në Dimitriana të Peleponezit. Që herët përqafoi jetën monakale në Strofadha. Në vijim ndoqi studimet teologjike në ishullin e Patmos. Më 1788 Grigori u zgjodh mitropolit i Zmirnit, ndërsa në vitin 1797 u fronëzua Patrik Ekumenik. Grigori themeloi një shtëpi botuese, me anën e së cilës zgjoi ndjenjat kombëtare të bashkëkohësve të tij, në kohën kur ata po përgatiteshin për t’u hedhur në kryengritje kundër zgjedhës osmane. Aktiviteti i Grigorit ra në sy të autoriteteve osmane, të cilët e internuan në Kalqedoni dhe më vonë në Malin Athos. Më 1818 u rizgjodh në fronin patriarkal, ku nxiti popullin të hidhej në kryengritje kundër zgjedhës osmane. Kryengritja shpërtheu më 1 shkurt të vitit 1821 në Kostandinopojë. Porta e Lartë urdhëroi Grigorin që të shkishëronte udhëheqësit e kryengritjes, por ky i fundit nuk pranoi. Grigori celebroi liturgjinë e Pashkës më 10 prill 1821 dhe më pas u var në portën e Patriarkanës Ekumenike, e cila qëndron ende e mbyllur edhe sot e kësaj dite.

11 Prill

Më 11 të këtij muaji festojmë Antipën e Pergamit.

-Kujtimin e Oshënareve Trifena dhe Matrona.

-Kujtimin e Oshënarit Farmuthi.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JERODËSHMORI ANTIPA

Jerodëshmori Antipa ishte episkop i Pergamit dhe ka jetuar në vitet e mbretërimit të perandorit Domitian (81-96). Ai ishte bashkëkohës i apostujve dhe u dorëzua prej tyre Episkop i Pergamit. Antipa udhëhiqte grigjën me zell duke mbështetur besimtarët. Pergami në ato kohë ishte nga qendrat e mëdha të idhujtarisë, por episkopi trim vazhdonte rrugën e tij duke u ndeshur me idhujtarët. Në kohën që perandori Domitian nxori dekretin perandorak për të përndjekur të krishterët, episkopin Antipa e kapin dhe e torturojnë derisa vdiq si martir në vitin 96. Joani tek Apokalipsi në *Letrën e tretë drejtuar Kishës së Pergamit* shkruan: "...në ato ditë kur Antipa, dëshmitari im besnik u vra midis jush" (Apokalipsi 2,13). Kisha e ka shpallur shenjt dhe kujtimin e tij e kremtojmë më 11 prill. Kanonin e shërbesës së Jerodëshmorit Antipa e ka shkruar Josif Himnografi. Antipa është shkurtimi i emrit Antipatrea, i cili në greqishte do të thotë: *Në vend të Atit*.

12 Prill

Më 12 të këtij muaji festojmë Vasil Pohuesin.

-Kujtimin e Oshënares Anthusa.

-Kujtimin e Sergjit II të Kostantinopojës (999-1019).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNARE ANTHUSA

Oshënare Anthusa ishte vajza e Kostandin Kopronimit. Ajo u lind dhe u rrit në mes të shkëlqimit dhe lavdisë mbretërore, por qetësinë dhe ngushëllimin e shpirtit të saj oshënarja e gjente diku tjetër. Babai i saj u përpoq ta martonte me një të ri idhujtar,

por Oshënarja nuk pranoi. Oshënare Anthusa qëndroi e pamartuar dhe tërë kohën e kalonte duke bërë bamirësi. Pas vdekjes së të atit Anthusa ua shpërndau të gjithë pasurinë të varfërve, dhe në fund u bë murgeshë. Oshënare Anthusa u largua nga kjo botë në moshën 52-vjeçare.

13 Prill

Më 13 të këtij muaji festojmë Martinin e Romës (649-655).

-Kujtimin e Dëshmorëve Eleftheri nga Persia dhe Zoili nga Roma

-Kujtimin e Dëshmorit Theodhos.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARTINI I ROMËS

Papa Martini (649-655) ka lindur në Todi të Italisë. Hipi në fronin papal në kohën që kisha tronditej nga herezia e monofizitëve. Kisha e Kostandinopojës në atë kohë ishte ngatërruar në rrjetën e kësaj herezie. Patriku Pali II, ishte përkrahës i monofizitëve dhe të njëjtat bindje me të kishte dhe perandori Kosta II. Papa Martini, me anë të letrave u përpoq që të bindte Patriarkun Pali të rikthehej në dritën e ortodoksisë, por më kot. Perandori së bashku me patrikun vazhduan të mbështetnin herezinë dhe arritën deri aty sa internuan të dërguarit e Papa Martinin. Atëherë ky i fundit mblodhi më 649 në Romë Sinodin e Lateranit me pjesëmarrjen e 150 episkopëve dhe dënoi herezinë e monotelitizmit. Pali II vdiq dhe në fron hipi Piri i cili ishte heretik. Hipja e njëpasnjëshme në fron e patriarkëve heretikë shpjegohet me influencën e perandorëve të Bizantit, që vepronin në mënyrë despotike mbi kishën e Kostandinopojës. Kosta II u revoltua dhe më 19.09.653

urdhëroi eksarkun Olimp që të shkonte në Itali dhe të sillte rob në Kostandinopojë Papa Martinin. E internuan në Qersona të Krimesë, ku dhe ndërroi jetë në datën 16 shtator të vitit 655. Lipsani i tij më pas u transferua nga Qersona në Romë dhe u vendos në kishën e Shën Silvestrit dhe Shën Martinit. Nga letërkëmbimet e Martinit kanë shpëtuar letrat për Sinodin e Lateranit dhe në lidhje me internimin e tij.

PERLESHORJA E MARTINIT

Kanun i besës dhe kor e butësisë, mësonjës i përkorës, ndrite përpara besnikëve, me të vërtetën e punëve; përandaj i fitove me përunjësinë të lartat, me varfërinë të pasurat. At i lavdëruar patrik Martin, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

14 Prill

Më 14 të këtij muaji festojmë kujtimin e Aristarkut, Pudit dhe Trofimit prej të 70-tëve.

-Kujtimin e Leonidhës të Athinës.

-Kujtimin e Dëshmoreve Thomaidha.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN THOMAIDHA

Thomaidha ka lindur në Aleksandri nga prindër shpresëtarë. Në moshën 18-vjeçare u martua me një djalë shpresëtar. Ata rronin në mirëkuptim dhe qetësi të plotë. Gjatë një mungese të së shoqit, djalli ndezi një dëshirë të paturpshme tek i vjehrrin që banonte me ta. E reja e kundërshtoi plakun e marrë dhe të verbuar nga vrulli i shfrenuar dhe u përpoq ta këshillonte, por ai, i rrëmbyer nga pasioni prej manjaku, kapi shtizën e të birit

dhe e goditi nusen në kokë, duke ia çarë më dysh por menjëherë humbi dritën e syve dhe u pendua. Duke ecur mbi gjakun e së resë u pohoi të pranishmëve ndodhinë dhe u kërkoi ta çonin tek guvernatori i qytetit, për t'u ndëshkuar. Guvernatori e dënoi me prerje të kokës. Avai i shquar Daniel e mori lipsanin e shenjtë të Thomaidhës dhe e varrosi në varrezat e etërve. Thomaidha u martirizua jo për hir të besimit, por për hir të moralit prandaj shenjtorja është shpallur dëbuesja e ngasjeve trupore.

15 Prill

Më 15 të këtij muaji festojmë Dëshmor Kriskin.

-Kujtimin e Dëshmoreve Anastasia dhe Vasilisa.

-Kujtimin e Dëshmorëve Theodhor dhe Pafsolip.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORI KRISKI

Dëshmori Kriski ishte nga Mira e Liqisë dhe rridhte nga një familje me emër. Idhujtaria ishte ende në kulmin e saj dhe kisha e krishterë gjendej në vitet e përndjekjeve. Një herë plaku Kriski vajti mes idhujtarëve, të cilët qenë duke u flijuar idhujve dhe u fliste për të vërtetat e krishtërimin. Disa prej tyre u bindën dhe pranuan, ndërsa disa të tjerë u egërsuan. Plakun e kapën dhe e dorëzuan tek qeveritari. Ky i fundit e dënoi duke e hedhur në flakët e zjarrit.

16 Prill

Më 16 të këtij muaji festojmë Dëshmoret Agapi, Irini dhe Hjonia.

-Kujtimin e Dëshmorëve Feliks, Januari, Furtunati dhe Septimini.

-Kujtimin e Oshënares Theodhora, princeshë në Novogorod të Rosisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MATIRET AGAPI, IRINI DHE HJONIA

Martiret Agapi, Irini dhe Hjonia qenë nga Selaniku. Ato ishin motra dhe kishin përqafuar besimin e krishterë. Në vitet e përndjekjeve të Maksinianit tre motrat vajtën në një mal të shkretë, por aty u zbuluan dhe u kapën nga idhujtarët. Qeveritari Dhlistis i këshilloi që të mohonin Krishtin, por ato e kundërshtuan dhe deklaruan se qenë të krishtera. Atëherë Agapi dhe Hjonia u hodhën në zjarr, ndërsa Irini gjeti vdekjen nga shtiza e një ushtari.

PERLESHORJA E IRINIT

Dëshmoret e tua o Zot, me vojtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

17 Prill

Më 17 të këtij muaji festojmë Simeonin e Persisë.

-Kujtimin e Dëshmor Adrianit.

-Kujtimin e Agapitit të Romës (535-536).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SIMEONI I PERSISË

Jerodëshmori Simeon i Persisë e mori kurorën e martirit në vitin 379 në kohën e mbretit Shapur II. Episkopi Simeon me shembullin e tij kishte mundur të grumbullonte rreth vetes mjaft të krishterë, të cilët qenë të gatshën të sakrifikoeshin për lavdinë e Krishtit. Persët e denoncuan te Shapuri sikur Simeoni kishte mendime satanike. Shapuri urdhëroi që t'ia sillnin të lidhur. Ai u mundua ta shtërngonte, por më kot. Atëherë urdhëroi që ta burgosnin. Kur mbërritën në vendin e ekzekutimit Episkopi Simeon i bekonte ata që do ta ekzekutonin. Në çastin e fundit, pranë tij u afrua edhe një shërbëtor i pallatit mbretëror që quhej Fusik, i cili deklaroi hapur se ishte i krishterë. Shapuri urdhëroi që të ekzekutohej edhe ai. Në fillim i prenë gjuhën, e rrahën derisa dorëzoi shpirtin te Perëndia.

PERLESHORJA E SIMEONIT

Dëshmori yt o Zot, me vojtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

18 Prill

Më 18 të këtij muaji festojmë Oshënar Eftimin, ndriçues i Finlandës.

-Kujtimin e Oshënar Joanit.

-Kujtimin e Qirilit VI të Kostandinopojës (1813-1818).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR JOANI

Oshënar Joani ishte nxënës i Shën Grigor Dekapolitit dhe shquhej për kuturën e lartë teologjike. Pas vdekjes së mësuesit të tij vajti në Jerusalem për tu falur në Vendet e Shenjta dhe mbeti aty. Oshënar Joani fjeti në Jerusalem në Manastirin Hariton në shekullin IX.

PERLESHORJA E JOANIT

Ti o Atë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqje për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Shën Joan i lumur lavdi më ty.

19 Prill

Më 19 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Pafnutin.

-Kujtimin e Trifonit të Kostandinopojës (928-931).

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Agathangjeli.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN PAFNUTI

Pafnuti ka lindur në Egjipt në vitet e përndjekjeve të Dioklecianit. Pasi kishte dëgjuar shumë për famën dhe influencën e Pafnutit tek të krishterët, kryetari i krahinës urdhëroi që shenjti të arrestohej. Shenjti mori guxim dhe u paraqit vetë përpara tiranit dhe pohoi besimin e tij tek Krishti. Pas urdhërimit të tiranit, ndaj shenjtit filluan tortura çnjerëzore. Shën Pafnuti qëndronte i fortë dhe i lutej Perëndisë që ta bënte

të denjë për beteja më të mëdha, duke patur parasysh faktin se shpirtrat e njerëzve kishin kaq shumë nevojë për ngushëllim dhe forcim të besimit të tyre në atë kohë. Perëndia e dëgjoi lutjen e Pafnutit dhe mrekullitë pasuan njëra-tjetrën. Trupi i shenjtit u shërua nga plagët dhe shumë të burgosur pohuan Krishtin si Perëndi të vërtetë. Bashkë me ta besuan edhe dy ushtarë, Dionisi dhe Kalimaku. Për të gjithë këta Ariani urdhëroi të digjeshin në zjarr. Me qindra ishin ata që besuan dhe morën kurorën e martirit. Pas gjithë këtyre, tirani Arian, i egërsuar urdhëroi që shenjti të kryqëzohej.

20 Prill

Më 20 të këtij muaji festojmë apostull Zakeun.

-Kujtimin e Anastasit të Antiokisë (561-571).

-Kujtimin e Oshënar Aleksandrit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL ZAKEU

Njëherë kur Zoti kalonte nëpër qytetin e Jerikosë, një kryedoganier i quajtur Zake dëshironte që ta shihte, por turma e njerëzve e pengonte sepse ai ishte i shkurtër. Prandaj vrapoi dhe u ngjit në një pemë për ta parë. Sapo mbërriti Krishti në atë vend, ngriti sytë dhe e pa. “Zake, zbrit shpejt sepse unë sot dua të qëndroj në shtëpinë tënde”. Zakeu zbriti me gëzim dhe e priti në shtëpinë e vet. Zakeu ishte trupvogël dhe njerëzit që shoqëronin Jesuin qenë të shumtë dhe ai jo vetëm që nuk mund ta takonte, por as edhe të kishte mundësi që ta shihte. Kjo ishte pengesa e parë. Por dëshira e zjarrtë për ta takuar Krishtin i dha kurajo e guxim. Prandaj ai u ngjit në trungun e pemës derisa arriti që ta shihte Jesuin. Pa mendoni njëherë që ai ishte

kryedoganier dhe kishte një pozitë të lartë shoqërore, megjithatë ai nuk pyeti se çfarë do të thoshte bota, por flijoi egoizmin e tij, çau turmën dhe u ngjit në majë të pemës për të parë Krishtin. Zakeu ishte kryedoganier dhe siç e dimë në kohën e atëhershme doganieri ishte vjedhës, ndërsa kryedoganieri ishte kryehajdut. Prandaj atij i duhet të shkundë nga supet peshën e rëndë të padrejtësive, që i rëndojnë ndërgjegjen. Sapo e pa Krishtin, akulli i zemrës filloi t' i shkrijë duke filluar të pendohet për mëkatet që kishte bërë. Ai kishte shumë pasuri, por nuk ishte i lumtur prandaj kërkonte të shihte Jesuin. Brenda shpirtit të tij kishte zbrazëti të madhe, të cilën vetëm njohja me Jesuin do ta mbushte. Por fillimi i kësaj miqësie do të kishte disa pengesa për të arritur deri te Krishti. Fjalët e Krishtit ia rrëzuan perden që i mbulonte veprat mëkatore të së kaluarës dhe me sytë e shpirtit ai shihte njerëzit e vobekët që kishte grabitur, jetimët që i la zhveshur dhe vejushat, ndaj të cilave qe treguar i padrejtë. Tashmë shpirti i tij kthehet në amvon të fjalëve të Krishtit dhe ai u pendua. Vendosi që të gjithë pasurinë t'ua shpërndante të varfërve dhe i premtonte Krishtit se atje ku kishte grabitur me dhunë do t'ua shpaguante katërfish. Në këtë mënyrë ndërmjet Zaktheut dhe Jesuit lidhet një miqësi e përhershme. Tashmë që ai njohu Krishtin dhe dashurinë e Atit, dëshiron t' i shohë të gjithë njerëzit si vëllezërit e tij. Sipas një dëshmie të hershme, Zakeu pasoi apostull Petron, i cili e hirotonisi atë episkop të Qezaresë së Palestinës.

21 Prill

Më 21 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Januarin.
-Kujtimin e Dëshmores Aleksandra, e shoqja e Dioklecianit.
-Kujtimin e Oshënar Anastas Sinaitit.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JERODËSHOR JANUARI

Jerodëshmor Januari ishte nga Napoli i Italisë. Gjatë përndjekjeve të Dioklecianit ai deklaroi përpara prefektit Timothe se ishte krishterë duke pranuar vdekje martirike. Tradita thotë se në kohën që Januarin po e shpinin drejt vendit të martirizimit, të krishterët e Napolit vërshuan për ta shpëtuar nga duart e ushtarëve, por ai iu tha: -Lermëni bijtë e mi të përfundoj aktin e martirizimit dhe do të jem kurdoherë mbrojtësi i qytetit tuaj. Fjalët e tij u bënë realitet. Qyteti i Napolit e ka shpallur Januarin Shenjt Mbrojtës.

22 Prill

Më 22 të këtij muaji festojmë Oshënar Theodhor Sikeotin.
-Kujtimin e Dëshmorit Nearkos.
-Kujtimin e apostullit Nathanael.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

THEODHOR SIKEOTI

Oshënar Theodhor Sikeoti e kishte origjinën nga fshati Sikeo i Galatisë dhe jetoi në vitet e mbretërimit të Justinianit. Theodhori në kujdestarinë e së ëmës mundi të studionte shkrimet e shenjta. Në saje të virtyeteve atë e zgjodhën Episkop të Amastasinpolit në Azinë e Vogël. Ai qe mësuesi i klerit dhe i popullit. Fama e tij ishte përhapur deri në vendet më të largëta. Fjeti në vitin 613.

PERLESHORJA E THEODHORIT

U tregove i shenjtë që prej foshnjërisë, i stolitur me hiret e mirësisë; botën e mbushe me dritën e shenjave, dërmovë çetat

e gjithë demonëve, o i bekuar Theodor, pra lutju Zotit Krisht, që të mëshirohemi.

23 Prill

Më 23 të këtij muaji festojmë Shën Gjergjin.

-Kujtimin e Terinit të Butrintit.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri, Llazar nga Bullgaria.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN GJERGJI

Shën Gjergji ka lindur rreth vitit 275 pas Krishtit, prej prindërisht të krishterë. Kur u bë 18 vjeç u mobilizua ushtar dhe e shpunë në Nikomendi. Në luftën e Dioklecianit kundër persëve, Shën Gjergji u shqua për trimëri. Kisha jonë ka thurur himne shumë të bukura për jetën dhe veprën e tij. Në ikonë, Shën Gjergji paraqitet hipur mbi kalë duke luftuar me përbindëshin dhe duke e mundur atë. Për të realizuar këtë skenë, ikonografi është frymëzuar nga një mrekulli e Shën Gjergjit. Sinaksari përmend se pranë një liqeni të Atalisë në Azinë e Vogël, kishte folenë një dragua, të cilin banorët idhujtarë të zonës e adhuronin si Perëndi. Banorët për të qetësuar përbindëshin i ofronin për t'u ushqyer fëmijët e tyre. Kjo realizohej me anën e një shorti. Në kohën kur shorti ra që të flijohej e bija e mbretit, në skenë u shfaq Shën Gjergji i hipur mbi një kalë të bardhë. Shenjti e shpoi tejpertej përbindëshin me shtizën e tij. Dragoi ngordhi duke u përdredhur nëpër këmbët e kalit. Kjo është mrekullia e Shën Gjergjit. E kremtja e Shën Gjergjit është më 23 prill. Në rast se bie në ditën e pashkës, atëherë festohet në ditën e dytë pas pashke. Shën Gjergji është një nga heronjtë që nderohet me respekt nga popuj të ndryshëm. Arbëreshët e kanë shenjtin e etnosit të tyre. Heroi ynë kombëtar Gjergj Kastrioti, në disa

krahina të Shqipërisë filloi të kremtohej në ditën e martirizimit të Shën Gjergjit. Gjergj Kastrioti ishte simboli i princit të krishterë, i cili luftonte kundër dragoit (perandorisë osmane), që i ishte kundërvënë Evropës. Në disa piktura të vjetra Gjergj Kastrioti paraqitet hipur në kalë duke luftuar me dragoin që i ishte kundërvënë krishterimit, pra Turqisë. Në lagjen Berishë të Zymit të Hasit ka qenë një kishë, e cila i dedikohej Shën Gjergjit. Pra në ditën që kremtohej Shën Gjergji, më 23 prill, shqiptarët kremtonin edhe Gjergj Kastriotin. Madje gjatë një të kremteje të tillë janë masakruar disa priftërinj dhe ushtarë. Kjo dëshmohet nga varret e tyre, të cilët gjenden pranë kishës.

E kremtja e Shën Gjergjit shënon fillimin e verës, prandaj shoqërohet me disa zakone popullore. Në Shallë, barinjtë mblidhnin lule dhe ushqenin bagëtinë. Ortodoksët e Kriçnicës në Rekën e Epërme e festojnë Shën Gjergjin edhe më 9 dhjetor. Rrëzë malit të Dajtit, në Belsh gjendet shpella e Shën Gjergjit, e cila është vend pelegrinazhi. Në festën e Shën Gjergjit, njerëzit therin bagëti dhe i pjekin në hell, gjithashtu ndezin qirinj për të sëmurët. Emrin e Shën Gjergjit në Shqipëri e mbajnë shumë kisha ortodokse dhe katolike, ndër to mund të përmendim: kishën e Shën Gjergjit të Libofshës, e cila daton që prej vitit 1776, kishën në Strum të Fierit, që i përket vitit 1801, atë në Leshnicën e Sipërme në Sarandë, të vitit 1525 etj.

PERLESHORJA E GJERGJIT

Si çlirimtar i robërve dhe mbrojtës i të vobektëve, mjeku i të sëmurëve dhe përluftar i mbretërve, Dëshmor i Madh Shën Gjergj Tropeprurës, ndërmjeto përpara Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

TERINI I BUTRINTIT

Terini është martirizuar në Butrint gjatë përndjekjes së shtatë ndaj të krishterëve nga perandori romak Decius (249-251). Terini ishte shumë shpresëtar dhe shquhej për virtytet. Ai ishte njeridashës duke i ndihmuar njerëzit që kishin nevojë. Gjatë persekutimit ndaj të krishterëve, perandori i Romës Decius dërgoi në Butrint guvernatorin Filip, me qëllim që t'i detyronte të krishterët që t'u bënin fli idhujve. Disa të krishterë iu bindën, por Terini filloi të fliste se perënditë pagane nuk qenë të vërteta por mashtrim prej djallit. Për këtë e kallëzuan te Perandori i cili urdhëroi që t'ia sillnin të lidhur. Por edhe përpara guvernatorit Terini qëndroi me trimëri duke pohuar të vërtetën që predikonte krishterimi. Mbas torturave të shumta Shën Terinin e hodhën në hipodrom në mesin e egërsirave, por për çudinë e spektatorëve ato nuk e prekën. Më në fund Shën Terinit i prenë kokën me shpatë në Butrint në vitin 250 pas Krishtit. Kisha jonë e përkujton më 23 Prill.

24 Prill

Më 24 të këtij muaji festojmë Oshënaren Elisabeta.
-Kujtimin e Dëshmorëve Pasikrati dhe Valentioni.
-Kujtimin e Oshënarëve Sava dhe Aleksii.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNARJA ELISABETA

Oshënarja Elisabeta shkëlqeu në një periudhë kohore të panjohur. Lindja dhe jeta e saj, të vulosura me shenjtërinë, janë parathënë nëpërmjet zbulesës hyjnore. Që në vitet e rinisë, ajo zgjodhi jetën asketike. Trupin e saj e keqtrajtonte pa mëshirë.

Gjithnjë e zbatuar, me të njëjtën veshje. Vuante nga të ftohtët, trupin nuk e lante dhe për vite të tëra nuk e shijoi vajin. Kreshmoi shumë 40-ditësha dhe frymën e saj e lartësoi. Për 3-vjet e kishte mendjen të përqëndruar vetëm te Perëndia dhe shihte ngazëllimin e qiellit me sy truporë. Pra, ishte e natyrshme që të fitonte dhunti mrekullibërëse. Me anë të lutjes vrau një gjarpër helmues të frikshëm dhe shëroi sëmundje të ndryshme. Fjeti si oshënarë. Elisabeta do të thotë: Betimi im është Perëndia.

PERLESHORJA E ELISABETËS

Ti o nënë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqë për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Elisabet e Shenjtë lavdi më ty.

25 Prill

Më 25 të këtij muaji festojmë apostull dhe ungjillor Markun.
-Kujtimin e Dëshmores Niqi.
-Kujtimin e Maqedonit të Kostandinopojës (495-511).
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

UNGJILLOR MARKU

Ungjillor Marku ka lindur në Jerusalem. Më parë quhej Joan dhe ishte i biri i Marias. Marku ishte nip i Barnabës dhe në udhëtimin e parë apostolik të vitit 46 ka shoqëruar apostull Palin. Ata lundruan drejt Qipros, ku predikuan Ungjillin nëpër sinagogat e judejve. Në fillim udhëtuan drejt Pamfilisë, ku Marku u nda prej Palit e Barnabës dhe u kthye në Jerusalem.

Në udhëtimin e dytë misionar (50-53) Barnaba donte që ta merrte edhe Markun, por Pali e kundërshtoi, sepse Marku i kishte braktisur në Pamfili. Pas kësaj grindjeje ata u ndanë. Barnaba e mori Markun dhe udhëtuan drejt Qipros. Ungjilli i Markut vërtet është më i vogli, por më i vjetri. Ky ungjill u shkrua në bazë të informacioneve të Petros. Me anën e ungjillit të tij, Marku provon se Krishti është vërtet Biri i Perëndisë, prandaj e fillon ungjillin me fjalët: “Jesu Krishti, Biri i Perëndisë”. Apostull dhe ungjillor Marku ka themeluar kishën e Aleksandrisë ku u zgjodh episkopi i saj i parë. Rreth vitit 72 Markun e kapën idhujtarët, e hoqën zvarrë mbi gurë deri sa dorëzoi shpirtin te Perëndia. Ungjillor Marku kremtohet më 25 prill të çdo viti. Në rast se 25 prilli përkon me ditën e pashkës, atëherë e kremtja e Shën Markut festohet tri ditë pas pashkës.

PERLESHORJA E MARKUT

Shën Mark Apostull dhe Ungjillor, lutju Zotit tonë Jesu Krisht, tu falë shpirtëve tona ndjesën e mëkatave.

26 Prill

Më 26 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Vasilevin.

-Kujtimin e Dëshmores Glafira.

-Kujtimin e Oshënares Justa.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JERODËSHMOR VASILEVI

Jerodëshmor Vasilevi ka qenë peshkopi i Amaksisë rreth viteve 308-324. Vasilevi dallohej për zellin në besim. Priftërinjtë idhujtarë u vërsulën kundër tij duke e kallëzuar te Perandori

Licin. E dënuan duke i prerë kokën. Më pas kokën dhe trupin e Shenjtit i hodhën në det, por një anije i gjeti në rrjetat e saj. Të krishterët i morën lipsanet e shenjta të episkopit të Amaksisë, Vasilevit, dhe i varrosën me respekt.

27 Prill

Më 27 të këtij muaji festojmë Simeonin e Jeruzalemit (98-117).

-Kujtimin e Dëshmorit Pupilion.

-Kujtimin e Oshënar Evlogjio Hotelxhiut.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SIMEONI I JERUSALEMIT

Simeoni ishte apostull ndër të 70-ët, një nga katër vëllezërit e Zotit. Ata përmenden thjesht si vëllezër të Krishtit, ashtu siç përmendej Josifi si ati i Krishtit. Hebrenjtë pyesnin veten: “A nuk është ky biri i mjeshtrit? A nuk quhet nëna e tij Mariam dhe vëllezërit e tij Jakov, Josi, Simon dhe Juda? Dhe motrat e tij a nuk janë të gjitha ndër ne?” Pra, ose ishin kushërinj të parë të tij, qoftë nga e ëma, qoftë nga Josifi, ose ndofta ishin fëmijë të Josifit nga martesë e mëparshme dhe rrjedhimisht ishin vëllezër të Krishtit. Në veçanti Simeoni, episkop i dytë i Jeruzalemit, pas Jakovit, hipi në fron pas shkatërrimit të qytetit nga romakët. Në kohën e Trajanit u denoncua nga heretikët te sovranit për arsye të zellit të tij për të afruar pranë Perëndisë izraelitë e joizraelitë si dhe për të rrëzuar idhujt. Kështu u arrestua, u torturua egërsisht dhe në vitin 107 u kryqëzua ashtu si vëllai i tij, në moshën 120-vjeçare. Pra, ai duhet të ishte 13 vjet më i madh se Krishti dhe natyrisht nuk ishte bir i virgjëreshës, e cila në kohën që u lind Simeoni, ishte në moshë shumë të vogël.

PERLESHORJA E SIMEONIT

Gjiri me Zotin Krisht, Simeon i bekuar shkëlqeve si dëshmor, prandaj të hymnojmë se shtype çdo herezi, edhe besën e ngrite lart, sot pra mblidhemi dhe të kremtojmë me besë dhe të lutemi, të na dhurosh përdëllim, dhe ndjesën e mëkatave.

28 Prill

Më 28 të këtij muaji festojmë nëntë Dëshmorët nga Kiziko.

-Kujtimin e Poliolit të Sibalës.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

POLIONI I SIBALËS

Polioni ka qenë kënduesi i parë (anagnost) i kishës së Sibalës në Panoninë Lindore dhe ka jetuar gjatë viteve të mbretërimit të Dioklecianit. Pas martirizimit të Eusebit, peshkopit të Sibalës, Polioni u denoncua si blasfemues i perëndive. Pasi e arrestuan, e dërguan te qeveritari i Sirmit, Probusi ku e torturuan. Në fillim i kërkuan të mohonte Krishtin dhe të nderonte Perënditë pagane, por Polioni nuk pranoi, duke u thënë se asnjë kërcënim apo torturë nuk mund ta kthente atë kundër besës së vërtetë. Kur gjykatësi e pyeti se kush ishin këto porosi, ai iu përgjigj se Krishti na ka mësuar besën në një Perëndi të vërtetë dhe se të jetosh sipas kësaj bese, duhet të nderosh pastërtinë, t'u nënshtrohesh urdhrave të drejtë të mbretërve e qeveritarëve, të nderosh prindërit, të duash miqtë dhe të falësh armiqtë, të japësh pasurinë për të varfërit dhe të mos lakmosh gjënë e tjetrit. Meqenëse Polioni nuk pranoi t'u bënte fli perëndive pagane, qeveritari urdhëroi të torturohej edhe më në fund urdhëroi të digjej i gjallë. Shën Polionin e shpunë në një vend që ndodhej

rreth një kilometër larg qytetit të Sirmit. Shenjti lavdëronte dhe bekonte Perëndinë. Sipas martirologut të Jeronimit thuhet se martirizimi i Polionit u bë më 28 prill të vitit 304. Vite më vonë lipsanin e tij e transferuan më vonë në Romë, në Via Portuensis në varrezën e Pontianit.

29 Prill

Më 29 të këtij muaji festojmë apostujt Jasoni dhe Sosipatri nga të 70-tët.

-Kujtimin e Dëshmorëve Efsevio, Zinoni, Neoni dhe Vitali.

-Kujtimin e Dëshmorit Kintiani bashkë me Dëshmor Atikin.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JASONI DHE SOSIPATI

Jasoni e kishte origjinën nga Tarso, ndërsa Sosipati nga Ahaia. Jetuan në vitet apostolike dhe qenë nxënës të Apostull Palit. Kishin bashkëpunuar me të në qytetin e Korinthit. Këtë e përmend Apostulli në Letrën e tij drejtuar Korinthisve duke i quajtur ata kushërinj. Pas largimit të Apostull Palit, Jasoni u caktua episkop në Tarso dhe Sosipati në Ikon. Në vitet apostolike episkopët qenë të paktë, prandaj ata duhet të shkonin për të përhapur Ungjillin edhe nëpër vende të tjera. Kështu Jasoni dhe Sosipati shkuan në ishullin e Korfuzit. Suksesi i predikimit të tyre shkaktoi zemërimin e idhujtarëve, të cilët i kapën dhe i shpunë te qeveritari Kerkilinu. Në burg ndodheshin edhe shtatë të burgosur të tjerë që quheshin, Saturni, Jakishlos, Faustian, Januar, Marsel, Efrosi dhe Manini. Të gjithë këta u martirizuan në Korfuz në shekullin e parë.

30 Prill

Më 30 të këtij muaji festojmë apostull Jakovin.

-Kujtimin e Donatit të Evrisë.

-Kujtimin e Dëshmores Argira,

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL JAKOVI

Jakovi ka qenë nga qyteti Betsaida i Galilesë. Ai ishte biri i Zevedeut dhe i Salomës, gjithashtu vëllai i madh i shën Joan Teologut. Krishti ftoi dhe Jakovin së bashku me vëllain e tij Joani. Të dy vëllezërit lanë të atin, lundrën dhe gjithë pasurinë e tyre dhe pasuan Krishtin. Jakovi u vlerësua të jetë i pranishëm në shumë mrekullira që bëri Krishti. Ai ishte i pranishëm në ngjalljen e bijës së lairit nga Jesui, në shpërfytyrimin e Jesuit në Malin Tabor etj. Joani dhe Jakovi ishin ata të cilët u mbiquajtën *bij bubullime*, për shkak të forcës së predikimit të tyre. Jakovi dhe Joani qenë ata që i kërkuan Jesuit t'i vendoste në lavdinë e tij, njërin në të majtë dhe tjetrin në të djathtë. Krishti i bëri të ditur atyre se do të vinte momenti në të cilin do të pinin potirin që do të pinte edhe vetë Krishti. Profecia u plotësua në vitin 44 pas Krishtit. Apostulli qëndroi në Jerusalem duke predikuar dhe fuqizuar kishën. Herod Agripa sapo mësoi për aktivitetin e apostullit urdhëroi që Jakovi të vritej me shpatë në vitin 44 pas Krishtit.

PERLESHORJA E JAKOVIT

Jakov Apostoll i Shenjtë, lutju Zotit tonë Jesu Krisht, tu falë shpirtëve tona, ndjesën e mëkatave.

DONATI I EVRISË

Donati ka qenë peshkop i qytetit të Evrisë dhe ka ushtruar aktivitetin në kohën e Teodosit të Madh (379-395). Ai ka lindur në Evria, afër Paramithisë së Epirit. Donati ka marrë pjesë në Sinodin II Ekumenik që u mbajt në Kostandinopojë (381). Në fshatin e tij të lindjes në Sul, kishte një burim me ujë vdekjeprurës. Donati shkoi së bashku me klerikët e tij dhe menjëherë u dëgjua një gjësim. Atëherë doli prej burimit një dragua, i cili iu vërsul shenjtit. Donati e goditi me litar dhe dragoi ngordhi. Në vijim Donati bekoj burimin dhe piu ujë vetë i pari. Fama e tij shkoi deri në Kostandinopojë. Donati fjeti më 387 në moshë të madhe. Në kujtim të tij në qytetin e Evrisë u ndërtua manastiri i Shën Donatit. Në kohën e pushtimit turk vendi përreth manastirit u quajt *Ajdonat Kalas*, që do të thotë *Kalaja e Donatit ose Ajdonati* i sotëm. Shën Donati është shenjt mbrojtës i Epirit të Vjetër. Në vitin 1125 trupi i tij u mor prej venecianëve dhe ka shumë mundësi të ndodhet në Murano të Venecias, ndërsa sipas Nikodhim Agjioritit lipsanet e Donatit janë të fshehura në malësinë e Sulit në shenjë respekti për shenjtorin suliot.

M A J

1 Maj

Më 1 të këtij muaji festojmë profetin Jeremia.

-Kujtimin e Oshënares Isidora.

-Kujtimin e Shentjores Tamara.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PROFETI JEREMIA

Profeti Jeremia ka lindur rreth vitit 650 para Krishtit. Ai rridhte nga familja priftërore e Anatotit. Jeremia ka jetuar kryesisht në Jerusalem, në kohën e mbretërve Josi, Joahaz, Joakim, Jehonia dhe Sedekit. Veprimtaria e tij zgjati 40 vjet, me vuajtje dhe mjerime shumë të mëdha. Shfaqja e tij publike si profet i ka fillimet në vitin 626 para Krishtit. Vetë Jeremia na informon se thirrjet e tij profetike si dhe qortimet ndaj popullit e shqetësonin Jonian, i cili e kërcënonte profetin me vdekje. Gjithashtu jeta e tij ka qenë në rrezik edhe në vitin e parë të mbretërimit të Joakimit, më 608, kur predikonte në tempull dhe i bënte thirrje Izraelit të pendohej, sepse Perëndia do të shkatërronte tempullin dhe Jerusalem. Ky predikim u bë shkaku që disa priftërinj dhe pseudoprofetë të kërkonin vdekjen e tij, por Jeremia mundi

të shpëtojë prej përkrahjes që kishte prej gjeneralit të pallatit mbretëror. Pas kësaj profeti ka qenë në mbikqyrje dhe i ndalohej çdo fjalim dhe prania në tempull, por në vitin e katërt të mbretërimit të Joakimit, i informuar nga Perëndia për katastrofat e mëdha që e prisnin Izraelin, i bëri të njohur sekretarit Faru fjalët që Perëndia i kishte thënë herë pas here. Faru ia lexoi profecitë prijësit, i cili e pa të arsyeshme që profecitë e Jeremias t'i jepeshin për lexim sekretarit të mbretit, Elisomës. Mbreti urdhëroi që t'i digjej çdo faqe që i lexohej. Por profecitë u realizuan. Jeremia ka vdekur i qëlluar me gurë prej bashkatdhetarëve të tij. Aleksandri i Madh (336-323) i solli lipsanet e profetit në Aleksandri.

PERLESHORJA E JEREMISË

Jeremi profet, që të kremtojmë me besë, nërmjeto përpara Zotit, të shpëtohen shpirtet tona.

2 Maj

Më 2 të këtij muaji festojmë transferimin e lipsaneve të Athanasit të Madh.

-Kujtimin e Oshënar Jordan çudibërësit.

-Kujtimin e Shën Mikailit, mbret dhe apostull i Bullgarisë, i cili quhej Boris.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TRANSFERIMI I LIPSANEVE TË ATHANASIT TË MADH

Transferimin e lipsaneve të Athanasit të Madh, patrik i Aleksandrisë (328-373) e kremtojmë më dy maj, ndërsa kujtimin e Shën Athanasit të Madh më 18 janar.

PERLESHORJA E ATHANASIT

Shtyllë në tërmet për fenë e drejtë, na u çfaqte ti se e permbajte, Kishën dhe shtype Ariosin heretik përdhe, dhe Shpëtimttarin e botës dhe Birin Krisht, të bashkëqenshim me Atin e çpalle ti. Atë Oshënar, pra lutu përpara Zotit Krisht, të na dhurojë ndjesën e mëkateve.

3 Maj

Më 3 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Timoteu dhe Maura.

-Kujtimin e Dëshmores Ksenia nga Kallamata.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Ahmet.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

4 Maj

Më 4 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Pelagjia.

-Kujtimin e Dëshmores Afrodisi.

-Kujtimin e Oshënar Ilar çudibërësit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN PELAGJIA

Shën Pelagjia ishte nga Tarso e Kilikis dhe ka jetuar gjatë viteve të mbretërimit të Dioklecianit. Pelagjia u njoh me të vërtetën kristiane në Romë nga një grua e krishterë. Nëna e saj, e cila ishte e dhënë pas pasurisë, shqetësohej nga mësimet e Ungjillit. Kur mësoi se princeshat e Romës shisnin pasuritë e tyre dhe ua ndanin të varfërve, nuk lejoi të hynte asnjë i krishterë në shtëpinë e saj. Shën Pelagjia arriti të njihej me disa nga këto vajza të mira kristiane, të cilat mblidheshin në shtëpinë e episkopit të

Romës, Eusebit dhe u predikonin njerëzve mësimet e ungjillit. Dëshira për t'u bërë e krishterë ia kishte pushtuar shpirtin. Natën shenjtorja pa në vegim episkopin Euseb duke i treguar kolimvithrën e pagëzimit. Të nesërmen i tregoi episkopit vegimin që kishte parë dhe u pagëzua. Pas pagëzimit nuk pranoi të vishte veshje luksoze, por rrobat e thjeshta të virgjërshave të sapopagëzuara. Shenjtorja shpresonte që nëna e saj do ta kuptonte, por më kot. Zemërimi i nënës arriti kulmin kur shenjtorja i bëri të ditur se ishte gati të bënte gjithçka dhe nuk mund ta mohonte fenë e krishterë. Atëherë nëna e shenjtores vuri në dijeni për pagëzimin e Pelagjisë të birin e Dioklecianit. Këtij të fundit nuk i erdhi mirë sepse pretendonte të martohej me të. Më kot u mundua ta bindte me fjalë, pasi vendimi i shenjtores ishte i prerë. Nga dëshpërimi ai vrau veten. Vetëvrasja e tij ndezi zemërimin e perandorit, i cili urdhëroi arrestimin e Pelagjisë dhe torturimin e saj. Kështu ajo u vlerësua të fitonte kurorën e martirizimit.

5 Maj

Më 5 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Irini.

-Kujtimin e Dëshmorëve Neofiti, Gai dhe Gaiani.

-Kujtimin e Oshënar Eftim çudibërësit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN IRINI

Dëshmorja e Madhe, Irini, ka jetuar në shekullin IV, në qytetin Megjedo të Persisë. Prindërit e saj Likini dhe Likinia qenë arkondë. Më parë ajo quhej Penelopi dhe kishte një bukuri dhe zgjuarsis të rrallë. Kur Irini ishte në moshën 6-vjeçare prindërit e saj ia besuan edukimin e vajzës plakut të mençur Apelian.

Një ditë Penelopi pa një vegim ku iu paraqit një engjëll, i cili e ftoi të pagëzohej. Gjithashtu engjëlli e paralajmëroi për martirizimin e saj. Ajo menjëherë u pagëzua e krishterë dhe shkatërroi idhujt e të atit, i cili e kallzoi tek idhujtarët. Shenjtorja duroi tortura të shumta dhe nuk e mohoi Krishtin. Duke parë qëndrueshmërinë e saj në besimin e krishterë, mbreti i Persisë Shapuri II urdhëroi t'i prisnin kokën. Vite më vonë plaku i mençur Apelian shkroi jetëshkrimin e shenjtores.

PERLESHORJA E IRINIT

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëntër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoj, dhe kryqëzohem dhe varrosem tok me Pagëzimin: edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty, edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rroj në qiell: po si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohem. Dëgjona lutjet edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

6 Maj

Më 6 të këtij muaji festojmë Jovin e Drejtë.

-Kujtimin e Dëshmor Dhimitrit.

-Kujtimin e Dëshmorit Danaks.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JIVI I DREJTË

Jovi ishte pasardhës i Isavit, biri i Zarsasë dhe i Dosorës dhe ka jetuar rreth shekullit XVII para Krishtit, midis Arabisë dhe Idumesë, në jug të Judesë. Ai ishte më i drejtë se çdo njeri tjetër. Djalli për ta provuar goditi në shpresëtarinë e tij ndaj Perëndisë, si rrjedhojë e natyrshme e përkrahjes hyjnore. Kështu

një lajmëtar i solli Jovit një mesazh fatkeqësie. Më pas erdhi një tjetër, e kështu me radhë. Pas pak kohe sovrani i lumtur Jovi u gjend i ulur mbi pleh, i varfër, me lajmin se dhjetë fëmijët e tij i kishin vdekur dhe se ishte i sëmurë. Qe i tëri një plak që rridhte qelb, por ai, me shumë durim, i përballoi këto. “Emri i Zotit qoftë i bekuar gjer në jetët”, lutej shenjti dhe qortonte të shoqen që e nxiste në blasfemi. Atëherë erdhën tre mbretër, miq të tij, për ta ngushëlluar, por bashkë me një njeri tjetër e akuzuan si mëkatar që po dënohej. Jovi nuk i pranoi hidhërimet e tij si dënime. Atëherë iu shfaq i Larti nëpërmjet shtrëngatës, i zbuloi se ishte provuar virtyti i tij dhe i përmendi madhërisht veprat e plotfuqishmërisë së tij. Kështu Jovi pohoi me përlulesi superioritetin dhe urtësinë e pakrahasueshme dhe të pakonceptueshme të Zotit. Perëndia e tërëmirë i dha pasardhës dhe të mira të dyfishta para fjetjes së tij në moshën 240 vjeçare. Jovi i drejtë përbën një shembëllim të Krishtit.

DËSHMORI DANAKS

Dëshmori Danaks ka qenë anagnost i kishës së Vlorës dhe Ilirisë. Nuk dihet me saktësi koha e martirizimit të tij, por sipas Sinaksarit të Nikodhim Agjioritit, Danaksi ishte ngarkuar me ruajtjen e objekteve të shenjta të kishës së Vlorës. Më vonë u diktua dhe e detyruan që t'u bënte fli idhujve. Pasi nuk pranoi i prenë kokën me shpatë duke marrë nga Perëndia kurorën e martirit. Kisha jonë e ka shpallur shenjt dhe e kremton më 6 Maj.

7 Maj

Më 7 të këtij muaji festojmë Kryqin që u shfaq në qiell në vitin 346.

-Kujtimin e Shenjtores Lidia.

-Kujtimin e Dëshmorëve Kodrati bashkë me grupin e tij.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORI KODRAT

Dëshmori Kodrat e kishte origjinën nga Nikomedia dhe jetoi gjatë shekullit III në vitet e mbretërimit të perandorëve Dekio dhe Valerian. Në kohën e përndjekjeve ndaj të krishterëve Kodratin së bashku me miqtë e tij i arrestuan dhe i shpunë përpara qeveritarit të Nikomedisë Perinit, i cili i detyroi që të mohonin Krishtin, por Kodrati me grupin e tij deklaroi se do të predikonte krishtërimin deri në fundin e jetës së tij. Pasi e burgosën, e torturuan, por Kodrati u rezistoi torturave me trimëri. Ateherë qeveritari duke e parë se nuk mund ta nënshtronte dot urdhëroi që ti prisnin kokën me shpatë. Kjo ndodhi në Ermupolis të Egjiptit në vitet 253-259.

8 Maj

Më 8 të këtij muaji festojmë Joan Teologun.

-Kujtimin e Oshënarit të Madh Arseni.

-Kujtimin e Oshënar Jeraksit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOAN TEOLOGU

Joan Teologu ishte nga Betsaida e Galilesë. I biri i Zebedeut dhe i Salomës, e cila ishte bijë e Josifit, burrit të Hyjlindëses. Josifi nga martesja e parë ka pasur katër djem dhe tri vajza. Joani, së bashku me vëllanë e tij Jakovin, po ndihmonte të atin e tij kur u thirr nga Zoti për ta ndjekur pas dhe për t'u bërë peshkatarë njerëzish. Ai ishte në Kana të Galilesë, kur Krishti e

bëri ujin verë. Joani ishte një nga tre nxënësit që Zoti mori me vete në malin Tabor, kur u shpërfytyrua. Gjatë Darkës Mistike ishte ai që pushoi në gjirin e Jesuit. Joani ishte nga natyra i qetë dhe i rreptë, prandaj Krishti e quante *Voangjelos* (ÁiŪäääëïò), që do të thotë *biri i bubullimës*. Kur u kryqëzua Zoti, Joani dhe Hyjlindësja qenë të vetmit që qëndruan pranë Kryqit. Ai ishte ndër të parët që vrapoi drej varrit të Jesuit. Joani e mori lajmin e Ngjalljes dhe e pa atë në Galile së bashku me apostujt e tjerë. Pas zbritjes së Shpirtit të Shenjtë, në ditën e Pendikostisë, Joani ka predikuar ungjillin në Jerusalem, Samari dhe në qytetin e Efesit.

Efesianët kishin një devocion të madh për perëndeshën Artemisa dhe në mënyrë periodike kremtonin festa për nder të saj. Gjatë njëres prej këtyre festave Joani u ngjit në kodrën ku ishte statuja e madhe e Artemisë. Kur e panë paganët, të tërbuar nga zemërimi filluan t'i gjuanin me gurë për ta vlarë, por asnjë nga gurët nuk e preku shenjtin. Të gjithë ranë mbi statujë duke u bërë copë e thërrime. Fama e Joanit erdhi deri në vesh të perandorit Domician, i cili dërgoi njerëz që t'ia sillnin. Perandori vendosi ta internojë në ishullin e Patmos, duke menduar se kështu do ta ulte influencën e shenjtit të njerëzimit. Gjatë udhëtimit për në ishull, Joani së bashku me nxënësin e tij Prohorin predikuan ungjillin duke kthyer në besën e Krishtit shumë paganë. Në Patmos rreth viteve 80 ka shkruar ungjillin që mban emrin e tij, ndërsa në vitin 95 ka shkruar Zbulesën. Kur në pushtet erdhi Trajani, Joani u lirua nga internimi dhe shkoi përsëri në Efes, ku kaloi vitet e fundit të jetës duke pasur një vdekje natyrale.

PERLESHORJA E JOANIT

O Apostull i dashur i Krishtit, eja dhe shpëtoje popullin e dëshpëruar; lutjet e tua i pret ay që i ke rënë mi krahërorin; o

Theolog ati kërkoi ti përndajë retë e barbarëve dhe të na falë paqen dhe përdëllimin e madh.

9 Maj

Më 9 të këtij muaji festojmë profetin Isaia.

-Kujtimin e Dëshmorit Kristofor.

-Kujtimin e Dëshmorëve Epimaku dhe Gordiani.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PROFETI ISAIA

Profeti Isaia ishte i pari ndër të katër profetët e mëdhenj. Libri i tij tepër i njohur dhe i zgjeruar në Dhiatën e Vjetër, i pasur në thellësi kuptimi dhe në formë me bukuri letrare, e dëshmon autorin si të mençur dhe të fuqishëm shpirtërisht, poet të lavdëruar dhe orator me shkëlqim mbarëbotëror, madje orator i thelbit të gjërave dhe jo vetëm i shprehjes së jashtme të tyre. Protestantët pretendojnë, pa pasur ndonjë bazë, se vepra tepër e famshme nuk i takon e tëra Isaisë, megjithëse tradita e lashtë hebraike dhe kristiane ia dedikojnë pa diskutim atij.

Isaia rridhte nga një familje mbretërore ose të paktën aristokrate dhe lindi rreth vitit 70 para Krishtit. Jetoj në Jerusalem ku u martua dhe u bë me dy djem. U thirr në funksionin profetik me anën e një vizioni të papërsëritshëm e mahnitës të Zotit mbi fron dhe të Altarit Qiellor. Ai veprroi për gati 50 vjet në fushën fetare, shoqërore e shtetërore duke predikuar ose shkruar, duke kërcënuar ose duke këshilluar, duke ngushëlluar ose parashikuar, në një periudhë tepër kritike, pasi atëherë Izraeli adhuronte idhujt, ndërsa sirianët kërcënonin ekzistencën e tij. Luftoi për rikthimin e fesë së pastër judaike dhe foli për dënimin e bashkatdhetarëve të tij të larguar nga Perëndia, por dhe për

shpëtimin e tyre dhe të botës në mbretërinë e Mesisë. Përshkroi aq qartë Lindjen prej Virgjëreshës, veprën dhe pësimin e Krishtit të flijuar si dele dhe shpëtimin tonë, sa që u quajt Profeti me zë të fortë, Profeti Ungjillor apo Ungjillori i Pestë. Në sinaksaret thuhet se kur profeti kishte etje, burimi i Siloanit nxori ujë me urdhër të Perëndisë. Gjithnjë është besuar se ai u pre me shpatë nga mbreti Manasia, sepse u bëri kritikë të ashpër fajeve të tij, ose sepse u konsiderua si blasfemues ndaj Moisiut.

PERLESHORJA E ISAISË

Isai profet i Shenjtë, që të kremtojmë me besë, nërmjeto përpara Zotit, të shpëtohen shpirtet tona.

SHËN KRISTOFORI

Shën Kristofori e kishte origjinën nga fiset e kanibalëve. Më parë quhej Reprev që do të thotë *i shëmtuar*. Ai ishte shtatlartë dhe me fytyrë të neveritshme, e cila i ngjante kokës së qenit. Gjatë një beteje, Reprevi u zu rob nga ushtria e perandorit Dekio (249-251). Vite me vonë ai u pagëzua nga hieromartiri Vavila duke marrë emrin Kristofor, që do të thotë Krishtmbajtës. Sipas një legjende, Kristofori rrinte buzë lumit dhe iu afrua Krishti për ta kaluar në anën tjetër. Ai e mori në krahë dhe e kaloi përtej lumit. Kristofori është shenjt i mbrojtës i udhëtarëve, sepse ai merrte njerëzit në krahë dhe i kalonte në anën tjetër të lumit. Këtë punë e kryente falas. Kristofori fliste për krishterimin, prandaj e kapën dhe pas torturave të shumta e dënuan me prerje të kokës. Kulti i paraqitjes së Shën Kristoforit me kokë qeni paraqitet në një kishë të lashtë të Antigonesë dhe në Voskopojë. Afresku i Kristoforit me kokë qeni është pikturuar nga mjeshtri David Selenica në shekullin XVIII. Shenjti paraqitet në këmbë, ka veshur qiton të bardhë, duart i ka të kryqëzuara në gjoks

dhe me kokën në formë qeni të kthyer nga e djathta. Mbi kokë paraqitet aureola e shenjtorit. Në perëndim Kristofori nuk paraqitet me kokë qeni, por me fytyrë njeriu dhe me trup madhështor. Për këtë Erazmi i Roterdamit e quan Kristoforin “Polifemi i krishterë”.

PERLESHORJA E KRISTOFORIT

Stolisur me bukuri, skuqur me gjakun tënd, i lumur në qiell qëndron, përpara Mbretit Jisu, Kristofor i kujtuarshëm, dhe me gjithë Dëshmorët, dhe me engjëjt e shenjtë, po këndon Trishenjtorin, pranë fronit të Zotit. Për ne pra nërmjeto gjithënjë, të shpëtohen shpirtet tona.

10 Maj

Më 10 të këtij muaji festojmë apostull Simon Zelotin.

-Kujtimin e Dëshmorëve Alfeu, Filadelfi, Kiprinoi etj.

-Kujtimin e Oshënar Laurentit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SIMON ZELOTI

Simoni e kishte origjinën nga Kana e Galilese. Më parë quhej Nathanail. Simoni ka qenë dhëndri i dasmës në Kana, në të cilën Krishti bëri mrekullinë e shndërrimit të ujit në verë. Kur pa këtë mrekulli, Simoni la shtëpinë e tij dhe pasoi Krishtin. Ai u bë një nga apostujt më të zellshëm. Ungjillor Mateu e quan Simon Kananeasi, ndërsa ungjillor Lluka e quan Simon Zeloti. Simoni predikoi krishterimin në shumë vende të botës. Aktiviteti i shenjtit, ra në sy të paganëve, të cilët e kryqëzuan. Mbiemri Zeloti do të thotë i zellshëm.

PERLESHORJA E SIMONIT

Simon apostull i Shenjtë, lutju Zotit tone Jesu Krisht tu falë shpirtëve tona, ndjesën e mëkatave.

11 Maj

Më 11 të këtij muaji festojmë Metodin dhe Kirilin.

-Kujtimin e Dëshmorit Armodi.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Argiri nga Selaniku.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

METODI DHE KIRILI

Vëllezërit misionarë Metodi dhe Kirili ishin me origjinë nga Selaniku. Metodi ka lindur rreth viteve 815, ndërsa vëllai i tij Kostandini (Kirili) rreth viteve 827. Ata që në moshë të re e humbën babanë e tyre. Edukimin dhe arsimimin e tyre e mori përsipër xhaxhai Theoklisti, i cili e dërgoi Kostandinin në shkollën e Kostandinopojës për t'u bërë nxënës i Fotit. Në vitin 860 Metodi u bë igumeni i manastirit Polikroni, ndërsa Kostandini u emërua profesor i filozofisë në shkollën patriarkale të Apostujve të Shenjtë.

Në vitin 862 mbërriti në Kostandinopojë përfaqësia e moravëve dhe patriku Foti caktoi dy vëllezërit nga Selaniku që të ndërmerrnin aktivitetin misionar te moravët. Sapo mbërritën në Moravi, ata u pritën shumë mirë nga mbreti Ratisllav dhe populli, për vetë faktin sepse ata kishin bërë një punë të shkëlqyer duke përkthyer në gjuhën sllave pasazhet ungjillore të Shkrimit të Shenjtë dhe librat liturgjikë. Aktiviteti misionar i dy vëllezërve përparonte me ritme të shpejta, megjithë pengesat e vështirësitë që u krijonin episkopët francezë Passan dhe

Regensburg. Ata arritën që brenda një kohe të shkurtër të përkthenin Biblën në gjuhën sllavishte të vjetër. Aktiviteti misionar i Kirilit dhe Metodit krijoi armiqësinë me misionarët francezë të kishës latine. Këta, duke e parë se po humbisnin terren te populli i Moravisë, i paditën te papa, sepse kishin futur gjuhën sllave në shërbesat kishtare. Në atë kohë nëpër kisha mund të përdorej si gjuhë liturgjikale vetëm hebraishtja, latinishtja ose greqishtja. Në vitin 868 ata i thirrën në Romë për të dhënë llogari përpara papës Adrian II (867-872). Kirili dhe Metodi u mbrojtën me Bibël në dorë, duke thënë se Zotit mund t'i shërbehet në çdo gjuhë. Pasi dëgjoi liturgjinë në gjuhën sllave, që u celebrua në kishën e Shën Pjetrit, papa e pëlqeu dhe e njohu edhe sllavishten si gjuhë kishtare. Gjithashtu Papa Adriani II e dekretoi sllavishten e vjetër si gjuhë liturgjike, por me kusht që Apostulli dhe Ungjilli të lëçiteshin më parë në latinisht dhe më pas sllavisht.

Ndërkohë Kostandini u sëmur rëndë dhe vdiq në Romë më 14 shkurt të vitit 869. Atë e varrosën në Bazilikën e Shën Klimit. Pak para se të vdiste ai u qeth murg duke marrë emrin Kiril. Gjithashtu alfabeti i shpikur prej tij mori emrin alfabeti kirilik. Metodi u dorëzua episkop i Panonisë nga Papa Adriani, por kur u kthye për të vazhduar punën misionare, u arrestua nga kleri franko-gjerman dhe u burgos në manastirin e Bavarisë. U lirua prej andej vetëm pas tre vjetësh me ndërhyrjen e papa Joanit VII (872-882). Metodi fjeti më 6 prill të vitit 885. Jo shumë kohë pas vdekjes së tij, në vitin 907, principata e Moravisë u nda midis Hungarisë dhe Bohemisë dhe gjuha sllave u hoq nga shërbesat fetare duke u zëvendësuar me gjuhën latine.

12 Maj

Më 12 të këtij muaji festojmë Epifanin e Qipros.
-Kujtimin e Gjermanit të Kostandinopojës (715-730).

-Kujtimin e Oshënarit Nikita nga Sinai.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

GJERMANI I KOSTANDINOPOJËS

Gjermani (650-740) ka lindur në Kostandinopojë rreth vitit 650 kur mbret ishte Kostandini i dytë. I ati ishte Perandori Ilir Justiniani, i cili e edukoi me shumë shpresëtar. Kur ishte 20 vjeç mbeti jetim nga i ati, sepse ky i fundit u vra nga Kostandin Pogonati (668-685). Gjermanoi u bë klerik dhe jetonte si një engjëll i Perëndisë duke urryer çdo kotësi të kësaj bote. Iu përkushtua studimit të Shkrimit të Shenjtë. Më vonë, kur froni Patriarkal mbeti bosh, me propozim të mbretit Anastas, Gjermanoi u bë patriark i Kostandinopojës në vitin 715. Shenjti fjeti në moshën 70-vjeçare në vitin 740. Gjermanoi i Kostandinopojës ka shkruar vepra, disa prej të cilave janë himnologjike e disa të tjera të përkushtuara ndaj kujtimeve të shenjtorëve. Ai ka shkruar shërbesën kishtare për martirët e Shenjtë të Apolonisë.

13 Maj

Më 13 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Glikeria.
-Kujtimin e Dëshmor Aleksandrit të Tiverianit.
-Kujtimin e Omologjit Sergjit.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN GLIQERIA

Gliqeria ka lindur në Trajanopojë, qytet bregdetar në Adriatik. Ajo ishte një e krishtere shpresëtare. Perandori i Romës në atë

kohë ishte Antonini, kurse sundimtari i Evropës qe Savini. Mbreti Antonin ishte pagan, sakrifikonte rregullisht tek Jupiteri. Një ditë, pas mbledhjes me priftërinjtë e idhujve në tempullin e Jupiterit dha urdhër që të gjithë shtetasit të sakrifikonin tek Jupiteri. Shenjtorja, pasi shënoi në mes të ballit të saj shenjën e kryqit vrapoi dhe qëndroi përpara sundimtarit. Pa u trembur, iu drejtua atij me guxim të paparë dhe i tha: “Sundimtar i ndritshëm, më lejo të filloj e para dhe të të tregoj se si sakrifikoj tek Perëndia”. Sundimtari, duke parë dëshirën e saj, e pyeti se ku e ka llambadhën. -Lart madhëri, po të tregoj se jam e krishterë. Dhe menjëherë duke treguar kryqin që kishte shënuar në ballë, i thotë: “Kjo është llambadha ime e pashuar”. Savini urdhëroi që të sakrifikohej. Gliqerinë vendosën që tu hidhnin bishave të egra. Shenjtorja e pranoi me gëzim vendimin e tij, sepse kështu do të bëhej e denjë për besimin e saj më Krishtin. Sundimtari u fut në stadium dhe u ul në fronin e tij, ndërsa shenjtorja qëndroi në mes të stadiumit duke u lutur. Nga kafazi lëshuan një luaneshë, e cila po vërsulej drejt shenjtores, por në kohën që të gjithë prisnin që ajo ta shqyente, kur arriti pranë shenjtores, ajo filloi ti lëpinte shputat e këmbëve. Savini ngeli pa folur. Kujdestari i kafshëve të egra, vazhdoi punën e tij. Ngriti përsëri derën e kafazit dhe që andej doli një luaneshë tjetër, e cila iu hodh shenjtores dhe e kafshoi. Shenjtorja ra përtokë e vdekur. Kështu pas kafshimit, e dorëzoi shpirtin e saj tek Krishti.

14 Maj

Më 14 të këtij muaji festojmë Dëshmor Isidorin.

-Kujtimin e Jerodëshmor Therapontin.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Joani nga Bullgaria.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN THERAPONTI

Shën Theraponti nuk dihet se nga e kishte prejardhjen, cilët kishte prindër dhe në ç’vite pohoi Krishtin duke fituar kurorën e martirizimit. Historia Kishtare shkruan se ishte murg. Ishte pjestar i atyre që në të vërtetë mohojnë dashurinë e tyre dhe marrin mbi vete kryqin e Krishtit. Tradita gojore tregon se u bë Episkop i Qipros dhe se atje pati vdekje prej martiri. Lipsani i tij i shenjtë u çua në Kostandinopojë.

15 Maj

Më 15 të këtij muaji festojmë Oshënar Pahomin e Madh.

-Kujtimin e Oshënar Akilit të Larisës.

-Kujtimin e Oshënar Barbar mirovlitit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PAHOMI I MADH

Pahomi (290-346) ka lindur në vitin 290 në Thivahiva të Egjiptit nga prindër paganë. Në moshën 20-vjeçare u fut në radhët e ushtrisë. Qenë vitet e mbretërimit të Kostandinit të Madh, i cili për të luftuar tiranët kishte nevojë për ushtarë. Ushtarët e rinj ishin në mbikqyrje të rreptë, me qëllim që të mos arratiseshin. Gjatë natës, disa të krishterë, shkonin në vendin ku ruheshin ushtarët e huaj dhe u jepnin ushqime. Pahomi, pasi mësoi që këta bamirës ishin të krishterë i pyeti se pse ishin kaq të prirur për t’u bërë lëmoshë. Pasi u njoh me besimin e tyre, Pahomi filloi t’i lutej Perëndisë, të cilin akoma nuk e njihte. “O Zot, dua të bëhem shërbëtori yt dhe të zbatoj urdhërimet e tua deri në fund të jetës”. Perëndia e dëgjoji lutjen e tij. Pas fitores së Kostandinit të Madh ushtarët u liruan. Pahomi shkoi në

Kinovoskia, ku gjendej një kishë e krishterë dhe u pagëzua. Më pas u njoh me asketin Palamon, të cilit iu lut ta bënte murg. Kur shenjt i ishte duke u lutur në një vend të shkretët, të quajtur Tavenë, dëgjoi zërin e Perëndisë, që i thoshte të ndërtonte një manastir aty, pasi të shumtë do të ishin ata që do të shpëtonin nëpërmjet tij. Për këtë e ndihmoi dhe Palamoni, i cili pas pak kohe vdiq. Shumë të rinj vinin te Pahomi për t'u bërë murgj. Sipas udhëzimeve që engjëlli i Zotit i jepte Pahomit, ata që vinin për t'u bërë murgj kalonin një periudhë prove trevjeçare, duke mësuar të përbuznin lavdinë e botës, pasurinë, dëshirat trupore etj. Në vijim ata merrnin sqimën e shenjtë. Vite më vonë, shenjt i ndërtoi edhe manastire të tjera, ku numri i përgjithshëm i murgjve arrinte në 7000. Gjithashtu Pahomi ndërtoi edhe një manastir për gra, ku igumene u bë motra e tij. Pahomi nuk pushonte së punuari për shpëtimin e shpirtit të tij duke u bërë shembull virtyti. Ndonëse i sëmurë rëndë nga një epidemi, shenjt i nuk pranonte të rrinte në shtrat nga frika se mos mëkatonte në momentet e fundit. Ai fjeti më 15 maj të vitit 346, pasi i bekoj dhe i këshilloi murgjit, që të ruajnë deri në fund të jetës porositë e Perëndisë.

PERLESHORJA E PAHOMIT

Me lotë derdhur si reke, shkretëtirën e thatë e vadite për lërim dhe me vajtim dhe psherëtim, gjer njëqind herë pemë mbolle për çdo mundim, u shfaqe pra si yll dhe e ndriçove botën me çdo çudi, Pahom i Shenjtë atë dhe Oshënar lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

16 Maj

Më 16 të këtij muaji festojmë Oshënar Theodhorin.
-Kujtimin e Aleksandrit të Jeruzalemit (213-251).

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Nikolla nga Meçovo.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR THEODHORI

Oshënar Theodhori bënte pjesë në rrethin e nxënësve të Pahomit. Ndonëse prindërit e tij qenë të pasur, Theodhori vendosi që të bëhet nxënës i Pahomit. Theodhori ishte në moshë shumë të re, prandaj Pahomi kujdesej mënyrë të veçantë për të. Duke e parë që ishte i shkolluar e vuri që të mësonte edhe vëllezërit e tjerë, por disa prej tyre nuk donin që ta dëgjonin duke pretenduar se një fëmijë do të mësonte ata. Pahomi i bindi se aftësitë e Theodhorit qenë të mëdha. Kështu pas fjetjes së Pahomit, Theodhori zuri vendin e tij. Theodhori fjeti në vitin 360.

PERLESHORJA E THEODHORIT

Qytetar i shkretëtirës dhe engjëll nga trupi, edhe çudibërës u çfaqë, Theodhor o At i Shenjtë me lutje vëngjill e agjërim, fitove dhuretë të qellshime se sëmundjet dhe lëngatat na i shëron dhe ndjen mëkatet e shpirtit lavdi ati që të fali fuqi, lavdi ati që të dha kurorë, lavdi ati që vepron me anën tënde shërime.

17 Maj

Më 17 të këtij muaji festojmë apostujt Androniku dhe Junia.
-Kujtimin e Oshënares Efrosini, vajza e mbretit të Rusisë.
-Kujtimin Athanasit të Kristopolit.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ANDRONIKU DHE JUNIA

Androniku dhe Junia u shquan për predikimin e Ungjillit gjatë viteve apostolike, si dhe për përpjekjet dhe rreziqet e shumta që kaluan për shkak të përhapjes së fjalës së Perëndisë. Për ta shkruan dhe apostull Pali në Letrën drejtuar Romakëve: “Të fala Andronikut dhe Junias, kushërinj të mi dhe shokë burgu, të cilët janë dalluar midis apostujve dhe kanë qenë me Krishtin përpara meje.” Prej apostull Palit mësojmë se Androniku dhe Junia e kishin përqafuar kristianizmin përpara tij dhe se vendi i tyre në kishë ishte kaq i rëndësishëm, saqë Pali thotë se ata ishin të dalluar midis apostujve.

18 Maj

Më 18 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Dionisi Pavlini dhe Benedimi.

-Kujtimin e Dëshmores Julia.

-Kujtimin e Dëshmores Kristina.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN KRISTINA

Kristina ishte shumë e thjeshtë, virgjëreshë dhe shërbëtoe e Perëndisë. Jetoj në vitet e sundimit të Severjonit, rreth vitit 200 pas Krishtit. Lindi në një familje të pasur por me shpirt të varfër sepse adhuronin idhujt. I ati ishte gjeneral. Duke parë bukurinë e së bijës ndërtoi një kullë të lartë. E mbylli Kristinën me shumë shërbëtoe që t’i shërbenin, dhe i dha shumë idhujt që të mos dilte e ta shihnin njerëzit. Pasi u ndriçua nga engjëlli i shenjtë, u mësua të respektonte e t’i falej Perëndisë së vërtetë. Filloi t’ia kushtonte kohën agjërimeve dhe lutjeve. Një ditë

shkuan ta shihnin prindërit e saj dhe pasi i thanë fjalët e para, e nxitën t’u falej idhujve të vjetër duke i thënë: “Falju bijë perëndive të vjetra, që të dhanë kaq bukuri”. Por Kristina nuk donte t’i bindej, megjithë lajkat dhe frikësimet që i bënë. I ati u zemërua dhe u largua që të mendohej se ç’ dënim do t’i jepte që t’i ndryshonte mendjen. E ëma mbeti e hidhëruar, sepse kishte frikë se i shoqi i ashpër e vriste të bijën, dhe i tha: “Bijë e dashur, përse më hidhëron dhe më mundon kaq shumë”? Por shërbëtoeja iu përgjigj: “Mos më këshillo nënë të preferoj errësirën nga drita. Perënditë tuaja janë demonë, kurse Zoti im është Krijuesi i qiellit dhe i tokës. Unë jam shërbëtoe e Krishtit, emrin e të cilit kam, dhe për këtë nuk besoj në fjalët tuaja të rreme e të rrezikshme, e nuk u falem idhujve të pandjeshëm”. Dhe i tha të atit: “Mos më quaj bijën tënde, se jam vajzë e Atit qiellor të cilin e besoj, sepse atë dua ta çmoj e ta lavdëroj”. Urbani nuk e kuptoi se ç’i tha e bija. I ati, u egërsua dhe urdhëroi ta varnin dhe t’i shqyenin mishrat. Ndërsa po e torturonin, ajo thoshte me fytyrë të gëzuar: “Të falenderoj o at qiellor se më bëre të denjë të martirizohem për dashurinë tënde”. Sikur të mos mjaftonte kjo, në vazhdim i ati urdhëroi të sillnin një rrotë hekuri, në të cilën lidhën shenjtoen. Poshtë rrotës, ndezën zjarr ku hodhën vaj për ta torturar më keq. Tirani urdhëroi dy ushtarë ta vrisnin. Njëri i futi shpatën në zemër e tjetri në brinjë. Kështu e mbaroi rrugën e saj në tokë Shën Kristina. Një i krishterë që u ndodh aty dhe pa gjithë martirizimin dhe mrekullitë mori lipsanin e saj të shenjtë, ndërtoi një kishë dhe e vuri brenda saj.

19 Maj

Më 19 të këtij muaji festojmë Patrikun e Prusës.

-Kujtimin e Jerodëshmorëve Menandri dhe Polieni.

-Kujtimin e Dëshmor Akoluthit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMOR AKOLUTHI

Dëshmor Akoluthi e kishte origjinën nga Thivea e Egjiptit dhe ka jetuar në kohën e mbretërimit të Maksinianit. Quhej Akoluthi sepse eci me besnikëri në gjurmët e Krishtit. Ai predikonte fjalën e Zotit tek idhujtarët derisa mori kurorën e martirit në vitin 305.

20 Maj

Më 20 të këtij muaji festojmë transferimin e lipsanit të Shën Nikollës.

-Kujtimin e Dëshmorit Thaleleo nga Edesa e Palestinës.

-Kujtimin e Dëshmorit Asklas nga Thivaidha e Egjiptit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN THALELEU

Thaleleu ishte nga Libani. I ati quhej Veruk ndërsa e ëma Romilia. Që të dy ishin besimtarë shumë të mirë. Djalit të tyre, Thaleleut, u përpoqën t'i japin edukatën e krishterë. Kështu shenjtë që në moshë të re u shqua për besimin e zjarrtë tek Perëndia, vetëpërbajtjen, maturinë dhe dashurinë ndaj të varfërve. Gjatë studimeve u shqua për zgjuarsinë dhe zellin e rrallë. Më pas vazhdoi studimet për mjekësi duke e ushtruar atë jo si profesion, por si shërbim të krishterë. Kudo që shkonte për të ofruar ndihmën e tij mjekësore, përpiqej t'i forconte të sëmuret në besim. I ndodhur në mes të njerëzve paganë, trishtohej për verbërinë e tyre shpirtërore dhe përpiqej që nëpërmjet fjalës së perëndishme, t'i ndriçonte të pabesët. Shumë

paganë u kthyen në besimin e krishterë duke parë me sytë e tyre Thaleleun që shëronte sëmundje të pashërueshme vetëm nëpërmjet lutjeve të nxehta dhe shenjës së kryqit. Mbret në atë kohë ishte Numeriani, i cili ishte përndjekës i të krishterëve. Ky dha urdhër që Thaleleu të arrestohej. Thaleleun e arrestuan dhe më pas dhanë urdhër të torturohej dhe t'i pritej koka.

21 Maj

Më 21 të këtij muaji festojmë Kostandinin dhe Elenën.

-Kujtimin e Oshënarëve Voro, Isidori dhe Theodhori.

-Kujtimin e Shenjtorve Kostandini dhe djemtë e tij.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KOSTANDINI DHE HELENA

Kostandini i Madh ka lindur më 27 shkurt të vitit 272, nga një familje fisnike iliriane në Naissus të Dardanisë (Nishi i sotëm). I ati i tij Kostanti, në kohën e Dioklecianit ishte njëri prej dy Çezarëve, që mbretëronte Galinë, Britaninë e Madhe dhe Spanjën. Prindërit e tij, Kostant Klori dhe Helena qenë paganë. E ëma ishte provinciale nga qyteti Drepanum. Në vitin 293 Diokleciani e emëroi Kostant Klorin në postin e Çezarit, prandaj e detyroi që të divorcohej me Helenën, me pretekstin se martesë e oficerëve të lartë me gra provinciale nuk ishte e lejuar. Kostanti martohet me Teodorën, të bijën e Maksimilianit dhe Kostandini u dërgua të edukohej në oborrin e Dioklecianit. Në fakt atje mbahej si peng. Mbas vdekjes së Dioklecianit dhe Maksimilianit, dy Çezarët, Galeri dhe Konstant Klori, u ngritën në shkallën e Augustëve. Në vitin 305 Kostandini kthehet te babai i tij. Pas një viti më 25 korrik 306 i vdes babai, dhe Kostandini shpallet August (perandor) nga ushtria, e cila përbëhej kryesisht nga

ilirë (306). Ndërkohë Galeri, i cili e konsideronte veten si perandori i parë, kishte caktuar dy Çezarë: Maksimilian Daian për Lindjen dhe Severin për Perëndimin, me kryeqytet Romën. Severi u përmbys nga një kryengritje e gardës pretoriane dhe u zëvendësua nga Maksenti, i biri i Maksimilianit. Maksenti hyri shpejt në konflikt me babanë e tij dhe Maksimiliani gjeti strehë te Kostandini, duke i dhënë për grua të bijën Faustën. Martesa e tyre u bë në Arles të Galisë. Maksimiliani duke bashkëpunuar me të bijën, thuri një komplot ndaj Kostandinit. Komploti u zbulua dhe Maksimiliani u dënua në vitin 310. Galeri, i informuar për ngjarjet që turbullonin perandorinë e Perëndimit, caktoi perandor Liçinin. Kostandini në vitin 311 bashkohet me Liçinin dhe niset drejt Romës, në luftë me Maksentin.

Pasi kapërceu alpet në shtator të vitit 312, ai pushtoi me lehtësi qytetet e Italisë së Veriut dhe mbërriti në rrethinat e Romës, ku Maksenti kishte përqendruar forca të mëdha ushtarake. Përpara betejës, teksa po vështronte hordhitë armike, tek ura e Milviut, ndonëse ishte mesditë, Kostandini pa një vegim. Në qiell u shfaq një kryq, rreth të cilit ishte shkruar *ΑΙ ΟΥΥΟΙ ΙΕΕΥ* (me këtë do të fitosh). Eusebio i Qezaresë na thotë se po atë natë iu shfaq Krishti në ëndërr dhe e urdhëroi të bënte një kryq të ngjashëm me atë që kishte parë në vegim dhe ta vendoste në flamurët që paraprinin ushtrinë, në vend të shqiponjave perandorake. Shenja e fitores shkëlqeu përsëri në qiell dhe Kostandini besoi me gjithë shpirt tek Jesu Krishti. Me betejën vendimtare të Milviut, më 28 tetor të vitit 312, ishte Kryqi që i dha fitoren. Kostandini bëri një hyrje triumfale në Romë duke falenderuar Perëndinë. Ai urdhëroi që në monumentet kryesore të qytetit të vihej Shenja e Kryqit. Gjithashtu u ngrit edhe një statujë e perandorit, e cila e paraqiste atë duke mbajtur Kryqin në dorë, si shenjë e fitores dhe emblemë e autoritetit të tij që e kishte marrë nga Krishti. Në vitet e mbretërimit të Kostandinit të Madh të krishterët filluan të ushtronin lirshëm besimin e tyre. Konstandini u takua

me Liçinin në Milano dhe në vitin 313 të dy perandorët nxorën një dekret, me të cilin u jepej liria të krishterëve që të praktikonin lirisht besimin e tyre nëpër gjithë perandorinë.

Më 326 perandoresha Helena, e cila sapo ishte pagëzuar, ndërmori një udhëtim në Palestinë, gjatë të cilit zbuloi prej një zbuluese hyjnore Kryqin ku ishte kryqëzuar Krishti. Kostandini urdhëroi që në atë vend të ngrihej një bazilikë madhështore dedikuar Ngjalljes, e cila u përrua në vitin 355 me rastin e 30-vjetorit të mbretërimit të tij. Gjithashtu Helena vizitoi shumë vende të shenjta dhe ndërtoi bazilika në Betlehem, në Malin e Ullinjve etj. Mbas këtij udhëtimi ajo fjeti në moshën 80-vjeçare. Varrimi i saj u bë në Kostandinopojë e më pas trupi i saj u shpu në Romë. Perandori Kostandin e kaloi në paqe jetën që i kishte mbetur dhe u mor me forcimin e institucioneve të perandorisë së krishterë. Ai e inkurajoi me të gjitha mjetet përhapjen e krishterimit dhe i transformoi në tërësi ligjet romane, duke i vënë nën frymën e mëshirës dhe të zemërgjerësisë së Ungjillit. Pak mbas 30-vjetorit të mbretërimit të tij më 335, mbreti i Persisë Sapor II, filloi të persekutonte të krishterët e mbretërisë së tij. Më pas prishi aleancën me Kostandinin dhe pushtoi Armeninë. Perandori menjëherë u ngrit në krye të një ushtrie të fuqishme për t'u ardhur në mbrojtje të krishterëve, por gjatë rrugës u sëmur në Helenopolis dhe u transportua me nxitim në rrethinat e Nikomidisë, ku edhe u pagëzua. Perandori Kostandin e kishte vonuar pagëzimin nga respekti i madh që kishte për të. Duke refuzuar të vishte përsëri rrobën e purpurt perandorake, ai dha shpirt te Perëndia në ditën e Rushajëve të vitit 337, duke pasur të veshur akoma tunikën e bardhë të të sapopagëzuarit. Trupin e tij e shpunë në Kostandinopojë, ku pas një ceremonie madhështore varrimi, e varrosën në Kishën e Apostujve të Shenjtë. Ky perandor për ofertën së tij të madhe u nderua më shumë se çdo tjetër dhe iu dha titulli *I barabartë*

me Apostujt. Kisha Ortodokse e nderon kujtimin e Kostandinut dhe të Helenës më 21 maj.

PERLESHORJA E KOSTANDINIT

Kryqit tënd të çmuar, të pikturuar në qiell e pa, dhe si Shën Pali e mori, fitimin e shenjtë që lartazi, dhe u tregua i pari apostull dhe Mbret, edhe tërë Mbretërinë të Krishterë ta dorëzoj; pra na ruaj përherë në paqe, me lutjet e Shën Marisë ti njeridashës.

22 Maj

Më 22 të këtij muaji festojmë Shën Joan Vladimirin.

-Kujtimin e Donatit të Dalmacisë.

-Kujtimin e Dëshmores Sofia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOAN VLADIMIRI

Joani ka qenë i biri i Nemanit dhe nipi i mbretit Bullgar Simeon i Ohrit (890-927), i cili mbretëronte në principatat e Zahumljesë dhe Presvala (të quajtura ndryshe Zeta). Që në fëmijërinë e tij, Vladimiri u dallua për ëmbëlsi, përulësi dhe frikë Perëndie. Pasi trashëgoi kurorën, ai iu përkushtua me zell të dyfishtë veprave përdëlyese. Duke u djegur nga dëshira për të bashkuar shtetasit e tij në Kishën e Shenjtë, dërgoi nëpër të gjithë mbretërinë predikues për të përhapur besimin e krishterë. Më pas, ai themeloi manastire, kisha dhe institucione bamirëse. Me gjithë dëshirën për të jetuar në paqe me mbretërit fqinj, gjatë kohës së mbretërimit të tij, Vladimiri iu desh të rezistonte para sulmeve të perandorit bizantin Vasilin II dhe Carit bullgar Samuel (976-1014). Kur ky i fundit ndërmori një ofensivë kundër

mbretërisë së Vladimitit, Samueli i dërgoi një lajmëtar për ta bindur të dorëzohet, por Vladimiri refuzoi. Pasi u tradhëtua nga një njeriu i tij, u kap rob dhe u arrestua. Në burg ai kalonte kohën duke u lutur. Një ditë iu shfaq një engjëll për ta qetësuar dhe e lajmëroi se së shpejti do të ishte i lirë. Cari Samuel kishte një vajzë të quajtur Kozara, e cila kishte për zakon të vizitonte burgjet. Kur u njoh me Vladimirin, ky i fundit i hyri në zemër. Ajo ndërmjetësoi tek i ati duke i kërkuar të martohej me Vladimirin. Cari pranoi dhe e la të kthehet në atdheun e tij. Pak kohë më vonë, car Samueli vdiq dhe djali i tij Radovan mori pushtetin në dorë, por u vra nga kushëri Joan Vladislavi. Ai mori fronin e Bullgarisë dhe u përpoq të gllabëronte edhe mbretërinë e Vladimitit. Ai e ftoi Vladimirin për t'i bërë një vizitë në oborrin e tij dhe pas një kurthi i preu kokën me shpatë. Shenjti mori kokën e vet midis dy duarve, i hipi kalit dhe u drejtua nga kisha. Kjo ka ndodhur më 22 maj të vitit 1015.

Arka ku ruheshin lipsanet e Joan Vladimitit është grabitur prej çetave të mercenarëve, të cilët luftonin kundër Qose pashës, Serasqerit të Manastirit. Grabitësit, pasi hapën varrin e shenjtit morën stolitë prej sermi, sepse koka e Joan Vladimitit ishte e derdhur në serm. Vite më vonë besimtarët elbasanas i blenë lipsanet e shenjtit kundrejt shumë prej 700 pjastrash. Arka ku ruhen lipsanët është futur në një varr prej guri, mbi të cilin janë skalitur skena nga jeta e shenjtit. Pas prishjes së kishave më 1967 arka me lipsanet e shenjtit u vendos në kishën e Shën Mërisë në lagjen Kala. Sot lipsanet e Shën Joan Vladimitit ruhen në Kryepiskopatën e Hirëshme në Tiranë. Në ditën e panairit transferohen për në Manastirin e Shën Jonit për t'u falur besimtarët.

PERLESHORJA E JOANIT

Kryqin që Tyj larg Shkëlqimisht prej Qielli t'u shfaq, të gjithëve ia lëçite tue ndriçue kombe madhërisht, Vlladhimir i

Lavdërueshëm, me rrëkenat e gjaknave Tua, duke u ndriçue, ja ndjefe dhuntinave të pa vdjerrme, tue u ndodhë pranë Trinisë; prandaj me guxim pranë Krishtit ndërmjeto për shpëtimin Tonë.

DONATI I DALMACISË

Shën Donati ka lindur në kufijtë e Panonisë me Dalmacinë. Ai ishte i virtytshën dhe shpresëtar prandaj u dorëzua në gradën priftërore në Akuile. Në vitin 304 u kthye në Dalmaci, ku filloi jetën asketike me lutje e kreshmime. Perandori Dioklecian kishte dëgjuar për shenjtin, prandaj urdhëroi që ta gjenin dhe t'ia binin përpara me qëllim që ta detyronte t'u bënte fli idhujve. Ushtarët e kapën dhe e shpunë përpara Dioklecianit, por shenjt iu përgjigj se ishte i krishterë dhe nuk pranonte t'u falej perëndive të rreme. Duke parë qëndrueshmërinë e Donatit, dy nga rojet e perandorit, Makario dhe Theodhori, u bënë të krishterë. Atëherë Diokleciani urdhëroi që t'i torturonin të tre. Më pas perandori urdhëroi që t'u hidheshin bishave, por këto të fundit nuk i kafshuan martirët. Duke parë këtë mrekulli ata i liruan menjëherë.

Donati me shokët e tij shkuan në Egjipt në qytetin Thmuis, ku sapo kishte sakrifikuar jetën episkopi i qytetit Shën Fileasi. Të krishterët qenë mbledhur për të caktuar atë që do ta zëvendësonte. Në kohën që Donati hyri në kishë, një pëllumb ndaloi mbi kokën e tij. Të krishterët e kuptuan se ishte dëshira e Perëndisë dhe njëzëri e zgjodhën episkop. Sapo u ngjit në gradën episkopale, Donati dorëzoi Makarion prift dhe Teodorin dhjakon. Donati ishte shembullor si drejtues i grigjës, prandaj fama e tij u përhap shumë shpejt në gjithë Egjiptin. Gjatë viteve të përndjekjeve të Liçinit, Donatin e kapën dhe e torturuan. Më pas ia prenë trupin copa-copa dhe e hodhën në det. Kisha ortodokse e ka shpallur shenjt dhe kujtimin e tij e kremton më 22 maj.

23 Maj

Më 23 të këtij muaji festojmë Marian e Kleopës.

-Kujtimin e Dëshmorit Salonas nga Roma.

-Kujtimin e Dëshmorit Selevko.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARIA E KLEOPËS

Maria e Kleopës ishte një nga gratë mirapurrëse, të cilat ndoqën Krishtin ngado. Kur u bë sakrifikimi i tij në Golgota, dishepujt u fshehën dhe u shpërndanë, ndërsa Maria së bashku me gratë e tjera mirapurrëse qëndruan në vendin e kryqëzimit dhe më pas morën pjesë në varrimin e Krishtit. Maria ishte zgjedhur që të dëgjonte mesazhin e ngjalljes. Bijtë e Maries qenë Iosi dhe Jakovi i cili quhej "i vogli" për t'u dalluar nga Jakovi tjetër, vëllai i Joan Teologut. Ai bënte pjesë në rrethin e dhymbëdhjetë Apostujve. Maria e Kleopës quhet nga Ungjillori Joan si motra e nënës së Zotit Krisht. Fjala motër kishte kuptimin edhe të kushërirës. Vite më vonë me krijimin e Kishës së Jerusalemit Marien do ta gjejmë atje duke vazhduar veprën njeridashëse.

24 Maj

Më 24 të këtij muaji festojmë Oshënar Simeon Stilitin.

-Kujtimin e Grigorin e Novogorodit të Ruisë.

-Kujtimin e Oshënar Vikentit, nga manastiri Lerin i Francës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SIMEON STILITI

Oshënar Simeoni ka lindur në vitin 510 në Edesa të Mesopotamisë. Babai i tij quhej Joan, ndërsa e ëma Marta. Kjo e fundit pa në vegim Joan Pagëzorin, i cili i tha: “Marta do të lindësh djalë dhe do ta quash Simeon”. Këto tha shenjtë dhe pas disa vitesh fjalët e tij u bënë realitet. Në moshën 3-vjeçare, Simeoni u pagëzua në kishën e Pararendësit. Vite më vonë u qeth murg në manastirin Mandra, i cili gjendej në malin Thamvasto. Nga dita në ditë Simeoni përparonte në virtyt, ndonëse demonët e shtynin në ngasje. I krijonin fantazi të ndryshme, si gurë të çmuar, vegla muzikore dhe dëshira të ndryshme. Shenjti mundi që t’i largonte këto duke u lutur dhe kreshmuar. Kur Simeoni u forcua në besim, përgatiti një shtyllë të lartë dhe qëndroi atje duke u lutur, prandaj quhet *Stiliti*. Perëndia e vlerësoi më pas Simeonin që të bëjë shumë mrekulli. Shenjti fjeti në vitin 595, kur ishte në moshën 85-vjeçare. Nga 85 vitet e jetës, për 45 vjet qëndroi në shtyllë.

PERLESHORJA E SIMEONIT

Qytetar i shkretëtirës edhe Ëngjëll nga trupi, edhe çudibërës u shfaqe, o Simeon i Shenjtë; me lutje vengjill e argjërimit, fitove dhunti të qëllishme, se sëmundjet dhe lëngatat na i shëron, dhe ndjen mëkatat e shpirtit; lavdi ati që të fali fuqi; lavdi ati që të dha kurorë; lavdi ati që vepëron me anën tënde shërime.

25 Maj

Më 25 të këtij muaji festojmë gjetjen e tretë të kryes së Joan Pagëzorit.

- Kujtimin e Oshënar Olvianit.
- Kujtimin e Dëshmor Çelestinit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

GJETJA E TRETË E KRYES SË PARARENDËSIT

Gjetjen e parë dhe të dytë të kryes së shenjtë të Joan Pagëzorit e kremtuam më 24 shkurt, por edhe pas këtyre gjetjeve, ajo humbi përsëri. Pas shumë vitesh ajo u gjet për herë të tretë në Komana të Kapadoqisë nga një prift. Këtë herë ajo ishte e vendosur brenda një kutie të argjendë dhe në një vend të shenjtë. Pas gjetjes së tretë, ajo u transferua nga Komana në Kostandinopojë. Për gjetjen e tretë të kokës së Joan Pagëzorit, Theodhor Studhiti ka shkruar mjaft lavdërime. Gjithashtu dhe mësonjësi i madh e kishës, Kristianopulos, ka shruar shumë lavdërime mbi gjetjen e tretë të kokës së Joan Pagëzorit të cilat u botuan në vitin 1783.

PERLESHORJA E JOAN PAGËZORIT

Si një thesar mistik, që ishte fshehur në dhe, ta gjeti Zoti Jesu, kokën e shenjtë pa çmim, profet pagëzor Joan; mblihduni pra të gjithë, ta kremtojmë me besë, eni ta lavdërojmë, Zotin le ta hymnojmë, i cili na shpëton prej prishjes me ndërmjetimin tënd.

26 Maj

Më 26 të këtij muaji festojmë apostull Karpin.

-Kujtimin e apostull Alfeut nga të 70-tët.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Aleksandri nga Selaniku.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL KARPI

Apostull Karpi jetoi në vitet e mbretërimit të Neronit. Karpi është një nga 70-të apostujt e Krishtit. Ai ka predikuar së bashku me apostull Pavlin në përhapjen e Ungjillit. Nëpërmjet predikimit të tij arriti që të kthejë në besimin e krishterë shumë paganë. Më pas ai u bë eiskop i Verias së Thrakës. Për apostull Karpin ka shkruar Pavli në letrën e tij drejtuar Timoteut. Gjithashtu Perëndia e vlerësoi Karpin të bëjë mrekulli dhe të shërojë shumë të demonizuar.

27 Maj

Më 27 të këtij muaji festojmë Joan Rusin.

-Kujtimin e Jerodëshmor Eladit.

-Kujtimin e Dëshmorëve Alipio dhe Efsevioti.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOAN RUSI

Joan Rusi ka lindur rreth vitit 1690, në një fshat të Ruisë. Prindërit e tij qenë besimtarë dhe e edukuan me frikë Perëndie. Në kohën e luftës ruso-turke, Joani u rreshtua në ushtrinë ruse. Luftimet ishin shumë të ashpra dhe turqit vazhdimisht fitonin mbi rusët. Joani u zu rob nga turqit, të cilët e shitën rob te një oficer që quhej Ipark. Ky i fundit e vendosi të banonte në një cep të stallës dhe të kujdesej për kuajt. Kjo stallë u kthye në një vend asketizmi nga lutjet e shenjtit. I lumturi Joan jetoi me kreshmë, lutje dhe flinte në tokë, ndonëse u sëmur rëndë. Ai qëndronte brenda stallës, të cilën e kishte shenjtëruar me lutjet e pësimet trupore. Shenjti fjeti më 27 maj të vitit 1730. Joanin

e varrosën në kishën e Shën Gjergj Trofeprurësit. Vite me vonë lipsanet e Joan Rusit u sollën në ishullin e Evias.

28 Maj

Më 28 të këtij muaji festojmë Sinodin I Ekumenik.

-Kujtimin e Oshënarit Andrea, i çmentur për Krishtin.

-Kujtimin e Oshënar Sofronit nga Bullgaria.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SINODI I PARË EKUMENIK

Thirrja e sinodit të parë ekumenik i detikohet Konstandinit të Madh. Si qendër e mbledhjes së Sinodit u caktua Nikea e Vithinisë. Në sinod merrnin pjesë 318 Etër. Ndërmjet etërve të sinodit kishte një shumëllojshmëri, si nga kultura dhe arsimimi i tyre, ashtu edhe nga dhuntitë e hiret. Disa shquheshin për ngritjen e tyre teologjike, të tjerët për shenjtëri dhe mbrekullibërje. Disa të tjerë për plagët e martirizimit, e të tjerë për jetë të pastër e të pafajshme. Historjani Sokrati në historinë e tij kishtare na thotë se Sinodi i filloi punimet më 20 Maj të vitit 325. Shkaku i thirrjes së sinodit ishte përçarja e kishës nga herezia e Arianizmit. Arianizmi e mori emërin nga ideologu i tij Ariosi. Ky i fundit ishte prift i enorisë së Bokalit në Aleksandri. Në vitin 318 ai filloi të publikonte herezinë e tij në lidhje me personin e Krishtit. Ai thoshte se Jisu Krishti nuk është Perëndi në kuptimin e plotë të fjalës sepse nuk është një me Atin, por më i vogël dhe i nënshtruar ndaj Atit. Sinodi i parë ekumenik e dënoi herezinë arianiste dhe vendosi; se Jisu Krishti është Perëndi i vërtetë, i lindur e jo i bërë që ka të qënë një me Atin.... Në sinod u formuluan shtatë pikat e para të Simbolit të Besimit, duke përcaktuar kështu Hyjninë e Birit të Perëndisë.

Sinodi i parë ekumenik përcaktoi edhe datën e festimit të Pashkës. Në të u përcaktua se Pashka duhej të festohej në të dielën e parë mbas hënës së plotë të ekuinoksit pranveror. Gjithashtu Pashka orthodhokse nuk duhet të paraprijë ose të bie në të njëjtën ditë me pashkën judaike. Sinodi shqyrtoi edhe mjaft çështje të drejtimit dhe të organizimit të Kishës, të cilat u dekretuan në 20 Kanone. Nga etërit që merrnin pjesë në sinod më shumë u shqua Athanasi i Madh. Sinodi i përfundoi punimet më 19 qershor të vitit 325. Me këtë rast perandori Konstandini i Madh i ftoi të gjithë pjesëmarrësit në anakoret mbretërore ku u shkëmbyen mendime për të ardhmen e kishës.

29 Maj

Më 29 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Theodhosa.

-Kujtimin e Jerodëshmor Olvianit.

-Kujtimin e Aleksandrit të Aleksandrisë (318-328).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORJA THEODHOSIA

Dëshmorja Theodhosa e kishte origjinën nga Tiro i Finiqit. Ajo ishte virgjëreshë e krishterë dhe në moshën 18-vjeçare filloi të predikonte krishtërimin mes grave të idhujtarëve. Kur mësoi për këtë arhond Urbani, u mundua më të gjitha mënyrat që ta detyronte të kthente udhë, por Theodhora nuk u bind. Atëhere ai filloi ta torturonte mizorisht, por ajo përsëri pohonte se ishte e krishterë dhe asnjëherë nuk do ta mohonte Krishtin. Duke mos pasur rrugë tjetër Urbani urdhëroi që ta mbytnin në det.

PERLESHORJA E THEODHOSISË

Dëshmorja jote o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçme prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ata për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

30 Maj

Më 30 të këtij muaji festojmë Oshënar Isakun.

-Kujtimin e Dëshmor Natalit.

-Kujtimin e Oshënar Varlamit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

31 Maj

Më 31 të këtij muaji festojmë Dëshmor Ermian.

-Kujtimin e Petronilës, e bija e apostull Petros.

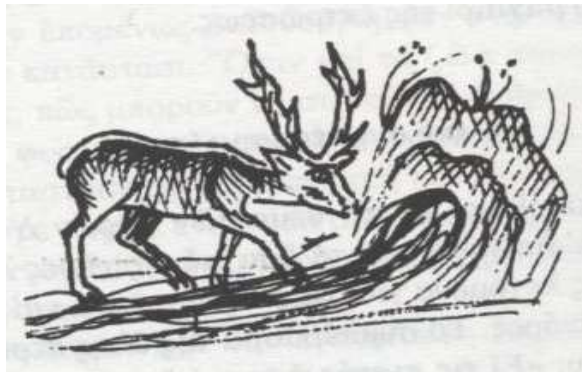
-Kujtimin e pesë Dëshmoreve nga Askalon i Palestinës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN ERMIA

Ermia ishte një ushtarak shumë i zoti, i cili shërbente në Komana të Kapadoqisë. Ai kryente me konsekuencë çdo detyrë dhe shquhej për guximin e tij të rrallë. Ermian e arrestuan në vitin 177 pas Krishtit. Atëhere kur filloi përndjekja kundër të krishterëve, në vitet e mbretërimit të Mark Aurelit. Duka Sebastian e urdhëroi Ermian që t'i falej idhujve. Ky urdhër e habiti shenjtin i cili duke buzëqeshur i tha: “Do të ishte një marrëzi që unë të lë Dritën dhe të preferoj errësirën, të braktis

të Vërtetën dhe të preferoj gënjeshtërën, të humbas Jetën dhe të shkoj drejt vdekjes.” Atëherë duka urdhëroi që ta torturonin shenjtin në mënyrë çnjerëzore. Por duke parë se Ermia vazhdonte të qëndronte i fortë dhe të lavdëronte Perëndinë urdhëroi që t’i pritej koka. Kështu Ermia fitoi kurorën e pafishkur të martirit dhe dorëzoi shpirtin e tij të shenjtë tek Ati i tij qiellor.

Q E R S H O R

1 Qershor

Më 1 të këtij muaji festojmë Justin Filozofin.

-Kujtimin e Dëshmor Neonit.

-Kujtimin e Jerodëshmorit Pirro.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JUSTIN FILOZOFI

Justin filozofi (100-167) ka lindur në vitin 100 në qytetin Siqem të Samarisë. Ai kishte studiuar filozofinë pagane të filozofëve të mëdhenj duke marrë leksione nga profesorë të famshëm. Megjithatë shpirti i tij nuk gjeti qetësi dhe kënaqësi prej këtyre filozofëve. Njëherë, kur shëtiste anës së detit dhe duke menduar se çfarë gjë tjetër mund të lexonte, i doli përpara një burrë plak, i cili e pyeti përse ishte i shqetësuar. Justini i rrëfeu pikëllimin e shpirtit të tij. Atëherë plaku i rekomandoi të lexonte shkrimet e shenjta, të cilat pasi i lexoi, u konvertua në fenë kristiane duke u bërë një nga mbrojtësit më të flaktë të kristianizmit. Justini mbrojti me zell doktrinën kristiane, gjithashtu udhëtoi nëpër Azinë e Vogël, Greqi dhe Itali. Justini u martirizua në Romë në kohën e persekutimeve të perandorit Mark Aureli (163-167).

2 Qershor

Më 2 të këtij muaji festojmë Niqiforin e Kostandinopojës.

-Kujtimin e Dëshmor Erasmin.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Konstandini.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

NIQIFORI I KOSTANDINOPOJËS

Niqifori ka lindur në vitin 758, në Kostandinopojë gjatë viteve të mbretërimit të perandorit ikonoklast Kostandin Kopronimit. Prindërit e tij qenë Teodori dhe Evdhoqia, të cilët e edukuan Niqiforin sipas mësimëve të fesë ortodokse. Që në moshë të vogël filloi të mësojë Shkrimet e Shenjta dhe u bë sekretar i oborrit mbretëror. Në vitet e mbretërimit të perandorit Kostandin IV (780-797), Niqifori u emërua drejtor i spitalit të madh të Kostandinopojës. Vite më vonë u largua nga Kostandinopoja dhe shkoi në Propondidha, ku lutej dhe ushtrohej në jetën e tij shpirtërore. Pas vdekjes së Patriarkut të Kostandinopojës, Tarasit, në të dielën e Pashkës të vitit 806, perandori iu lut Niqiforit që të zinte fronin patriarkal. Për nëntë vjet Niqifori e udhëhoqi grigjën e tij si një bari i mirë, por pas vdekjes së perandorit, mbretëria kaloi një gjendje të paqëndrueshme. Shenjti nuk u pajtua me politikën ikonoklaste të perandorit Mihali II (820-829). Niqifori i foli perandorit lidhur me nderimin e ikonave të shenjta, por perandori e shfronëzoi, e internoi dhe e burgosi. Niqifori vdiq në internim më 2 qershor të vitit 829, kur ishte në moshën 70-vjeçare. Trashëgimia e tij është shumë e pasur me shkrime historike, apologjitike dhe të së drejtës kanonike. Gjithashtu ka shpëtuar: *Letër drejtuar Papës Leoni III* (Ἀδέσδουέç ðñrò ô ùí Ñḃìçò Ē Ýííðá Ñ). Niqifori

i Kostandinopojës nderohet në lindje dhe në perëndim. Kujtimin e tij e kremtojmë më 2 qershor.

3 Qershor

Më 3 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Lukiliani, Pavla dhe 4 fëmijët.

-Kujtimin e Oshënares Jeria.

-Kujtimin e Oshënarit Papo.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN LUKILIANI

Lukiliani ka qenë prift idhujtar në Nikomedia. Pasi dëgjoji predikime të krishtera u konvertua në krishtërim. Ai filloi të predikonte krishtërimin, por u akuzua nga qeveritari Livani, përpara të cilit pohoi me guxim se ishte i krishterë. Kundër tij u vunë edhe priftërinjtë e tjerë paganë, të cilët e akuzuan si tradhëtar. Livani urdhëroi që ta rrihnin dhe torturonin. Bashkë me Lukilianin u burgosën edhe nxënësit që e pasonin atë. Pas disa ditësh turturash, Livani urdhëroi që Lukilianin së bashku me pasuesit e tij ta hidhnin në zjarr, por për çudinë e të gjithëve ata nuk u dogjën. Livani i tërbuar urdhëroi që ti shpinin për ti kryqëzuar në Bizant. Në rrugën prej Nikomedisë drejt Bizantit grupin e martirëve e kishte ndjekur virgjëresha Pavla. Kjo e fundit gjithë jetën ia kishte kushtuar martirëve të krishtit që vuanin nëpër burgje. Pasi ata i kryqëzuan, virgjëresha Pavla i mori lipsanet e shenjtorëve, por u kap nga idhujtarët dhe pësoi vdekje martirike.

4 Qershor

Më 4 të këtij muaji festojmë Mitrofanin e Kostandinopojës (315-325).

-Kujtimin e Shenjtoreve Maria dhe Marta, motrat e Llazarit.

-Kujtimin e Dëshmorit Konkordi nga Spoleto e Italisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MITROFANI ÉKOSTANDINOPOJËS

Mitrofani ka qenë djalë i Dometit, vëllait të perandorit Propus. Këta ishin ilirë nga Panonia. Perëndia bëri që Dometit t'i hapeshin sytë dhe të shikonte marrëzinë e kulteve të idhujve. Kështu ai u bë i krishterë dhe u pagëzua. Pastaj u largua nga vendi i tij dhe shkoi e u vendos në Bizant, qytet atëherë pothuaj i panjohur, së bashku me të dy bijtë e tij, Mitrofanin dhe Probuzin. Atje zuri miqësi të madhe me episkopin e qytetit, Titin, i cili ishte një njeri i ditur dhe i devotshëm. I frymëzuar nga fryma e Perëndisë, ky episkop i mirë e dorëzoi Dometin prift dhe më vonë e caktoi si pasardhësin e tij. Pas vdekjes së Titit, Dometi e drejtoi kishën e Bizantit nën persekutime të ndryshme për 24 vjet. Dometi pushoi në paqe dhe atë e zëvendësoi i biri i tij Probuzi, i pranuar njëzëri nga i gjithë komuniteti i krishterë i qytetit. Probuzi e drejtoi grigjën e Krishtit me urtësi për 12 vjet dhe pas tij u zgjodh i vëllai Mitrofani, të cilin e adhuronin të gjithë për virtytet dhe maturinë e tij. Kështu kjo familje ilire e drejtoi kishën e Bizantit për shumë kohë me devotshmëri dhe urtësi. Kur perandori Kostandini i Madh zgjodhi bizantin si kryeqytetin e ri të Perandorisë, Mitrofani ishte në fronin e patrikut. Mitrofani është episkopi i parë i Kostandinopojës. Gjatë Sinodit të Parë Ekumenik të vitit 325, Mitrofani ishte shumë i moshuar dhe i mbërthyer në shtrat nga

një sëmundje e rëndë. Meqënëse nuk mund të lëvizte ai dërgoi në Nikea Aleksandrin, të parin e priftërinjëve. Kur perandori u kthye në Kostandinopojë, mbas mbarimit të Sinodit, shkoi menjëherë të vizitonte hierarkun e shenjtë. Mitrofani i tha perandorit se kishte pasur një zbulesë dhe sipas kësaj zbulesë Aleksandri do e zëvendësonte atë. Mitrofani i Kostandinopojës pushoi në paqe në moshën 117-vjeçare. Shërbesa e varrimit u krye nga Episkopi i Nisipës, Jakovi. Kisha ortodokse e ka shpallur shenjt dhe kujtimin e tij e nderon më 4 qershor.

5 Qershor

Më 5 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Dhorotheun.

-Kujtimin e Dëshmorëve Kristofori dhe Kononi nga Roma.

-Kujtimin e Dëshmor Apollonit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN DHOROTHEU

Dhorotheu shquhej si njohës i mirë i Dhiatës së Vjetër dhe asaj të Re. Gjithashtu ai qe një ruajtës i mirë i porosive. Gjatë përndjekjes së Dioklecianit u largua drejt Dhisopolit nëpërmjet Thrakës derisa të binte vala e dëbimeve ndaj të krishterëve. Më pas u kthye për të drejtuar grigjën e tij. Ai kujdesej për vejushat, jetimët dhe njerëzit që kishin nevojë. Dhorotheu jetoi gjatë gjithë viteve të mbretërimit të Kostandinit të Madh, të bijve të tij dhe arriti deri në kohën e Julian Paravatit. Ai pësoi vdekje prej martiri në moshën 107-vjeçare.

6 Qershor

Më 6 të këtij muaji festojmë Oshënarin Ilarioni i Ri.

-Kujtimin e Dëshmoreve dhe Virgjëreshave Marta, Maria, Qiria, Valeria dhe Markia nga Qesaria e Kapadoqisë.

-Kujtimin e Dëshmorit Filemon.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR ILARIONI

Ilarioni ka lindur në vitin 775 në Kapadoki. Babai i tij quhej Petro dhe nëna Theodhora. Të dy prindërit qenë shpresëtarë dhe e edukuan fëmijën e tyre sipas mësimëve kristiane. Ilarioni vajti në Kostandinopojë në Manastirin e Ksiropiut dhe më pas në Manastirin e Dalmatisë, ku mori edhe ofiqin *mbajtës i sqimës së madhe* (ἰσχυροῦς ἐπίσκοπος). Më vonë ai u dorëzua prift dhe u zgjy dh igumen i manastirit. Në vitet e ikonoklazmës, murgjit e manastirit të tij protestuan ashpër ndaj perandorit ikonoklast Leon Armeni (813-820), prandaj u përndoqën dhe u burgosën. Përndjekja ndaj ikonofilëve vazhdoi gjatë viteve të mbretërimit të perandorit Theofil (829-842), ku Ilarioni u internua në ishullin Afosian. Tetë vjet më radhë vazhdoi mundimi i tij, derisa Teofili vdiq dhe e shoqja e tij Teodora në rolin e regjentes riktheu ikonat e shenjta nëpër kisha. Kështu u kthyen nëpër postet e tyre të gjithë përkrahësit e ikonave. Ilarioni u kthye në manastirin e Dalmacisë, ku jetoi deri sa fjeti në vitin 845.

7 Qershor

Më 7 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Theodhotin.

-Kujtimin e Dëshmores Potamini.

-Kujtimin e Dëshmorëve Tarasi dhe Joani.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORJA POTAMINI

Potamini jetoi në shekullin e tretë në Aleksandri. Ajo ishte skllave, por e krishterë. Zotëria e shiti tek një idhujtar, i cili qe manjak dhe mendonte se mund të bënte çfarë të donte me skllaven që kishte blerë. Potamini i rezistoi pronarit të saj duke i thënë se të krishterët duhet të bëjnë një jetë të virtytshme. Kështu pronari idhujtar e kallëzoi tek prefekti dhe ky i fundit urdhëroi fundin e martires.

8 Qershor

Më 8 të këtij muaji festojmë transferimin e lipsanit të Theodhor Stratilatit.

-Kujtimin e Dëshmores Kaliopi.

-Kujtimin e Dëshmorit Marko.

-Kujtimin e Oshënares Melania.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

THEODHOR STRATILATI

Dëshmori i Madh Theodor Stratilati lindi në vitin 320 pas Krishtit. Ai ishte nga Efkaita e Azisë së Vogël dhe që në moshë të re u bë ushtarak. Ai ishte më i dituri nga të gjithë të rinjtë e asaj kohe dhe të gjithë e çmonin për virtytet e tij. Likinio e admironte dhe donte të bisedonte me të. Për ta nderuar ai i dha shenjtit të drejtën për të sunduar Iraklion pa e ditur së Theodhori ishte i krishterë. Sapo mori nën pushtetin e tij Iraklion shenjti filloi të predikojë hapur besimin e krishterë. Me guxim predikoi se Krishti është Perëndia e vërtetë. Me anë të mësimit të tij shumë paganë u bindën se Krishti është Perëndia e vërtetë dhe u pagëzuan. Kaq i madh ishte aktiviteti i tij saqë pothuajse i

gjithë Iraklio u bë i krishterë. Mbretit i erdhi shumë keq kur mësoi për aktivitetin kristian të Theodhorit, por bëri si kur nuk dinte gjë për këtë dhe i dërgoi një letër në të cilën thoshte se ishte mirë që të parët ata t'i faleshin Perëndisë, sepse perënditë nuk duan gjë tjetër veçse të adhurohen së pari nga mbreti e gjeneralët dhe më pas nga populli. Shën Theodhori në letrën e tij dërguar mbretit shkruante se ishte e pamundur të shkonte tek ai sepse në Iraklio ishte krijuar një trazirë e madhe nga të krishterët prandaj i lutej mbretit të vinte vetë në Iraklio dhe atje të adhuronin idhujt në mënyrë që populli t'i shikonte dhe t'i imitonte. Kur mbreti lexoi letrën u gëzua pa masë dhe kujtoi se Thodhori interesohet për idhujt, por shenjtja ia shkruante këto për dy arsye: së pari sepse donte të martirizohej në Iraklio dhe së dyti të forconte në besim të krishterët me anën e martirizimit të tij. Mbreti së bashku me 8000 ushtarë u nis për në Iraklio. Gjithashtu me vete mori edhe statujat e perëndive të mëdha duke mos ditur se cili ishte qëllimi i vërtetë i Theodhorit.

Të nesërmen mbreti i kërkoi Theodhorit të adhuronte idhujt para të gjithëve, por shenjtja tha se më mirë do të ishte t'ia besonin një ditë statujat e florinjta dhe të argjenda në mënyrë që t'i adhuronte një herë vetë dhe pastaj para popullit. Mbreti u gëzua kur dëgjoi këtë dhe urdhëroi t'i jepnin statujat. Shën Theodhori pasi i mori dhe i çoi në shtëpi të tij i copëtoi dhe ia ndau të varfërve sepse vlera e këtyre copave ishte mjaft e madhe pasi ishin flori dhe argjend. Kur mësoi këtë gjë mbreti u egërsua dhe urdhëroi ta torturonin. Torturat ishin nga më ç'njerëzoret por shenjtja i duronte në saj të fuqisë që i jepte Perëndia. Por mbreti përsëri këmbëngulte dhe kërkonte nga Theodhori ta mohonte Krishtin. Shenjtja i vendosur i tha: "Unë Krishtin nuk e mohoj edhe n.q.s do të ma presësh trupin copa-copa", Sapo dëgjoi këto mbreti urdhëroi ta kryqëzonin. Të krishterët morën lipsanin e shenjtit dhe e dërguan në Atdheun e tij. Pikërisht

transferimin e lipsanit të shenjtit e festojmë sot, sepse u transferua nga Eskajda në Iraklio.

PERLESHORJA E STRATILATIT

O Athlofor i ushtërisë vërtetë, o gjeneral i Kryezotit të qiellit, u lavdërove o Shën Theodhor Stratilat, se me armë e me mënt, dhe me besë lëftove tufat e demonëve, i dërmove me forcë, dhe u tregove mundës me lavdi; të lumërojmë, me besë për gjithnjë.

9 Qershor

Më 9 të këtij muaji festojmë Kirilit të Aleksandrisë (412-444).
-Kujtimin e Dëshmoreve Thekla, Mariamni, Marta, Maria dhe Enatha
-Kujtimin e Dëshmorit Anania.
-Kujtimin e Oshënarit Kiro.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KIRILI I ALEKSANDRIË

Kirili (375-444) ka lindur në vitin 370 në Aleksandri. Nikodhim Agjirioti në sinaksarin e tij thotë se Kirili ka jetuar në vitet e mbretërisë së Teodosit. Prindërit e tij ishin shumë shpresëtarë. Në kujdesin e xhaxhait të tij, Teofilit të Aleksandrisë, Kirili studioi teologji dhe filozofi. Gjatë periudhës së ushtrimit të tij në shkretëtirë u lidh me asketin e famshëm Isidor Pilusiotin, të cilin e nderonte shumë. Rreth vitit 400 u hirotonis dhjak e më pas prift nga Teofili i Aleksandrisë. Në vitin 412 u fronëzua Patriark i Aleksandrisë. Sapo hipi në fron përzuri nga perandoria

heretikët dhe skizmatikët novatianë. Kur u bë Sinodi III Ekumenik në Efes, në vitin 431, Kirili ishte kryetar dhe kontribuoi në kundërshtimin e herezive të Nestorit. Kirili u shqua si teolog i madh dhe mbrojtës i ortodoksisë kundër nestorianizmit. Kirili vdiq në vitin 444. Kisha e shpalli shenjt dhe kujtimin e tij e kremton më 9 qershor. Kirili ka lënë këto shkrime: a) Dogmatike. 1) *Libri i thesareve rreth Trinisë së Shenjtë dhe të njëqenshme* (Ἀβάειò òùí èçóáðñþí òçò ááβáò éáé ïìïïðóβïð ÕñéÜäüö), e cila përbëhet prej 35 kapitujsh dhe është shkruar rreth viteve 420-425. 2) *12 anatemat kundër Nestorit* (Ἀíáèáíáðéóíïβ 12 éáöÜ Íáóðïñβïð) që u shkruan në vitin 430. b) Fjalime. Kanë shpëtuar 22 fjalime të Kirilit të Aleksandrisë, të cilat i ka mbajtur në Efes dhe Aleksandri. c) Letrat. Kanë shpëtuar 29 letra paskale, të cilat janë shkruar ndërmjet viteve 414-442. Letrat flasin për tema praktike dhe morale etj.

PERLESHORJA E KIRILIT

Udhëheqës Orthodhoks, dhe mësonjës i besës dhe i përkorës je, se na ke ndritur si yll, dhe u tregove si shembull e Kryepriftërve, i urtë Shën Kirill, të gjithë i ndriçove dhe i mësove ti, lira e Shpirtit Shenjt. Lutju krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

10 Qershor

Më 10 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Aleksandri dhe Andonina.

-Kujtimin e Aleksit të Vithinisë.

-Kujtimin e Oshënar Theofanit nga Antiokia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR THEOFANI

Theofani e kishte prejardhjen nga Antiokia dhe lindi nga prindër paganë. Kur ishte në moshën 15-vjeçare prindërit e tij e martuan, por pas tre vjetësh jete bashkëshortore, gruaja e tij vdiq. Një ditë dëgjoji nga një i krishterë për sigurinë dhe premtimet e jetës pas vdekjes. Duke u bërë i krishterë e konsideroi si detyrë të domosdoshme që të ndihmojë për të shpëtuar edhe të tjerë nga mashtrimi dhe kotësia e paganizmit. Por e dinte se më përpara ai vetë duhet të bëhej i denjë për këtë vepër të perëndishme. Ai u largua dhe vendosi të jetonte në një qeli të vogël duke bërë një jetë prej oshënari. Njëpërmjet fjalëve të tij bindëse shumë njerëz përqaftuan të vërtetën e besimit kristian.

Një ditë mori vesh se një grua e përdalë, që quhej Pansemni, tërhiqte shumë njerëz në mëkat. Hoqi rrobat e tij të leckosura dhe veshi ato të shtrenjtat e shkoi tek babai i tij dhe i tha se donte të martohej përsëri dhe për këtë i nevojiteshin të holla. Theofani, pasi mori floririn, shkoi të takonte Pansemnin. Ajo e priti si një nga klientët e saj, por shpejt e kuptoi se ai nuk ishte si njerëzit e zakonshëm që vinin atje. Pasi hëngrën e pinë bashkë, Theofani e pyeti nëse dëshironte që të bëhej gruaja e tij me kusht që më përpara duhet të bëhej e krishterë. Pas një vit përpjekjesh dhe katekizmi të vazhdueshëm ajo u pagëzua dhe u bë e krishterë. Gjatë kësaj kohe ajo e kuptoi se ndjenjat e saj dhe të Theofanit nuk i lidhte dashuria trupore por ishin të një dashurie më të lartë, dhe pikërisht ishin ndjenjat në dashurinë më Krishtin që largonin çdo mëkat dhe ligësi. Pansimnia ua ndau pasurinë të varfërve, u pagëzua e krishterë dhe jetoi në një qeli pranë asaj të Theofanit.

11 Qershor

Më 11 të këtij muaji festojmë apostujt Bartolomeun dhe Barnabën.

-Kujtimin e Dëshmorëve Theopemtos bashkë me katër të tjerë.

-Kujtimin e Oshënarit Varnava.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL BARNABA

Apostull Barnaba, një nga të 70 Apostujt, ishte një hebre levit nga Qiproja. Kishte shitur arën e tij dhe paratë i hodhi në arkën e përbashkët të kishës. Në fillim quhej Josi dhe më pas mori emrin Barnaba që do të thotë *bir predikimi dhe ngushëllimi*. Barnaba udhëhoqi Palin në fillimet e kthimit të tij në besimin e krishterë. Bashkë me Palin shkuan në Qipro e në Azinë e Vogël në udhëtimin e parë Apostolik. Në vitin 49 morën pjesë në Sinodin Apostolik. Në udhëtimin e dytë u grind me Palin meqë nuk e donte nipin e Barnabës, Markun, i cili i kishte braktisur gjatë udhëtimit të parë. Barnaba, duke marrë me vete Markun, lundroi drejt Qipros. Barnaba ka predikuar në Aleksandri, Romë dhe Milano. Izraelitët e Salaminës së Qipros duke pasur cmirë ndaj krijuesit të kishës së atjeshme, e qëlluan me gurë Barnabën dhe e hodhën lipsanin në zjarr.

PERLESHORJA E APOSTUJVE

O apostuj të Shenjtë, lutjuni Zotit tonë Jesu Krisht, tu falë shpirtëve tona, ndjesën e mëkatave.

12 Qershor

Më 12 të këtij muaji festojmë Oshënar Onufër egjiptianin.

-Kujtimin e Oshënarit Petro Athoniti.

-Kujtimin e Trifilit të Levkosisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ONUFRRI I EGJIPTIT

Onufri i Egjiptit ka jetuar në shekullin IV. Babai i tij ishte mbret i Persisë, ndërsa e ëma ishte beronjë. Ata i luteshin Perëndisë që t'u jepte një trashëgimtar. Pas shumë lutjesh Perëndia ua plotësoi dëshirën dhe e ëma mbeti shtatëzënë. Para se të lindte fëmija babai i tij pa një vegim, ku iu shfaq një engjëll dhe i tha ta quante fëmijën Onufër. Pasi u rrit, Onufri u fut në manastirin që gjendej në Thivaiva të Egjiptit, ku mësoi nga murgjit Shkrimin e Shenjtë dhe rregullat e jetës murgjërore. Nga dita në ditë në zemrën e tij rritej dëshira dhe dashuria për vetmi. Kështu një natë, pasi mori me vete disa bukë, iku nga manastiri duke iu lutur Perëndisë ta drejtonte ku ishte e pëlqyeshme për të për të banuar. Pasi arriti në shkretëtirë, engjëlli e shoqëroi drejt një shpelle ku jetonte një asket, prej të cilit mësoi të ushtrohej. Vite më vonë Onufri asketoi në një kasolle të vogël që ishte rreth 4 km larg shpellës, ku jetoi 60 vjet larg syrit njerëzor derisa fjeti më 12 qershor. Jetëshkrimin e tij e shkroi Shën Pafnuti.

PERLESHORJA E ONUFRIT

O Perëndi i atërve, që na sillesh gjithnjë me mirësi dhe butësi, mos e kurse përdëllimin tënd për ne; me lutjet e atërve tanë, qeverise jetën tonë me paqe.

13 Qershor

Më 13 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Akilina.

-Kujtimin e Dëshmorit Diodori.

-Kujtimin e Oshënarit Jakov.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR JAKOVI

Jakovi ishte murg dhe kryente ushtrime të tepërta duke synuar arritje të larta, por pa u udhëhequr nga ndonjë Ava. Kështu virtyti i tij në vend që t'i bënte mirë e çoi drej mendjemadhësisë dhe mburrjes. Ëndërronte duke u mburrur si të ishte njohësi më i madh i rrugës së shenjtërimit. Njëherë iu shfaq djalli si ëngjëll drite dhe e urdhëroi të pastronte dhe të rregullonte qelinë e vet, sepse po atë mbrëmje do të vinte Krishti. Ai i shkreti e besoi mashtrimin dhe natën ia hapi derën Krishtit, por hyri satanai me një suitë të tërë ndritur dhe murgu iu ul në gjunjë dhe iu fal. Ai e goditi në ballë dhe në çast u zhduk tërë madhështia dhe i gënjyeri mbeti vetëm duke qarë në dhomën e zbrazët. Në mëngjes vrapoi te një jerond, i cili e qortoi dhe e sistemoi duke e dërguar në një manastir në bashkëjetesë me murgj të tjerë. Jakovi shërbeu në kuzhinë për shtatë vjet. Më pas jetoi edhe shtatë vjet të tjera i vetëm në qeli, por tashmë duke punuar dhe duke ndjekur rrugë të drejtë shpirtërore, rrugë e cila e bëri të aftë për të dalluar në mënyrë të pagabueshme vullnetin e vërtetë të Perëndisë. Madje Perëndia e bëri edhe mrekullibërës.

PERLESHORJA E JAKOVIT

O Perëndi i atërve, që na sillesh gjithnjë me mirësi dhe butësi, mos e kurse përdëllimin tënd për ne; me lutjet e atërve tanë, qeverise jetën tonë me paqe.

14 Qershor

Më 14 të këtij muaji festojmë profetin Eliseu.

-Kujtimin e Metodit të Kostandinopojës (842-846).

-Kujtimin e Oshënares Julita.

-Kujtimin e Oshënar Nifonit nga Lukova.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

NIFONI NGA LUKOVA

Nifoni ka lindur në vitin 1315 në fshatin Lukovë të Sarandës. Që në moshë të re ai u qeth murg dhe më pas u bë prift në manastirin e Shën Kollit në Mesopotam. Më vonë u largua nga Shqipëria për të shkuar në Malin Athos, ku u vendos pranë një heremiti të quajtur Theognost, i cili jetonte pranë Lavrës së Madhe. Pas tre vjetësh asketizëm, Theognosti zbuloi që nxënësi i tij Nifoni ishte prift dhe donte ta nderonte sipas rangut, por oshënari nuk pranoi dhe u largua për në kepin jugor të Athosit ku qëndroi rreth 14 vjet në vetmi. Vite më vonë Nifoni gjeti strehë pranë Shën Maksim Kavsokalivit. Pas vdekjes së këtij të fundit Nifoni u vendos në një shpellë përballë ishullit të Shën Kristoforit, e cila ndodhej në lartësitë shkëmbore dhe binte si thikë në det. Aty asketoi deri në fundin e jetës së tij duke pranuar vetëm dy nxënës që të jetonin bashkë me të. Këta ishin bashkëfshatarët e tij nga Lukova, Marku i Ilirisë dhe vëllai i tij

Gabrieli. Oshënar Nifoni fjeti në vitin 1411 në moshën 96-vjeçare. Kisha e kanonizoi shenjt dhe e nderon më 14 qershor.

PERLESHORJA E NIFONIT

Pjellën e Shqipërisë dhe mburrjen e Athosit, Dhe lavdinë e priftërisë, Nifonin e hirshëm, le ta nderojmë me himne të shenjta. Sepse duke u bërë i denjë me ushtrimin e virtyteve të hirëshme, për hirin qiellor, i ndrit ata që thërresin: lavdi atij që plotëson me anën tënde lutjet e të gjithëve.

15 Qershor

Më 15 të këtij muaji festojmë profetin Amos.

-Kujtimin e Oshënarit Jeronim.

-Kujtimin e Augustinit të Iponës.

-Kujtimin e Shenjtores Monika, nëna e Augustinit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JERONIMI

Jeronimi (Sophrionius Eusebios Hieronymus) (331-420) ka lindur në vitin 331 në Stridon të Dalmacisë nga prindër të krishterë. Studimet për retorikë, filologji dhe filozofi greke dhe latine i kreu në Romë. Në vitin 356 u pagëzua nga papa Liberi (352-361). Vite më vonë filloi të merrej me studime teologjike. Në vitin 373 udhëtoi duke kaluar nga Greqia dhe Azia e Vogël për në Antioki të Sirisë ku mësoi interpretimin e shkrimit. Pasi u shërua nga një sëmundje e rëndë mësoi hebraishten, ndërsa paralelisht punonte për të jetuar. Në vitin 377 u dorëzua pa dëshirën e tij presviter dhe shërbeu në Antioki, ku preferoi të bënte jetë asketike. Në vitin 380 shkoi në Kostandinopojë për

të mësuar pranë Grigor Teologut. Për shkak të problemeve kishtare më 382 shkoi në Romë. Jeronimi udhëhoqi shpirtërisht një shoqëri virgjëreshat fisnike, të cilat dëgjonin me zell këshillat e tij. Prej tyre mund të përmendim Aselën, Markelën, Paolën, Eustikian etj. Në këtë kohë duke parë aftësitë e tij, Papa Damasi e caktoi të përkthente Shkrimin e Shenjtë në gjuhën latine. Në vitin 384 priftërinjtë e Romës e akuzojnë duke shpifur për të. Kështu Jeronimi la Romën dhe u vendos në Betlehem të Palestinës ku krijoi dy manastire. Manastirin e burrave e drejtonte vetë ndërsa atë të grave ia besoi patricias romake Paolës. Jeronimi fjeti më 30 shtator të vitit 420, në moshën 90-vjeçare. Në saje të kulturës së lartë teologjike, Jeronimi ka përkthyer tekstet biblike, duke u bazuar në tekstet origjinale në greqisht dhe hebraisht. Përkthimi i tij do të bëhej më vonë versioni zyrtar i Kishës Latine. Jeronimi *Vulgatën* e përktheu nga hebraishtja. Këtë libër e shkroi kur ishte në Betlehem, ndërmjet viteve 391-404. Teksti u njoh nga Koncili i Torentos si tekst zyrtar i kishës latine. Nga Origeni ka përkthyer *14 biseda mbi Jeremian* dhe *14 biseda mbi Ezekelin*. Këto i ka shkruar në Betlehem në vitin 381. Ka përkthyer *39 biseda mbi Llukën*, *2 për Kantikun e Kantikëve* dhe *8 biseda për Isaian*. Këto i shkroi në Romë ndërmjet viteve 385-387. Tekste historike. *Libri i Burrave të Shquar të Kishës* (De viris illustribus Ecclesiae), në të cilin flet për jetën dhe veprën e 135 personaliteteve kishtare. Ky libër u shkrua në vitin 392 në Betlehem. Jeronimi është gramatologu i parë i perëndimit. 2) *Plotësimi i Kronikave të Eusebit*, të cilin e shkroi në Kostandinopojë në vitin 382.

PERLESHORJA E JERONIMIT

O Perëndi i atërve, që na sillesh gjithnjë me mirësi dhe butësi, mos e kurse përdëllimin tënd për ne; me lutjet e atërve tanë, qeverise jetën tonë me paqe.

16 Qershor

Më 16 të këtij muaji festojmë Tihonin e Amathuntës së Qipros.

-Kujtimin e Jerodëshmorit Marko, peshkop i Apollonisë.

-Kujtimin e 40 Dëshmorëve nga Roma.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TIHON ÇUDIBËRËSI

Shën Tihoni jetoi jetoi në kohën e Perandorëve Arkad dhe Onor. I ushqyer nga prindërit e tij me mësimet e shprestarisë Tihoni u shqua për zellin në studimin e Shkrimit të Shenjtë. Episkopi i Mnimonit e dorëzoi në dhjak. Virtyti e zelli në predikimet e shenjta e bënë shumë popullor. Ai u shqua për mbrojtjen e Episkop Epifanit. Episkopi Tihon u shqua në drejtimin e grijgjës së tij si dhe për vepra filantropike.

17 Qershor

Më 17 të këtij muaji festojmë Dëshmorët e Apollonisë.

-Kujtimin e Oshënar Piorit.

-Kujtimin e Oshënar Ipatit nga Rufiniani i Kalqedonisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORËT E APOLLONISË

Dëshmorët e Apollonisë Feliksi, Hermesi dhe Pelegrini kanë jetuar në vitet e mbretërimit të perandorit Numerian. Ata flisnin për besimin e krishterë dhe për kotësitë e perëndive pagane. Tre djem të tjerë me origjinë nga Athina qenë larguar nga vendi i tyre dhe qenë vendosur në një shpellë pranë Apollonisë, ku

bënin jetë asketike. Emrat e tyre qenë: dhjakoni Izaur dhe miqtë e tij Vasili e Inocenti. Djemtë shqiptarë dhe ata nga Athina kishin në shpirt një dëshirë. Kështu ata zunë miqësi me njëri-tjetrin. Një ditë djemtë nga Apollonia braktisën shtëpitë dhe u bashkuan me asketët, por kjo gjë nuk u pëlqeu prindërve të tyre, të cilët i denoncuan te prefekti i Apollonisë Triponti. Ky i fundit i arrestoi dhe u përpoq që t'i sillte përsëri në idhujtari, por djemtë iu përgjigjën se qenë të krishterë dhe do të vdisnin të tillë. Atëherë Prefekti urdhëroi që t'i dënonin me vdekje duke iu prerë kokat. Ndërsa Izauri, Vasili dhe Inocenti ranë në duart e të birit të prefektit Apolloni, i cili pasi i torturoi urdhëroi që t'u pritshin kokat edhe atyre. Kisha jonë i kujton gjashtë martirët e Apollonisë më 17 qershor.

18 Qershor

Më 18 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Leonti, Ipati, Theodhuli, Eteri nga Tripoli.

-Kujtimin e Oshënar Erazmit.

-Kujtimin e Oshënarit Leonti.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARTIRI LEONTI

Martiri Leonti e mori kurorën në vitet 70, në kohën e mbretërimit të Perandorit Vespasian. Leonti e kishte origjinën nga Greqia dhe ishte gjeneral në ushtri. Ai kishte marë pjesë në shumë beteja. Leonti ishte i krishterë dhe për pasojë prej tij njohën krishtërimin edhe dy vartësit e tij Ipati dhe Theodhuli. Qeveritari Adrian, kur erdhi në Tripoli të Finiqit, mësoi se në ushtrinë e tij shërbenin tre të krishterë. Ai kërkoi që ti gjenin dhe menjëherë ti ekzekutonin.

19 Qershor

Më 19 të këtij muaji festojmë apostull Judën.

-Kujtimin e Dëshmorit Zosima.

-Kujtimin e Oshënar Paisit nga Egjipti.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN PAISI

Shën Paisi ka lindur rreth vitit 300 në Egjipt. Prindërit e tij ishin njerëz të virtytshëm, besimtar dhe i kishin edukuar fëmijët e tyre me moralin kristian. Pas vdekjes së të atit për të u përkujdes nëna e tij. Pas një vegimi nëna e Paisit ia përkushtoi djalin e tij të vogël Perëndisë. Megjithëse ishte akoma shumë i ri zemra e Paisit digjej nga dashuria për Perëndinë dhe nga dëshira për t'u bërë murg. Jerondi Pambo e pranoi me gëzim Paisin i cili shumë shpejt përparonte në virtyt, kreshmonte bënte agripni dhe për vite të tëra. Pasi dëgjuan famën e shenjtit të shumtë ishin ata që linin botë dhe vinin në shkretëtirë për t'u bërë murgjër. Por Perëndia nuk e la vetëm në shkretëtirë këtë pishtar të shëndritshëm por duke dashur që të ndriçonte edhe të tjerë me dritën e mësimit të tij dhe t'i udhëheqë në shpëtim, e urdhëroi të dalë edhe jashtë shkretëtirës për të forcuar edhe vëllezrit e tjerë, për t'i bërë ata imitues të virtytit të tij.

20 Qershor

Më 20 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Metodin.

-Kujtimin e Nikolla Kavalilës.

-Kujtimin e Kalistit të Kostandinopojës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KALISTI I KOSTANDINOPOJËS

Jeromonak Kalisti vinte nga Mali i Shenjtë prej Manastirit Iviron. Ai ishte i arsimuar dhe shquhej në virtyt. Kur Patriku Ekumenik Isidori dha dorëheqjen, pasues i tij u zgjodh Kalisti. Kjo ndodhi në kohën e mbretërimit të Joan Kantakuzenit. Kështu Kalisti u ngjit në fronin ekumenik më 10 qershor 1350. Kalisti u shqua për kujdesin baritor të grigjës së tij, por në vitin 1354 ai u detyrua që ta linte fronin, si rezultat i mosmarrëveshjeve që kishin dy perandorët Katakuzeni me Paleologun. Perandori Joan Kantakuzeni donte që pasardhësi i fronit ekumenik të ishte nga familja e tij, ndërsa Kalisti e kundërshtoi dhe u largua për në Manastirin e Shën Manatit, në Tenedhon. Kalisti nuk pranoi të krezmonte djalin e Joanit, Mateun si perandor. Pasardhës i Kalistit ishte Filothei, por ky i fundit qëndroi në fron vetëm disa muaj sepse mbretëria i kaloi Joan Paleologut dhe ky i fundit thirri përsëri në fronin ekumenik Kalistin në vitin 1355. Kalisti qëndroi si Patrik Ekumenik i Kostandinopojës deri sa fjeti në vitin 1363. Gjatë viteve që patrik ishte Kalisti, më 1351 në anaktoret e Vllahernës u mbledh Sinodi, i cili dekretoi mësimdhënien e Grigor Pallamait. Nga shkrimet e Kalistit të Kostandinopojës kanë shpëtuar: 1) Koleksioni i Fjalimeve (Ὁῶῶῶῶ Ἰῶ ἑ ἑῶῶ), i cili përmban 52 fjalime. Ky koleksion gjendet në Kodikun Nr. 8 të Hilandarit. 2) Predikimi rreth prerjes së kokës së Pararendësit (Ἐῶῶῶ ἄῶ ὁῶ ἄῶῶῶ ὁῶ ἄῶ ἄῶῶῶ ἄῶ ἄῶῶῶ ἄῶ ἄῶῶῶ), që gjendet në Bibliotekën e Vjenës etj.

21 Qershor

Më 21 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Terentin.

-Kujtimin e Oshënar Julianit.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Nikita.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR JULIANI

Oshënar Juliani ishte nga Dhioqesaria. Babai i tij qe idhujtar, ndërsa e ëma kishte përqafuar fenë e krishterë. Juliani u edukua nga nëna e tij me dashuri për Krishtin. Kështu në moshën 18-vjeçare dëshmoi përpara qeveritarit Marian dëshminë e besimit. Qeveritari e dinte se besimin e kishte marrë nga e ëma, prandaj e thirri këtë duke e porositur të bindte të birin që të mohonte Krishtin, por Juliani përsëri pohoi se do ndiqte Krishtin deri në vdekje. Atëhere Julianin e futën në një thes me helm dhe e hodhën në det. Kështu pësoi vdekje prej martiri Oshënar Julian.

22 Qershor

Më 22 të këtij muaji festojmë Eusebin e Samosatës.

-Kujtimin e Dëshmorëve Zinoni dhe Zinai.

-Kujtimin e Dëshmor Albanit në Britani.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ZINONI DHE ZINAI

Dëshmorët Zinoni dhe Zinai kanë jetuar në shekullin IV pas Krishtit. Zinoni ishte tepër i pasur por dhe shumë besimtar, kurse Zinai ishte shërbëtor i Zinonit. Megjithatë ata i lidhte një dashuri vllazërore sikurse të gjithë antarët e kishës. Zinoni i ishte përkushtuar tërësisht Krishtit dhe bënte ç' ishte e mundur që të përhapte ungjillin kudo. I mbushur me zell të perëndishëm punonte për ndriçimin e të pabesëve duke predikuar kudo të vërtetën e ungjillit. Të gjithë pasurinë e tij ua ndau të varfërve

dhe skllëvërve të tij dhe u fali lirinë. Por nga gjithë këta Zinai nuk pranoi ta linte zotërinë e tij dhe iu lut që t'i qëndronte pranë. Pas shumë lutjeve, Zinoni pranoi ta mbante afër si mik dhe si vëlla më Krishtin. Kur në Arabi tirani Maksim filloi ndjekjet kundër të krishterëve, Zinoni shkoi tek ai për t'i bërë të ditur kotësinë e luftës kundër të krishterëve. Tirani në vend t'i përgjigjej e rrahu dhe e burgosi. Kur e mësoi këtë Zinai nxitoi për tek tirani dhe iu lut që ta lironte zotërinë e tij. Atëherë tirani e burgosi Zinain dhe pas pak ditësh urdhëroi që t'u pritej koka.

23 Qershor

Më 23 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Agripina.

-Kujtimin e Dëshmorëve Aristokliu, Dhimitriani dhe Athanasi.

-Kujtimin e Marko Evgjenikut, kryepeshkop i Efesit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORJA AGRIPINA

Dëshmorja Agripina ka lindur në Romë. Ajo nuk desh të martohej, por preferoi që gjithë jetën e saj t'ia kushtonte njerëzve në nevojë. Ajo shpërndau gjithë pasuritë e saj tek të varfërit duke ngushëlluar dhe sjellë shpresë tek shpirtrat e lënduar. Gjithë aktiviteti i saj ra në sy të idhujtarëve, të cilët e akuzuan se proselitizonte gratë e vajzat në krishterim. Atë e kapën dhe e detyruan që të mohonte Krishtin. Pas shumë torturash Agripinën e ndëshkuan me prerje të kokës. Martirizimi i saj ka ndodhur në Romë, gjatë viteve të mbretërimit të perandorit Valerian. Lipsanin e saj e shpunë në Siqeli. Pjesë nga shërbesa kushtuar Agripinës gjenden në Kodikun e Parisit Nr. 345. Kisha e ka shpallur shenjtoresh dhe kujtimin e saj e festojmë më 23 qershor.

24 Qershor

Më 24 të këtij muaji festojmë lindjen e Joan Pagëzorit.

-Kujtimin e Zaharisë dhe Elisabetës, prindërit e Joan Pagëzorit.

-Kujtimin e Niketa Dardanit.

Me ndërmjetimet e Shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

NIKETA DARDANI

Niketa ka lindur në vitin 340 në qytetin e Remesianës në Dardani. Në moshën 26-vjeçare u hirotonis peshkop i Remesianës. Ai zotëronte disa gjuhë të huaja si greqishten, latinishten etj. Niketa ka predikuar krishterimin tek fiset barbare që jetonin në territorin e Dakisë. Niketa ka pasur lidhje miqësore me Ambrozin e Milanos, Augustinin dhe Paulinin e Nolës. Ai ka marrë pjesë në disa sinode që janë zhvilluar në Romë. Këto sinode janë thirrur prej papë Damasit. Niketa përmendet për herë të fundit në një letër të shkruar nga papë Inoçenti I në vitin 414. Pasi shërbeu rreth 15 vjet si peshkop i Remesianës, Niketa fjeti përgjithmonë më Zotin. Kisha e ka shpallur shenjt dhe kujtimin e tij e kremtojmë më 24 qershor. Niketa ka qenë muzikant i shquar kishtar. Ai ka kompozuar shumë himne, të cilat fatkeqësisht kanë humbur. Himni më i famshëm i tij është *Te Deum Laudamus*. Ky himn është psalur në ceremonitë e kurorëzimit të mbretërve, gjatë kanonizimit të shenjtorëve etj. Të dhënat rreth veprimtarisë së Niketës i jep miku i tij Paulini i Nolës. Ky i fundit ishte poet dhe Niketës i ka kushtuar dy poezi, me anën e të cilave mësojmë ato që dinte për të. Paulini përmend aktivitetin misionar të Niketës te popujt fqinjë: dakët, getët, besët dhe skitët. Nga shkrimet teologjike të Niketës mund të përmendim *Mbi Trininë e Shenjtë* dhe *Mbi fenë*, të cilat i ka shkruar thjesht dhe kuptueshëm.

25 Qershor

Më 25 të këtij muaji festojmë Oshënaren Fevronia.

-Kujtimin e Dëshmorëve Orenti, Farnaku, Eros, Firmos, etj.

-Kujtimin e Oshënarit Dionisi në Athos.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNARJA FEVRONIA

Oshënarja Fevronia u martirizua në Nisini të Mesopotamisë në vitin 285. Fevronia ishte mbesa e igumenes Vrieni dhe hyri në manastir që në moshën 17-vjeçare, duke mos zbatuar dëshirën e prindërve, të cilët krenoheshin me vajzën e tyre të bukur. Murgesha Fevronia gjithë jetën e saj ia kushtoi Krishtit.

26 Qershor

Më 26 të këtij muaji festojmë Oshënarin David.

-Kujtimin e Joanit të Gotisë.

-Kujtimin e Oshënarit Anthioni.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR DAVIDI

Oshënar Davidi lindi dhe u rrit në qytetin e Selanikut. Ai mohoi gjërat e botës, braktisi miq dhe të afërm, çdo kënaqësi dhe sipas porosisë ungjillore në moshë fare të re ngriti kryqin e tij. Davidi vendosi t'i dedikojë Perëndisë, prandaj shkoi në manastirin e martirëve Theodor dhe Mërkur. Natë e ditë lexonte Shkrimin e Shenjtë, admironte virtytet e shenjtorëve dhe përpigëj t'i imitonte ata. Ai vendosi të ngjitej në një pemë

e cila ndodhej në të djathtë të kishës. Qëndroi në një degë të saj dhe lutej e himnonte Perëndinë. Shenjti qëndroi në pemë tre vjet rresht dhe do të zbriste që andej vetëm nëse ishte dëshira e Perëndisë. Pasi kaluan tre vjet iu shfaq atij ëngjëlli i Zotit i cili e tha: “ David, Perëndia e dëgjoji lutjen tënde dhe të jep hirin që ti aq shumë e kërkoje”. Atëherë zbriti nga pema dhe vazhdoi luftën e tij shpirtërore në një qeli duke lavdëruar vazhdimisht Perëndinë. Hiri që i dhuroi Perëndia ishte kaq i madh sa që oshënari dëbonte demonët, ndriçonte të verbërit dhe shëronte çdo sëmundje.

PERLESHORJA E DAVIDIT

Ti o atë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqe për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Shën David i lumur lavdi më ty.

27 Qershor

Më 27 të këtij muaji festojmë Joana mirapurrësen.

-Kujtimin e Oshënar Sampson mikpritësit.

-Kujtimin e Dëshmor Anektit nga Qesaria.

-Kujtimin e Oshënarit Luka.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMOR ANEKTI

Dëshmor Anekti ishte nga Qesaria e Kapadoqisë dhe u martirizua në vitin 290. Në vitet e përndjekjes së Dioklecianit qeveritari i Kapadoqisë, Urbani e kapi Anektin dhe e kërcënoi

që të largohej nga Krishti, por ai nuk pranoi dhe filluan torturat. Kur e panë se Anekti nuk po u nënshtrohej i prenë kokën me sëpatë. Kështu dorëzoi shpirtin te Perëndia Dëshmori Anekti.

28 Qershor

Më 28 të këtij muaji festojmë transferimin e lipsaneve të anargjirëve Kir dhe Joan.

Kujtimin e Oshënar Sergjit.

-Kujtimin e Oshënarit Moisi, murg i shkretëtirës.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ANARGJENDËT KIR DHE JOAN

Anargjendët Kir dhe Joan jetuan në vitet e mbretërimit të Diolecianit. Kiri ka lindur në Aleksandri të Egjiptit, ndërsa Joani në Edas të Mesopotamisë. Kiri ishte mjek me provojë dhe një i krishterë shumë i mirë. Ai ishte bërë i famshëm, pasi shëronte jo vetëm sëmundje trupore, por edhe shpirtërore. Djalli duke mos duruar dot këtë aktivitet të shenjtit nxiti desa të pabesë, të cilët e informuan tiranin për veprintarinë e shenjtit. Kiri u largua për në Arabi me qëllimin që të kthente të pabesë të besonin në besimin kristian. Atje u bë murg dhe Perëndia vlerësoi të bënte mrekullira. Sapo mësoi të gjitha këto Joani, i cili në këtë kohë ishte ushtarak, vendosi të mos ishte më ushtar i mbretit, por i Krishtit. Mohoi tërë pasurinë dhe lavdinë e tij dhe shkoi në Jeruzalem. Më pas u kthye përsëri në Egjipt për të predikuar fjalën e Perëndisë së bashku me Kirin. Njëherë kur tirani burgosi një grua të quajtur Athanasia së bashku me të tri vajzat e saj Theodotin, Theoktistin dhe Evdhoksian për arsye se besonin tek Krishti, anargjendët i inkurajuan ato duke u thënë se bukuria trupore është e përkohëshme dhe se duhet

menduar vetëm për bukurinë e shpirtit. Athanasisë dhe të tri vazave të saj pas torturave çnjerzore u prenë kokën. Më pas tiranët bënë të njëjtën gjë edhe me shenjtorët Kir dhe Joan të cilët morën kështu kurorën e pafishkur të martirizimit.

PERLESHORJA E ANARGJENDËVE

O Shën anargjendë Çudibërës o Kir edhe Joan, vizitonani dhe shëronani, darovisht e muartë, darovisht pra epnajeni.

29 Qershor

Më 29 të këtij muaji festojmë apostull Petrin dhe Pavlin.

-Kujtimin e gjetjes së lipsanit të Nikandro çudibërësit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL PETRI

Apostull Petri ishte biri i Joanasë. Simoni e kishte origjinën nga Betsadia e Galilesë. Në kohën kur peshkonte në liqen, Krishti e ftoi së bashku me të vëllanë Andrean. Më vonë i ndërroi emrin duke e quajtur Kifa, pra Petri, që do të thotë gur. Petri ishte i martuar dhe përmendet si babai i Pentronilës dhe bashkëshort i Marisë. Së bashku me Apostujt Jakov e Joan ishin tre nxënësit e dashur të Zotit. Petri u bë korifeu i Apostujve dhe mori pjesë në mënyrë aktive në të gjithë aktivitetin publik të Krishtit. Petri e mohoi shpëtimtarin para pësimeve, por falë pendimit u rehabilitua. Gjatë festës së pendikostisë Petri predikoi në mënyrë aq prekëse saqë 3000 veta u ndriçuan dhe u pagëzuan. Veprat e Apostujve japin infomacionet e fundit për aktivitetin e Petrit, në komunitetin e Krishterë të Jerusalemit (Vep. 12:19). Apostull Petro ka predikuar ungjillin në Palestinë,

në Pont, në Galati, në Betani, në Kapadoki dhe në Maqedoni. Apostull Pali na vërteton se Petri gjendej bashkë me të në Antioki në vitin 49 (Galat. 2:11-14). Koha e gjatë e qëndrimit të tij në Antioki, që ishte kryeqyteti i Sirisë, krijoi traditën, e cila e njeh si themeluesin e Kishës së atjeshme. Apostull Petri vajti në Romë, pak muaj para përndjekjes së Neronit dhe u martirizua në vitin 64 ose 67 në kodrën e Vatikanit, në vendin ku më vonë u ngrit Kisha për nderin e tij. Apostull Petri ka shkruar dy letrat, që mbajnë emrin e tij në Dhiatën e Re. Me të parën u drejtohet të sapopagëzuarve të Azisë të Vogël, duke i këshilluar ata që të jetojnë simbas kërkesave të jetës së re, si të rilindur, ndërsa në letrën e dytë, këshillon të krishterët moralisht.

APOSTULL PAVLI

Të dhëna për jetën dhe veprimtarinë e Apostull Pavlit mund të gjejmë vetëm te Veprat e Apostujve dhe te Letrat e tij. Në lidhje me origjinën ai shprehet: “U rrethpreva në të tetën ditë, jam nga kombi i Izraelit nga fisi i Beniaminit, hebre nga hebrenj dhe sipas ligjit farise (Filipianëve 3:5). Pali ka lindur në qytetin Tarso të Kilikisë, nga prindër judej të diasporës, të cilët gëzonin të drejtën civile romake (Vep. 22:3). Emri i tij ishte Saul dhe shkonte në shkollën e Sinagogës. Gjithashtu ushtronte zanatin e thurësit të tendave. Më vonë studioi te fariseu Gamaliel dhe përgatitej të bëhej Rabin. Ishte fanatik në fenë judaike dhe persekutonte pa mëshirë të krishterët. Ai mori pjesë në vrasjen me gurë të Kryedhjakonit Stefan. Madje kërkoi autorizimin nga Sinedri, që t’i përndiqte të krishterët dhe jashtë kufijve të Palestinës. Në kohën që po shkonte për një mision në Damask të Sirisë, rreth vitit 34, kaloi në fenë e krishterë në rrethana të çuditshme. Sapo mbërriti në Damask, ai u pagëzua nga një i krishterë që quhej Anania. Menjëherë pas pagëzimit filloi të predikonte mësimet e Krishtit në Sinagogë. Kjo gjë shkaktoi

zemërimin e judejve, të cilët deshën ta vrisnin, por e shpëtuan të krishterët, duke e zbritur me një kosh nga muret e qytetit. Nga Damasku u nis drejt shkretëtirës së Arabisë, ku qëndroi rreth tre vjet, duke u lutur e kreshmuar. Më pas u kthye në Jerusalem, ku u njoh me Apostujt dhe filloi të predikonte krishterimin me zell të madh. Judejtë e kërcënuan përsëri dhe rreth vitit 45 u detyrua të shkonte në Antioki. Nga Antiokia filloi udhëtimet misionare.

Udhëtimin e parë misionar e bëri në vitin 46, i shoqëruar nga Barnaba dhe deri në njëfarë vendi nga Ungjillor Marku. Ata lundruan drejt Qipros, ku predikuan nëpër sinagogat e judejve. Në Qipro pagëzoi konsullin romak Serxhio Pauli. Më pas udhëtoi drejt Pamfilisë, ku Marku u shkëput nga Pavli e Barnaba dhe u kthye në Jerusalem. Në çdo vend që shkonin, themelonin bashkësitë e krishtera. Rreth vitit 49 kthehen në Antioki, dhe më pas zbresin në Jerusalem për të marrë pjesë në Sinodin Apostolik. Në udhëtimin e dytë misionar, që zgjati prej viteve 50-53, Pavli i shoqëruar nga nxënësi i tij Sila, vizitoi më parë kishat që kishte formuar. Rrugës për në Listër mori edhe Timotheun. Pas një vegimi, ata kaluan në Frigji dhe Galaci. Më pas zbritën në Troar, në Filipi, në Selanik, në Veria, në Athinë dhe Korinth. Kudo themelonin komunitete të krishtera. Në Filipi e rrahën me shkopinj, së bashku me Silën, dhe i burgosën, ndërsa në Selanik dhe në Veria u përzunë nga judejtë. Në Athinë e nxorën përpara Aeropagut për ta dënuar, por pas një fjalimi të gjatë, në të cilin tha: “Perëndia i panjohur, të cilit athinasit e adhuronin, ishte Perëndia i të Krishterëve”. Pas kësaj fitoi pafajsinë, ku dhe vetë kryetari i Aeropagut Dionisi u pagëzua i krishterë. Nga Athina u nis drejt Korinthit ku banoi në shtëpinë e judeut Akila dhe të gruas së tij Prishilës, të cilët kishin ardhur nga Roma. Këta pasi dëgjuan predikimet e tij u pagëzuan. Në Korinth qëndroi një vit dhe prej andej kaloi në Efes, në Qezare, në Jerusalem dhe më pas në Antioki.

Udhëtimi i tretë filloi në pranverën e vitit 53 dhe zgjati deri në verën e vitit 56. Gjatë këtij udhëtimi, qëndroi dy vjet e gjysmë në Efes, nga ku u detyrua të largohej pas një kryengritje të paganëve kundër tij, të udhëhequr nga argjendari Dhimitër. Ky i fundit punonte tempuj të vegjël të Artemidës dhe duke parë se fitimet po i pakësoheshin nga suksesi i predikimeve të Apostull Pavlit, nxiti edhe të tjerët në revoltë. Rrëmuja e krijuar në Efes e detyroi Palin të shkonte në Maqedoni e prej andej në Iliri. Fakti që Apostull Pavli ka predikuar Ungjillin në Iliri, përmendet te letra drejtuar Romakëve (15:19) “Nga Jerusalem e deri në Iliri kam kryer shërbimin e Krishtit”. Në atë kohë Iliria bënte pjesë në dioqezën Romake të Maqedonisë, të quajtur Provincia Maqedonia.

Nga Iliria Apostull Pavli vajti në Greqi dhe më pas u kthye në Jerusalem rreth vitit 58, ku u arrestua dhe u burgos në kështjellën Antonia. Prej andej e shpunë të shoqëruar në Qezare përpara Prokonsullit Romak Feliks, i cili e mbajti dy vjet në burg, deri në vitin 60. Por Feliksin e zvendësoi Proc Festi, i cili deshi ta dërgonte Pavlin në Jerusalem, mirëpo Apostull Pali nuk dëshironte të binte në duart e judejve. Si shtetas romak që ishte kërkoi të gjykohej nga vetë Perandori Neron. Udhëtimi për në Romë ishte plot rreziqe dhe peripeci. Në Romë nuk e burgosën, por e lanë të lirë nën mbikqyrjen e autoriteteve përkatëse. Atje qëndroi dy vjet (61-63) duke tërhequr në fenë e re shumë njerëz. Në vjeshtën e vitit 66 burgoset përsëri (2 Tim. 8). Gjatë kohës së qëndrimit në Romë u martirizua më 29 qershor të vitit 67 duke i prerë kokën me shpatë.

PERLESHORJA E APOSTUJVE

O Parëfronësit e apostujve, dhe mësonjësit e tërë botës, nërmjetoni pranë Zotit të gjithësisë, ti dhurojë paqen botës, dhe shpërtheve tona përdëllimin e madh.

30 Qershor

Më 30 të këtij muaji festojmë Mbledhjen e 12 apostujve.

-Kujtimin e Dëshmorit Meliton.

-Kujtimin e Dëshmorit Petro nga Sinopi.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MBLEDHJA E DYMBËDHJETË APOSTUJVE

Pastaj u ngjit në mal dhe thirri pranë ata që desh vetë. Dhe ata shkuan tek ai. Dhe nga ata zgjodhi 12 që të rrinin me të e që t'i dërgonte për të predikuar e me pushtet për të shëruar e për të nxjerrë demonët. Simonit të cilit i vuri emrin Petër dhe Jakovit të birin e Zevedheut, dhe Joanin vëllain e Jakovit, të cilëve u vuri emrin "Bij të bubullimës" dhe Andrean e Filipin, Vartholomeun e Mateon, e Thomain e Jakovin e Altheut, e Thadheun e Simon Kananitin dhe Juda Iskariotin i cili e tradhëtoi, dhe si i thirri të 12 nxënësit e tij u dha atyre pushtet të nxirrnin shpirtrat e këqinj dhe të shëronin çfardo sëmundje dhe çfardo lëngate. Emrat e të 12 Apostujve janë këta: i pari Simoni që i thonë Petër dhe Andrea vëllai i tij, Jakovi i Zevedheut dhe Joani vëllai i tij, Filipi dhe Vartholomeu, Thomai dhe Mateo taksambledhësi, Jakovi i Altheut dhe Leveu që u quajt me emrin Tadhe, Simon Kananeasi dhe Juda Iskarioti ai që pastaj e tradhëtoi. Më 30 qershor kremtohen dhe veç e veç por ne për t'i nderuar më shumë i kremtojmë së bashku. Kremtimi së bashku filloi ndoshta kur perandori Kostandin ndërtoi në Kostandinopojë kishën e të 12 Apostujve, e cila ishte njëkohësisht edhe varri ku ishin varrosur gati të gjithë perandorët bizantinë. Atje u varros edhe ai në mes të arkivoleve të përgatitur të 12 Apostujve. Atëherë shumica e tyre ishte ende

bosh. Kisha e 12 Apostujve u dogj në një kryengritje të vitit 532 pas Krishtit, por perandori Justinian i parë ndërtoi një kishë tjetër shumë të famshme gjatë viteve 536-546, e cila vinte e dyta pas kishës së shën Sofisë për nga rëndësia dhe madhësia. Pas pushtimit turk më 1453 u bë kisha Patriarkale por sulltan Mehmeti 2 e shkatërroi pasi ajo ishte simbol e Perandorisë së mundur Bizantine sepse pikërisht në të ndodheshin varret e perandorëve. Në vend të saj ai ndërtoi xhaminë e njohur me emrin e tij Mehmedie. Kopja e kishës së 12 Apostujve është Katedralia e shën Markut në Venecia. Në derën e kësaj kishë të Kostandinopojës ishin shkruar emrat e 12 Apostujve: Petri dhe Pavli, Andrea, Jakovi i Zevedheut, Joan Teologu, Filipi, Vartholomeu, Thomai, Mateu, Simoni, Marku dhe Lluka. Kjo nuk është sipas listave me emrat e tyre që gjenden në Dhiatën e Re. Kjo ishte sepse në grupin e të 12-ve ishin të numëruar në vend të Apostujve Jakovi Altheut Thadheu dhe Mathia që kremtohen se bashku me 70 dishepujt edhe Pali dhe ungjillorët Marku dhe Lluka për kontributin e tyre për krishterimin. Në fillimet e krishterimit 12 Apostujt kremtoheshin të dielën e parë pas Pashkës. Në ikonën përkatëse të Apostujve në qendër, paraqiten Petri, Pavli dhe Joani duke mbajtur në duar kishën dhe gjithë të tjerët janë vendosur në formë harku rreth tyre. Ata janë themeluesit e kishës së krishterë jo si ndërtesë por si etër shpirtërorë. Edhe në ikonë ata janë paraqitur sipas listës së shkruar në kishën e 12 Apostujve.

PERLESHORJA E APOSTUJVE

O Apostuj të Shenjtë, lutjuni Zotit tonë Jesu Krisht, tu falë shpirtëve tona, ndjesën e mëkatave.

PERLESHORJA E ANARGJENDËVE

Shën anargjendë çudibërës, Kozma dhe Damian, vizitonani dhe shëronani, darovisht e muartë, darovisht pra epnajeni.

KORRIK

1 Korrik

Më 1 të këtij muaji festojmë anargjendët Kozma dhe Damian.

-Kujtimin e Oshënarit Petro nga Kostandinopaja.

-Kujtimin e Shenjtores Agjelina.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KOZMAI DHE DAMIANI

Kozmai dhe Damiani ishin vëllezër dhe e kishin origjinën nga Roma. Ata kanë jetuar gjatë viteve të mbretërimit të Karinit dhe Numerianit. Të dy vëllezërit kryen studimet për mjekësi. Në vijim ata ushtruan profesionin e mjekut falas, prandaj u quajtën anargjentë. Perëndia e bekoi ofertën e tyre mjekësore duke u dhënë fuqi që të shëronin edhe me anën e mrekullive. Kjo gjë shkaktoi ambicjen e mjekëve të tjerë, të cilët i paditën te mbreti duke thënë që janë të krishterë dhe se shërbimet dhe mrekullirat që ata bëjnë janë magjira. Anargjendët i sollën përpara mbretit Karin, i cili vuante nga një sëmundje e rëndë. Mbreti i këshilloi të mohonin Krishtin, por pasi u shërua nga Anargjendët, filloi të besonte në besimin e krishterë. Ambicja e njerëzve të ligj nuk mbaroi me kaq. Një ditë, ndërsa po mblidhnin bimë mjekësore, ata i vranë duke i shtyrë me forcë në greminë. Kisha i shpalli shenjtorë dhe kujtimin e tyre e kremton më 1 korrik.

2 Korrik

Më 2 të këtij muaji festojmë vendosjen e rrobës së Hyjlindëses në Kishën e Vllahernës.

-Kujtimin e Dëshmorit Kointo.

-Kujtimin e Juvenalit të Jeruzalemit (422-458).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

VENDOSJA E BREZIT TË HYJLINDËSES

Në vitet e mbretërimit të Leonit I, vëllezërit Arkond, Galvi dhe Kanidili u nisën për në Jerusalem për të gjetur rrobën e çmuar të Hyjlindëses. Kur arritën në Palestinë kaluan nga Galilea dhe Kapernaumi dhe qëndruan në një fshat aty pranë ku fshihej thesari i çmuar. Natën e kaluan në shtëpinë e një gruaje shumë besimtare të quajtur Ana. Atyre u bëri përshtypje një dhomë e mbyllur nga e cila dilte një aromë e mire. Gra e burra të sëmurë të hynin në dhomë dhe dilnin të shëruar. Pasi iu lutën gruas plakë t'u shpjegonte atë që po ndodhte, ajo u tha vërtetën. Ky vend është i mbushur me hir Perëndie pasi aty ndodhet rroba e çmuar e Hyjlindëses, prandaj të verbërit shikojnë, demonët dëbohen nga shpirtrat, të paralizuarit ecin dhe çdo lloj sëmundje shërohet. Natën vëllezërit e kaluan në dhomën ku ndodhej ky thesar e çmuar dhe në kohën që të sëmurët flinin, ata morën përmasat e kutisë në të cilën ndodhej rroba e çmuar. Të nesërmen u larguan prej aty dhe shkuan tek një marangoz.

PERLESHORJA E ANDREAS

Kanun i besës dhe kor' e butësisë, mësonjës i përkorës, ndrite përpara besnikëve, me të vërtetën e punëve, prandaj i fitove me përunjësinë të lartat, me varfërinë të pasurat. Atë i lavdëruar peshkop Andre, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

SHENJTORËT KIRILI DHE METODI DHE NXËNËSIT E TYRE GORAZHDI, KLIMI, NAUMI, ANGJELLARI DHE SAVA

Shenjtorët Kirili dhe Metodi dhe nxënësit e tyre Gorazhdi, Klimi, Naumi, Angjellari dhe Sava bëjnë pjesë në kultin e “Shtatë Shenjtorëve”. Nuk kemi saktësi në përcaktimin se si u krijua tradita e kultit të shtatë shenjtorëve. Ata i përmend vetëm Teofilakti në jetëshkrimin e shenjtorit Klement të Ohrit. Angjellari së bashku me Naumin dhe Klimin shkuan në Bullgari, ku edhe mbylli sytë pas përndjekjeve nga kleri francez, ndërsa Gorazhdi vazhdoi veprën e mësuesve të tij duke luftuar kundër ithtarëve francezë të Filioque-s. Vite më vonë Gorazhdi e vazhdoi veprimtarinë e tij në Berat të Shqipërisë ku edhe u martirizua. Në katedralen e Shën Marisë në Berat ndodhen ende lipsanet e tij dhe të Angjellarit. Gjithashtu një ikonë e kësaj kishe paraqet fjetjen e shenjtorëve. Ekziston edhe një shërbesë e shkruar në greqisht për nder të shtatë shenjtorëve. Nga kjo akoluthi ruhet vetëm një kopje, e cila është shtypur në Venedik me shpenzimet e zotërinjve Andrea Papa, Joan Papa dhe të bijve të tij, Nikollës dhe Anastasit. Në shërbesë bëhet fjalë për nderimin e Angjellarit dhe Gorazhdit në zonën e Beratit. Akoluthia shpesh përmend lipsanet e tyre të shenjta: “Grumbulli me lipsanet e Shtatë shenjtorëve, burim jetëdhënës për

besimtarët..”. Masa e besimtarëve i shpalli mbrojtës të qytetit, prandaj u hartua edhe akoluthia për nder të shtatë shenjtorëve.

5 Korrik

Më 5 të këtij muaji festojmë Oshënar Athanas Athonitin.
-Kujtimin e Oshënar Lambadhit.
-Kujtimin e Stefanit, mitropolit në Rigion të Italisë.
Me ndërmjetimet e Shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ATHANAS ATHONITI

Athanas Athoniti ka lindur në vitin 925 në Trapezundë. Më parë ai quhej Abraham. Që kur ishte foshnjë mbeti jetim. Për rritjen dhe edukimin e Abrahamit u kujdes një murgeshë, e cila ishte shoqja e nënës së tij. Kështu shenjt i u rrit në ambientet e manastirit. Vite më vonë shkoi në manastirin e Oshënar Mihailit që ndodhej në Betani të Azisë së Vogël. Pasi u qeth murg mori emrin Athanas. Pas katër vjet qëndrimi në manastir ai shkoi të asketonte në shkretëtirë. Pasi kaluan disa vjet ushtrimi shpirtëror dhe trupor, Athanasi shkoi në Malin e Shenjtë duke menduar se atje do të ishte vendi i më përshtatshëm për një asket. Athanas Athoniti asketoi në vendin ku sot gjendet manastiri i Lavrës së Madhe. Shenjt i u vra bashkë me gjashtë bindësit e tij. Lipsani i tij u varros në katedralen e manastirit.

PERLESHORLA E ATHANASIT

Ëngjëjtë lart në qiell, bënë çudi me ty, si rojte përmi dhe, si një njeri me trup, o Shenjt lëftove trimërisht me forcat e nënëdheshme; edhe i dërmovë krejt, ushtërit e demonëve,

Krishti pra o Shën Thanas, me dhurata të pasura; mundimet t' i çpërbleu o atë, lutu pra gjithnjë për ne.

6 Korrik

Më 6 të këtij muaji festojmë Shën Astin e Durrësit.

-Kujtimin e Oshënarit Sisoj nga Egjipti.

-Kujtimin e Dëshmorëve Filemoni, Arkipi dhe Onesimi.

-Kujtimin e Oshënares Juliana.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN ASTI

Shën Asti ka qenë episkop i komunitetit të krishterë të Durrësit. Ai ka jetuar në vitet e mbretërimit të Trajanit (98-117) dhe qeveritar i Durrësit ishte Agrikola. Sipas Farlatit, komuniteti i krishterë i Durrësit, në vitin 58 pas Krishtit, ka pasur rreth 70 familje. Shën Asti ishte një bari i vërtetë, shembull i gjallë për grigjën e tij. Dihet se perandori Trajan, me të hipur në fron, përtëriti dekretin për përndjekjen e të krishterëve në gjithë perandorinë romake. Shën Asti arrestohet dhe burgoset, sepse veprimtaria e krishterë e tij kish rënë në sy. Qeveritari Agrikola, që drejtonte gjyqin, u përpoq t' i mbushte mendjen që të mohonte Krishtin, por Asti nuk pranoi. Qeveritari atëherë filloi nga kërcënimet, por Shenjti e kundërshtoi. Qeveritari, i tërbuar nga qëndrimi i Shën Astit, mendoi të hakmerrej. Pasi përdori një seri torturash, duke e rrahur sidomos me kamzhikë prej nervash kau të pajisura me sfera plumbi, e vari lakuriq mbi një pemë dhe i leu trupin me mjaltë, duke menduar që ishte kohë vere dhe dielli përvëlonte. Një mizëri bletësh e grerëzash, të tërhequra nga era e mjaltit, u grumbulluan rreth trupit të shenjtit duke e shpuar me thumbat e tyre e duke i shkaktuar dhimbje të

padureshme, saqë në fund ushtari trim i Krishtit dha shpirtin dhe mori prej Zotit kurorën e martirit. Nuk dihet me saktësi se ku është bërë martirizimi, i cili padyshim ka qenë në publik.

Bashkë me shën Astin dhanë jetën e tyre, si martirë të Krishtit, dhe shtatë besimtarë të tjerë: Pelegrini, Luqiani, Pompei, Iziqi, Papia, Saturnini dhe Gjermanoi, të gjithë nga Italia. Meqë atje ata përndiqeshin, me një anie erdhën në Durrës ditën kur po torturohej Shën Asti. Ata deklaruan se qenë të krishterë, atëherë qeveritari dha urdhër që të mbyteshin në det. Lipsanin e tij e morën të krishterët dhe e varrosën. Më vonë mbi varrin e tij u ngrit një Kishë e madhe katedrale dhe Asti u shpall Shenjti mbrojtës i qytetit të Durrësit. Kisha jonë e përkujton dhe e nderon këtë martir më 6 Korrik. Himnografi Josif dhe më vonë ish mitropoliti i Durrësit Jakov, hartuan një shërbesë kishtare për shenjtin hierodëshmor.

PERLESHORJA E ASTIT

Duke u bërë pjestar i sjelljeve dhe trashëgimtar i froneve të apostujve, gjete veprim, o hyjinspiruar, për t' u ngjitur në teoritë, prandaj përcaktove drejt fjalën e së vërtetës, dhe luftove denjësisht për besimin. O hierodëshmor Shën Asti, ndërmjeto te Krishti Perëndia, të shpëtohen shpirtat tanë.

7 Korrik

Më 7 të këtij muaji festojmë Shën e Dielën.

-Kujtimin e Dëshmorëve Pelegrini, Luqiani, Pompei, Iziqi, Papia, Saturnini dhe Gjermanoi, të cilët u martirizuan në Durrës.

-Kujtimin e Oshënares Efrosini, mbretëresha e Ruisisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN E DIELA

Shën e Diela u quajt kështu sepse ka lindur ditën e dielë. Ajo qëndroi deri në fund të jetës së saj martirike një zotërore e vërtetë, pra e përkushtuar tek Zoti. Prindërit e saj Doroteu dhe Evzevina ishin të krishterë. Lindja e së Dielës qe një mrekulli e Perëndisë pasi ata kishin vite që nuk lindnin fëmijë. Që në vitet e fëmijërisë, vajza ishte e urtë, dëgjonte me vëmendje këshillat e prindërve dhe kujdesej të stoliste shpirtin e vet me durim, qetësi, lutje dhe agjërim. Mbi të gjitha ajo dëshironte virgjërinë dhe nuk donte të dëgjonte për martesë. “Unë jam nusja e Krishtit dhe dëshiroj të vdes e virgjër”- thoshte ajo. Por ky përkushtim ndaj Perëndisë do t’i kushtonte jetën. Njerëzit, të cilët e Diela i refuzonte për martesë, të zemëruar shkuan te perandori Dioklecian duke i treguar se një vajzë mohonte idhujt dhe adhuronte Krishtin.

Së Dielës iu desh të kalonte shumë tortura, por ajo asnjëherë nuk u tundua, përkundrazi i qëndroi besnike besimit të saj. Kështu perandori Maksimilian e gozhdoi duar e këmbë dhe urdhëroi ta qëllonin me kamzhik. Komandanti Hilarian urdhëroi ta varnin nga flokët dhe ta digjinin me qirinj ndërsa Dhuqiferni urdhëroi ta hidhnin në zjarr të ndezur dhe ta linin në kafaz me dy luanë, por e Diela kishte gjithmonë pranë Perëndisë, e cila ia shëroi plagët dhe nuk e la të vuante. Meqenëse as lajkat e fjalët e bukura nuk e kthyen drejt idhujve, perandori Dhuqifern vendosi t’i priste kokën. Para ekzekutimit e Diela kërkoi që ta linin të falej. Ajo u gjunjësua, iu lut Perëndisë t’ia merrte shpirtin në mbretërinë e qiejve. Në fshatin Daullas të Fierit më 7 korrik zhvillohet panairi në kujtim të Shën e Dielës. Të rinjtë e fshatit ngjiten në kodrën e Shën e Dielës duke kënduar: O vajzë e bukur engjëllore / E Diela jonë madhështore /. Pas çdo vargu kori thotë refrenin: E Diela jonë, shenjtoria jonë.

PERLESHORJA E SË DIELES

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëndër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoj dhe kryqëzohem dhe varrosem tok me pagëzimin edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty. Edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rronj në qiell: po si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohem. Dëgjona lutjet, edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

8 Korrik

Më 8 të këtij muaji festojmë Dëshmorin Prokop.

-Kujtimin e shenjtore Theodhosia, nëna e Shën Prokopit.

-Kujtimin e Dëshmorit Avdhas.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN PROKOPI

Shën Prokopi ka lindur në Antioki, në kohën kur në Romë mbretëronte Diokleciani (284-305). Ai e kishte origjinën prej një familjeje të shquar. Prindërit i kishte paganë, por i ati pasi njohu Perëndinë e vërtetë u pagëzua duke marrë emrin Kristofor. E ëma mbeti pagane me gjithë përpjekjet e të shoqit për ta ndriçuar. Me vdekjen e të atit, Prokopi mbeti në kujdestarinë e së ëmës, e cila e edukoi sipas parimeve pagane. Në kohën që Diokleciani erdhi në Antioki, Prokopi u emërua qeveritar i Aleksandrisë. Ai ishte urdhëruar për të përndjekur pa mëshirë të krishterët, mirëpo rrugës i ngjau diçka e ngjashme me atë të Palit. Prokopi ishte nisur nga qyteti Apamja për në Aleksandri. Në përfundim të diellit u ndie një tërmet i madh, zbriti një dritë dhe u dëgjua një zë që thoshte: “Prokop! Kundër kujt po vete të luftosh?”. Djaloshi u tremb e u hutua krejt, po

zëri u përsërit edhe një herë. Atëherë duke mbledhur veten tregoi qëllimin e vajtjes se tij në Aleksandri. “Kush je ti që më thirrë në emër në kohë të vetëtimës? Mos je perëndia i dritës Apollon?” Zëri u përgjigj: “Unë jam Perëndia i Atit tënd. Lutjet e tij për ty u dëgjuan. Zemra jote është e denjë për një udhë më të mirë nga ajo që zgjodhe. Besomë mua dhe do të tregoj me anën e kryqit si shërbyes të çmuar të ungjillit”.

Kjo thirrje zuri vend në zemrën e Prokopit. Pasi vajti në Aleksandri, në vend që të ndiqte të krishterët, u pagëzua prej episkopit të Aleksandrisë. Më pas i shtyrë nga dëshira për të kthyer në besën e vërtetë edhe të ëmën, dha dorëheqjen dhe u kthye në Antioki. Ardhja e tij e papritur nuk i pëlqeu së ëmës. Ai nuk ia tha menjëherë, por të nesërmen filloi të përmendë shpesh emrin e babait të fjetur. Kur pa të ëmën të mallëngjyer nga fjalët e tij i tregoi gjithçka që kishte ngjarë. Ky zbulim i papritur e tronditi tepër të ëmën. “Bir”- i tha ajo atëherë,- edhe unë them që yt atë ka qenë njeri shumë i mirë, por kishte rënë në mëkat dhe më vjen shumë keq që edhe t’i ke bërë po të njëjtin gabim. Të lutem shumë mos ia thuaj njeriu këtë dhe të lutem, në dashurinë që kam për ty, të kthehesh në besën e stërgjyshërve të tu, ndryshe do të humbësh jetën dhe të ardhmen tënde. Mirëpo Prokopi nuk e dëgjoi. Madje ai mundi të kthejë në krishterim edhe shumë familje, nga më të shquarat e Antiokisë, e sidomos gra që shquheshin për prirjet e tyre mirëbërëse. Duke predikuar ungjillin arriti deri në Qezare. Mirëpo aty, me urdhër të qeveritarit Ulqion, u arrestua dhe meqë nuk desh të mohojë Krishtin pësoi mjaft mundime. Flaviani urdhëroi ta çonin në vendin e ekzekutimit. Shenjti u nis drejt vendit të martirizimit duke u falur rrugës për ndriçimin dhe shpëtimin e besnikëve. Sapo arriti në vendin e ekzekutimit uli kryet para xhelatit duke marrë kurorën e martirit. Kjo ngjau më 8 korrik të vitit 303. Shën Prokopi është shenjti mbrojtës i komunitetit ortodoks të Tiranës.

PERLESHORJA E PROKOPIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ay për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

9 Korrik

Më 9 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Pagratin.

-Kujtimin e Dëshmorëve Andrea dhe Provi.

-Kujtimin e Oshënar Fotit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JERODËSHMOR PAGRATI

Jerodëshmor Pagrati ka qenë dishepull i apostull Pavlit. Që kur ishte i ri në moshë, prindërit e morën nga Antiokia dhe u pagëzuan në Jerusalem. Pas vdekjes së prindërve Pagrati u bë eremit dhe asketoi në një shpellë të Pontit, në veri të Azisë së Vogël. Apostull Petro duke kaluar andej e mori si bashkëpunëtor të tij gjatë udhëtimeve në Antioki dhe Kiliki, ku u takuan me apostull Pavlin. Ky i fundit e dorëzoi Pagratin episkop të Tavromenisë. Pas dorëzimit bashkë me apostull Pavlin udhëtuan për në Siçili ku në sajë të predikimit të tyre u ndriçuan shumë idhujtarë, madje edhe qeveritarin e vendit Bonifatit. Heretikët e kallzuan dhe shenjti u martirizua në kohën e sundimit të Bonifatit.

10 Korrik

Më 10 të këtij muaji festojmë Nikodhimin e Beratit.

-Kujtimin e 45 Dëshmorëve në Armenisë.

-Kujtimin e Dëshmorëve Vianori dhe Siluani nga Pisidia.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

NIKODHIMI I BERATIT

Nikodhimi e kishte origjinën nga Vithkuqi i Korçës. Ai banonte në Berat dhe ushtronte mjeshtërinë e rrobaqepësit. Në fillim quhej Nikolla Dede dhe ishte martuar katër herë. Gruan e katërt e kishte myslimane dhe për hir të saj u kthye në fenë islame. Djali i parë, i cili ishte në moshë madhore nuk pranoi të konvertohej, prandaj u largua nga shtëpia dhe u vendos në Malin e Shenjtë. Kur mori vesh që i biri ishte në Malin Athos, Nikollës i lindi dëshira ta takonte. Nikolla vajti në Athos ku ndodhi mrekullia. Pasi pa jetën e murgjve, lutjet, agjërimet dhe shërbesat fetare, u pendua dhe e kuptoi mëkatën që kishte bërë duke mohuar Krishtin. Nikolla vajti në Skitin e Shën Anës, u paraqit tek oshënar Fitrotheu dhe u bë murg duke marrë emrin Nikodhim. Atje iu përvesh një pendese të tillë sa agjëroi për tre vjet, duke iu lutur Perëndisë. Në Malin Athos, Nikodhimi mësoi se ai njeri që mohonte Krishtin përpara njerëzve mund të falej nga Perëndia vetëm po ta pohonte atë përsëri përpara njerëzve, prandaj i lindi dëshira për t'u kthyer në Berat e të pohonte Krishtin para të gjithëve. Para se të nisej, pati një takim me asketin e dëgjuar të Athosit me oshënarin Akaq, të cilit i kërkoi këshilla.

Nikodhimi me shkopin në dorë u nis për në Berat. Me të ardhur në Berat njerëzit e njohën dhe meqënëse e kishin marrë vesh me kohë çështjen e rikthimit të tij në krishterim, e denoncuan duke e shpënë te kadiu. Në fillim kadiu u përpoq ta bindte të hiqte dorë nga një akt i tillë, por duke parë këmbënguljen e tij urdhëroi që ta ekzekutonin. Nikodhimin e dënuan me prerje të kokës më 10 korrik të vitit 1709. Shërbesa kushtuar shenjt

“Jetëshkrimi i Shën Nikodhimit të Ri të Vithkuqit” u botua në vitin 1741 nga Grigor Voskopojari (1680-1772). Botimi është në gjuhën greke dhe është shtypur në Akademinë e Voskopojës. Lipsani i Shën Nikodhimit gjendej në kishën e Shën Mihailit. Pas prishjes së kishave në vitin 1967 lipsani u shpërbë. Eshtat i morën besimtarët me shpresë se do tu sillnin fat, ndërsa kokën e shenjtit e mori psalti Lili Thimi Koçi dhe e fshehu në murin e shtëpisë së tij për ta ruajtur nga ndonjë grabitje ose përdhosje e mundshme. Koka e shenjtit ruhet në një kuti prej argjendi, e cila peshon 755 gram. Kutia e argjendit u gdhend nga argjendarët beratas. Më 10 korrik 1991, i biri i Lili Koçit, Lazari e çmurosi kokën e shenjtit dhe e shpuri në kishë për tu falur besimtarët. Çdo 10 korrik koka e Shën Nikodhimit të Beratit dërgohet në kishën e Shën Mihaelit, prej L Lazar Koçit, i cili e ruan me fanatizëm në shtëpinë e tij.

11 Korrik

Më 11 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Efimia.

-Kujtimin e Dëshmor Markianit.

-Kujtimin e Oshënarit Leon nga Mandra.

-Kujtimin e Shenjtores Ollga, mbretëresha e Kievit të Ruisë.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

SHËN EFIMIA

Shën Efimia e kishte origjinën nga Halkidona. Efimia ishte e mbushur me dëshirë për Zotin, të cilin e dashuroi me gjithë shpirt. Besimi i madh dhe i flaktë i Efimisë si dhe virtytet e saj u shpalosën atëhere kur shpërtheu përndjekja ndaj të krishterëve. Perandori Dioklecian shpalli përndjekjen kundër të krishterëve. Në atë kohë, ata që ishin të krishterë, grumbulloheshin në grupe

dhe bënin mbledhje nëpër shtëpi, kurse të tjerë shkonin në shkretëtirë. Atje kalonin ditët dhe netët me lutje, falje dhe adhurim tek Perëndia. Në një grup të tillë bënte pjesë edhe Efimia. Apeliani filloi të arrestonte të krishterët. Ndërmjet tyre zuri edhe Efiminë me shokët e saj. Tirani urdhëroi t'i burgosnin dhe t'i rrihnin pa mëshirë për 20 ditë rresht. Pasi me anën e torturave nuk e mposhti dot Efiminë, ai urdhëroi ta hanin bishat. Drejt shenjtores lëshuan katër luanë dhe tre arinj. Bishat u afruan dhe puthën këmbët e shenjtores, por ndodhi që një arush e kafshoi trupin e së shenjtës.

PERLESHORJA E EFIMISË

Besëlumurit i ngazëllove, besështrembërit i turpërove, Virgjëresh e bekuar e Zotit Krisht; se i pëlqeve vendimet e atërve, që kishe bërë Sinodi i katërtë; o Shën Efimi, pra lutu përpara Zotit Krisht, të na dhurojë ndjesën e mëkatave.

MBRETËRESHA OLLGA

Mbretëresha Ollga ishte pararendësja e përhapjes së krishtërit në Rusi. Në vitin 903 ajo u martua me Igorin, princin e Kievit. Pas vdekjes së princit Igor të Kievit në vitin 955, e shoqja e tij Ollga mbeti regjente. Ajo bëri një udhëtim në Kostandinopojë, ku njohu krishterimin, u impresionua thellësisht nga madhështia e tij dhe u pagëzua duke marrë emrin Elena. Mbasi u kthye në Kiev u përpoq që të përhapte krishterimin deri në fund të jetës së saj.

12 Korrik

Më 12 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Prokli dhe Ilari.
-Kujtimin e Shenjtores Veronika, e cila u shërua nga Jisu Krishti.
-Kujtimin e Dëshmorit Serapion.

-Kujtimin e Dëshmorit Mamas.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

13 Korrik

Më 13 të këtij muaji festojmë mbledhjen e Kryeengjëll Gabrielit.
-Kujtimin e Oshënar Stefan Sabaitit.
-Kujtimin e Oshënares Sara.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

STEFAN SABAITI

Oshënar Stefan Sabaiti, nipi i shën Joan Damaskinoit, lindi në Damask në vitin 725. Kur ishte 10 vjeç xhaxhai i tij e dërgoi në Lavra të shën Savës ku për 15 vjet u ushtrua shumë mirë në jetën murgjërë. Pas vdekjes së xhaxhait të tij shkoi në shkretëtirë dhe iu përkushtua krejtësisht studimit të fjalës së Perëndisë. Gjithashtu në shkretëtirë u mor me poezi dhe arriti të bëhej një nga poetët e kishës sonë. Talentin që i kishte dhuruar Perëndia oshënar ia përkushtoi vetëm lavdisë së Perëndisë dhe jo admirim të njerëzor. Kjo ndodhte sepse ai frymëzohej gjithmonë nga fjalët e Shkrimit të Shenjtë i cili thotë: “Dhe çdo gjë që të bëni me fjalë e me vepër t’i bëni në emër të Zotit Jesu, duke e falenderuar Perëndinë Atë nëpërmjet tij. Oshënar Stefani pasi e zbukuroi kishën me poezi ndërroi jetë në paqe në vitin 807.

PERLESHORJA E STEFANIT

Udhëheqës orthodhoks, dhe mësonjës i besës dhe i përkorës je, se na ke ndritur si një yll, dhe u tregove si shembull e kryepriftërve, i urtë Shën Stefan, të gjithë i ndriçove dhe i

mësove ti, lira e Shpirtit Shenjt. Lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

14 Korrik

Më 14 të këtij muaji festojmë apostull Akilën.

-Kujtimin e Dëshmorit Justo nga Roma.

-Kujtimin e Trifonit të Sheqishtës.

-Kujtimin e Oshënarit Nikodhim Agjioriti.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL AKILA

Apostull Akila përmendet te Veprat e Apostujve. Gjatë udhëtimit të dytë misionar (49-52) Apostull Pali nga Athina vajti në Korinth ku takoi hebreun Akila, i cili kishte ardhur nga Ponti së bashku me gruan e tij Prishilën, sepse perandori Klaud (41-54) kishte dëbuar të krishterët nga Roma për arsyen se ata të nxitur nga një farë Kristos shkaktonin trazira. “Dhe duke qenë se kishin të njëjtën mjeshtëri, shkoi të banojë me ta dhe punonte; sepse mjeshtëria e tyre ishte të bënin çadra”. Apostull Pali i pagëzoi ata në Korinth. Në vijim ai i mori me vete dhe i la në Efes që të përhapnin krishterimin. Në Efes Akila dhe Prishila u njohën me hebreun Apollo, i cili predikonte krishterimin. Apollo predikonte me pasion, por mësimet e tij qenë të cinguar, sepse ai njihte vetëm pagëzimin e Pararendësit. “Ai filloi të flasë lirisht në sinagogë. Dhe kur Akila dhe Prishila e dëgjuan, e morën me vete dhe ia shtjelluan thellë udhën e Perëndisë”. Apostull Pali i përmend disa herë në Shkrimin e Shenjtë. Në letrën drejtuar korinthisve Pali u dërgon të fala bashkpunëtorëve të tij. “Kishat e Azisë ju përshëndesin; Akila dhe Prishila, bashkë me kishën që është në shtëpi të tyre, ju përshëndesin shumë në Zotin”.

Akila dhe Prishila u martirizuan me prerje të kokës. Apostull Pali i përmend përsëri në letrën drejtuar romakëve: “U bëni të fala Prishilës dhe Akilës, bashkpunëtorë të mi në Krishtin Jesu, të cilët vunë kokën në rrezik”.

PERLESHORJA E APOSTUJVE

O Apostuj të Shenjtë, lutjuni Zotit tonë Jesu Krisht, tu falë shpirtëve tona, ndjesën e mëkatave.

TRIFONI I SHEQISHTËS

Trifoni i Sheqishtës (+313) përmendet nëpër sinaksarët e kishës se është kapur dhe varur mbi një shelg në vitin 313 pas Krishtit. Lipsani i Shenjtit ruhej deri në vitin 1967 në një manastir që mbante emrin e tij. Shën Trifoni është nderuar gjithmonë në Sheqishtë.

15 Korrik

Më 15 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Kiriku dhe Julita.

-Kujtimin e Dëshmorit Loliani.

-Kujtimin e apostullit dhe ndriçuesit të popullit rus Vladimirit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KIRIKU DHE JULITA

Julita ka jetuar në Ikoni të Azisë së Vogël gjatë viteve të mbretërimit të perandorit Dioklecian (284-305). Që herët mbeti e ve. Për të shpëtuar nga përndjekja ajo mori djalin e saj 4-vjeçar Kirikun dhe u vendos në Tarso të Kilikisë. Pasi nuk pranoi të mohonte besimin e krishterë, u dënua me prerje të kokës. Martirizimi i saj ka ndodhur më 15 korrik. Vite më vonë në

kujtim të martires Julita janë ndërtuar shumë kisha. Në fshatin Dhrovjan të Dropullit gjendet Manastiri i Shën Julitës, i cili i përket shekullit IX. Në këtë manastir gjendej koka e Shën Julitës. Çdo 15 korrik, ditën që kremtonte shenjtja e manastirit, besimtarët e ardhur nga zona përreth i faleshin kokës së Shën Julitës, e cila ka ndërmjetuar për shërime nga sëmundje të ndryshme. Në vitin 1997 koka e Julitës dhe gjashtë ikona me vlerë u grabitën nga njerëz të papërgjegjshëm.

VLADIMIRI I MADH

Princi Vladimir (980-1015) e kuptoi epërsinë e krishterimit mbi fetë e tjera monoteiste (judaizmit dhe islamizmit), por ishte tepër krenar që të kërkonte misionarë dhe të pagëzohej. Prandaj sajoi një *Casus belli*, duke sulmuar qytetin Qersones, që ishte zotërim i Bizantit në Krime. Pasi e pushtoi atë, dërgoi një delegacion në Kostandinopojë duke u ofruar bizantinëve paqen me kusht që t'i jepnin për grua princeshën Ana dhe vetë ai do të pagëzohej bashkë me ushtrinë e tij. Kushtet e paqes u pranuan. Princesha Ana shkoi në Qersones bashkë me një suitë të madhe priftërinjsh, ku para se të celebruhej martesja, princi Vladimir u pagëzua dh mori emrin Vasil. Kjo ngjau në vitin 988. Shembullin e tij e ndoqi i gjithë populli. Vladimiri vdiq në vitin 1015.

16 Korrik

Më 16 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Athinogjenin dhe nxënësit e tij.

-Kujtimin e Dëshmorit Fausti.

-Kujtimin e Dëshmor Antiokit.

-Kujtimin e Sinodit IV Ekumenik.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SINODI IV EKUMENIK

Sinodi i katërt Ekumenik u mbledh në Kalqedoni në vitin 451, në kohën kur qenë perandorë Marciani dhe Pulqeria. Shkaku i thirrjes së Sinodit ishte herezia e monofizitizmit që përfaqësohej nga Eftikia, i cili thoshte se Jisu Krishti ka vetëm një natyrë, atë Hyjnore. Sinodi u mbledh më 8 tetor të vitit 451 në Kishën e martires së shenjtë Eftimia në Kalqedoni, i kryesuar nga vetë perandori Marcian. Në sinod merrnin pjesë përfaqësues të kishave të Lindjes dhe të Perëndimit. Numri i etërve të shenjtë të sinodit ishte 630, të cilët dekretuan 30 kanone. Sinodi përcaktoi Krishtin si Perëndi të përsosur dhe njeri të përsosur në një person. Pra në Jisu Krishtin janë dy natyra të plota: Natyra Hyjnore dhe Natyra Njerëzore. Të dy këto natyra janë të papërzjera, të pandryshueshme dhe të pandara. Disa kisha të krishtera nuk e pranuan Sinodin IV Ekumenik që u mbajt në Kalqedoni. Këta të krishterë u quajtën monofizitë, që do të thotë se pranojnë vetëm një natyrë të Krishtit. Për këtë shkak ata u shkëputën nga Kisha Ortodokse. Këto janë kishat kopte, armene dhe etiopiane.

17 Korrik

Më 17 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Marina.

-Kujtimin e Dëshmorëve Sperati dhe Veronika.

-Kujtimin e Shën Efrasios, peshkop në Jonopoli.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN MARINA

Shën Marina ishte nga Antiokia i Pisidisë një qytet në Azinë e Vogël dhe jetoi në kohën e perandorit Klaudi II. E ëma e saj

kishte vdekur pak ditë pasi e kishte lindur kështu që ajo mbeti nën kujdesin e babait të vet i cili quhej Edes dhe ishte jo vetëm pagan por edhe prift i idhujve. Ky ia besoi vajzën që ta rriste e t'ia edukonte një gruaje tjetër e cila banonte në një çiflig jashtë qytetit. Marina e vogël kishte trashëguar prej nënës së saj cilësi të mira, cilësi që me anën e gruas që e rriti u shtuan dhe u thelluan. Ajo grua kishte një ndërgjegje të pastër dhe të zhvilluar. Bashkë me këtë grua u katekizua dhe u bë e krishterë edhe Marina e vogël e cila në këtë kohë ishte pothuaj 12 vjeç. Babait të saj Marina e vogël nuk i tregoi gjë për këtë punë. Ajo falej rregullisht dhe me zemër, kungohej sa herë që e donte nevoja dhe pasi më përpara pendohej dhe rrëfehej. Si u bë 14 vjeç e pa të arsyeshme se nuk duhej t'ia fshihte më këtë punë babait, kështu që një ditë kur erdhi ai për ta parë i tha se si u bë e krishterë dhe e luti që edhe ai ta pranonte këtë fe. Kur e dëgjoi Edesi këtë gjë u trondit pa masë. Pasi me qortime, me lutje dhe kërcënime nuk mundi ta kthente Marinën përsëri në fenë pagane iku duke e mallkuar dhe duke i thënë se kjo sjellje e kishte dëshpëruar pa masë dhe kishte bërë që të mos e njihje më për bijë. Ca muaj më vonë hynë në Antioki qeveritari Olivri i shoqëruar edhe nga një kompani kalorësie. Rastësisht ky pa në rrugë Marinën, bukuria e se cilës ishte jashtë çdo përshkrimi dhe bëri që qeveritari të shtangej. Të nesërmen dërgoi disa njerëz në shtëpinë e Marinës që t'i thonin të përgatitej shpejt e shpejt se e donte qeveritari. Dhe ajo si u fal me zemër te Zoti, u nis pas të dërguarve. Olivri kur e pa mbeti mëse i gëzuar. Ai i tha Marinës se kishte për qëllim ta merrte për grua. Shën Marina nuk pranoi dhe deklaroi se ishte e krishterë. Olivri u mundua ta bindte Marinën duke zënë nëpër gojë një nga një tërë nderimet, kënaqësitë që do të kishte po të bëhej grua e tij. Por kur pa se ajo nuk ndërronte mendim por qëndronte e pathyer në besimin e Krishtit, urdhëroi ta çonin në burg. Por me një urdhër tjetër të fshehtë Marina u çua në vendin e vdekjes. Ajo tha lutjen e saj

të fundit në tokë dhe pastaj xhelati duke i prerë kryet e kurorëzoi me kurorën e dëshmores. Kujtimin e saj e kremtojmë më 17 korrik.

PERLESHORJA E MARINËS

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëndër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoj dhe kryqëzohem dhe varrosem tok me pagëzimin edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty. Edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rronj në qiell: po si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohej. Dëgjona lutjet, edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

18 Korrik

Më 18 të këtij muaji festojmë Serafimin e Sarovit.

-Kujtimin e Dëshmorit Emiliano.

-Kujtimin e Dëshmorëve Pavli, Valentina dhe Thea.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SERAFIMI I SAROVIT

Serafimi i Sarovit ka lindur në Kursk të Ruisë. I ati, tregtari Isidor Mosnin, vdiq herët dhe atë e rriti e ëma Agathia. Në moshën 12-vjeçare hyri në manstirin e Sarovës ku u bë murg dhe u quajt Serafim nga Prohor që quhej atëherë. Më 3 shtator të vitit 1793 u dorëzua në gradën priftërore, ndërsa kur ishte në moshën 35-vjeçare mori bekimin për t'u bërë eremit, i shkëputur nga njerëzit. Pasi u forcua në virtyt, aty nga viti 1820 filloi të presë mijëra njerëz, të cilët i këshillonte shpirtërisht. Serafimi krijoi manastirin Divejevës, ku ushtroheshin murgeshat. Në vitin 1825 ai doli përsëri në shkretëtirë. Shën Serafimi i Sarovit u gjet i vdekur i gjunjësuar përpara ikonës së

Hyjlindëses. Rigjetja e lipsanit të tij më 1990 entuziazmoi Rusinë.

19 Korrik

Më 19 të këtij muaji festojmë Oshënaren Makrina.

-Kujtimin e Oshënarit Dios nga Antiokia.

-Kujtimin e Oshënarit Dioklis.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNARE MAKRINA

Oshënore Makrina, ishte e motra e Shën Vasilit të Madh dhe jetoi në Pont në vitin 327-379. Ajo lindi në Neoqesari, krahinë e Pontit, nga prindër fisnikë dhe shpresëtarë. Ata quheshin Vasili dhe Emilia. Vasili ishte orator dhe vdiq në vitin 354. Vëllezërit e Makrinës qenë Vasili i Madh dhe Grigori i Nisës.

PERLESHORJA E MAKRINËS

Ti o nënë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqë për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Shën Makrin e lumur lavdi më ty.

20 Korrik

Më 20 të këtij muaji festojmë profetin Ilia.

-Kujtimin e Oshënarit Avrami në Randonezh.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PROFETI ILIA

Profeti Ilia ka qenë biri i Sovakut dhe e kishte origjinën nga Thevi, prandaj u quajt Theviti. Ai ka jetuar në krahinën e Galadit. Ilia u dërgua nga Perëndia në kohën kur hebrenjtë qenë larguar nga udha e Zotit. Profeti Ilia shkoi te mbreti Ahab dhe deklaroi: “Rron Perëndia, Zoti është gjallë në Izrael, nuk do të ketë vesë as shi gjatë këtyre viteve, veçse me fjalën time”. Ilia Theviti shkoi të asketonte pranë përroit Kerith, i cili gjendej në lindje të Jordanit. Korbat i sillnin ushqimin, ndërsa ujë pinte në përrua. Thatësira vazhdoi dhe uji i përroit u shterua. Pasi kaluan tre vjet e gjashtë muaj, Ilia shkoi përsëri te mbreti Ahab, i cili sapo e pa e akuzoi si shkakтарin e thatësirës. Profeti iu përgjigj se ishte zemërimi i Perëndisë, sepse hebrenjtë besonin tek idhujt. Ishte Ilia që bëri të zbrësë tri herë zjarr nga qielli duke i bërë izraelitët të thonë me zë të lartë: “Vërtetë, Zoti, Perëndia i Izraelit, është i vetmi dhe Perëndi i vërtetë”. Me predikimin e Profetit Ilia me mijëra njerëz u kthyen në besimin e vërtetë. Pasi kreu misionin e tij, Ilia mori nxënësin e tij Eliseun dhe u drejtua për në Jordan. Ilia ndali ujin e lumit dhe pasi kaloi së bashku me Eliseun u ngjit në qiell me karrocë të zjarrtë. Profeti Ilia është nderuar nga besimtarët ortodoksë. Në vendin tonë ka disa kisha dhe manastire, të cilat mbajnë emrin e Shën Ilias. Këtu mund të përmendim manastirin e bukur të Shëndëllisë në fshatin Hoçisht, ndërtim i shek. XIX etj. Profeti Ilia është Shenjti mbrojtës kundër thatësirës. Sa herë që gjatë muajit korrik zgjatej thatësira, mblihdeshin fëmijët e fshatit dhe me nga një ikonë në duar, në krye të të cilave ishte ajo e shën Ilias, këndonin këngën popullore: “O i shenjti Shëndëlli/ as na jep një pikë shi/ të na bëhet gruri i ri/ në karroqe e në kall/ ju shenjtorë Pijamberë/ që ju lutemi përherë/ lutju Zonjës Shën Mari/ me kryq e me luvari.” Dhe si për çudi shiu binte.

PERLESHORJA E ILIAS

O Ëngjëll o Shën Elli, i lavdëruar profet, ti je pararendësi, për ardhjen e Zotit Krisht; u çfaqe me trup mi dhe, dhe prej qiellit i dërgove, Elisheut dhuratën, dhe largove sëmundjet dhe spastrove lebrozët, dhe na dhuron shërime, edhe ndjesën e mëkatave.

21 Korrik

Më 21 të këtij muaji festojmë Oshënar Joanin dhe Simeonin i marrë më Krishtin.

-Kujtimin e Dëshmorëve Justi dhe Gjergji.

-Kujtimin e Dëshmorit Evgjenio.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR SIMEONI

Oshënar Simeoni ishte nga Edesa. Joani me Simeonin ishin të rinj të pasur por edhe shumë shpresëtarë. Ata shkuan në Jerusalem për t'u falur në vendet e shenjta gjatë së kremtes së ngritjes së Kryqit të Nderuar. Të mbushur me mallëngjim të shenjtë, e shtynë faljen e tyre edhe drejt ujrave të lumit Jordan, të etur nga dëshira për të parë atje asketët oshënarë për virtytet e të cilëve kishin dëgjuar shumë. Kaq shumë i tërhoqi njohja e këtyre burrave të shenjtë sa që duke lënë pasurinë dhe dëfrimet tokësore ata u kthyen në jetën murgjërë. Pas disa vitesh u transferuan në vende të shkreta ku filluan asketizmin e tyre. Njerëz të shumtë shkonin tek ata duke dëshiruar të bëheshin të virtytshëm nga përfitimet e tyre shpirtërore.

PERLESHORJA E SIMEONIT

O Perëndi i atërve, që na sillesh gjithënjë me mirësi dhe butësi, mos e kurse përdëllimin tënd për ne; me lutjet e atërve tanë, qeverise jetën tonë me paqe.

22 Korrik

Më 22 të këtij muaji festojmë Maria Magdalenën.

-Kujtimin e Oshënares Markela.

-Kujtimin e Oshënar Kornilit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARIA MAGDALENA

Maria Magdalena ishte pjestare e grupit të nderuar të grave galilease që i shkonin pas Zotit Krisht dhe Apostujve të shenjtë dhe i ndihmonin me çka mundin në misionin e tyre hyjnor. Ajo ishte me origjinë nga Magdala, një qytet që ndodhej në jug të Galilesë, prandaj quhej Magdalenë. Shumë biografë e paraqesin Maria Magdalenën si grua mëkatare. Maria i përkushtoi gjithë jetën shërbimit të Shpëtimtarit. Gjatë pësimeve të Krishtit ka qenë në Jerusalem dhe e ka ndjekur këmba-këmbës gjer në Golgota duke vajtuar dhe duke rrahur kraharorin bashkë me gratë e tjera të Galilesë. Ishte bashkë me mirapurrëset, madje qe e para sepse ajo pasi pa gurin e rrokullisur nga dera e varrit të Krishtit shkoi me vrap te Petro e të Joani e u tha: “E kanë marrë Jesunë nga varri dhe nuk dimë ku e kanë vënë”. Aq thellë e kishte ndjerë vdekjen e Shpëtimtarit në shpirtin e saj dhe aq ishte hutuar sa që vazhdonte të qante jashtë varrit edhe pas largimit të Petros e të Joanit, dhe malli e nxiti që të fuste kokën në varr. Dhe atëherë pa brenda dy engjëj të veshur me rroba të

bardha që qëndronin njëri nga ana e kokës dhe tjetri nga ana e këmbëve të vendit ku ishte vendosur Jesui. Ata i thanë: “O grua pse qan?” Maria Magdalena iu përgjegj: “Sepse e kanë marrë Zotin tim dhe nuk e di se ku e kanë vënë”. Dhe tek po thoshte këto ndjeu se dikush ishte pas saj. U kthye dhe pa një njeri por nuk e njohu se kush ishte. Ishte Jesui vetë, dhe ky i tha: “O grua pse qan? Cilin kërkon?” Ajo duke kujtuar se mos ishte pronari i kopshtit në të cilin ndodhej varri dhe se mos ky e kish marrë trupin, i tha: “Zotni nëse e ke marrë ti trupin më thuaj se ku e ke vënë që ta marr vetë”. Dhe atëherë Jesui ia zbuloi veten dhe me zërin e tij të zakonshëm dhe të ëmbël iu drejtua Magdalenës duke e thirrur me emër: “Mari”. Ajo menjëherë e njohu dhe iu përgjigj më gëzim e mallëngjim: “Mësues”. Dhe me vrap iku që t’u thoshte Apostujve se kish parë Zotin. Pas zbritjes së Shpirtit të Shenjtë, ditën e Pentikostisë dhe themelimit në Jerusalem të kishës së parë të krishterë, Maria Magdalena vazhdoi veprimtarinë e saj duke përhapur ungjillin. Pas fjetjes së Hyjlindëses Mari, Maria Magdalena u vendos në Efes bashkë me Joan Teologun ku edhe ndërroi jetë.

PERLESHORJA E MAGDALENËS

Pasove besërisht, Jesu Krishtin që lindi, prej Virgjëreshës mari, O Mari Magdalenë, dhe gjithë porosit e tij dhe kanunet i ruajte, prandaj pra sot kujtimin tënd e kremtojmë dhe të lutemi, të na dhurosh përdëllimin dhe ndjesën e mëkatave.

23 Korrik

Më 23 të këtij muaji festojmë profetin Jezekiel.

-Kujtimin e Jerodëshmorëve Apolinari dhe Vitali, peshkopë në Ravena të Italisë.

-Kujtimin e Oshënares Pelagjia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PERLESHORJA E JEZEKIELIT

O Jezekiel profet i shenjtë, që të kremtojmë me besë, ndërmjeto përpara Zotit, të shpëtohen shpirtet tona.

24 Korrik

Më 24 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Kristina.

-Kujtimin e Dëshmorëve Boris dhe Gljebi.

-Kujtimin e Omologjit Athinagorës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN KRISTINA

Kristina ishte bija e vetme e gjeneralit idhujtar Urban. Ajo ka lindur dhe jetuar në qytetin bregdetar të Tirit në veri të Palestinës. Për shkak të bukurisë së saj u mbyll nga i ati në një kullë. Me anën e zbulesës hyjnore besoi tek Krishti dhe nuk iu falej më idhujve prej ari. Një natë ajo i copëtoi ato dhe ua shpërndau të varfërve. Urbani urdhëroi ta torturonin. Më pas e burgosi për ta ekzekutuar si mgjistare, por po atë natë ai dha shpirt me dhimbje. Sovrani i ri ia preu gjuhën me të cilën pohonte Krishtin, por vetë ai u verbua. Së fundi e shpuan me shtizë në brinjë dhe në zemër e kështu fitoi kurorën qiellore.

PERLESHORJA E KRISTINËS

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëndër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoh dhe kryqëzohem dhe varrosem

tok me pagëzimin edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty. Edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rronj në qiell: po si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohem. Dëgjona lutjet, edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

25 Korrik

Më 25 të këtij muaji festojmë fjetjen Shën Anës.

-Kujtimin e Oshënares Olimpiadha.

-Kujtimin e Oshënares Efpraksia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

FJETJA E ANËS

Të dhëna për prindërit e Hyjlinëdëses Joakim dhe Ana i gjejmë në Ungjijtë Apokrifë, më konkretisht në Protevangjelin e Jakovit, i cili qe shkruar aty nga shekulli i dytë. Joakimi dhe Ana qenë nga Jerusalemi me origjinë pasardhës të Davidit. Nëna e Hyjlindëses, Ana fjeti në moshën 69-vjeçare, ndërsa Joakimi në moshën 80-vjeçare, kështu që Maria mbeti jetime në moshën 11-vjeçare.

PERLESHORJA E ANËS

Marinë Hyjlindëse, nënën e Zotit Krisht, Shën Anë hyjprurëse, e linde ti për çudi, dhe u ngjite në qiell me të, atje ku po banojnë dhe dëfrenjë Shenjtorët, Engjëjtë dhe dëshmorët, pranë fronit të Zotit; dhurona pra mëshirën dhe ndjesën e mëkatave.

26 Korrik

Më 26 të këtij muaji festojmë Shën e Premten.

-Kujtimin e Jerodëshmorëve Ermolao, Ermipi, etj.

-Kujtimin e Dëshmor Apionit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN E PREMTJA

Shën e Premtja ka lindur në Romë rreth vitit 117. Prindërit e saj Agathoni dhe Polita qenë besimtarë dhe të pasur. Ndonëse kishin kohë që qenë martuar ende nuk kishin fëmijë, prandaj i luteshin Perëndisë, e cila i dëgjo i lutjet e tyre. Kështu beronja Polita, pas shumë vitesh lindi vajzë. Atë ditë ishte e premtë, prandaj foshnjën e sapolindur e quajtën Parashqevi. Prindërit e edukuan fëmijën e tyre sipa normave të moralit kristian. Në moshën 20-vjeçare i vdiqën prindërit dhe Parashqevia mbeti jetime. Vdekja e prindërve nuk e pengoi Parashqevinë të predikonte ungjillin jo vetëm në Romë, por edhe nëpër rrethinat e saj. Puna misionare e Parashqevisë ra në sy të autoriteteve vendore, të cilët pasi e kapën e torturuan dhe më në fund e ekzekutuan me prerje të kokës. Kisha Ortodokse e shpalli shenjtoreshë dhe e kremton më 26 korrik.

PERLESHORJA E PREMTES

Pate zell sipas ftesës që lartazi, dhe u mundove dhe vojte keq, dhe pas emrit dhe pas besës, ke trashëguar lavdi në qiell, o Shën e Premte Athlofore, pra na dhuron shërime gjithnjë, dhe nërmjeton që të shpëtohen shpirtet tora.

27 Korrik

Më 27 të këtij muaji festojmë Dëshmor Pandeleimonin.

-Kujtimin e Oshënares Anthusa.

-Kujtimin e Oshënar Manuelit.
Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

SHËN PANDEJLEMONI

Shën Pandejlemoni u ushtrua rreth vitit 305 në vendlindjen e tij, Nikodhimia, në bregdetin aziatik të Proponditës. Pandejlemoni ishte një mjek i dalluar, fryt i idhujtarit Efsorgi dhe shën Evulit që ishte e krishterë nga paraardhësit e saj, por që vdiq herët. Duke eksperimentuar, ai ngjalli, duke thirrur Zotin, një fëmijë që e kishte pickuar një nepërkë, kështu që u pagëzua nga shën Hermolau. Prifti, d.m.th. shën Hermolau, e bëri të përsosur në besim dhe e bindi atë se Jesui shëron më me efikasitet se mjekësia që studionte atëherë. Ndaj Pandejlemoni u lut dhe vërtetë ngjalli fëmijën. Më vonë Pandejlemoni u bë shkak që të martirizohej Hermolau dhe të fitonte kështu kurorën e pavyskur të shenjtërisë. Pandejlemoni shëroi në mënyrë mrekullibërëse edhe një të verbër që ishte i pashërueshëm, por kolegët e tij bashkëkombas treguan cmirë ndaj kolegut të tyre. Shëruesi, pas vdekjes së babait, ndau pasurinë e vet dhe filloi të shëronte falas, prandaj dhe u quajt anargjer. Mjekët e tjerë e denoncuan te perandori Maksimilian. Në gjyq sollën edhe të verbërin që tashmë ishte i krishterë entuziast, i cili u tall me mbretin, kështu që i prenë kokën. Pandejlemoni kërkoi e shëroi përpara atyre një të paralizuar, gjë që nuk kishin mundësinë ta bënin kundërshtarët e tij, dhe shumë njerëz besuan. Maksimiliani më kot u përpoq ta frikësonte shenjtin. Urdhëroi ta torturonin, por Perëndinjeriu që u shfaq si Hermolau, bënte shpesh që të mos vepronin xhelatët dhe të mos funksiononin veglat e torturës dhe e shëronte dhe e shpëtonte. Por tirani i zemëruar nuk tërhoqej. Martirin e madh e gërvishtën me thonj hekuri, e dogjën me llambadha, e hodhën në plumb që ziente, e hodhën në det

me gur të lidhur në trup. E lidhën me një rrobë të rëndë dhe e lëshuan tatëpjetë. Në fund e dënuan me prerje koke, por shpata që do t'i priste më parë kokën u përkul si qiri dhe ushtarët u tronditën. Por Pandejlemoni, shëruesi i të gjithëve, u thoshte të zbatonin urdhrin që ai të fitonte kurorën e të ushtruarit. Sapo iu pre koka, doli nga shpata qumësht, ndërsa ulliri i thatë në të cilin ishte lidhur shenjtë, lulëzoi menjëherë dhe lidhi frytë.

PERLESHORJA E PANDEILIMONIT

O i Shenjtë athlofor, Pandeilimon shëronjës i lumur, lutju Perëndisë mëshirëplot, t'u falë shpirteve tona, ndjesën e mëkatave.

28 Korrik

Më 28 të këtij muaji festojmë dhjakonët Prohori, Nikanori, Timoni dhe Parmenai.

-Kujtimin e Dëshmorit Julian nga Dalmacia.

-Kujtimin e Dëshmores Dhrosi.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

SHËN JULIANI

Shën Juliani ishte nga Dalmacia e Ilirisë. Ai ishte një djalë i pashëm dhe i ishte kushtuar Zotit me gjithë shpirt. Gjatë rrugës takoi një grup ushtarësh perandorakë, të cilët ishin në kërkim të të krishterëve. Juliani iu drejtua atyre duke thënë: "Paqja qoftë me ju vëllezër". Ushtarët duke dëgjuar një përshëndetje të tillë dhe duke parë kaq mirësi dhe butësi në shprehjen e fytyrës së tij dyshuan se mos ishte i krishterë dhe prandaj e pyetën: "Nga je, çfarë besimi ke?" Djaloshi i ri u përgjigj pa frikë: "Jam një ilir nga Dalmacia dhe besoj më Krishtin". Dhe për më tepër

djaloshi trim shtoi se qëllimi i udhëtimit të tij ishte që të kthente adhuruesit e idhujve në fenë e vërtetë dhe të besonin në Perëndinë e gjallë. Ushtarët kur dëgjuan këto fjalë e rrahën djalin e njomë mizorisht dhe pastaj e hodhën në një pus të thellë. Aty qëndroi shtatë ditë e shtatë net pa asnjë lloj ushqimi. Mbas shtatë ditësh atij iu shfaq një engjëll dhe e ushqeu me ushqim qiellor. Kur ushtarët panë se edhe pas kaq kohësh qëndrimi pa bukë ai ishte ende gjallë e nxorën nga pusi ilirin e ri dhe e çuan në gjyq. Por edhe atje Juliani qëndroi si burrë dhe dëshmoi me forcë besën e tij. Duke parë kurajon, besën dhe trimërinë e tij, 30 veta nga ata që po dëgjonin gjyqin u kthyen në të krishterë. Gjykatësi e dënoi me vdekje. Kur Juliani dëgjoi vendimin, ra në gjunjë dhe me lot në sy falenderoi Zotin që i dhuroi martirizimin.

29 Korrik

Më 29 të këtij muaji festojmë Dëshmor Kalinikun.

-Kujtimin e Dëshmorit Mamas.

-Kujtimin e Theodhotës dhe tre fëmijëve të saj.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

THEODHOTA DHE TRE FËMIJËT E SAJ

Theodhota dhe tre fëmijët e saj u martirizuan në kohën e sundimit të perandorit Dioklecian (284-305). Ajo ishte nga Nikea e Vithinisë dhe përqafoi krishtërimin nga Shën Anastasia Farmakolitria. Diokleciani donte që ta martonte me arkondin Lefkadh me qëllim që ta tërhiqte në idhujtari. Lefkadhi nuk arriti që ta bindte Theodhotën, prandaj e dërgoi tek qeveritari i Vithinisë, i cili e torturoi, madje e kërcënoi edhe me vdekje

nëse ajo dhe fëmijët e saj nuk u faleshin idhujve. Pasi ata nuk iu nënshtruan qeveritari urdhëroi që ti digjnin në furrë që të katër.

30 Korrik

Më 30 të këtij muaji festojmë apostujt Sila, Krishendi etj, nga të 70-ët.

-Kujtimin e Dëshmores Julita.

-Kujtimin e Shën Agjelinës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN ANGJELINA

Angjelina ishte e bija e princit shqiptar Gjergj Arianitit dhe motra e Donikës, gruas së Gjergj Kastriotit. Angjelina u martua me despotin e Serbisë, Stefan Brankoviçin dhe lindën tre fëmijë, Maksimin, Marën dhe Joanin. Maksimi përqafoi jetën monakale dhe u bë peshkop. Angjelina së bashku me të birin janë ktitorët e Manastirit të Krushedolit, i cili gjendet në shpatet e Frushka Gorës. Vite më vonë aty u vendos rezidenca e Kryepeshkopatës së Sremit. Mbas vdekjes së Stefanit, Angjelina u vesh murgeshë në Manastirin e Krushedolit, duke ia përkushtuar jetën lutjeve dhe veprave bamirëse, saqë populli e thërriste “Nënë Angjelina”. Ajo fjeti në vitin 1520 dhe u varros në Manastirin e Krushedolit. Në vitin 1716, në kohën që manastiri u dogj prej turqve, murgeshat mundën të shpëtojnë vetëm dorën e majtë të shenjtores, e cila edhe sot e kësaj dite gjendet në Manastirin e Krushedolit. Kisha e kanonizoi shenjtoreshën dhe e nderon kujtimin e saj më 30 korrik. Kisha serbe e kremton Angjelinën (Pamjat prepodobne matere naseja Angelini despotici serbskija) sipas kalendarit të vjetër. Në ditën e kremtimit të saj në Manastirin e

Krushedolit zhvillohet panairi i madh, ku besimtarët puthin dorën e majtë të Shën Angjelinës.

31 Korrik

Më 31 të këtij muaji festojmë Evdhokimin e Drejtë.

-Kujtimin e Josifit nga Arimathea.

-Kujtimin e Dëshmor Dimokritit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOSIFI NGA ARIMATHEA

Josifi kishte një pozitë të lartë shoqërore dhe i përkiste asaj kategorie njerëzish të cilët prisnin me shpresë të fshehur mbretërinë e Perëndisë. Lidhur me këtë ungjillori Joan shkruan: “Josifi nga Arimathea ishte dishepull i Jesuit, por fshehtas, nga frika e judejve, i kërkoi Pilatit të merrte trupin e Jesuit”. Në momentin kur nxënësit, të frikësuar dhe të dëshpëruar nga kryqëzimi i mësonjësit të tyre, ishin mbyllur brenda në shtëpi, Josifi guxoi dhe i kërkoi Pilatit që të merrte trupin e Krishtit. Brenda tij u zgjua dëshira për t’i bërë nderet më të mëdha mësuesit të tij, të cilit nuk kishte guximin t’i shërbente kur Ai ishte gjallë. Sot pas 20 shekujsh është e vështirë të kuptojmë se çfarë guximi nevojitej për të marrë parasysh pasojat që kishte ky veprim. Josifi nga Arimathea e dinte se sa e rëndë mund të ishte për të akuza e një të dënuari dhe se ndoshta do ta paguante me jetën e tij këtë guxim. Megjithatë ai hyri në histori për guximin që pati në marrjen e trupit të Jesuit. Që nga ajo kohë e gjer më sot një guxim i tillë u shkrua dhe vazhdon të shkruhet në faqet më të bukura të historisë mbarënjëzore.

G U S H T

1 Gusht

Më 1 të këtij muaji festojmë 7 Makabejtë.

-Kujtimin e Oshënares Elesë.

-Kujtimin e Timoteo çudibërësit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHTATË DJEMTË MAKABEJ SI DHE MARTIRËT SOLOMONA DHE ELEAZAR

Në vitet e mbretërimit të perandorit Antiokli IV, në Siri, skllëvërit detyroheshin të bëheshin idhujtarë. Një herë atij i sollën një prift plak të quajtur Eleazar si dhe Solomonën me shtatë fëmijët e saj, Avim, Anton, Guria, Eleazar, Eusevon, Ahim dhe Markel, me qëllim që ata të ndryshonin fenë e tyre. Përprjekjet e mbretit nuk e bindën Eleazarin të shijonte mishin e derrit, që sipas Dhiatës së Vjetër ishte i papastër. Atëherë e fshikulluan jashtë mase dhe i vunë flakën. E njëjta torturë u bë dhe me shtatë djemtë e Solomonës. Të rinjve iu desh të përballonin shumë premtime, të cilat i mohuan duke treguar vendosmëri në besën e tyre. Ata u torturuan në mënyrë çnjerëzore dhe u dogjën në zjarr. Nëna e tyre Solomona, kur pa skenën e tmerrshme, nuk mund të duronte më dhe u hodh në zjarr. Lipsani i Solomonës gjendet në Patriarkanën Ekumenike.

2 Gusht

Më 2 të këtij muaji festojmë transferimin e lipsanit të Shën Stefanit.

-Kujtimin e Dëshmorit Fokas.

-Kujtimin e Oshënares Fotini nga Qipro.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TRANSFERIMI I LIPSANIT TË SHËN STEFANIT

Stefani ishte njeri plot besim dhe i mbushur me Shpirtin e Shenjtë. Këto cilësi Stefani i zotëronte përpara se të bëhej dhjak. Në saje të këtyre cilësive bashkësia heleniste e propozoi atë të dorëzohet dhjakon. Stefani kishte post drejtues në bashkësinë kristiane të Jeruzalemit. Vepra misionare e Stefanit kishte shkaktuar zilinë e qarqeve të judejve helenistë të Jeruzalemit. Ata debatonin me Stefanin, i cili u përgjigjej me urtësi, sepse ishte i mbushur me Shpirtin e Shenjtë. Përplasja e Stefanit me judejtë helenistë bëri që këta të fundit të vënë dëshmitarë të rremë, të cilët deklaruan se e kishin dëgjuar duke blasfemuar ligjin e Moisiut. Blasfemia ndaj ligjit të Moisiut konsiderohej si blasfemi ndaj Perëndisë. Disa nga dëgjuesit e predikimeve të Stefanit dëshmuuan sikur ai kishte folur kundër tempullit. Gjithashtu dëshmuuan sikur kishte folur për një profeci të Krishtit, i cili kur të vinte në ditën e gjyqit do ta shfuqizonte tempullin e Jeruzalemit dhe do të ndryshonte ligjin, të cilin Moisiu ua dha judejve. Predikimi i Stefanit ishte një akuzë e hapur ndaj anëtarëve të Sinedrit, të cilët përndiqnin dhe vrisnin të dërguarit e Perëndisë.

Stefani i mbushur me Shpirtin e Shenjtë ngriti sytë nga qielli, ku pa lavdinë e Perëndisë dhe Krishtin të qëndrojnë në të djathtën

e tij. Kur Stefani pohoi se shihte Jisuin në të djathtë të Perëndisë, atëherë e nxorrën jashtë murreve të qytetit dhe e vranë me gurë. Dhjakon Stefani është martiri i parë i Kishës. Vrasja me gurë e Stefanit nuk u bë për shkak të blasfemisë së ligjit, por të pohimit të Krishtit. Në kohën që turma e qëllonte me gurë, Stefani qëndronte në pozicion lutjeje. Ai i lutej Krishtit të pranonte frymën e tij. Fytyra e Stefanit shkëlqente, dukuri e njohur në Dhiatën e Vjetër në kohën kur Moisiu fliste me Perëndinë (Eksodi 34, 29-35). Stefani ishte i mbushur me Shpirtin e Shenjtë, i cili shfaqet me shkëlqimin e fytyrës. Shenjti duke u lutur u martirizua. Lipsani i tij u fut në një arkë, u vulos dhe u vu në anë të tempullit. Pas 400 vjetësh, në kohën e perandorit Kostandin, lipsani u nxor dhe u transferua në Kostandinopojë.

PERLESHORJA E STEFANIT

Kurorë prej Mbreti ke, mi kokën o Shën Stefan, për vojtjet e tmerrshme, për Zotin tonë Jesu, i par i Dëshmorëve; se ti i kallëzove marëzit e judenjve dhe e pe Shpëtimtarin, më të djathtën e Atit. Atje pra nërmjeto gjithnjë, të shpëtohen shpirtet tona.

3 Gusht

Më 3 të këtij muaji festojmë Salomën, gruan e Zebedeut.

-Kujtimin e Oshënarëve Dalmati, Fausti dhe Isaaku.

-Kujtimin e Stefanit, papë i Romës (253-257).

-Kujtimin e Oshënares Theoklita.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNARJA THEOKLITA

Oshënarja Theoklita lindi në Azinë e Vogël nga prindër shpresëtarë në kohën e sundimit të Theofilit (829-842). Prindërit e saj Kostandini dhe Anastasia e martuan me Zaharinë, një njeri të virtytshëm dhe besimtar. Pas vdekjes së të bashkshortit Theoklita përqafoi jetën murgjërë.

4 Gusht

Më 4 të këtij muaji festojmë 7 djemtë e Efesit.

-Kujtimin e Dëshmores Ia dhe 900 dëshmorëve në Persi.

-Kujtimin e Oshënares Evdhokia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHTATË DJEMTË E EFESIT

Në mesin e shekullit III pas Krishtit, kur perandori Dekio kishte filluar përndjekjen të shtatë djemtë, Maksimilan, Dionis, Eksakustadian, Iamvlik, Martinian, Antonin dhe Kostandin, pasi ua ndanë të varfërve pasurinë, u larguan nga qyteti dhe u fshehën në një shpellë. Por meqënëse rreziku bëhej gjithnjë e më i madh, ata iu lutën Perëndisë gjithë natën që t'i merrte shpirtrat e tyre që të mos binin në duart e Dekios. Perëndia ua dëgjoi lutjen dhe në mëngjes ata fjetën dhe nuk u zgjuan më. Kur Dekio u rikthye në Efes, kërkoi të gjente të shtatë djemtë dhe t'i detyronte që t'u faleshin idhujve, por kur mësoi se kishin vdekur në shpellë urdhëroi të mbyllej mirë hyrja e saj.

Pas 194-vjetësh, në vitet kur mbretëronte Theodhosi i vogël, në Efes u shfaq një herezi e re e cila predikonte se nuk ekzistonte ngjallja e të vdekurve. Theodhosi, duke parë se të shumtë ishin ata që u mashtruan nga kjo herezi, iu lut Perëndisë që t'i tregonte

mënyrën se si mund të shpëtonin prej saj. Perëndia ia dëgjoi lutjen. Ndërsa një burrë merrte gurë nga dera e shpellës për të bërë një mandër, dera e shpellës u hap dhe u ngjallën të 7 djemtë e vdekur në shpellë. Njëri prej tyre, Iamvliku, shkoi në qytet për të blerë bukë me një monedhë të epokës së Dekios. Të gjithë u habitën dhe filluan ta gjykonin djalin, por më pas shkuan në shpellë dhe gjetën të gjallë dhe djemtë e tjerë. Atëherë të gjithë e kuptuan se kjo ishte mrekulli e Perëndisë, që vërtetonte se do të ketë një ringjallje të të vdekurve.

5 Gusht

Më 5 të këtij muaji festojmë Fabianin, papë i Romës (236-250).

-Kujtimin e Shën Nonas, nëna e Grigor Teologut.

-Kujtimin e Eftimit të Konstandinopojës (907-912).

-Kujtimin e Martirit të ri Kristo, nga Preveza

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KRISTO NGA PREVEZA

Martiri i ri Kristo ishte nga Preveza. Që në moshën 20-vjeçare shërbente në një anije tregtare. Njëherë një jeniçer shau besimin e krishterë dhe Kristo iu kundërvu. Atëherë turqit e kapën dhe i kërkuan që të mohonte Krishtin, por Kristo i pështyu. Turqit të egërsuar e therën dhe trupin e tij e hodhën që ta hanin qentë. Pasi qëndroi 30 ditë pa u varrosur as u qelb dhe as u cenua nga qentë dhe shpendët grabitqarë. Të krishterët e varrosën me nderime trupin e shenjtit, i cili nderohet me respekt në Prevezë.

6 Gusht

Më 6 të këtij muaji festojmë Metamorfozën e Shpëtimtarit.

-Kujtimin e Shën Theoktistit, peshkop i Rusisë.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Avakumi.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

METAMORFOZA E SHPËTIMTARIT

Jisui i udhëhoqi dishepujt në një mal të lartë për tu treguar atyre lavdinë e Tij hyjnore. Ashtu si Theofania edhe Metamorfoza është një e kremte drite. Metamorfoza është zbulim i Trinisë së Shenjtë. Në malin Tabor ashtu si në pagëzimin e shenjtë në Jordan, Ati flet nga qiejt duke dëshmuar birin hyjnor Krishtin. Por edhe Shpirti i Shenjtë është i pranishëm në këtë ngjarje, jo si një pëllumb, por në formën e një drite verbuese që rrethon Krishtin dhe hedh dritë mbi malin. Kjo dritë verbuese është drita e Shpirtit të Shenjtë. Shpërfytyrimi ndodhi 40 ditë pas vuajtjeve të Krishtit. Ai e zgjodhi këtë moment të veçantë që tu shfaqte dishepujve diçka nga lavdia e Tij hyjnore, me qëllim që të bëhej gati të duronte vuajtjet mbi kryq, veçse kisha jonë e kremton këtë ngjarje më 6 gusht. Tre dishepujt, Petro, Jakovi dhe Joani bëhen dëshmitarë të lavdisë së Krishtit. Ata e panë fytyrën e Tij “të ndriçonte si diell”. Krishti iu çfaq dishepujve në malin Tabor jo si një shërbëtor, por në formën e Perëndisë, si personi i tretë i Trinisë së Shenjtë. Ky trupëzim mbetet i pandashëm nga natyra e tij hyjnore, e cila është e përbashkët me Atin dhe Shpirtin e Shenjtë. Apostujt pasi dëgjuan zërin e Atit dhe panë renë e shndritshme, ranë në gjunjë, ndërsa Krishti gjatë shpërfytyrimit qëndronte në majë të malit duke folur me Moisiun dhe Ilian. Apostujt në ditën e Shpërfytyrimit e panë lavdinë e Krishtit dhe shijuan gëzimin e Parajsës.

PERLESHORJA E SHPËRFYTYRIMIT

Ndrove fytyrën përmi malin o Krisht Perëndi, ndrite si një Mesi për dishepujtë, ashtu siç merrnin vesh. Çfaqe dhe për ne dritën me lavdi, që ndrit në qellin gjithnjë, me lutjet e Shën Marisë, Dritëdhënës lavdi më ty.

7 Gusht

Më 7 të këtij muaji festojmë Dëshmor Dometin.

-Kujtimin e Oshënares Potamia.

-Kujtimin e Dëshmor dhe Oshënar Asterit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

8 Gusht

Më 8 të këtij muaji festojmë Emilianin e Kizikës.

-Kujtimin e Mironit të Kretës.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Triandafilin.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

9 Gusht

Më 9 të këtij muaji festojmë apostull Matian.

-Kujtimin e 10 Dëshmorëve, të cilët u martirizuan në Konstandinopojë në vitin 730.

-Kujtimin e Dëshmores Patricia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL MATIA

Pas tradhëtisë së Judës dhe Ngjitjes në Qiell të Zotit tonë, të 11 nxënësit bashkë me Shën Marinë ndodheshin në sallën e sipërme, që ishte vendi i lutjeve dhe i mësimdhënies (Marku 14, 15). Salla e sipërme gjendej në një ndërtesë private. Në këtë sallë Krishti celebroi darkën mistike (Luka 22, 12). Pjetri u ngrit dhe u propozoi të pranishmëve që të zëvendësohej vendi i Judës, për të cilin u paraqitën dy kandidatura. I pari ishte Jozefi, i quajtur Barsaba. Zgjedhja e dishepullit të dymbëdhjetë bëhej me lutje. Kështu kishte vepruar edhe Krishti kur zgjodhi dymbëdhjetë dishepujt e tij (Luka 6, 12-13). Gjithashtu dishepujt hodhën short. Nuk mund të përcaktojmë me saktësi mënyrën e hedhjes së shortit, sepse është rasti i parë në bashkësinë e hershme kristiane. Tradita e Dhiatës së Vjetër kishte disa lloj shortesh (Levetiku 16, 8; Numrat 26, 55) etj. Gjithsesi mendohet se hedhja e shortit mund të jetë bërë me anën e votimit. Shorti ra mbi Matian, i cili zuri vendin e apostullit të dymbëdhjetë. Kështu u plotësua rrethi i dymbëdhjetë dishepujve të Krishtit, me qëllim që të ishin të gjithë gjatë ditës së Pesëdhjetores. Matia predikoi Ungjillin në Etiopi ku dhe u martirizua.

10 Gusht

Më 10 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Ksisti, Laurenti dhe Ipoliti.

-Kujtimin e Dëshmorit Romano nga Roma.

-Kujtimin e Oshënar Ironit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARTIRËT LAURENTI, KSISTI DHE IPOLITI

Përpara se të fillonte përndjekja e Valerianit (253-259) papa i Romës Ksisti (257-258), urdhëroi dhjakun Laurenti që të kujdesej për enët e shenjta të kishës. Ky i fundit i shiti ato dhe paratë ua shpërndau fukarenjve. Perandori Valerian kur mësoi për këtë akt e detyroi që tu bënte fli idhujvve. Më pas e vendosën mbi një skarë të skuqur. Lipsanin e shenjtë e varrosi Ipoliti, të cilin e kapën dhe dorëzoi shpirtin i tërhequr nga kuajt. Papa i Romës Ksisti u ndëshkua me prerje të kokës.

11 Gusht

Më 11 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Efpli, Gai, dhe Gajani. -Kujtimin e Oshënarit Pasarioni.

-Kujtimin e Nifonit të Kostandinopojës (vëllami i Skënderbeut). Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

NIFONI I KOSTANDINOPOJËS

Nifoni ka lindur në More të Peloponezit në fund të shek. IV. I ati quhej Manuel, ndërsa e ëma Maria. Në shkollë mësoi shkrim e këndim dhe njohuri rreth Shkrimit të Shenjtë. Më vonë shkoi pranë një asketi të quajtur Andon, i cili pas këmbënguljes së të riut e vuri në një qeli aty afër dhe i caktoi rregullin e lutjes për fillestarët. Më pas, duke parë përkushtimin e tij, asketi e bëri murg me emrin Nifon. Pas pak kohe asketi ndërroi jetë, por Perëndia nuk e braktisi shërbëtorin e tij. Nifoni dëgjoi se në qytetin e Artës ishte një mësues i madh shpirtëror i quajtur Zaharia, i cili kishte ardhur nga Mali i Shenjtë. Murgu filloi ta mësonte Nifonin për rregullat e jetës murgjërore dhe për doktrinën ortodokse. Në veprën agjiografike ortodokse “Jeta

dhe veprimtaria e Nifonit, Patrik i Kostandinopojës”, botuar në Bukuresht në vitin 1937, jepen të dhëna në lidhje me aktivitetin e Nifonit në Shqipëri. Të dhënat janë përkthyer nga rumanishtja prej teologut Dhimitër Beduli. *“Dhe Zaharia me Nifonin, si ndenjën pak kohë atje (në Ohri), deshën të shkojnë në vendin e Askulumit (këtu kuptohet Shqipëria); me ata u bashkuan edhe shumë të tjerë. Dhe u nisën nga Justiniana, disa nga ana e tokës, disa me anije dhe arritën në një qytet të madh me emrin Durrës, i cili është në vendin e Askulumit dhe që anej u ngjitën në qytetin e Krujës, që është rreth 6 milje larg nga Durrësi. Dhe vajtën te Gjergji, prijës i Shqipërisë, i cili quhej Skënderbe dhe i pranoi me gëzim të madh e dashuri, sepse edhe ky kishte dëgjuar për jetën e tyre, dhe vendosi që ta ketë Zaharinë atë shpirtëror, mësues dhe edukator për të gjithë njerëzit, ndërsa Nifonin, me bekimin e arkhiereut të Krujës e bëri prift atje.”* Kjo është përmbajtja sipas variantit të botuar nga rumuni Tit Simedrea. Të dy kallogjerët u nisën nga Justiniana, ku ishte qendra e patrikut ortodoks, nga ku vareshin bullgarët, serbët dhe shqiptarët. Ata mbërritën në Krujë e lirë të Gjergj Kastriotit. Nga disa të dhëna biografike del se Nifoni dhe Zaharia qenë shqiptarë. Atyre iu ngarkua detyra e atit shpirtëror në Krujë, mision i cili kërkon që të dish mirë gjuhën e popullit.

Me dyndjet e turqve më 1466, Nifoni dhe Zaharia u larguan nga Shqipëria. Ata u vendosën në qytetin e Ohrit, sepse Sulltan Mehmeti II kishte urdhëruar që kryepeshkopi i Ohrit Doroteu bashkë me klerikët që kishte në vartësi të internohej. Midis tyre ishin edhe Zaharia me Nifonin. Pas vdekjes së mitropolitit të Selanikut, Parthenit, episkopët dhe i gjithë kleri vendosën të zgjedhin si bari të tyre Nifonin. Me shenjtërinë dhe fjalët e tij shumë mëkatarë u kthyen përsëri në gjirin e kishës. Sipas Faik Konicës, Nifoni u fronëzua Patrik i Kostandinopojës në vitin 1482. Qëndrimi i tij në fronin e primatit të fesë ortodokse ishte

deri më 1486, ku u shkarkua pas intrigave të grekut Amirus. Vite më vonë Nifoni u rizgjodh patrik i Kostandinopojës, ku qëndroi vetëm një vit dhe përsëri u përndoq. Ata që nuk e donin u përpoqën ta largonin. E arrestuan dhe e dërguan në Adrianopojë. Nifoni shkoi në Vllahi ku e pritën me të gjitha nderimet. Për disa kohë ndaloj në Maqedoni dhe pastaj shkoi në Malin e Shenjtë, në manastirin e Vatopedhit, ku fjeti më 11 gusht të vitit 1508. Lipsanet e shenjta të Nifonit gjenden në Rumani. Koka në Katedralen e Krajovës, ndërsa lipsanet dhe reliket e shenjtit (mitra dhe skeptri) janë në manastirin e Dionisit.

12 Gusht

Më 12 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Anikiti dhe Foti.

-Kujtimin e Oshënarit Palamoni.

-Kujtimin e Oshënar Kastorit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ANIKITI DHE FOTI

Anikiti dhe Foti kanë jetuar në vitet e mbretërimit të Dioklecianit. Që të dy ishin me origjinë nga Nikomidhia. Diokleciani mblodhi në Nikomidhi një këshill kundër të krishterëve sepse dëshironte të fillonte një përndjekje të ashpër kundër tyre. Ai vendosi të dënonte këdo që do të përmendte emrin e Krishtit. I pranishëm në këtë këshill ishte dhe Anikiti, i cili nuk u frikësua nga kërcënimet e tiranit, por para të gjithëve pohoi se ishte i krishterë. Diokleciani urdhëroi që ta rrihnin, më pas ia hodhën si ushqim një luani të uritur, por për çudi të të gjithëve, në momentin e frikshëm luani ngadalësoi vrullin e tij të egër dhe vuri këmbën e djathtë te balli i shenjtit. Diokleciani u egërsua edhe më shumë dhe urdhëroi tortura ndaj Anikitit.

Gjatë torturave nipi i Anikitit, Foti pohoi se ishte i krishterë. Ata i mbyllën në burg ku qëndruan tri vjet. Pas vuajtjesh të shumta Anikiti dhe Foti dorëzuan shpirtin te Perëndia duke fituar kurorën e pavyshkur të martirit.

PERLESHORE E FOTIT DHE ANIKITIT

Dëshmorët e tu o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçime prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ay për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

13 Gusht

Më 13 të këtij muaji festojmë transferimin e lipsaneve të Maksim Konfesorit.

-Kujtimin e Dëshmor Koronatit.

-Kujtimin e Oshënares Evdhokia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TRANSFERIMI I LIPSANEVE TË MAKSIM KONFESORIT

Më 13 gusht kisha ortodokse feston ngritjen e lipsanit të Maksim Konfesorit që u vendos në manastirin e Hyjlindëses në Kostandinopojë.

14 Gusht

Më 14 të këtij muaji festojmë profetin Mikea.

-Kujtimin e Dëshmor Ursikut.

-Kujtimin e Markelit të Apamisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMOR URSIKU

Dëshmor Ursiku ka lindur në Sivention të Ilirisë. Ai shërbente në ushtrinë romake në kohën e perandorit Maksimilian. Trimëria, ndershmëria dhe besnikëria e tij e kishin ngritur në gradën e tribunut. Një shok i tij, i cili ishte shtirur si i krishterë, e denoncoi te perandori. Menjëherë e arrestuan dhe e dorëzuan në duart e prefektit Aristidh. Kur e dërguan para gjykatësit ai iu përgjigj me trimëri. Atë e pyetën nëse ishte i krishterë dhe Ursiku iu përgjigj se kishte nderin të ishte i tillë. Pas kësaj përgjigjeje, gjykatësi dha urdhër ta rrihnin me kamzhik. Pastaj ia mbështollën duart me pëlhura të zhytura në vaj mbi të cilat kishin hedhur sqfur e rrëshirë. Më pas e hodhën në zjarr, por shenjti, duke duruar dhimbjet me qetësi, tha se ishte e drejtë që këto duar të dënoheshin, meqenëse ato e kishin çliruar një herë perandorin kur ai kishte rënë në duart e armiqve. Kur njëri prej të pranishmëve e qortoi tiranin për mosmirënjohje, Maksimiliani dha urdhër ta shuanin zjarrin. Por perandori e dënoi menjëherë me vdekje. Shoku i Ursikut që e kishte tradhëtuar, Valenti, u caktua të kryente ekzekutimin. Ai e goditi me shpatë tri herë në qafë, para se t'i pritej koka. Kështu tribuni trim i ushtrisë tokësore u bë tribuni i besës së vërtetë të ushtrisë qiellore dhe mori kurorën e lavdishme të dëshmorit. Lipsani i tij u bë burim i pashtershëm shërimesh.

15 Gusht

Më 15 të këtij muaji festojmë fjetjen e Hyjlindëses.

-Kujtimin e Dëshmor Tarsizit.

-Kujtimin e Oshënar Gjerasimit nga Kefalonia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

FJETJA E HYJLINDËSES

Sipas Traditës së Shenjtë, tri ditë përpara fjetjes së Hyjlindëses Krishti dërgon Kryeengjëllin Gabriel për t'i komunikuar asaj se do të shkëputej nga jeta e përkohshme në atë të pavdekshme. Sapo mësoi lajmin Hyjlindësja u ngjit në Malin e Ullinjve për t'u lutur dhe për të falenderuar Perëndinë. Pasi u lut ajo u kthye në shtëpi për të përgatitur shtratin e vdekjes. Grumbulloi gratë e fisit dhe u tha për fjalët që kishte marrë me anën e Kryeengjëllit Gabriel. Gratë menjëherë filluan të vajtonin, por Hyjlindësja i ngushëllonte ato se që nga qielli do t'u gjendej pranë e do t'i mbronte nga çdo e keqe. Atë çast u dëgjua një bubullimë dhe re të shumta filluan të mbushnin shtëpinë. Menjëherë filluan të shfaqen Apostujt dhe vetë Krishti, i cili zbriti nga qielli për të marrë shpirtin e Tërëshenjtës. Atëherë Apostujt psalën vajtimet dhe e ngritën në shtratin e vdekjes. Duke u paraprirë me lambadha dhe himne u nisën drejt Gjethsemanisë për të kryer varrimin. Si mbërritën në Gjethsemani, Apostujt e varrosën me nderime lipsanin e Hyjlindëses dhe qëndruan aty për tri ditë. Nga të gjithë Apostujt mungonte vetëm Thomai, i cili erdhi ditën e tretë pas fjetjes dhe kërkoi që të shihte edhe ai atë që kishin parë Apostujt e tjerë. Atëherë u detyruan që ta hapnin varrin dhe menjëherë të gjithë mbetën të mrekulluar dhe të habitur sepse varri ishte i zbrazët. Apostujt menjëherë ranë në gjunj dhe iu falën varrit të zbrazët të Tërëshenjtës, e cila ishte ngjitur në qiell. Në traditën popullore kemi legjendën e vetëflijimit të sorkadhes më 15 gusht. Kjo është e përhapur në shumë vende që nga Theologo i Sarandës deri në Shpat të Elbasanit.

PERLESHORJA E FJETJES

Në lindjen tënde virgjërinë e ruajte, në fjetjen tënde s'e neverite, botën virgjëreshë; në jetën e qellit shkon, jetën si linde këtu mbi dhe, dhe i shpëton gjithënjë prej vdekjes, shpirtet tona o Hyjlindëse.

16 Gusht

Më 16 të këtij muaji festojmë transferimin e peshqirit të Zotit Krisht.

-Kujtimin e Dëshmor Dhimidhit.

-Kujtimin e Dëshmor Alkiviadhit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PESHQIRI I ZOTIT KRISHT

Kryetari i Edesës quahet Avgar. Ky dëgjoi për famën e Jisuit dhe dëshiroi që të shkonte në Jerusalem për ta parë me sytë e tij. Kjo ishte e pamundur për shkak të sëmundjes së rëndë që e mundonte. Atëherë Avgari, nëpërmjet Ananisë, i dërgoi një letër Krishtit në të cilën i lutej të shkonte e ta shëronte, pasi kishte dëgjuar për mrekullitë e tij. Gjithashtu ai e porositi Ananinë që t'i përshkruante lartësinë e trupit, ngjyrën e flokëve dhe fytyrën e Tij të shenjtë, sepse si piktor që ishte donte të bënte një ikonë të Tij. Anania, pasi arriti në Jerusalem, i dha Krishtit letrën e dërguar nga Avgari dhe vështroi me kujdes fytyrën e Tij, por më pas hipi mbi një gur të lartë, sepse ishte e pamundur ta dallonte qartë për shkak të turmës që e rrethonte. Megjithatë ishte e pamundur të pikturonte fytyrën e Tij. Atëherë Krishti, i cili njuh të fshehtat e secilit, duke parë qëllimin e përzemërt të Ananisë, kërkoi ujë për të larë fytyrën dhe një peshqir për t'u fshirë. Dhe për çudi mbi peshqir mbeti ikona e fytyrës së tij të

shenjtë. Duke ia dhënë Ananisë i tha: “Jepja këtë atij që të dërgoi”. Pasi Anania i dërgoi ikonën e shenjtë Avgarit, ky i fundit ra në gjunjë dhe u lut para saj me lot të nxehtë. Mrekullia nuk vonoi të bëhej. Avgari u shërua nga sëmundja e lebrës. Avgari e vendosi ikonën e shenjtë të Zotit mbi portën e qytetit dhe urdhëroi që kushdo që hynte në Edesë të nderonte së pari ikonën e shenjtë. Pas shumë vitesh ishte dëshirë e Perëndisë që peshqiri i Zotit Krisht të vendosej në Kostandinopojë, prandaj mbreti i atëhershëm, Romanoi, bëri ç’ ishte e mundur për ta bërë realitet.

PËRLESHORJA E PESHQIRIT TË KRISHTIT

Konizimën e bekuar po adhurojmë besërisht, dhe ndjesë po të lypim për fajet dhe mëkatat tona o Krisht Perëndi, se deshe dhe dignove të mbërthehesh mi Kryqin trupërisht, dhe nga zgjedha e djallit na shpëtove dhe na dhe liri; pra po të tërresim me përhirim: Me gas i mbushe që të gjitha Shpëtmtar Jesu, se ti ke ardhur për shpëtimin e botës.

17 Gusht

Më 17 të këtij muaji festojmë Dëshmor Mironin.

-Kujtimin e Dëshmor Patroklit.

-Kujtimin e Dëshmorëve Pavli dhe Juliana.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMOR MIRONI

Dëshmor Mironi u martirizua rreth vitit 250 gjatë viteve të mbretërimit të perandorit Dekio. Duke qenë se rridhte nga një familje e pasur, Mironi mund të jetonte duke pasur të gjitha të

mirat që dëshironte. Dashuria që kishte për Krishtin e nxiti të bëhej prift. Ai iu përkushtua detyrës baritore, duke ndihmuar dhe mësuar çdo pjesëtar të grigjës së tij, duke u kushtuar kujdes të veçantë të varfërve, vejushave dhe jetimëve. Kryetari i Akaisë, Antipatri, shkoi në kishën ku meshonte shenjtë ditën e Krishtlindjeve me qëllim që të arrestonte dhe të dënonte të krishterët. Më pas i solli ata përpara Mironit dhe i tha se do t’i lironte me kusht që ai të mohonte besimin te Krishti. “N.q.s. do të ishte për shpëtimin e fëmijëve të mij shpirtërorë,- tha shenjtë,- do të isha i gatshëm të jepja jetën time, veç se tani nuk bëhet fjalë për këtë, pasi ata vetë duhet të përgjigjen”. Atëherë të gjithë të krishterët së bashku thanë me zë të lartë: “Shpirti i njeriut është më i çmuar se mijëra trupa dhe se e gjithë bota. Askush nuk do të dëshironte që të humbasë shpirtin ati ynë shpirtëror, në mënyrë që ne të jetojmë pak më shumë në këtë botë të përkohshme”. Atëherë Antipatri, i egërsuar nga përgjigjia, pasi e torturoi në mënyrë çnjerëzore shenjtin, urdhëroi që t’i pritej koka.

18 Gusht

Më 18 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Flori dhe Lauri.

-Kujtimin e Dëshmores Juliana.

-Kujtimin e Oshënarit Joani i Rilas.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

FLORI DHE LAURI

Dëshmorët Flori dhe Lauri ishin binjakë me origjinë nga Bizanti. Kishin mësuar rreth kristianizmit nga shenjtorët Pal e Maksim, të cilët kishin pësuar vdekje martire. Pas martirizimit të mësonjësvë të tyre, Flori dhe Lauri lanë Bizantin dhe u nisën për në Iliri ku qëndruan në qytetin Ulpiana. Në këtë qytet

ushtruan profesionin e gurëgdhendësit. Gjithashtu filluan përpjekjet për përhapjen e Ungjillit. Djali i mbretëreshës Elpidha, Likini, i pagoi shenjtorët të ndërtonin një tempull kushtuar idhujve. Flori dhe Lauri ditën punonin për ndërtimin e tempullit pagan, ndërsa natën i luteshin Perëndisë së vërtetë. Shenjtorët paratë e fituara ua ndanë të varfërve, të cilët u entuzjanzuan nga zemërgjerësia e aktit bamirës dhe rrëzuan statujat e idhujve. Në vijim tempullin e idhujve e shndërruan në tempull të Perëndisë së vërtetë. Sapo mësoi këto, Likini urdhëroi që të arrestoheshin të dy vëllezërit dhe gjithë ata që kishin marrë pjesë në shembjen e idhujve. Të varfërit i hodhën në një furrë të ndezur, ndërsa Florin dhe Laurin i mbytën në pus.

19 Gusht

Më 19 të këtij muaji festojmë Dëshmorin Andrea Stratilati bashkë me 2594 Dëshmorët.

-Kujtimin e Shën Pitirimit.

-Kujtimin e Oshënar Theofanit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ANDREA STRATILATI DHE 2594 DËSHMORËT

Dëshmor Andrea Stratilati ka jetuar në vitet e mbretërimit të perandorit Maksimilian. Ky i fundit ishte kryegjeneral i ushtrisë mbretërore dhe e vuri Andrean në krye të një ushtrie për të luftuar persët. Andrea i siguroi të gjithë ushtarët se fitorja do të ishte në anën e tyre n.q.s. të gjithë me besim të plotë do t'i luteshin Perëndisë së gjithëfuqishme të të krishterëve, sepse të gjitha fitoret e të krishterëve arrihen me fuqinë e Zotit tonë Jesu Krisht. Fjalët e Andreas e ngritën lart moralin e ushtarëve

dhe ushtria e vogël arriti të mundte ushtrinë e madhe armike. Andioki lavdëroi publikisht këtë arritje, por kur mësoi se ushtarët, në saje të Andreas, kishin përqaftuar kristianizmin, dërgoi 1000 ushtarë të tjerë që t'i çarmatosnin dhe t'i kthenin në shtëpitë e tyre ushtarët. Pas një bisede me ta, Andrea arriti t'i tërheqë dhe këta ushtarë në besimin kristian. Andioki i egërsuar dërgoi gardën e tij për të vrrarë ushtarët dhe Andrean. Numri i ushtarëve të vrrarë arriti në 2594.

PERLESHORJA E STRATILATIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçme prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ay për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

20 Gusht

Më 20 të këtij muaji festojmë profetin Samuel.

-Kujtimin e 37 Dëshmorëve nga Vizi i Thrakës.

-Kujtimin e Dëshmorëve Seviri dhe Memnoni nga Pamfilia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PERLESHORJA E SAMUILIT

O Samuil profet i shenjtë, që të kremtojmë me besë, ndërmjeto përpara Zotit, të shpëtohen shpirtet tona.

21 Gusht

Më 21 të këtij muaji festojmë apostull Tadeun.

-Kujtimin e Dëshmores Vasa me fëmijët e saj.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Theoharit.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

22 Gusht

Më 22 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Agathoniku, Zotiku,
Zinoni etj.

-Kujtimin e Dëshmorëve Athanasi dhe Anthusa.

-Kujtimin e mbretëreshës Ariadhni.

-Kujtimin e Oshënares Evlalia nga Spanja.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

23 Gusht

Më 23 të këtij muaji festojmë mbylljen e së kremtes së fjetjes
së Hyjlindëses.

-Kujtimin e Irineut të Lionit.

-Kujtimin e 38 Dëshmorëve nga Thraka.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

IRINEU I LIONIT

Irineu ka lindur rreth vitit 140 dhe ka shërbyer si prift në vitin
177 në Lion të Francës. Gjatë persekutimit të atëhershëm,
montanizmi, një herezi e re, bëri për vete mjaft të burgosur të
painformuar, ndër këta edhe Irineun. Por shpejt Irineu u pendua
dhe u kthye drejt krishterimit. Besimtarët e bënë kryebari, pas
ikjes së episkopit të tyre, Pothinit. Martirizimin e tij e përshkroi
sipas të gjitha gjasave Irineu. Ai u mundua për përhapjen e
krishterimit tek grekët, latinët dhe keltët dhe njëkohësisht luftoi
herezitë. Irineu ishte atë i shquar e teolog i shkëlqyer, zotërues
i retorikës, letërsisë e filozofisë. Në saje të autoritetit të tij

ndërhynte paqësisht në problemet themelore mbarëkristiane.
Irineu ishte tepër produktiv dhe i talentuar, ai kompozoi shumë,
por sot ruhen vetëm pak vepra apologjetike, ekleziologjike,
didaktike e dogmatike. Irineu u martirizua në vitin 202.

24 Gusht

Më 24 të këtij muaji festojmë Kozmain e Kolkondasit.

-Kujtimin e Jerodëshmor Eftikit.

-Kujtimin e Dëshmorit Tationi.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

KOZMAI I KOLKONDASIT

Shën Kozmai ka lindur më 1714 në Mega Dhendro, një fshat
i Etolisë. Në moshën 20-vjeçare filloi të marrë mësimet e para
nga Jerodhjakoni Anania. Më vonë shkoi për studime në
shkollën e Vatopedhit në Malin e Shenjtë, ku pati si mësues
Panajot Pallamanë. Deri në këtë kohë Shën Kozmai ishte laik
me emrin Kosta. Pasi përfundoi studimet vajti në manastirin e
Filotheit, ku u dorëzua hieromonak. Vite më vonë shkoi në
Kostandinopojë për t'u takuar me dhaskalin Krisanth, prej të
cilit mësoi artin e gojtarisë. Pasi mori leje me shkrim nga Patriku
Serafim filloi aktivitetin misionar. Ai predikonte mësimet e
Ungjillit të Shenjtë në kishat e Kostandinopojës, më pas shkoi
në Vrahori, në Mesolongji dhe në zona të tjera. U kthye përsëri
në Kostandinopojë, ku u takua me Patrikun Sofron duke i marrë
bekimin për të predikuar në ishujt e Egjeut. Në vitin 1775 u
kthye në Malin e Shenjtë ku filloi të lexojë librat e etërve të
kishës, por zelli i aktivitetit misionar nuk e linte të qetë. Kozmai
u largua nga Mali Athos për të vazhduar veprën e tij. Ai predikoi
ungjillin në Selanik, Veria dhe gjithë Maqedoninë. Në vijim shkoi

në fshatrat e Himarës, Akarnisë, në Artë dhe Prevezë. Kudo që shkonte ngrinte një kryq prej druri. Mbështeste në drurin e kryqit fronin që ia kishte ndërtuar Kurt Pashai dhe predikonte. Pasi përfundonte mësimdhënien, fronin e merrte ndërsa kryqin e linte aty që t'ua kujtonte njerëzve fjalët e tij. Hebrenjtë që banonin në Janinë e kallëzuan te sundimtari i Beratit, Kurt Pashai, sepse Shën Kozmai arriti të bindë të krishterët ta bëjnë pazarin jo të dielën, por të shtunën. Shenjti kudo ku shkonte për të përhapur ungjillin merrte leje nga kryepriifti dhe paria e vendit. Kur vajti në Kolkondas, mori pëlqimin e kryepriiftit dhe donte të merrte leje edhe nga Kurt Pashai që e kishte selinë në Berat. Rugës Shenjtin e kapën dhe e varën në një pemë. Më pas kufomën e tij e hodhën në lumë duke i varur një gur në qafë. Shën Kozmai u martirizua më 24 gusht të vitit 1779. Pas tre ditësh, një priift i përkushtuar i quajtur Marko, që shërbente në manastirin e Ardenicës pranë fshatit Kolkondas, e gjeti trupin e Shenjtit e nxori nga uji dhe pasi e veshi me rason e tij e varrosi me nderime prapa ajodhimës. Shën Kozmai përmendet nëpër sinaksarët e kishës si shenjt, ndonëse akt zyrtar për shpalljen e tij shenjt nuk ka. Në mineot e rishqyrtuara nga komisioni i posaçëm i Patriarkanës Ekumenike përmendet edhe Shën Kozmai, i cili u nderua si shenjt në shpirtin e popullit.

Kisha e manastirit të Shën Kozmait është ndërtuar gjatë viteve 1813-1815 me porosi të Ali pashë Tepelenës. Sipas gojëdhënës: “Murgu Kozma i kishte parashikuar të ardhmen Ali pashait se do të bëhej shumë i dëgjuar një pasha i madh dhe do t'ia zgjeronte kufijtë e Pashallëkut të tij. Në fund do të shkonte me mjekrën e kuqe në Stamboll”. Pas disa vitesh, kur Ali Pasha po shihte që profecitë e murgut Kozma po realizoheshin, lidhi miqësi me të. Por Pashai nuk e pati kuptuar frazën e fundit: “me mjekrën e kuqe në Stamboll”, e cila parashikonte fundin e tij tragjik. Ai nuk mundi ta kuptonte që turqit do ta vrisnin dhe kokën e prerë me mjekrën e gjakosur do t'ia shpinin Sulltanit. Për miqësinë e

Ali Pashait me murgun Kozma ka dy letra, të cilat janë botuar nga Mitropoliti i Beratit Anthim Aleksudhi. Lipsani dhe koka e Shën Kozmait u varrosën në dy kisha të ndryshme. Në lipsanin që gjendet në kishën e Kolkondasit mungonte koka e shenjtit, pasi atë e kishin varrosur në qimitirin e kishës së fshatit Mujalli. Me urdhër të Ali pashë Tepelenës lipsanit që gjendej në Kolkondas iu vendos një kokë e florinjte. Ali pashai e porositi në Venecia kokën e florinjte, e cila u punua prej mjeshtrit Nicholas Clykys. Lipsani i plotë i shenjtit u vendos në arkën e posaçme. Në vitin 1918 një arkeolog austriak e përvetësoi kokën e florinjte, për ta shpënë në Vienë. Arka me lipsanin e shenjtit u ruajt e paprekur deri në vitin 1984, kur u vizitua prej një turisti grek, të quajtur Taqis Kristopulos. Ky i fundit pasi fotografoi lipsanin pa kokë të shenjtit e bëri problem qeveritar. Ky incident detyroi Institutin e Monumenteve që lipsanet e Shën Kozmait të vendoseshin në një arkë të re. Dora e djathtë u vu në një enë qelqi në formë katrore.

Gjithashtu kur u mësua se më 1987 do të vinte një delegacion grek, kisha u pastrua nga ferrat dhe u shtrua rruga. Delegacioni kryesohej nga Karolos Papulias, në atë kohë ministër i Jashtëm, Melina Mërkuri, ministre e Kulturës dhe dy ministra të tjerë. Melina ishte shtrirë barkas që nga dera e kishës deri tek arka me lipsanin e shenjtit, duke e puthur me shpresëtari. Pas vizitës gazetarët grekë pyetën ish-ministrin e jashtëm të Shqipërisë Reiz Malilen: - Përse mungon koka e shenjtit? Reizi si ateist që ishte u shtang nga pyetja, por Papulias i nxori nga situata duke thënë: “Koka prehet atje ku duhet të prehet”. Pas prishjes së kishave më 1967 arkën me lipsanet e Shën Kozmait i shpunë në Muzeun e Fierit. Sipas Robert Elsie kujdestari i muzeut i ka shitur lipsanet e shenjtit. Gjithashtu pjesë nga lipsanet e Shën Kozmait gjenden në Mitropolinë e Athinës. Pjesa e mbetur nga lipsanet e Shën Kozmait sot gjendet në kishëzën e Kryepiskopatës së Hirshme. Në raste festash ose agripnish ato

u serviren besimtarëve për t'u falur. Për shenjtin kisha jonë ortodokse ka lutjet e saj të veçanta. Shërbesa e Shën Kozmait u përkthye nga Kryepiskop Kristofor Kisi dhe u ribotua nga Imzot Fan Noli.

PERLESHORJA E KOZMAIT

Le ta kremtojmë Shën Kozman e përkujtuar, le ta lavdërojmë të gjithë o besnikë, yllin e dëshmorëve, mburrjen e meshatarëve dhe të murgjëve, se si shok i apostujve, dhe nërmjetar përpara Krishtit, u fal shërime të sëmurëve, që i afrohen me besë.

25 Gusht

Më 25 të këtij muaji festojmë transferimin e lipsanit të apostull Bartolomeut.

-Kujtimin e apostull Titit.

-Kujtimin e Joanit II të Kostandinopojës (518-520).

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

TRANSFERIMI I LIPSANIT TË APOSTULL BARTOLOMEUT

Apostull Bartolomeu ose Nathanaili renditet tek dymbëdhjetë dishepujt e Krishtit. Ai e kishte origjinën nga Kana e Galilesë dhe u thirr prej Filipit për të njohur Mesinë. Tradita e shenjtë na thotë se ai predikoi krishtërimin tek indianët, të cilëve u dorëzoi Ungjillin sipas Matheut. Bartolomeu u kryqëzua nga idhujtarët në Armeni. Lipsanin e tij e vendosën në një arkë prej guri, por të pabesët e hodhën në det. Arka lundroi drejt ishullit Lipara të Sicilisë ku e morën të krishterët. Më vonë rreth vitit 1000 lipsanin e tij e transferuan në Romë.

PERLESHORJA E BARTOLOMEUT

O apostuj të Shenjtë, lutjuni Zotit tonë Jisu Krisht, tu falë shpirtëve tona, ndjesën e mëkatave.

26 Gusht

Më 26 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Adrian dhe Natalia.

-Kujtimin e Oshënar Joasafit.

-Kujtimin e Oshënarit Qipriano.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ADRIANI DHE NATALIA

Martirët Adriani dhe Natalia qenë një çift bashkëshortësh që banonin në Nikomedia. Gjatë përndjekjeve perandori zbuloi të fshehur në shpellë 23 të krishterë dhe i dënoi ata. Oficeri idhujtar Adriani mbeti i mahnitur nga qëndrueshmëria e tyre dhe i pyeti për shkaqet e dënimeve. Ata iu përgjigjën se duronin për hir të shpërblimeve hyjnore të Perëndisë. Atëherë Adriani kërkoi që të përfshihej edhe emri i tij në listën e tyre. Tirani, pasi e mori në pyetje dhe pa vendosmërinë e tij, e burgosi edhe atë. Gruaja e Adrianit, Natalia kur mori vesh për të shoqin veshi rrobat më të mira dhe shkoi në burg për ti dhënë kurajo. Adriani e përballoi me heroizëm së bashku me 23 shenjtoret e tjerë vdekjen e frikshme të prerjes së gjymtyrëve.

27 Gusht

Më 27 të këtij muaji festojmë Oshënar Pimenin e Madh.

-Kujtimin e pagëzimit që ka bërë apostull Filipin (Veprat 8, 26).

-Kujtimin e Liveri i Romës (352-366).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

FILIPIT DHE EUNUKU ETIOPAS

Një engjëll i Zotit i foli Filipit, duke i thënë: “Çohu dhe shko drejt jugut”. Shpesh engjëjt japin mesazhin dhe kryejnë vullnetin hyjnor. Në momentin që iu shfaq engjëlli Filipit ndodhej ende në udhën nga Jeruzalemi që zbret për në Gaza, e cila gjendej rreth 100 km në jugperëndim të Jeruzalemit. Ishte në vijën bregdetare dhe qyteti i fundit përpara se të arrije në shkretëtirë. Filipit e dëgjoi engjëllin dhe morri udhën për në Gaza. Filipit takoi një njeri etiopas, eunuk, i cili ishte zyrtar i lartë i mbretëreshës së Etiopisë. Njeriu nga Etiopia nuk ishte ikonvertuar, por bënte pjesë në rrethin e shprestarëve (óââîî Ýíùí) të Perëndisë. Etiopiani kthehej për në atdheun e tij nga pelegrinazhi që kishte bërë në Jeruzalem. Ai ishte ulur në karrocën e tij dhe lexonte profetin Isaia.

Fryma i tha Filipit: “Afrohu dhe arrije atë karrocë!”. Kur u afrua, Filipit dëgjoi se ai po lexonte profetin Isaia. Teksti që po lexonte ishte në gjuhën greke, sipas përkthimit të shtatëdhjetëve. Gjuha greke në atë kohë kuptohej nga të gjithë njerëzit e kulturuar. -A e kupton atë që lexon? Me anën e kësaj pyetjeje Filipit nuk do të dijë nëse etiopasi e kupton gjuhën e tekstit të Isaisë, por e pyet nëse e kupton përse bëhet fjalë, pra kuptimin më të thellë të tekstit. Që të kuptojë dikush thelbin e shkrimeve duhet të mësohet nga një tjetër që ka njohuri të thella dhe të ketë frymën e Perëndisë. Judaizmi praktikonte studimin e shkrimeve nën udhëheqjen e një mësuesi. “Atë e çuan si delja në thertore”. Filipit i tha etiopasit se shkrimi flet për Jezu Krishtin, i cili do të çlironte popullin. Etiopasi e pranoi predikimin e Filipit, besoi tek Krishti dhe u pagëzua në emrin e tij. Burimi i ujit gjendej tetë kilometra në veri të Hevronit, i cili që nga ajo

kohë u quajt *Burimi i Filipit* (óñÝáñ ôîö Öéëßðîö). Pagëzimi i etiopasit ishte porosi e Frymës.

28 Gusht

Më 28 të këtij muaji festojmë Oshënar Moisi etiopianin.

-Kujtimin e mbretit Ezekia.

-Kujtimin e profeteshës Ana.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MOISI ETIOPIANI

Moisi etiopiani ishte skllavi i një politikani, i cili e liroi. Pas kësaj doli në shkretëtirë si kryetar i një bande grabitësish dhe bëri mjaft të këqija, por shpejt u pendua, u pagëzua dhe asketoi në Arabi. Ai u përpoq të largonte veset e tij me kreshmë dhe agripni. Moisiu fjeti në moshën 75-vjeçare, duke lënë 70 nxënës, shumë prej të cilës ish-anëtarë të bandës grabitqare.

PERLESHORJA E MOISIUT

Qytetar i shkretëtirës dhe Engjëll nga trupi, edhe çudibërës u çfaqë, o Moisi i Shenjtë; me lutje vëngjill e argjërimit, fitove dhunëti të qëllishime, se sëmundjet dhe lëngatat na i shëron, dhe ndjen mëkatat e shpirtit; lavdi ati që të fali fuqi; lavdi ati që të dha kurorë; lavdi ati që vepron, me anën tënde shërime.

29 Gusht

Më 29 të këtij muaji festojmë prerjen e kokës së Joan Pararendësit.

-Kujtimin e Oshënares Theodhora nga Egjina e Greqisë.

-Kujtimin e Shën Arkadit.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

PRERJA E KRYES SË JOAN PARARENDËSIT

Joani është më i madhi ndër profetët, për këtë ikonizohet gjithnjë në të majtë të Zotit Jisu Krisht. Ai dëshmoi për të vërtetën dhe për ligjin e shenjtë të Perëndisë. Me qëllim që ky ligj të ruhej i pastër e i pa cënuar, Joani sakrifikoi duke mos nguruar të kritikonte mbretin Herod, i cili bënte një jetë të shthurur. Joani e kritikoi mbretin Herod, sepse kishte marrë për grua Herodiatën, të venë e vëllait të tij, Filipit. Me guxim që e karakterizonte, Joani i thotë: “Nuk është e lejueshme të kesh gruan e vëllait tënd”. Për këtë arsye Herodiata e urrente Joanin dhe donte të hakmerek, sapo të gjente rastin. Herodi shtroi një gosti me rastin e ditëlindjes ku ftoi gjithë parinë e Galileës. Gjatë gostisë bija e Heroditës kërcëu një valle me të cilën i mahniti të gjithë të pranishmit dhe në mënyrë të veçantë Herodin. Atëhere mbreti i entuzjasmuar i premtoi vajzës: “Kërko çfarë të duash dhe unë do të jap deri në gjsmën e mbretërisë sime”. Vajza vajti tek e ëma dhe e pyeti se çfarë të kërkonte. E ëma plot djallëzi i tha: “Kërko kokën e Joan Pagëzorit”. Mbreti nuk mund ta refuzonte premtimin që pati dhënë. Atëhere dërgoi një ushtar duke e urdhëruar që t’ia sillte kokën e Joanit në pjatë.

PERLESHORJA E PARARENDËSIT

I drejti kujtohet kudo me këngë, po ty t’arrin dëshmimi i Krishtit, o pararendës dhe pagëzor. Se vërtet u tregove më i nderuari i profetëve, se u vlerësove për nderin të pagëzosh të

parëlajmëruarin. Prandaj pra u mundove për të vërtetën, dhe me gëzim lëçite në mes të ferrit, se Krishti si njeri u çfaq mi dhe, i cili ngre mëkatën e botës, dhe na fal për gjithnjë mëshirën e madhe.

30 Gusht

Më 30 të këtij muaji festojmë Aleksandrin, Joanin dhe Pavlin.
-Kujtimin e Dëshmorëve Feliks, Januar, Furtunat dhe Septimin.
-Kujtimin e Oshënarit Filaks.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

MARTIRËT FELIKS, JANUAR, FORTUNATI DHE SEPTIMINI

Në vitin 294 doli një urdhër perandorak që të digjeshin tekstet e shenjta të të krishterëve. Ndaj një sundimtar thirri shenjtorët të cilët jetonin në qytetin Tuvukja, u lexoi shkresën dhe kërkoi që t’i dorëzonin librat. Feliksi refuzoi menjëherë sepse shkrimet na thonë: “Mos u jepni gjërat e shenjtëruara qenve dhe as mos ua hidhni margaritarët tuaj derrave”. Sundimtari e quajti përgjigjen e tij tepër arrogante prandaj e burgosi për tri ditë pa bukë e ujë. Më pas përdori taktikën e lajkave, por nuk pati asnjë tërheqje nga shenjti. Ndaj e dërgoi tek nënkonsulli romak së bashku me tre të krishterët e tjerë, presviterin Januar, Fortunatin dhe Septiminin, të cilët i futën në burg për 11 ditë. Pas kësaj i dërguan te Pretori i cili i futi për dy javë në një birucë të tmerrshme. Me pas i hipën në një anije të lidhur në këmbë kuajsh ku u dergjën pa bukë e ujë për 4 ditë derisa mbërritën në një port. Nëpërmjet Taorminës së Sicilisë i çuan në Likaoni, në pjesën jugore të Azisë së Vogël ku Pretori i zgjidhi dhe u kërkoi të bënin therore. Meqë s’u lëkundën në

vendosmërinë e tyre si të krishterë, ai u preu kokën. Si vend të martirizimit të tyre shkruesi i sinaksarit përmend Romën.

31 Gusht

Më 31 të këtij muaji festojmë vendosjen e brezit të Hyjlindëses.

-Kujtimin e Dëshmorëve Minai, Fafsti, Andrea dhe Iraklio.

-Kujtimin e Dëshmorit Fileorti.

-Kujtimin e Genadit të Kostandinopojës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHTATOR

1 Shtator

Fillimi i indiktit (Viti i ri Kishtar).

Më 1 të këtij muaji festojmë Oshënar Simeon Stilitin.

-Kujtimin e Oshënares Marta.

-Kujtimin e Oshënares Evanthia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

FILLIMI I INDIKTIT

Kisha Ortodokse sot kremton fillimin e Indiktit d.m.th. të vitit të ri kishtar. Kisha Ortodokse ka kalendarin e saj dhe metodën e saj për llogaritjen e kohës. Përmes këtij kalendari i drejton njerëzit, besimtarët në ciklin e lutjeve dhe të përkujtimit që cakton viti liturgjik kishatar. Viti kishtar fillon më 1 shtator dhe përfundon më 31 gusht të vitit që pason. Vitin kishtar mund ta mendojmë si një pamje të shërbesave dhe të të kremteve gjatë një cikli prej 365 ditësh, nga shtatori deri në fund të gushtit. Qëllimi i vitit kishtar është t'u kujtojë besimtarëve mësimin e ungjillit dhe ngjarjet kryesore të historisë së krishterë në rrjedhën e përcaktuar. Gjithashtu vitit liturgjik kishtar ka për qëllim të orientojë lutjen dhe të ndikojë në jetën tonë. Viti liturgjik i Kishës Ortodokse është një predikim mbi misterin e dashurisë hyjnore.

Në vitin liturgjik kishtar jemi thirrur të kujtojmë tërë jetën e Krishtit nga Ungjillëzimi e Krishtlindja, nga Uji i Bekuar e deri në Pashkë dhe nga Pashka në Pendikosti. Përmes këtyre të kremteve ne nxitemi të bashkojmë veten tonë me Krishtin në lindjen e tij, vuajtjen dhe triumfin e tij. Kështu viti liturgjik kishtar sjell Krishtin tek ne nga lindja e tij deri në shtatin e plotë të njeriut të përkryer. Viti liturgjik përfshin ciklin e të kremteve të shenjtorëve. Të jetosh të kremten e një shenjti është të jetosh një hir të veçantë që derdhet nga Perëndia tek ai shenjt dhe vazhdon tek ne. Në të njëjtën mënyrë si të kremtet e Zotit tonë, që në një mënyrë të mistershme përsërisin ngjarjet e jetës së tij, po kështu edhe të kremtet e shenjtorëve e bëjnë jetën, meritat dhe vdekjen e tyre aktuale në një mënyrë të mistershme.

PERLESHORJA E INDIKTIT

O Krijetar i gjithësisë, që ke në dorë kohët dhe stinat, bekoje kurorën e motit, pas mirësisë sate o Zot, dhe ruaje popullin dhe shtetin tonë, me ndërmjetimet e Hyjlindëses, edhe shpëtona.

SIMEON STILITI

Simeon Stiliti (+459) ka jetuar në shekullin V. Origjinën e kishte nga Siria dhe ka qenë bari i pashkolluar. Ai është më i hershmi nga asketët, të cilët jetuan në majë të shtyllës. Simeoni jetonte në lutje pranë Perëndisë, por meqë njerëzit e ndiqnin dhe në shkretëtirë dhe e pengonin në veprën e tij, ai mendoi këtë mënyrë të veçantë të ushtrimit për 37 vjet rresht. Simeoni u ngjit në një shtyllë 18 metra të lartë dhe qëndronte gjatë gjithë kohës më këmbë duke u lutur ditë e natë, në diell e në shi. Të ushtruarit në shtyllë nënkupton vështirësi të shumta të mëdha. Fakti se ishte në vështirësi dhe i zbuluar në kushtet atmosferike mjaftonte për të treguar dashurinë e tij ndaj Perëndisë. Deri në fund të

jetës së tij ai kurrë nuk harroi se të lumtur janë ata që bëjnë vaj sepse ata do të ngushëllohen, gjithashtu të lumtur janë ata që kanë zemër të pastër sepse ata do të shohin Perëndinë.

PERLESHORJA E SIMEONIT

U bëre kollon e durimit, dhe imitove o Oshënar Stilit; Vojte si Jobi me durim, u ngave si Jesefi në Misir, dhe rrojte tërë jetën si një Ëngjëll, në dritën e paqësi, Simeon i Shenjtë dhe oshënar, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

2 Shtator

Më 2 të këtij muaji festojmë Dëshmor Mamain.

-Kujtimin e Finesit të Drejtë.

-Kujtimin e Joan Kreshmuesit të Kostandinopojës (582-595).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMOR MAMAI

Dëshmor Mamai ka lindur në vitin 260 në Gagra të Paflagonisë. Prindërit e tij Theodhoti dhe Rufina ishin të krishterë të mire. Ata vdiqën në burg duke iu lutur Perëndisë deri në çastin e fundit të jetës së tyre. Mamai ishte akoma foshnjë kur mbeti jetim, por një grua kristiane, e quajtur Amia, e birësoi dhe e rriti me shumë dashuri. U quajt Mamai pasi e thërriste shpesh mama gruan që e birësoi. Ishte akoma 15 vjeç kur deklaroi besimin e tij tek Krishti. Atëherë idhujarët e rrahën pamëshirë dhe e torturuan në mënyrë ç'njerzore, por me fuqinë e Perëndisë arriti që t'u bëjë ballë atyre. Më në fund në mënyrë martire dhe me lavdi shenjti u largua nga kjo botë.

PERLESHORJA E MAMAIT

Kanun i besës dhe kor' e butësisë, mësonjës i përkorës, ndrite përpara besnikëve, me të vërtetën e punëve, prandaj i fitove me përunjësinë të lartat, me varfërinë të pasurat. Atë Shën Mamat, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

3 Shtator

Më 3 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Anthimin e Nikomedisë.

-Kujtimin e Shenjtores Fivia.

-Kujtimin e Dëshmores Vasilisa nga Nikomedia.

-Kujtimin e Oshënarit Theoktist.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JERODËSHMOR ANTHIMI

Anthimi ka jetuar në fund të shekullit III në Nikomedi. Në moshë të re u shqua për zellin ndaj Perëndisë. Më vonë jeta e tij u bë shembull urtësie dhe dashurie. Të krishterët e Nikomedisë e bindën që të bëhej prift dhe më pas episkop i tyre. Në kohën e përndjekjeve të Dioklecianit, Anthimin e arrestuan. Diokleciani e urdhëroi t'i falej idhujve sepse përndryshe do ta torturonte, por Anthimi i vendosur iu përgjigj: "Nuk më frikëson aspak. Krishtin nuk do ta mohoj kurrë". Pas kësaj i prenë kokën dhe Anthimi fitoi kurorën e martirit.

4 Shtator

Më 4 të këtij muaji festojmë profetin Moisi.

-Kujtimin e Jerodëshmorit Vavila, Kryepeshkop i Antiokisë (240-252).

-Kujtimin e Shenjtores Ermiona, bija e apostull Filipit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PROFETI MOISI

Profeti Moisi ka jetuar në shekullin XIII para Krishtit. Ishte vëllai i Aronit dhe i Mariamit. Në Egjipt hebrejtë ishin shtuar shumë në numër ç'ka ishte e rrezikshme për egjiptianët. Faraoni i shtypte me punë të detyruar. Ai urdhëroi që të vriteshin foshnjat e tyre meshkuj. Moisiu shpëtoi, por kur u bë tre muajsh prindërit e tij nuk mund ta fshihnin më. Kështu që e vendosën në një shportë dhe e lanë në brigjet e lumit Nil, ndërsa e motra, Mariami, ndiqte nga larg se çfarë përfundimi do të kishte. E bija e faraonit e cila kishte shkuar për t'u larë gjeti Moisiun dhe e kuptoi kombësinë e tij. Motra e Moisiut i propozoi asaj që t'i gjente një mëndeshë hebrease. Ajo pranoi dhe thirri nënën e tyre. Gruaja e mbajti foshnjën tre vjet dhe më pas ia ktheu princeshës. Moisiu u edukua në pallatet mbretërore egjiptiane nga ku u arratis në moshën 40-vjeçare. Ai vajti në Sina dhe u martua me Seforën, të bijën e priftit Jofor. Në moshën 80-vjeçare ndërsa kulloste bagëtinë e të vjehrrit pa një ferrë duke u djegur. Zoti e urdhëroi të kthehej dhe të çlironte popullin e tij. Moisiu bëri bindje, bashkë me popullin e tij që e pasonte kaloi Detin e Kuq dhe mbyti egjiptianët që i ndiqnin pas. Në Malin Sina, Moisiu mori dhjetë urdhëresat e famshme. Ai u end për 40 vjet në shkretëtirë derisa fjeti në moshën 120-vjeçare.

PERLESHORJA E MOISIUT

O Moisi profet i shenjtë, që të kremtojmë me besë, ndërmjeto përpara Zotit, të shpëtohen shpirtet tona.

5 Shtator

Më 5 të këtij muaji festojmë profetin Zaharia.

-Kujtimin e Jerodëshmorit Avdheo, peshkop në Persi.

-Kujtimin e Dëshmor Medimnit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PROFETI ZAHARIA

Në ditët e Herodit, mbretit të Judesë, ishte një prift me emrin Zaharia nga rendi i Abias. Gruaja e tij ishte pasardhëse e Aronit dhe quhej Elisabetë. Që të dy ishin të drejtë në sy të Perëndisë duke ecur pa të metë në të gjitha urdhërimet dhe ligjet e Zotit. Ata nuk kishin fëmijë, sepse Elisabeta ishte beronjë, gjithashtu qenë të kaluar në moshë. Sipas zakonisht të shërbesës priftërore Zaharisë i ra shorti të hyjë në tempullin e Zotit për të djegur temjanin. Turma e popullit rrinte jashtë dhe lutej. Papritur u shfaq një engjëll i Zotit dhe Zaharia u trondit dhe e zuri frika, por engjëlli i tha: “Mos u tremb Zaharia sepse lutja jote u plotësua dhe gruaja jote Elisabeta do të lindë një djalë të cilit do t’ia vësh emrin Joan”. Ai nuk mundi ta besonte një gjë të tillë dhe engjëlli iu përgjigj: “Dhe ja ti do të jesh i pagojë dhe nuk do të mund të flasësh deri në atë ditë kur do të ndodhin këto gjëra, sepse nuk u ke besuar fjalëve të mia të cilat do të përmbushen në kohën e tyre”. Më pas Zaharia u mundua të fliste por nuk mundi. Elisabeta lindi djalin që dëshironte prej kohësh. Pasi mbërriti dita e rrethprerjes, kur i jepej edhe emri foshnjës, të gjithë pyesnin për emrin. Zaharia meqë nuk fliste akoma mori një pllakë të vogël dhe shkroi sipër “Joan”. Të gjithë u mrekulluan me atë që ndodhi në atë çast. U zgjidh gjuha e Zaharisë dhe fjala e parë që tha ishte: “I bekuar është Perëndia”. Profeti Zaharia predikoi hapur se Maria Hyjlindëse

është edhe nënë edhe virgjëreshë. Por duke qenë se predikonte këtë dhe urdhëroi që ajo të mos largohej nga vendi që qe caktuar në tempull për virgjëreshat, si edhe për arsyt tjetër se i biri i tij Joani në kohën e vrasjeve të foshnjave kërkohet, po nuk gjendej sepse ishte fshehur në një shpellë bashkë me nënën e tij, ai u vra nga Judejtë me urdhër të Herodit në mes të Hierores.

PERLESHORJA E ZAHARISË

I stolitur priftërisht, profet i Shenjtë Zahari pas kanunit hebraik, therore shpinje besërisht, dhe hollokoste mi Altar të Perëndisë; kështu u bëre yll, dhe prift i shenjtë mistik, dhe çfaqe botërisht, hir të hyjëshmë me fjalë dhe me veprim dhe vdiqe me shpatë në tempullin; profet i Krishtit, me Shën Joanin, lutju Zotit për ne.

6 Shtator

Më 6 të këtij muaji festojmë çudinë e Kryeengjëllit Mihail.

-Kujtimin e Dëshmor Romilit.

-Kujtimin e Dëshmores Kalodhota.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

7 Shtator

Më 7 të këtij muaji festojmë Dëshmor Sozonin.

-Kujtimin e Dëshmor Efpsikit nga Qezaria.

-Kujtimin e Oshënares Kasiani.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN SOZONDI

Shën Sozondi ka jetuar nga fundi i shek III në Liakonia të Kapadokisë. Në fillim quhej Taras, por pasi besoi te Krishti dhe u pagëzua, u quajt Sozond. Ishte bari delesh dhe përpiquej të imitonte urtësinë e tyre, por shumë shpejt u bë bari shpirtëror i njerëzve, sepse kudo që shkonte predikonte Ungjillin. Në saje të predikimit të tij shumë njerëz u konvertuan në krishterim. Shenjti shkoi në Pompeupoli të Kilikisë ku ndodhej një statujë e florinjte pagane. Ai theu dorën e djathtë të statujës dhe paratë ua shpërndau të varfërve. Duke qenë se këtë veprim Sozondi e kreu fshehurazi askush nuk e dinte se cili ishte ai që kishte thyer dorën e statujës, prandaj kryetari i asaj kohe, Maksimiliani, urdhëroi që të burgoseshin shumë njerëz që të gjendej shkaktari. Kur mësoi këtë shenjti shkoi para Maksimilianit dhe pohoi se ai e kishte thyer dorën e statujës, prandaj duhet t'i lironte të gjithë ata që kishte arrestuar. Kërcënimeve të Maksimilianit Sozondi, iu përgjigj me ton të qetë duke i thënë se statuja brenda në tempull nuk kishte asnjë vlerë, ndërsa me shitjen e krahut të saj dhe shpërndarjen e fitimit tek të varfërit shumë prej tyre plotësuan ato që u mungonin. Maksimiliani i egërsuar e urdhëroi që t'i falej idhujve, por përsëri me qetësi shenjti i tha se ishte e pamundur. Atëherë urdhëruan që ta rrihnin. Pas shumë torturave shenjtin e hodhën në zjarr.

8 Shtator

Më 8 të këtij muaji festojmë lindjen e Hyjlindëses Mari.

-Kujtimin e Dëshmorëve Seviri dhe Artemidhori.

-Kujtimi i Dëshmorit të ri Athanas.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

LINDJA E HYJLINDËSES MARI

Sipas traditës, prindërit e Hyjlindëses Joakimi dhe Ana kishin mbetur pa fëmijë. Në kohën e atëhershme mospasja e një fëmije (shterpësia) konsiderohej si një mallkim i Perëndisë, por ata qenë shpresëtarë dhe luteshin pandërprerë. Një ditë tek po luteshin në kopshtin e shtëpisë së tyre në Jeruzalem, një engjëll iu shfaq të dyve duke i lajmëruar se Ana do të mbarsej dhe do të lindte fëmijë. Sapo mori lajmin e mirë nga engjëlli, Ana premtoi që fëmijën do ta ofronte si dhuratë tek Perëndia. Ajo erdhi në jetë si çdo njeri, duke trashëguar mëkatin e parëlindur, sepse ndërhyrja e Perëndisë i zhduku shterpësinë prindërve të saj, por jo natyrën. Hyjlindësja ishte njeri si të gjithë, por e deshi Perëndinë më tepër nga të gjithë dhe kështu u bë më e lavdëruar dhe më e nderuar se engjëjt. “Shpirti im madhëron Zotin dhe mendja ime u ngazëllua për Perëndinë, shpëtimtarin tim”. Këto fjale japin një përmbledhje të jetës së Shën Marisë, pasi tregojnë se ajo jetoi një jetë të përkushtuar plotësisht ndaj Perëndisë. Ajo është e vetmja grua në historinë e mbarë njerëzimit që do të sillte në botë Mesian e shumëpritur. Hyjlindësja është “hirëplotë”, e pastër dhe e bekuar nga Perëndia ku të gjithë brezat do ta lumërojnë. E Tërëshenja Hyjlindëse sipas himnografëve dhe etërve të kishës gjendet më lart se engjëjt dhe gjithë shenjtorët. Ajo është mbretëresha e gjithë fuqive engjëlllore dhe zonjusha e mbarë botës, sepse është nëna e Perëndisë. Në Sinodin III Ekumenik të vitit 431 asaj iu dha titulli “Hyjlindëse”, ndërsa në Sinodin V Ekumenik të vitit 553 u quajt “Virgjëreshë e Shenjtë”.

PERLESHORJA E MARISË

Lindja jote o Hyjlindëse, gëzoj e ndriti tërë njerëzinë, se prej teje lindi Dielli i drejtësisë, Krishti Perëndia ynë, që zgjidhi

mallkimin, dhe na dha bekimin, dhe aboliti vdekjen, dhe na fali jetën e amëshuar.

9 Shtator

Më 9 të këtij muaji festojmë Hyjprindërit Joakim dhe Ana.

-Kujtimin e Dëshmorit Hariton.

-Kujtimin e Sinodit III Ekumenik në Efes në 431.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOAKIMI DHE ANA

Të dhëna për prindërit e Hyjlindëses Joakim dhe Ana i gjejmë në Ungjijtë Apokrifë, në Protovangjelin e Jakovit, i cili është shkruar në shekullin II. Joakimi dhe Ana qenë nga Jerusalemi me origjinë pasardhës të Davidit. Ata i luteshin Perëndisë që t'u jepte një fëmijë. Ana premtoi se nëse lindte fëmijën do t'ia përkushtonte Perëndisë. Kështu Perëndia duke dëgjuar lutjet e saj ia plotësoi dëshirën. Ajo mbeti shtatzënë dhe lindi Marinë. Në moshën trevjeçare Marinë ia besuan Kryepriut Zaharia, i cili e futi në të Shenjtëroren e Tempullit. Aty qëndroi në mbikqyrjen e priftërinjve për nëntë vjet, derisa i dorëzohet Josifit, i cili ishte i ve. Nëna e Hyjlindëses Ana fjeti në moshën 69-vjeçare, ndërsa Joakimi në moshën 80 vjeç. Kështu Maria mbeti jetime në moshën 11-vjeçare.

PERLESHORJA E HYJPRINDËRVE

O Hyjprindër të Shenjtë, që ju kremtojmë më besë, nërmjetoni pranë Zotit, të shpëtohen shpirtet tona.

10 Shtator

Më 10 të këtij muaji festojmë Dëshmoret Minodhora, Mitrodhora dhe Nimfodhora.

-Kujtimin e Dëshmores Evdhokia.

-Kujtimin e mbretëreshës Pulkeria (450-457).

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MRETËRESHA PULKERIA

Mretëresha Pulkeria ishte bija e mbretit Arkad dhe motra e shën Theodhosit. Ky i fundit, meqënëse ishte i dobët nga karakteri u udhëhoq dhe u edukua nga Pulkeria që ishte shumë e kulturuar, dinamike, e zgjuar dhe tepër shpresëtare, ndonëse ishte vetëm dy vjet më e madhe se ai. Në vitin 414 ajo u shpall auguste. Për një farë kohe u tërhoq nga pallatet mbretërore, kur erdhi në konflikt me mbretëreshën Evdhoqi, me të cilën ishte martuar Theodhosi. U martua me Markianin e mençur, i cili ndonëse rridhte nga një familje e varfër trakiote, falë aftësive të tij bëri karrierë në ushtri. Marciani ishte në moshën 60-vjeçare kur u martua me mbretëreshën Pulkeria, që ajo të mos e qeveriste vetëm, si grua që ishte, perandorinë pas fjetjes së perandorit Theodhosit II. Pulkeria ndërroi kisha të mrekullueshme, manastire dhe institucione humanitare dhe më 438 risolli lipsanin e shenjtë të Kristostomit. Gjithashtu ajo organizoi Sinodin III Ekumenik në Efes dhe së bashku me Markianin Sinodin e IV Ekumenik.

11 Shtator

Më 11 të këtij muaji festojmë Oshënaren Theodhora.

-Kujtimin e Dëshmorëve Dhimitri dhe gruas së tij Evanthia.

-Kujtimin e Oshënarit Efrosin kuzhinieri.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

OSHËNARE THEODHORA

Oshënore Theodhora ka jetuar në kohën e sundimit të perandorit Zinon (476-491). Ajo ishte e martuar në Aleksandri me pasanikun shpresëtar Pafnutin. Dikur u mashtrua dhe bëri tradhëti bashkshortore, por menjëherë erdhi në vete dhe u largua nga shtëpia duke u futur në një manastir. Aty bëri shumë mrekulli.

PERLESHORJA E THEODHORES

Ti o nënë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqje për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me engjëjtë, o Theodorë e Shenjtë lavdi më ty.

12 Shtator

Më 12 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Autonomin.

-Kujtimin e Dëshmorit Juliani nga Galatia.

-Kujtimin e Dëshmorit Okeani.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

13 Shtator

Më 13 të këtij muaji festojmë Kornel kryeqindëshin.

Kutjimi i Dëshmorit Stratoni nga Vithina.

-Kujtimin e Oshënarit Petro nga Agra.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

KORNEL KRYEQINDËSHI

Korneli ishte bashkëkohës i Krishtit dhe i Apostujve. Ai jetonte në Qezare dhe ishte centurion i eskortës që quhej Italika. Një traditë e lashtë e Panonisë thotë që ai ishte nga një fis ilir nga qyteti Sishia i Panonisë. Shën Korneli ishte pagani i parë i thirrur në besën e Krishtit dhe pagani i parë i pagëzuar. I takoi një biri të Ilirisë të ishte i parathirruri nga kombet kështu që ne jemi krenarë që një nga stërgjyshërit tanë u konvertua nga të parët në krishterim. Ndonëse pagan, ai dallohej për frikën ndaj Perëndisë. Një ditë, kur Shën Pjetri po lutej në qytetin e Jopës, ai pati një vision. Ndërsa Pjetri po i lajmëronte Krishtin e ngjallur Kornelit dhe shtëpisë së tij, Fryma e Shenjtë zbriti mbi të. Judejtë mbetën të habitur se si Fryma e Shenjtë mund të zbriste tek kombet. Kështu që Pjetri, duke parë se Fryma e Shenjtë zbriti tek Korneli, nuk hezitoi ta pagëzonte, ndonëse shumë judej u habitën për këtë. Që nga ajo kohë Korneli qëndroi me Apostujt. Tradita thotë që ai shoqëroi shumë nga Apostujt në misionet e tyre ungjillëzuese në Iliri dhe në vende të tjera. Shën Pjetri e dorëzoi episkop dhe e dërgoi në qytetin pagan Skepsi, ku Korneli i shenjtë vuajti shumë poshtërime për Krishtin.

PERLESHORJA E KORNELIT

Prej paganëve Dëshmor, i pari dolle edhe Kishën me shkëlqim,
e zbukurove besërisht, me veprime plot virtut, o kryeqindësh
hyjprurës o Shën Kornel.

14 Shtator

Më 14 të këtij muaji festojmë Lartësimin e Kryqit të Nderuar.

-Kujtimin e Dëshmorit Papas.

-Kujtimin e Dëshmorit Theoklis.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

LARTËSIMI I KRYQIT TË NDERUAR

Kostandini i Madh përpara betejës, teksa po vështronte hordhitë armike, pa një vegim. Në qiell u shfaq një kryq, rreth të cilit ishte shkruar (αί οἰϋοῖ ἰβέα) me këtë do të fitosh. Eusebi i Qesarisë na thotë se po atë natë ju shfaq vetë Krishti në ëndër dhe urdhëroi që të bënte një kryq të ngjashëm me atë që kishte parë në vegim dhe ta vendoste nëpër flamurët që paraprinin ushtrinë, në vend të shqiponjave perandorake. Shenja e fitores shkëlqeu përsëri në qiell dhe Kostandini besoi me gjithë shpirt se Jisu Krishti, është i vetmi Perëndi i vërtetë. Me betejën vendimtare të Milviut në 28 tetor 312 ishte pikërisht Kryqi, që i dha fitoren. Duke falenderuar Perëndinë, për këtë fitore, Kostandini bëri një hyrje triumfale në Romë. Ai urdhëroi që nëpër të gjitha monumentet kryesore të qytetit të vihej shenja e kryqit. Gjithashtu u ngrit edhe një statujë e perandorit, e cila e paraqiste atë duke mbajtur kryqin në dorë, si shenjë e fitores dhe emblemë e autoritetit të tij marë nga Krishti. Shën Kostandini gjithashtu e hoqi dënimin me vdekje në kryq dhe i lindi një dëshirë e zjarrtë për të gjetur kryqin ku ishte kryqëzuar Krishti. Kërkimin e Kryqit e mori përsipër e ëma e Kostandinit, perandoresha Helena e cila ndërmori një udhëtim në Palestinë në vitin 326, gjatë të cilit zbuloi në sajë të një zbuluese hyjnore Kryqin e nderuar të Zotit. Për të përkujtuar këtë ngjarje të lartësimin të parë të *Kryqit të Nderuar* u caktua 14 shtatori.

Tradita e kishës thotë se në vendin ku u lartësua kryqi mbiu një borzilok, prandaj që nga ajo kohë ka mbetur si zakon që në të kremten e lartësimin të *Kryqit të Nderuar*, në kishë shpërndahet borzilok. Kostandini urdhëroi që në atë vend të ngrihej një bazilikë madhështore, detikuar Ngjalljes, e cila u përrua në vitin 335, me rastin e 30-vjetorit të mbretërimit të tij. Në vitin 614 mbreti i persëve Hosroi i II-të e pushtoi Jeruzalemin dhe pasi zuri rob patrikun Zaharia grabiti edhe *Kryqin e Nderuar* të Zotit. Por nuk kaloi shumë kohë dhe perandori bizantin Iraklio luftoi kundër Hosroit dhe në vitin 628 e çliroi Jeruzalemin duke e ringritur përsëri *Kryqin e Nderuar*. I gjithë populli filloi t'i falej kryqit duke psalur: “O Zot shpëto popullin tënd dhe bekoje trashëgimin tënd.....”. Kështu u bë edhe lartësimi i dytë i kryqit. Për të përkujtuar lartësimin e parë dhe atë të dytë kremtohet më 14 shtator ngritja e *Kryqit të Nderuar*.

PERLESHORJA E KRYQIT

O Zot shpëto popullin tënd dhe bekoje trashëgimin tënd. Mundjen edhe triumfin, dhurona kundër barbarëve, edhe ruaje shtetin tënd me poterën e Kryqit tënd.

15 Shtator

Më 15 të këtij muaji festojmë Dëshmorin Nikita.

-Kujtimin e Visarionit të Larisës.

-Kujtimin e Oshënar Filotheut.

-Kujtimin e Josifit të Timishoarës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN NIKITA

Nikita ishte nga fisi i gotëve, të cilët në vitet e mbretërimit të Kostandinit të Madh qenë vendosur përtej lumit Istra. Që në moshë të vogël u njoh me besimin kristian nga episkopi Theofil, i cili shpesh i kujtonte Nikitës fjalët e Apostull Palit: “Por ti qëndrove në ato që mësove dhe u binde plotësisht duke e ditur prej kujt i mësove dhe që nga fëmijëria i njeh shkrimet e shenjta të cilat mund të të bëjnë të ditur për shpirtin me anën e besimit që është në Krishtin”. Ai mësoi shumë mirë gjuhën greke dhe përktheu Biblën në gotishte. Bashkëkohësit e tij barbarë filluan të përparonin në besimin kristian. Tirani Athanas e arrestoi shenjtin dhe e kërcënoi me jetë që të mohonte Krishtin, por shenjti iu përgjigj: “Jam i krishterë dhe pranoj më mirë të vdes se sa të mohoj emrin e shpëtimtarit Krisht, të cilin e pohoj para të gjithëve si Perëndi të vërtetë. Jam i gatshëm të derdh gjakun tim për hir të dashurisë që kam për të”. Duke mos duruar dot pohimin e shenjtit, tiranët filluan ta godisnin me gurë. Më pas ndezën një zjarr të madh dhe e hodhën në të. Shën Nikita dorëzoi shpirtin te Perëndia duke marrë kurorën e martirit.

PERLESHORJA E NIKITËS

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçme prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ay për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

16 Shtator

Më 16 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Efimia.
-Kujtimin e Dëshmores Melitini.
-Kujtimin e Martinit të Romës (649-655).

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN EFIMIA

Efimia rridhte nga Kalqedonia. I ati quhej Fillofron, ndërsa e ëma Theodhosiani. Ajo ka jetuar gjatë viteve të mbretërimit të Perandorit Dioklecian, i cili përndiqte të krishterët. Në ato vite perandori Dioklecian shpalli përndjekjen më të madhe kundër të krishterëve. Të krishterët grumbulloheshin dhe bënë mbledhje nëpër shtëpi kurse të tjerë shkonin në shkretëtirë, ku kalonin ditët dhe netët e vështira të përndjekjes me lutje dhe adhurim te Perëndia. Në një grup të tillë merrte pjesë edhe Efimia, madje ajo ishte udhëheqëse e grupit. Në kohën e përndjekjes, Apelian i nxiti udhëheqësin të arrestonte shumë të krishterë. Ndërmjet tyre zunë edhe Efiminë me shokët e saj. Tirani urdhëroi t’i burgosnin dhe t’i rrihnin pa mëshirë për 20 ditë rresht. Të krishterët nuk u përlënë, ndaj gjykatësi mizor urdhëroi që t’i dërgonin tek Diokleciani. Tirani urdhëroi ta fusnin te bishat. Kjo ngjarje ka ndodhur në Kalqedoni më 16 shtator të vitit 303. Në fillimet e shek. VII lipsanet e saj u shpunë në Kostandinopojë. Kulti i Shën Efimisë është përhapur edhe në Shqipëri, ku gjenden shumë kisha që mbajnë emrin e saj. Ndër to mund të përmendim atë të Matit, të Mirditës etj. Në Kallmet të Lezhës, pas kishës së Shën Efimisë ka pasur një burim. Pasi përfundonte liturgjia hyjnore, besimtarët pinin nga uji i shenjtë që buronte prej shkëmbinjve.

PERLESHORJA E EFIMISË

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëndër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoj dhe kryqëzohem dhe varrosem tok me pagëzimin edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty. Edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rronj në qiell: po

si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohe. Dëgjona lutjet, edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

17 Shtator

Më 17 të këtij muaji festojmë Dëshmoret Sofia dhe tri vajzat Besa, Shpresa dhe Dashuria.

-Kujtimin e Dëshmores Theodhoti nga Nikea.

-Kujtimin e Dëshmores Agathoklia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SOFIA DHE TRI VAJZAT BESA, SHPRESA DHE DASHURIA

Sofia mbeti e ve qysh herët, prandaj rriti me shpresëtari tri bijat e saj, të cilat shquheshin për bukurinë e tyre. Që të katërta u shpërngulën në Romë. Atje i denoncuan te perandori Adrian, i cili i kërcënoi, por pa rezultat. I veçuan njëra nga tjetra që rezistenca e tyre të dobësohej. E para u torturua 12-vjeçarja Besa. Atë e goditën pa mëshirë me shkopinj dhe së fundi i prenë kokën. Në vazhdim torturuan 10-vjeçaren Shpresa, të cilën pasi e fshikulluan e hodhën në furrë, duke ia shqyer mishin me thonj kekuri. Në fund iu nënshtrua torturave 9-vjeçarja Dashuria, të cilën e varën derisa iu thyen kyçet. Nëna e tyre, Sofia, varrosi të bijat dhe ditën e tretë fjeti edhe ajo.

PERLESHORJA E SOFISË

Dëshmore Shën Sofi, me tri bijat e tua, o Besë e Dashuri, dhe ti Shpresë, shkëlqyet, rëzuat me mënt përdhe, ertësin e elinëve, u munduat keq, dhe faqebardhë u çfaqhtë, nuse me stoli, dhe me kurorën e Krishtit, fituat lavdi dhe nder.

18 Shtator

Më 18 të këtij muaji festojmë Evmenin e Kretës.

-Kujtimin e Simeonit, vëllait të Perëndisë

-Kujtimin e Dëshmoreve Sofia dhe Irena.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SIMEONI, VËLLAI I PERËNDISË

Simeoni, vëllai i Perëndisë është një nga të 70-të apostujt. Ai përmendet si një nga të katër vëllezërit e Zotit. Tek (Mateu 1, 20) hebrenjtë pyesnin veten: “A nuk është i biri i mjeshtrit?” A nuk quhet e ëma Mariam dhe vëllezërit e tij Jakov, Josi, Simeon dhe Juda. Dhe motrat e tij a nuk janë të gjitha ndër ne?” (Marku 6, 30). Këta mendohet që të kenë qenë fëmijë të Josifit nga një martesë e mëparshme. Simeoni u zgjodh Episkopi i dytë i Jerusalemit (70-107) dhe u fronëzua pas shkatërrimit të qytetit nga romakët. Në kohën e perandorit Trajan (98-117) ai u arrestua në moshën 120 vjeçare dha pasi e torturuan e kryqëzuan.

19 Shtator

Më 19 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Sabati, Trofimi dhe Dorimedonti.

-Kujtimin e Oshënarit Zosima.

-Kujtimin e Dëshmores Suzana.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

20 Shtator

Më 20 të këtij muaji festojmë Dëshmor Efstathin dhe familjen e tij.

-Kujtimin e Oshënarit Joani nga Kreta.

-Kujtimin e Shën Olegut.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Ilarioni nga Kreta.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN EFSTATHI

Efstathi ishte oficer i lartë në Romë gjatë viteve të mbretërimit të Trajanit. Ai shquhej për trimëri, sepse nëpër luftëra kishte korrur vetëm fitore. Kur Trajani mori vesh se Efstathi përqafoi besimin kristian, i hoqi gradën e lartë ushtarake dhe e internoi bashkë me familjen e tij. Ndërkohë e ndanë nga gruaja e tij Tatjana dhe nga dy djemtë e tij Teofistiun dhe Agapion. Kjo e hidhëroi pa mashë Efstathin. Me kalimin e viteve, kur perandori Trajan u gjend në vështirësi të madhe, solli ndërmend Efstathin dhe aftësitë e tij luftarake. Ai e ktheu në pozicionin që kishte më parë dhe Efstathi me burrinë dhe aftësitë strategjike dha një kontribut të çmuar ndaj fitores. Zoti bëri që pas shumë e shumë vitesh familja e Efstathit, e cila kishte humbur lidhjet që nga koha e internimit, të bashkohej në një fshat të largët ku Efstathi ndodhej me shërbim. Gëzimi i Efstathit ishte shumë i madh dhe për këtë ai felënderoi Perëndinë, por në kohën e kthimit të tij për në Romë, Trajani vdiq dhe vendin e tij e zuri Adriani që ishte një përndjekës i madh i të krishterëve. Pasi mori vesh se në Romë kthehej Efstathi duke sjellë fitore, ai doli ta priste sipas traditës së lashtë. Perandori i kërkoi Efstathit që të ngjitej në tempullin e Apolonit dhe t'i blatonte perëndive therore lavdërimi për fitoret e arritura. Efstathi e mohoi duke i

thënë perandorit se ai adhuronte Perëndinë e vërtetë. Perandori Adrian i inatosur urdhëroi që të torturohej ai dhe familja e tij. Efstathi bashkë me familjen e tij u dogjën në zjarr.

PERLESHORJA E ESTATHIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçme prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ay për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

21 Shtator

Më 21 të këtij muaji festojmë apostull Kodratin.

-Kujtimin e profetit Jona.

-Kujtimin e Dëshmorit Prisko.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL KODRATI

Kodrati është apologjisti më i vjetër i krishterimit. Ai ishte një nxënës i apostujve, të cilët e hironisën Kryeepiskop të Athinës. Nëpërmjet predikimit të tij shumë paganë përqaftuan krishterimin. Ndër ta kishte shumë grekë të ditur, të cilët Kodrati me fjalët tij arriti t'i tërheqë te besimi i Krishtit. Apostull Kodrati u tregoi njerëzve rrugën e vërtetë, por shumë filozofë të asaj kohe duke mos e duruar këtë gjë, e dëbuan me forcë nga Athina. Për të shpëtuar nga përndjekja shkoi në Magnisia të Azisë së Vogël, ku predikoi me zell Ungjillin. Ai i shkroi perandorit një apologji për të mbrojtur kristianizmin. Perandori Adrian urdhëroi që Kodrati të vritej. Kështu pohuesi i madh i besimit mori kurorën e martirit. Lipsani i Kodratit ndodhet në Magnisia.

PERLESHORJA E KODRATIT

Kodrat apostull i Shenjtë, lutjuni Zotit tonë Jisu Krisht, tu falë shpirtëve tona, ndjesën e mëkatave.

22 Shtator

Më 22 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Fokain.

-Kujtimin e Dëshmorëve Isaku, Martini dhe Nikolla.

-Kujtimin e Oshënarit Kozma.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

23 Shtator

Më 23 të këtij muaji festojmë ngjizjen e Joan Pagëzorit.

-Kujtimin e Oshënoreve Ksanthipi dhe Polikseni.

-Kujtimin e Joanit të Konicës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOANI I KONICËS

Joani ishte një shqiptar nga Konica. I ati i tij ishte një sheh i dëgjuar. Në moshën 26-vjecare, Joani u largua nga Konica dhe shkoi në Janinë ku u bë dervish. Nga kontakti i parë që pati me vëllezërit e krishterë, vendosi të kthehej në fenë e të parëve, por nga frika e turqve askush nuk guxonte ta pagëzonte. Joani shkoi dhe u pagëzua në ishullin e Itakës. Prej andej u vendos në një fshat të quajtur Kimeron, ku u martua dhe i panjohur nga të tjerët punonte si rojtar pylli. Në vitin 1813, kur e mori vesh i ati që i biri ishte kthyer i krishterë, dërgoi dy dervishë që ta gjenin, të cilët pasi e gjetën u orvatën ta bindnin të kthehej, por ishte e kotë. Nga kjo vizitë autoritetet lokale turke e mësuan

identitetin e vërtetë të të riut dhe e arrestuan. Të gjitha pyetjeve të gjykatësit ai iu përgjigj vetëm me një përgjigje: “Jam i krishterë dhe quhem Joan.” Pas shumë torturash u dënua me vdekje. Para ekzekutimit kërkoi që t’i lironin duart dhe pasi bëri shenjën e kryqit thirri si hajduti mbi kryq: “Kujtomë, o Zot, në mbretëtinë tënde”. Joani shtriu kokën dhe xhelati ia preu. Kjo ka ngjarë më 23 shtator të vitit 1814. Trupin e tij donin që t’ua hidhnin qenve, por disa besimtarë të krishterë e morën dhe e varrosën.

24 Shtator

Më 24 të këtij muaji festojmë Dëshmore Theklën.

-Kujtimin e Oshënarit Kopri.

-Kujtimin e Oshënar Siluan athonitit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORE THEKLA

Thekla ishte e bija e aristokrates idhujtare Theoklia. Ajo krejt rastësisht dëgjo i apostull Pavlin duke predikuar në Ikonio. Qëndroi tri ditë në dritare si e magnetizuar, sa që as i fejuari, pasaniku Thami, nuk e shkëputi dot. Kështu apostulli u denoncua tek konsulli se predikonte vetëpërmbytje dhe ndante bashkëshortët. Pavli u mbyll në burg, por virgjëresha 18-vjeçare shkoi dhe bëri katekizëm me apostullin. Thamari e zbuloi dhe i egërsuar ndikoi që e reja të dënohej me djegie, ndërsa për apostullin kërkuan që të fshikullohej dhe të dëbohej.

PERLESHORJA E THEKLËS

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëndër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkuj dhe kryqëzohem dhe varrosem

27 Shtator

Më 27 të këtij muaji festojmë apostull Aristarkun.

-Kujtimin e Dëshmor Kalistratit.

-Kujtimin e Zinait, apostull nga të 70- tët.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

NEOFITI I MBYLLUR

Të mbyllur quhen oshënarët që mbylleshin në qeli të ngushta ose në shpella dhe që nuk dilnin jashtë tyre. Është fjala për një formë mbinjerëzore e ushtrimit të besimit, ndërsa Neofit do të thotë ai që u mboll rishtaz. Kështu quheshin në kishën e vjetër ata që sapo pagëzoheshin. Shën Neofiti lindi në vitin 1137 në Amatundë të Qipros prej prindërish të varfër por shumë besimtarë. Që në moshë të njomë ai filloi të punonte në kultivimin e vreshtave. E fejuan në moshën 17 vjeçare por fejesa u prish dhe oshënar i hyri në një manastir në afërsi të Nikosisë ku mësoi të shkruajë si dhe mësoi përmendësh tërë psaltirin. Pas 7 vjetësh u nis të bënte një pelegrinazh në vendet e shenjta dhe rrezikoi për shkak të një furtune të madhe. Duke mos gjetur vend të përshtatshëm për qetësinë shpirtërore u kthye në manastirin e tij, por shpejt vendosi të lundrojë në Azinë e Vogël dhe të hyjë në malin e murgjërve “Latros”. Gjatë udhëtimit për në Pathos të Qipros i vodhën paratë e udhëtimit ndaj qëndroi jashtë qytetit në një vend mjaft të bukur. Anës një humnere gërmoi një shpellë dhe u mbyll në të. Gradualisht në atë vend u krijua një manastir me aktivitet të çmuar deri sot të cilin e drejtonte me dashuri Neofiti, që në moshën 36 vjeçare qe prift. Në moshën 64 vjeçare gërmoi dhe krijoi shpellën e dytë më lart që të gjejë qetësi nga pelegrinët e shumtë. Kur qenë duke e përfunduar shpëtoi për mrekulli nga një shkëmb që u rrokullis

nga lart. Të dyja shpella komunikonin ndërmjet tyre me anën e një çarjeje për të dëgjuar shërbesat dhe për të marrë kungatën hyjnore. E vazhdoi jetën e mbyllur deri në fjetjen e tij në 22 prill 1219. Varri i tij, të cilin e kishte hapur vetë, ishte i panjohur nga viti 1571 deri në 27 shtator 1715 kur u rizbulua, dhe lipsani i tij i shenjtë u çua në kishën e manastirit ku edhe ruhet. Shenjtori shkroi dhiatën tipike d.m.th kanunizmin për vllazërinë e tij si dhe 15 vepra të ndryshme shpirtërore, vepra që kanë vlera të mëdha letrare. Gjetja e lipsanit kremtohet në datën 27 shtator ndërsa Kujtimin e tij më 12 prill.

28 Shtator

Më 28 të këtij muaji festojmë Oshënar Haritonin.

-Kujtimin e profetit Varuk.

-Kujtimin e Dëshmorit Efstathi nga Roma.

-Kujtimin e Alkisonit të Nikopojës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

HARITON KONFESORI

Hariton Konfessori ishte profesor i filozofisë monastike. Në kohën e Perandorit Aurelian u arrestua dhe në vend që të bënte flijime për idhujt i stigmatizoi ato. Atëherë e shtrinë në tokë të lidhur dhe të tendosur këmbë e duar e fshikulluan aq shumë sa gjysmë të vdekur e hodhën në burg. Pas shërimit të tij të çuditshëm i dogjën trupin me llambadha. Pas vdekjes së Aurelianit, të krishterët u liruan nga burgu dhe bashkë me ta edhe Konfessori. Duke pasur etje për jetë eremiti udhëtoi për në Jerusalem, por ra në duar të hajdutëve të cilët e mbyllën të lidhur në strofkën e tyre, por të gjithë vdiqën kur pinë verë të helmuar nga një nepërkë. Eremiti u zgjidh në mënyrë të

çuditshme dhe u bë zotërues i shpellës dhe i parave të hajdutëve, të cilat ua dha për lëmoshë të varfërve, kurse folenë e tij e ktheu në kishë dhe ngriti një manastir në atë vend të qetë, manastirin e “Lavra Faranit”. Fama e asketizmit, skamjes dhe e mikpritjes së tij afroi turmat e idhujtarëve dhe judejve të cilët u pagëzuan, madje shumë nga ata u bënë murgj. Ndërkaq, duke ikur nga preokupimet dhe lavdërimet, shkoi në një shpellë të Jerihosë që pati të njëjtin zhvillim. U shndërrua gjithashtu në manastir. Dhe përsëri igumeni mrekullibërës u largohua. Më pas shkoi në shkretëtirën Suka ku ndërtoi manastirin e tretë. Më vonë u izolua për pjesën e mbetur të jetës së tij në një shpellë meteore aty afër. Pas lutjeve të tij aty filloi të buronte ujë sepse mosha nuk i lejonte të transportonte ujë nga larg dhe as nuk donte të lodheshin vëllezërit. Paranjohu fundin e vet që e gjeti në moshë tepër të thyer në Faran rreth vitit 350 ndërsa ishte i rrethuar nga etërit e manastireve të tij. I këshilloi ata me thellësi të skajshme se si të ecnin më tej.

PERLESHORJA E HARITONIT

Me lotë derdhur si reke, shkretëtirën e thatë e vadite për lërim dhe me vajtim dhe psherëtim, gjer njëqind herë pemë mbolle për çdo mundim, u shfaqe pra si yll dhe e ndriçove botën me çdo çudi, Hariton o ati ynë Oshënar, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

29 Shtator

Më 29 të këtij muaji festojmë Oshënar Qirjakon.

-Kujtimin e Dëshmoreve Gudhelia dhe Petronia.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Malakia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR QIRIAKO

Oshënar Qiriako ka lindur në vitin 448 në Korinth të Peloponezit. Në atë kohë në Kostandinopojë mbretëronë Theodhosi i Vogël. Babai i tij Joani ishte prift i kishës së Korithit, ndërsa të ëmën ia quanin Evdhoksia. Që në moshë të vogël merrej me leximin e Shkrimit të Shenjtë. Pasazhi i ungjillit “Atëherë Jesui i tha dishepujve të vet, sepse ndonëse dikush do të vijë pas meje, të mohojë veten, të marrë kryqin e vet dhe të më ndjekë” (Matheu 16,24), ishte shtysa që shenjti vajti në Jerusalem për t’iu përkushtuar Perëndisë. Më pas shkoi në Lavra, ku Efthimi i Madh e dorëzoi murg dhe e dërgoi tek asketi Gjerasim. Pas 9 vjetësh Gjerasimi fjeti dhe Qiriako u kthye përsëri në Lavra ku me shumë zell kultivoi virtytet e krishtera. Më pas shkoi në manastirin e quajtur “Luka”, ku qëndroi për shumë vjet. Në moshën 40-vjeçare u hieroitonis prift dhe u shqua kaq shumë për virtytet e tij sa që u bë shembull për imitim si njeri që kultivonte durimin dhe urtësinë. Ai iku prej andej në moshën 70-vjeçare. Shenjti shkoi në manastire të ndryshme dhe skite ku jetoi vetëm me lutje dhe kreshmim. Ndërroi jetë në moshën 107 vjeçare, duke u bërë për të gjithë shembull i përkryer i asketit.

PERLESHORJA E QIRIAKOS

Qytetar i shkretëtirës edhe Ëngjell nga trupi, edhe çudibërës u çfaqë, Qiriak o At i Shenjtë; me lutje vëngjill e argjërëm, fitove dhurëti të qëllimshme, se sëmundjet dhe lëngatat na i shëron, dhe ndjen mëkatat e shpirtit; lavdi ati që të fali fuqi; lavdi ati që të dha kurorë; lavdi ati që vepron me anën tënde shërime.

30 Shtator

Më 30 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Grigorin.

-Kujtimin e Dëshmoreve Ripsimia dhe Gajani.

-Kujtimin e Dëshmorëve Stratoniku dhe Mardhoni.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN GRIGORI

Grigori është themeluesi i kishës armene. Ai për t'i shpëtuar përndjekjes së persëve gjeti strehë në Çezare të Kapadokisë, ku u konvertua në krishterim. Në vitin 286 u kthye në Armeni për të bërë të krishterë bashkatdhetarët e tij. Grigori mori leje nga mbreti Tiridati (282-330) që të vazhdonte punën misionare për përhapjen e krishterimit. I pari u pagëzua mbreti Tiridati III dhe shembullin e tij e ndoqi i gjithë populli. Rreth vitit 300 Grigori u hirotonis Mitropolit i Armenisë nga Leonti i Çezaresë. Episkopi i kishës armene mbante titullin Katolik (Êá è ï ééëtü). Grigori dorëzoi shumë episkopë. Pasardhës i Grigorit u dorëzua Aristaku, i cili në vitin 325 ka marrë pjesë në Sinodin I Ekumenik. Një dijetar i quajtur Mestrop, shpiku alfabetin armen. Mestropi përktheu Biblën në gjuhën armene, libra liturgjike dhe shkrime të etërve, duke themeluar letërsinë kishtare armene. Ky zhvillim i krishterimit në trevat armene u ndërpre nga pushtimi persian. Mbretërit e Persisë ishin paganë dhe synonin zhdukjen e krishterimit. Në gjysmën e parë të shekullit VI ata u ndanë nga kisha ekumenike, sepse nuk ishin dakort me vendimin e Sinodit IV që u mbajt në Kalqedoni në vitin 451 armenët pasuan herezinë e monofizitizmit.

PERLESHORJA E GRIGORIT

Shok i mënyrave, nëkëmbës i froneve, u çfaqe kor e dishepujve, zbatove me veprim kudo, çdo teori dhe predikim; prandaj të vërtetën e lëçite prerë e drejt, dhe për besën lëftove gjer në gjak, si një dëshmor o Shën Grigor; lutju Zotiti Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

T E T O R

1 Tetor

Më 1 të këtij muaji festojmë Oshënar Joan Kukuzelin nga Durrësi.

-Kujtimin e Dëshmor Domninit nga Selaniku.

-Kujtimin e Oshënar Roman melodiozin.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOAN KUKUZELI

Joan Kukuzeli ishte nga Durrësi dhe ka jetuar në shek. XII. Biografët nuk na japin hollësira rreth jetës së tij në Durrës. Theksojnë vetëm se kishte mbetur jetim nga i ati dhe me edukimin e tij u mor e ëma. Joani ishte i zgjuar e i urtë, por mbi të gjitha kishte zë të jashtëzakonshëm dhe vesh muzike të mprehtë. Ky talent i tij mendohet se u bë shkak të dërgohet në Kostandinopojë për t'u pajisur me kulturë muzikore. Shkollat e Kostandinopojës qenë të dëgjuara dhe profesorët ishin njerëz të famshëm. Jan Kukuzeli, pas mbarimit të studimeve, u bë figurë e shquar artistike dhe tërhoqi vëmendjen e perandorit. Kështu shumë shpejt ai mori titullin e domestikut dhe u emërua drejtues i ceremonive festive të pallatit. Nuk dihet se sa kohë qëndroi Kukuzeli në këtë detyrë, sepse më vonë atë e gjejmë

në Athos. Një mëngjes të bukur ai zbriti nga një anije dhe u paraqit në manastirin e "Lavrës së Madhe". Takoi igumenin dhe kërkoi që të pranohej murg rishtar. Kërkesa iu pranua dhe si detyrë prove iu caktua të kulloste cjeptë e manastirit. Një ditë, ndërsa kulloste cjeptë e manastirit, ai ja nisi këngës. Këndoi me aq pasion e dashuri sikur dëshironte që muzika e tij ta shpërblente për të gjithë kohën e heshtjes. Mirëpo ky akt u bë shkak për zbulimin e tij. Një asket që e kishte dëgjuar, shtangu nga bukuria e të kënduarit dhe lajmëroi të parin e manastirit. Kukuzeli kur u thirr prej igumenit nuk e fshehu se kush ishte. Me ndërmjetësimin e igumenit ai u lejua të qëndronte në "Lavrën e Madhe" ku ju dha një qeli. Në atë qeli të thjeshtë ai kreu gjithë atë punë të madhe për sa i përket artit të muzikës bizantine gjersa vdiq në moshë të kaluar.

Joan Kukuzeli shpiku një sistem të ri të muzikës bizantine, i cili quhet "Kukuzelian". Përparësia e këtij sistemi ishte se Kukuzeli e pasuroi me shumë shenja të reja, të cilat shprehnin më mirë karakterin melodik të himneve dhe tropareve bizantine. Gjithashtu Kukuzeli ka krijuar "sistemin e rrathëve muzikorë", me anën e së cilit u stabilizua raporti që ekzistonte ndërmjet katër tingujve kryesorë të muzikës bizantine. Joani ka kompozuar shumë himne bizantine, poliele, qeruvikë etj, duke vënë në përdorim ison e këngës paqadike. Nga librat që u shkruan prej Kukuzelit mund të veçojmë: 1-"Libër që me dëshirën e Perëndisë së shenjtë përmban tërë shërbesat e Kishës, i ndërtuar prej mjeshtrit Jan Kukuzeli". 2-"Arti i të kënduarit dhe shenjat e këngës bashkë me himrominë dhe kompozimin, bërë prej Mjeshtrit Jan Kukuzeli". 3-"Tropare për Hyjlindësen", që përmban poezi të shkruara nga Manuil Rambatia dhe kompozuar prej Jan Kukuzelit. 4-"Kondaqe për gjithë vitin", këtë libër e ka shkruar Mihal Ananeoti dhe e ka ndrequr Jan Kukuzeli. Dorëshkrimet voluminoze me muzikë bizantine të

Kukuzelit gjenden nëpër bibliotekat e Malit të Shenjtë duke e renditur atë ndër radhët e njerëzve të shquar.

2 Tetor

Më 2 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Qiprianin dhe Dëshmore Justinën.

-Kujtimin e Oshënarit Theofil.

-Kujtimin e Oshënarit Andrea i çmendur për Krishtin.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

QIPRIANI DHE JUSTINA

Qipriani ishte me origjinë nga Kartagjena dhe ka jetuar në qytetin e madh të Antiokisë, rreth vitit 250, në kohën e mbretërimit të perandorit Dekio. Ai ishte bir i një familjeje fisnike dhe të pasur. Qipriani ishte shumë i dhënë në studimet filozofike dhe në artin e magjisë. Në kohët e para kishte qenë nga të parët e magjisë dhe adhuronte demonët. U mërgua nga vendlindja e tij, Kartagjena dhe vajti në Antioki për të treguar aftësitë filozofike dhe për të ushtruar mjeshtërinë e magjisë. Qipriani u konvertua në krishterim në këto rrethana: Një filozof skolastik, i quajtur Agllavida, simpatizonte një vajzë të krishterë nga Antiokia të quajtur Justina. Vajza e padjallëzuar mundohej me lutje dhe agjërim të shpëtonte nga pasionet e Agllavidës. Duke parë se me asnjë mënyrë vajza nuk i afrohej, Agllavida vajti te magjistari i madh Qiprian duke iu lutur që ta ndihmonte në realizimin e qëllimit të tij. Qipriani e garantoi se do të bëhej si të dëshironte ai, por fatkeqësisht për të nuk ndodhi kështu. Vajza, duke kuptuar se ishte nën influencën e një force të keqe, i lutej Perëndisë duke thënë: “Zot, gracka më kanë përgatitur dhe më përvëluan shpirtin. Ti o Zot më ndihmo që të mos gëzohet

armiku me mua dhe prandaj shpata e tyre le të futet në zemrën e tyre”. Këtë lutje bëri Justina dhe më pas bëri shenjën e kryqit që është arma e vetme që tmerron demonët. Qipriani, i habitur se marifetet e tij nuk mund të mposhtnin vajzën, kërkoi të mësonte arsyen. Pasi mësoi të vërtetën arriti që të përbuzë demonët dhe të hiqte dorë nga arti i magjisë. Ai dogji të gjitha librat dhe veglat magjike që kishte dhe u pagëzua. Mbas 30 ditësh u hirotonis anagnost, nëndhjakon dhe dhjakon. Pas një viti u bë prift dhe më në fund u hirotonis Episkop i Kartagenës. Justinën e futi në radhët e dhjakoneve të kishës dhe më në fund e bëri igumenen e murgeshave. Në saje të besimit të zjarrtë Qipriani u bë shembull në gjithë botën duke përhapur fjalën e Zotit. Ky ishte dhe shkak që u urdhërua të paraqitej përpara mbretit Dekio i cili i internoi. Më vonë mbreti Klavidhi urdhëroi që Qipriani dhe Justina të vriteshin me shpatë.

3 Tetor

Më 3 të këtij muaji festojmë Jerodëshmor Dionis areopagjitin.

-Kujtimin e Oshënarit Joan Hozeviti.

-Kujtimin e Oshënarit Isikio nga Mali i Shenjtë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DIONIS AREOPAGITI

Dionis Areopagiti u konvertua në krishterim në kohën kur Apostull Pali predikonte në Aeropagun e Athinës. Menjëherë Dionisi u hirotonis kryepiskopi i parë i Athinës. Dionisi shkoi në Romë, ku ishte i pranishëm në martirizimin e Apostull Palit. Ai predikoi ungjillin në Spanjë dhe në Britani derisa iu pre koka në Paris bashkë me nxënësit e tij Rustiko dhe Lefter. Me emrin e Areopagitit ruhet përmbledhja teologjike *Corpus*

Aeropagiticum. Kjo vepër është e diskutueshme për sa i përket autorësisë së saj prandaj quhet *Dionisi i rremë* (Θάδοῦ-Ἄείιδόβιῶ). Vepra përbëhet prej katër pjesësh: 1) *Rreth hierarkisë qiellore* (Ἐἰς τὸ ἱεράκιον ἐπιπέδον), e cila përmban 15 kapituj. Vepra bën fjalë për natyrën dhe cilësitë e 9 tagmave engjëjlore. 2) *Rreth hierarkisë kishtarë* (Ἐἰς τὸ ἱεράκιον ἐπιπέδον ἐπί τῆς ἐκκλησίας), e cila flet për hierarkinë kishtarë. Kisha ka tri shkallë hierarkike (episkopë, priftërinj, dhjakonë), tri shkallë joklerikale (murgj, laikë, katekumenë) dhe tri mistere të shenjta (pagëzimi, krezmimi, falenderimi hyjnor). Në fund të veprës përshkruan shërbesën e varrimit. 3) *Rreth emrave hyjnorë* (Ἐἰς τὰ ἅγια ὀνόματα τῶν ἁγίων), që përbëhet prej 13 kapitujsh dhe cilësohet si vepra më e rëndësishme e *Dionisit të rremë* (Θάδοῦ-Ἄείιδόβιῶ). 4) *Rreth teologjisë mistike* (Ἐἰς τὸ ἱεράκιον ἐπιπέδον ἐπί τῆς μυστικῆς), e cila merret me bashkimin e shpirtit me Perëdinë. 5) *Letrat* (Ἐπιστολὴν), të cilat i drejtohen Gait, Doroteut, Sosipatrit, Polikarpit, Dhimofilit, Titit dhe Joan Ungjillorit.

PERLESHORJA E DIONISIT

Mësove butësinë, zbatove përkoren, dhe u veshe me ndërgegjen e mirë priftërisht, mësove prej Shpëtimtarit të fshehtat dhe e ruajte besën e mbarove rendjen e drejtë, hierodëshmor i Shenjtë Dionis. Lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

4 Tetor

Më 4 të këtij muaji festojmë Jerotheun e Athinës.

-Kujtimin e Dëshmores Domnina.

-Kujtimin e Oshënarit Amun nga Egjipti.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

5 Tetor

Më 5 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Haritini.

-Kujtimin e Dëshmores Mamelkta nga Persia.

-Kujtimin e Oshënarit Evdhokimi nga Manastiri i Vatopedhit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

6 Tetor

Më 6 të këtij muaji festojmë apostull Thomain.

-Kujtimin e Dëshmores Erotida.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Makarit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL THOMAI

Apostulli i shenjtë Thoma, i quajtur edhe binjak, lindi në Jude nga prindër të varfër. Sapo Krishti u shfaq dhe e ftoi ta ndiqte, Thomai la barkën dhe rrjetat dhe u bë një prej të dymbëdhjetëve. Megjithëse u përdoq, u poshtërua dhe u godit shumë herë me gurë nga judejtë, ai e ndoqi kudo Zotin me zell të madh. Kur Krishti shkante në Jerusalem për t'u flijuar, Thomai u tha apostujve: "Të shkojmë dhe ne që të vdesim me të". Pasi mundi vdekjen me ngjalljen e tij, shpëtimtari i botës iu shfaq dishepujve të cilët ishin mbyllur në një shtëpi në Jerusalem nga frika e judejve. Kur ai u tregoi shenjat e plagëve të tij mbi trup, ata u mbushën plot gëzim sepse e njohën atë. Nga një vendim hyjnor, Thomai nuk ndodhej me të tjerët atë moment. Kur dishepujt i thanë se kishin parë Zotin e ngjallur ai nuk i besoi. Por Zoti iu shfaq përsëri Apostujve pas një jave dhe e ftoi Thomain të prekte duart dhe brinjën e tij për t'u bindur që ai ishte ngjallur me të vërtetë trupërisht. Ai e qortoi Thomanë që ishte treguar besëpak.

Thomai ishte me apostujt në ditën e Pendikostisë, kur Shpirti i Shenjtë zbriti në kokat e tyre në formë gjuhësh flakëruese. Ai shkoi për të përhapur ungjillin në krahinat e largëta të Iranit të sotëm dhe të Indisë ku bëri shumë mrekullira. Thomai nderohet si themelues i kishës së Indisë.

PERLESHORJA THOMAIT

Plot me hirin perëndor, ish i përmbushur apostull i Zotit Krisht, dhe shërbëtor i tij besnik, dhe i thërrite plot pendim: Ti je për mua o Zot Perëndia im.

7 Tetor

Më 7 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Sergji dhe Baku.

-Kujtimin e Dëshmorëve Julian dhe Qesar nga Terakina e Italisë.

-Kujtimin e Jerodëshmor Polikronit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

8 Tetor

Më 8 të këtij muaji festojmë Oshënaren Pelagjia.

-Kujtimin e Oshënares Taisia.

-Kujtimin e Oshënar Ignatit nga Bullgaria.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNARE PELAGJIA

Oshënore Pelagjia ka jetuar në Antioki. Rridhte nga një familje e pastër dhe fisnike. Ajo ishte një grua e përdalë dhe shquhej për bukurinë e saj fizike. Mëkati e kishte mbuluar kaq shumë

saqë asnjë shenjë pendimi nuk mund të depërtonte në shpirtin e saj. Si rrjedhim çdokush mund të thoshte se ajo vajzë, me jetën e saj në tokë, do të dënohej me mundimet e ferrit, veçse nuk ndodhi kështu. Perëndia ka vërtetuar se tagrambledhësit dhe prostitutat, që nuk iu bindën ligjit të Perëndisë, por më pas u penduan, hynë në mbretërinë e Perëndisë. Njëherë krejt rastësisht Pelagjia dëgjoi nga episkopi Nono një predikim rreth pastërtisë morale. Fjalët e episkopit tronditën shpirtin saj. Ajo mohoi jetën mëkatore. Shiti të gjitha bizhuteritë dhe paratë u ndau të varfërve. Pas katekizmit u pagëzua dhe në vijim shkoi në Jerusalem, ku kaloi pjesën tjetër të jetës. Ajo qëndroi tre vjet në një qeli e veshur si burrë në malin e ullinjve. Filloi shumë shpejt të bëhej e njohur për virtytet shpirtore dhe të gjithë e njihnin me emrin “Pelagjio”. Vetëm pasi ndërroi jetë mësuan se ishte grua dhe falenderuan Perëndinë që ndihmon mëkatarët të kthehen në pendim.

9 Tetor

Më 9 të këtij muaji festojmë apostull Jakovin, birin e Alfeut.

-Kujtimin e Oshënares Poplia.

-Kujtimin e Oshënarit Petro.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JAKOVI I ALFEUT

Apostull Jakovi ishte një nga 12 apostujt e Krishtit, vëllai ungjillor Mateut dhe i biri i Alfeut. Jakovi, pasi luftoi për të vërtetën e Krishtit në Jerusalem, më pas shkoi edhe në vende të tjera për të predikuar ungjillin. Atje shkatërroi dhe përmbysi altarët e idhujve dhe me hirin e Perëndisë shëroi sëmundje të ndryshme dhe frymë të papastra. Vdekja shpesh herë e kërcënonte por në mendimin e tij sundonin fjalët inkurajuese të

Zotit: “Kushdo që do të vijë pas meje të mohojë vetveten, të marrë kryqin e vet dhe të më ndjekë”.

PERLESHORJA E JAKOVIT

Jakov apostull i Shenjtë, lutjuni Zotit tonë Jisu Krisht, tu falë shpirteve tona, ndjesën e mëkatave.

10 Tetor

Më 10 të këtij muaji festojmë Dëshmorëve Evlampi dhe Evlampia.

-Kujtimin e Oshënar Vasianit.

-Kujtimin e Oshënar Theofilin nga Stromniça e Bullgarisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

11 Tetor

Më 11 të këtij muaji festojmë apostull Filipin.

-Kujtimin e Sisinit të Kostandinopojës (426-427).

-Kujtimin e Oshënarëve Theofanit dhe Theodorit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

12 Tetor

Më 12 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Androniku, Provi dhe Tarku.

-Kujtimin e Simeonit, teolog i ri

-Kujtimin e Dëshmores Anthia.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SIMEONI, TEOLOG I RI

Simeoni ka lindur në vitin 957 në Paflagoni të Azisë së Vogël. Prindërit e dërguan për studime te xhaxhai në Kostandinopojë. Pasi përfundoi studimet u bë oficer i rangut të lartë. Vite më pas u njoh me Simon Shpresëtarin, murg i manastirit të Studitit. Ky i fundit e nxiti që të përqafonte jetën monakale. Kështu në moshën 27-vjeçare Simeoni u bë rishtar në manastirin e Studitit, ndërsa në vitin 987 u qeth murg në manastirin e Shën Mamas dhe një vit më vonë u dorëzua në gradën priftërore. Në vitin 1012 bëhet igumen i manastirit dhe i kushtohet jetës monakale dhe shkrimeve teologjike derisa fjeti në vitin 1035. Në saje të tyre i dhanë titullin “Teolog”. Këtë titull më parë e kishin marrë apostull Joani dhe Grigori i Nazianzinit. Nga shkrimet e tij mund të përmendim *Himne të dashurisë hyjnore*.

13 Tetor

Më 13 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Karpi, Agathodori dhe Agathonika.

-Kujtimin e Dëshmores Krisa, martire e re

-Kujtimin e Dëshmorit Florenti nga Selaniku.

-Kujtimin e Dëshmor Dioskurit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KRISA, MARTIRE E RE

Sipas Sinaksarit të Nikodhim Agjioritit, Krisa lindi në qytetin e Pellas, në veriperëndim të Selanikut, nga prindër bullgarë. Në moshë të re, ndërsa mblidhte dru jashtë qytetit e rëmbeu një turk, që donte të martohej me të. Pas presioneve të shumta që të ndërronte fenë, Krisën e varën në një dardhë të egër më 13

tetor të vitit 1795. Më pas trupin e saj e copëtuan me thika. Lipsanin e shenjtë të martires Krisa e morën të krishterët dhe e varrosën me respekt.

14 Tetor

Më 14 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Nazari, Protasi, Gjervasi dhe Kelsi.

-Kujtimin e Oshënar Theofilin nga Kilikia.

-Kujtimin e Oshënar Kozma muzikantit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

15 Tetor

Më 15 të këtij muaji festojmë Lukianin e Samosatës.

-Kujtimin e Oshënar Savinit.

-Kujtimin e Oshënarit Eftimi i ri.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

LUKIANI I SAMOSATËS

Lukiani ishte filiz i një familjeje të pasur nga Samosata. Ai studioi në shkollën teologjike të Edesës. Ishte orator dhe gëzonte respekt te masat. Rreth mesit të shek. III u vendos në Antioki, ku u dorëzua prift. Në vitin 260 Lukiani themeloi shkollën e Antiokisë. Më vonë rreth shekullit IV ajo u bë qendra e studimeve komentuese, kur teologët e mëdhenj Joan Gojarti e Theodor Mopsoestias i dhanë vulën e një pune shumë serioze. Në kundërshtim me shkollën e Aleksandrisë, të cilët përdornin alegorinë, shkolla e Antiokisë zbatonte metodën gramatiko-historike të komentimit të Shkrimit të Shenjtë. Ajo ishte e interesuar për të dhënat historike, të cilat lidhnin personalitetin e Krishtit nëpërmjet kuptimit të dukshëm të Zbulesës Hyjnore.

Pjesë nga veprat e Lukianit i gjejmë në shkrimet e Gojartit dhe të Theodoritit. Lukiani i Samosatës ka lënë shumë shkrime prej të cilave mund të përmendim: *Kritikë rreth teksteve të 70-ve* (Texus Receptus), *Rreth besimit* (Libelli de Fide) etj. Gjithashtu ka shkruar rreth 3000 letra. Perandori Maksimilian (286-305) e detyroi që të hiqte dorë nga krishterimi, por ai nuk pranoi. Lukiani iu nënshtrua torturave derisa në ditën e Theofanisë dorëzoi shpirtin te Perëndia. Vite më vonë mbi varrin e tij Shën Helena ndërtoi një kishë.

16 Tetor

Më 16 të këtij muaji festojmë Login kryeqindëshin.

-Kujtimin e dy ushtarëve, të cilët u martirizuan bashkë me Loginin.

-Kujtimin e Oshënarëve Mali dhe Savini.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

17 Tetor

Më 17 të këtij muaji festojmë profetin Osea.

-Kujtimin e anargjendëve Kozma dhe Damian.

-Kujtimin e Dëshmores Ilaria.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

18 Tetor

Më 18 të këtij muaji festojmë Ungjillorin Luka.

-Kujtimin e Dëshmor Marinit.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Gabriel.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

UNGJILLORI LUKA

Ungjillori Luka ka lindur në Antioki të Sirisë. Ai ushtronte profesionin e mjekut dhe u bë dishepull i Krishtit prej Apostull Palit. Ka shoqëruar Apostull Palin gjatë udhëtimit të dytë apostolik. Vite më vonë predikoi krishterimin në Dalmaci, Gali, Maqedoni dhe Greqi e arriti deri në Egjipt ku u bë kryepriфт. Predikoi me zell krishterimin derisa u martirizua rreth moshës 80-vjeçare në Thivaidha të Egjiptit. Më pas lipsani i tij u transferua në Bizant, ku e vendosën në Kishën e Apostujve të Shenjtë. Ungjillori Luka ka shkruar Ungjillin e tretë, që mban emrin e tij si dhe Veprat e Apostujve. Një traditë thotë se Ungjillori Luka ka pikturuar ikonën e parë të Hyjlindëses.

PERLESHORJA E LUKAIT

Shën Luka Apostull dhe Ungjillor, lutju Zotit tonë jesu Krisht, tu falë shpirtëve tona, ndjesën e mekateve.

19 Tetor

Më 19 të këtij muaji festojmë profetin Joel.

-Kujtimin e Dëshmor Uarit.

-Kujtimin e Dëshmores Kleopatra.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

20 Tetor

Më 20 të këtij muaji festojmë Dëshmor Artemin.

-Kujtimin e Dëshmorëve Evori dhe Enoi.

-Kujtimin e Oshënar Gjerasimit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ARTEMI

Perandori Julian donte të hakmerrej ndaj Artemit, sepse dyshonte që i kishte vlarë vëllanë. Artemin e burgosën dhe e detyruan për të bërë flijime nëse donte të shpëtonte. Martiri i provoi se nuk kishte marrë pjesë në ekzekutimin e të vëllait. Atë e lanë në burg pa ushqim dhe pa ujë. Më pas Artemi u dërmua, pasi i hodhën nga një lartësi e madhe. Në vijim atij ju pre koka. Lipsani i tij u dërgua në Bizant ku edhe sot e kësaj dite vazhdon të bëjë mrekulli.

PERLESHORJA E ARTEMIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçme prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ay për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

21 Tetor

Më 21 të këtij muaji festojmë Oshënarin Ilarion.

-Kujtimin e Dëshmorëve Sokrat dhe Theodhota.

-Kujtimin e Oshënar Kristodhulit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

OSHËNAR KRISTODHULI

Kristodhuli është ndërtuesi i manastirit të shën Joan Teologut në Patmos. Ai ka lindur rreth viti 1020 në Nikea të Vithinisë. Prindërit e tij e fejuan, por para martesës ai iku në malin Olimp

dhe u bë murg. Etërit, të mrekulluar nga asketizmi i tij, kërkuan ta bënin igumen dhe ai pranoi. Vite më vonë ai shkoi në Kostandinopojë për t'i kërkuar perandorit Aleksit I ishullin e Patmosit. Perandori ia plotësoi kërkesën dhe e ndihmoi të ndërtonte manastirin e Joan Teologut. Kristodhuli fjeti rreth vitit 1100.

22 Tetor

Më 22 të këtij muaji festojmë Averkin e Jerapojës.

-Kujtimin e Shtatë Djemve të Efesit

-Kujtimin e Oshënarëve Rufi dhe Loti.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

23 Tetor

Më 23 të këtij muaji festojmë apostull Jakovin.

-Kujtimin e Ignatin e Kostandinopojës.

-Kujtimin e Oshënarit Makario nga Roma.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL JAKOVI

Sipas traditës apostull Jakovi ishte një nga djemtë e Josifit nga gruaja tjetër, prandaj quhet dhe vëllai i Krishtit. Apostull Jakovi u bë episkopi i parë i Jerusalemit dhe ishte ai që shkroi Liturgjinë e parë Hyjnore. Vepër e këtij apostulli është edhe "Ietra e Jakovit" në Dhiatën e Re, në të cilën na këshillon se si duhet ta përdorim fjalën e Perëndisë: "Bëhuni bërës të fjalës dhe jo vetëm dëgjues që gënjejnë vetveten" - thotë ai. Jakovi drejtonte kishën e Jerusalemit me drejtësi dhe urtësi. Kështu apostulli i predikonte grigjës së tij durimin. Respekti që gëzonte Jakovi

nga të gjithë ishte tepër i madh dhe kjo ishte një nga arsytet që shkaktoi zemërimin e judejve. E kërcënonin që të mohonte besimin te Krishti, por të gjitha këto pa asnjë vlerë. Jakovi vazhdonte të pohonte se Jesu Krishti është Perëndia i vërtetë. Një pjesë e judejve i besuan fjalëve të Jakovit ndërsa të tjerë, duke i konsideruar si mashtrime fjalët e tij, protestonin me forcë. Pasi e kapën e hodhën apostullin nga pjesa më e lartë e tempullit, por meqenëse nuk kishte vdekur akoma filluan ta godisnin me gurë në kokë. Shenjti duke i pranuar gurët si thesar i çmuar thoshte: "O Zot, fali se nuk dinë se ç'bëjnë". Kështu apostull Jakovi, vëllai i Krishtit, u bë i pari nga episkopët që mori kurorën e martirit.

PERLESHORJA E JAKOVIT

Si dishepull i Zotit, o i Drejtë more përsipër Ungjillin; ke durimin e patundur si dëshmor; ke guximin si vëlla i Perëndisë; ke ndërmjetimin si Kryepriфт, pra lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

24 Tetor

Më 24 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Aretha nga Etiopia.

-Kujtimin e Dëshmores Sevastiani.

-Kujtimin e Proklit të Konstandinopojës.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORJA SEVASTIANI

Dëshmorja Sevastiani ishte nga Iraklia. Pasi u pagëzua prej apostull Pavlit, ajo predikoi në Markinopol të Thrakës. Sevastianinë e kapën dhe e torturuan në mënyrë çnjerëzore.

Dëshmorja Sevastiani u martirizua në Iraklia me prerje të kokës në kohën e sundimit të perandorit Domitian (81-96).

25 Tetor

Më 25 të këtij muaji festojmë Tabithën nga Jopa.

-Kujtimin e Dëshmor Anastasit nga Dalmatia.

-Kujtimin e Dëshmorit Varos nga Egjipti.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

NGJALLJA E TABITHËS

Në Jopë jetonte një nxënëse që quhej Tabitha. Ky emër në greqisht do të thotë *sorkadhe*. Tabitha ishte e krishterë dhe bënte bamirësi duke punuar veshje për gratë e veja. Gjatë kohës që Pjetri qëndronte në Lidia, qëlloi që Tabitha të sëmurej rëndë me pasojë vdekjen. Sipas traditës judaike atë e vinin në dhomën e sipërme të shtëpisë, e cila shërbente edhe si vend lutjeje (Veprat 1, 13). Vdekja e Tabithës preku gjithë besimtarët e Jopës, të cilët kur mësuhan se Pjetri gjendej në Lidia, dërguan dy burra që ta lusnin të vinte. Udhëtimi nga Lidia për në Jopë ishte rreth pesëmbëdhjetë kilometra. Sapo Pjetri mbërriti në shtëpinë e Tabithës, u ngjiti në katin e sipërm ku i dolën përpara vejushat duke i treguar tunikat dhe veshjet që u kishte qepur ajo. Pjetri urdhëroi që të gjithë të pranishmit të dilni jashtë nga dhoma e sipërme. Të njëjtën gjë pati bërë edhe Krishti kur ngjalli të bijën e Jairit (Marku 5, 38-40). Pjetri u gjunjëzua dhe filloi të lutej, ashtu siç pati vepruar Krishti në ngjalljen e L Lazarit. Pas lutjes Pjetri tha: *-Tabitha, çohu!*. Vajza hapi sytë dhe u ngrit më këmbë. Kjo mrekulli ka ngjashmëri me ngjalljen e birit të Nainit (Luka 7, 15). Pjetri thirri dishepujt dhe vejushat e ua paraqiti Tabithën të gjallë. Ajo tashmë ishte mes bashkësisë që i përkiste. Mrekullia

e ngjalljes së Tabithës u muar vesh në Jopë dhe zonën përreth. Shumë judej besuan më Zotin, ashtu si pati ndodhur në shërimin e Eneas (Veprat 9, 35). Mrekullitë e Zotit dhe të apostujve ndikuan në shtimin e numrit të besimtarëve.

26 Tetor

Më 26 të këtij muaji festojmë Shën Dhimitër Mirovlinin.

-Kujtimin e Dëshmorëve Artemidhori dhe Vasili.

-Kujtimin e Dëshmores Leptina.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN DHIMITRI

Shën Dhimitri punoi me zell të madh për përhapjen e besës së krishterë në ato kohëra shumë të vështira. Guximi i tij i madh, karakteri shumë i fortë, fuqia e fjalëve dhe në përgjithësi tërë personaliteti i tij tërhiqnin pranë vetes sidomos rininë. Tek ai rinia e krishterë e kohës kishte gjetur udhëheqësin e saj. Sa e sa probleme që u krijonte moshën e tyre dhe sidomos persekutimet e tmerrshme të besimit të krishterë nga perandorët Dioklecian dhe Maksimilian, gjenin zgjidhjen e tyre me ndërhyrjen e urtë të shën Mitrit. Me kontributin e çmuar të tij rinia ishte në gjendje të mposhte vazhdimisht rreziqet për moshën e tyre dhe të përballonte me zotësi armiqtë e besimit. Pranë tij rinia gjente zemrën e ngrohtë që e kuptonte dhe sidomos shembullin e gjallë të jetës së krishterë të tij. Prania e shën Mitrit midis të rinjve dhe të rejave të tij ishte diçka më tepër se e çmuar. Shën Mitri ka vazhduar, me praninë e tij dinamike, të gjallërojnë, të frymëzojnë dhe të forcojnë rininë e kohës së tij, megjithëse e dinte se ku do ta shpinte ajo veprimtari. Fara e besës që kishte mbjellur shën Pali me dorë aq të lehtë në Athinë duhej vaditur edhe me gjakun

e tij. Shën Mitri, edhe në burgun që e kishin hedhur për veprimtarinë e tij në dobi të besimit, vazhdonte ta frymëzonte rininë e krishterë. Në gjirin e rinisë athinase bënte pjesë edhe një njeri shtatshkurtër me emrin Nestor, i cili me bekimin e shën Mitrit mundi Ljeun, armikun më të rrezikshëm të krishterimit, duke korrur kështu një fitore të rëndësishme për krishtërimin kundër paganizmit. Kjo fitore pati si përfundim daljen e dy shenjtorëve të rinj të Nestorit e të Shën Mitrit. Ajo ndeshje e së vërtetës me gënjeshtrenë pati gjithashtu si përfundim shpalljen e Shën Mitrit dëshmor të madh dhe mirovli. “Dëshmor i madh” sepse i qëndroi me durim të habitshëm torturave më të tmerrshme dhe “mirovli” sepse brenda nga varri i tij buronte një lëng erëmirë dhe bekimtar.

PERLESHORJA E DHIMITRIT

Përluftar të madh nëpër rreziqe, të ka gjetur ty bota e tërë, se i theve paganët o Athlofor. Pra siç e shtive lyenun fodull përdhe, kur e forcove Dëshmorin Nestor në stad, gjithashtu o Shenjt, iu-lut Jesu Krishtit Perëndi, të na dhurojë përdëllimin e madh.

27 Tetor

Më 27 të këtij muaji festojmë Dëshmor Nestorin.

-Kujtimin e Proklës, e shoqja e Ponc Pilatit.

-Kujtimin e Qirjakos të Kostandinopojës (595-606).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PROKLA, E SHOQJA E PILATIT

Judenjtë qenë grumbulluar në oborrin e Pretores, sepse ishte ditë Pashke. Zakonisht në ditë të tilla falej ndonjë i akuzuar.

Pilati mendoi se populli, në një ditë të tillë të shënuar do të falte Jisuin, madje edhe vetë Pilati dëshironte që ta linte të lirë sepse nuk po shikonte ndonjë faj. Tek personi i Krishtit ai dallonte pafajësinë dhe se ishte viktimë e të tjerëve. Madje edhe gruaja e tij Prokla i kishte folur për pafajësinë e Krishtit. Pilati iu drejtua turmës: *-Cilin doni të lëshoj Barnabën apo Krishtin?* Barnabai ishte kryehajdut, gjithashtu akuzohej edhe për vrasje. Vendi i gjykimit ishte përjashta. “Pilati e çoi jashtë Jisuin dhe u ul në selinë e gjykatës, në vendin e quajtur “Kalldrëm”, e në hebraisht “Gabatha” (Joani 19,13). Gruaja e Pilatit quhej Klaudia Prokla dhe e këshilloi burrin e saj që të mos përzihej me çështjen e atij të drejti. Pa kaluar 40 vjet gjaku i të drejtit ra mbi kokat e judenjve. Jerusalemi u shkatërrua dhe rreth një milion judenj u vranë. Ky ishte një dënim i merituar për judentë, të cilët kryqëzuan Krishtin.

28 Tetor

Më 28 të këtij muaji festojmë Dëshmorëve Terenti, Neonila bashkë me fëmijët.

-Kujtimin e Qirjakos të Jeruzalemit.

-Kujtimin e Shën Athanasit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN ATHANASI

Shën Athanasi lindi rreth vitit 1220 pas Krishtit. Origjina e oshënarit ishte nga Adrianopoja. Babai i tij Jorgo dhe nëna Efrosini ishin shumë të pasur por edhe shumë besnikë. Kur lindi oshënarit prindrit e tij e pagëzuan dhe i vunë emrin Aleks. Dëshira e tij e vetme ishte të mohonte çdo gjë tokësore dhe t'i përkushtohej Perëndisë. Nuk vonoi shumë dhe i riu Aleks u largua nga të afërmit e tij dhe u qeth murg në një manastir të

Selanikut. Më pas shkoi në Jerusalem. Për tetë vjet qëndroi në manastirin e Shën L Lazarit. Gjatë kësaj kohe mori sqimën e madhe dhe u quajt Athanas. Mbreti i asaj kohe, Adhroniku, u beri thirrje klerikëve që ta zgjidhnin Athanasin patrik. Shenjti ndërroi jetë më datë 28 tetor 1320 në moshën 100 vjeçare.

29 Tetor

Më 29 të këtij muaji festojmë Oshënaren Anastasia.

-Kujtimin e Dëshmorit Sava.

-Kujtimin e Dëshmores Melitini.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN ANASTASIA

Shën Anastasia ishte nga Roma dhe jetoi rreth shek. III. Prindërit e saj ishin shumë të pasur dhe pas vdekjes së tyre pasurinë që trashëgoi ajo ua shpërndau të varfërve. Anastasia ishte vetëm 20 vjeç kur braktisi të gjitha dëshirat tokësore dhe vendosi të ndjekë jetën murgjërë. Në atë kohë nuk ishin krijuar akoma manastiret dhe shumë të reja që dëshironin t'i përkushtoheshin Perëndisë jetonin të gjitha bashkë në një shtëpi brenda qytetit. Aty ato adhuronin Zotin dhe përhapnin besimin kristian te hebrejtë dhe paganët. Kanonet e jetës murgjërë Anastasia i mësoi nga një grua e ditur dhe besimtare që quhej Sofia. Tirani i quajtur Provo, kur mësoi se Anastasia besonte se Perëndia i vërtetë ishte Krishti, u egërsua dhe urdhëroi që të shkonin në shtëpinë e saj dhe ta merrnin me forcë. Provo e urdhëroi që t'i falej idhujve, por shenjtorja nuk pranoi. Gjithashtu tirani i thoshte shenjtores se për hir të rinisë dhe të bukuri të mohonte Krishtin. Anastasia e vendosur iu përgjigj: "Unë njoh vetëm një rini dhe një bukuri, atë që i jep Krishti shpirtit besimtarë,

të cilët preferojnë për hir të tij vdekjen në vend të të mirave materiale kur ato ofrohen për të tradhëtuar Perëndinë". Pas kësaj përgjigjeje tirani u egërsua dhe urdhëroi ta torturonin pa mëshirë. Së fundi urdhëroi që t'i pritej koka.

PERLESHORJA E ANASTASISË

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëndër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoj dhe kryqëzohem dhe varrosem tok me pagëzimin edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty. Edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rronj në qiell: po si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohe. Dëgjona lutjet, edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

30 Tetor

Më 30 të këtij muaji festojmë Dëshmorëve Zinovi Zinovia.

-Kujtimin e Dëshmor Markianit të Sirakuzës.

-Kujtimin e Dëshmores Eftropia nga Aleksandria.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ZINOVI DHE ZINOVIA

Zinovi dhe Zinovia ishin vëlla e motër me origjinë nga Egjea e Kilikisë. Prindërit e tyre qenë besimtarë. Pas vdekjes së prindërve pasurinë që trashëguan ua shpërndanë të varfërve. Zinovi kishte studiuar për mjekësi dhe kuronte njerëzit falas. Me humanizmin e tij ai ndihmonte të krishterët dhe shumë paganë i sillte në besimin kristian. Kur tirani Glisia u informua për aktivitetin e shenjtit, se ai predikonte besimin në një perëndi dhe shëronte në emrin e tij shumë sëmundje, dha urdhër që ta arrestonin. Zinovi pa u trembur pohoi se ishte i krishterë dhe

se çdo bamirësi e bënte për shpëtimin e shpirtave dhe lavdinë e Perëndisë. Atëherë Glisia me shumë egërsi i tha të ndërpriste aktivitetin e tij dhe të mohonte Krishtin, në të kundërt do ta martirizonte. Përsëri me guxim shenjt i tha Glisias se torturat mund të dëmtonin trupin e tij por jo shpirtin. Glisia urdhëroi që ta rrihnin. Motra e tij Zinovia, duke parë të vëllanë që po e torturonin, e këshilloi Glisian duke i thënë se kjo që po bënte nuk ishte e drejtë, por Glisia e arrestoi edhe atë dhe urdhëroi që të dyve t'u pritej koka.

31 Tetor

Më 31 të këtij muaji festojmë apostujt Stahi, Apeli, Ampili, Urbani, dhe Narkisi nga grupi i të 70-tëve.

-Kujtimin e Dëshmorit Epimako nga Egjipti.

-Kujtimin e Jakovit të Nisibit dhe i Mikdonisë

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JAKOVI I NISIBIT DHE I MIKDONISË

Jakovi ka lindur në Nisibi, që ishte kryeqytet i Mikdonisë. Në moshë të re ai u bë eremit në male duke përballur motin e keq. Me ushqimin shumë të varfër dhe ushtrimin e trupit të tij u dobësua, por shpirti iu forcua me anën e lutjes. Jakovi kishte dhuntinë e parashikimit. Në vitet 308-309 u dorëzua episkop i Nisibit. Jakovi solli pranë Krishtit shumë idhujtarë. Në vitin 325 ai mori pjesë aktive në Sinodin I Ekumenik të Nikeas. Në vitin 338 kur persët rrethuan Nisibin ai u shqua në mbrojtjen e qytetit. Jakovi fjeti në bedenat e qytetit dhe u varros në muret e tij. Lipsani i tij u bë simboli mbrojtës i qytetit.

N Ë N T O R

1 Nëntor

Më 1 të këtij muaji festojmë anargjendët Kozma dhe Damian.

-Kujtimin e Dëshmoreve Kiriena dhe Juliana.

-Kujtimin e Dëshmorëve Qipriano dhe Juliani.

-Kujtimin e Dëshmores Theolipti.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KIRIENA DHE JULIANA

Kiriena dhe Juliana shkëlqyen në atdheun e tyre, Kiliki, në kohën e perandorit Maksimilian. Kiriena rridhte nga qyteti i Tarsit, ndërsa Juliana nga qyteti bregdetar Roso. Gjatë persekutimeve që u bëheshin të krishterëve nga idhujtarët u kapën dhe u detyruan që t'u bënin fli idhujve, por ato nuk u thyen ndaj iu nënshtruan torturave. Kirienës, për ta poshtëruar, i ruajtën kokën dhe vetullat dhe i ngjitën në ballë një letër me sharje të ndryshme. Pastaj e hipën në një gomar dhe e sollën nëpër qytet të zhveshur, ndërsa fëmijë rrugaçë dhe ushtarë e godisnin me shkopinj dhe e përqeshnin. Në këtë kohë pasi iu lut Perëndisë që të mos dukej e zbuluar u mbulua nga hiri hyjnor. Më pas bashkë me Julianën i çuan në Roso ku i hodhën në zjarr. Kështu shenjtorët fituan kurorën e pavyshkur të martirizimit.

2 Nëntor

Më 2 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Akindini, Pigasi etj.
-Kujtimin e Omologjitin Andon, Kryepeshkop i Durrësit (815-820).
-Kujtimin e Oshënarit Markiani.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ANDONI I DURRËSIT

Andoni e kishte origjinën nga ishulli i Egjinës dhe ka jetuar gjatë viteve të mbretërimit të perandorit Leoni V Armeni (813-820). Që herët iu përgjigj thirrjes murgërore. Në vitin 815 fronzohet Mitropolit i Durrësit. Emrin e tij e mban një vulë kryepiskopale e Durrësit, e cila është e dëmtuar disi. Kryepeshkopi i Durrësit Andon iu përgjigj me trimëri perandorit ikonoklast Leon: “O perandor, unë nuk dua të përdor fjalë blasfemuese kundër Perëndisë sonë të vërtetë Jesu Krisht dhe as nuk dua ta ofendoj atë me vepra...”. Për këtë akt burrëror Andonin e internuan. Në vitin 820 me ngjitjen në fron të Mihailit II (820-829), Andoni u lirua nga internimi dhe u zgjodh Mitropolit i Selanikut, post të cilin e mbajti për pak kohë, sepse fjeti më 2 nëntor të vitit 844. Andonit të Durrësit i ka dërguar dy letra Teodor Studiti. Letra e parë mban numrin 462, në të cilën Teodori i përgjigjet Andonit rreth një ngjarjeje me karakter ekonomik, ndërsa letra e dytë që mban numrin 542 mendohet të jetë shkruar rreth vitit 826 dhe i drejtohet Andonit peshkop.

3 Nëntor

Më 3 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Akepsimai, Josifi dhe Aithalai.

-Kujtimin e Oshënarit Ilia.
-Kujtimin e Gjergjit nga Neapoli
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

GJERGJI NGA NEAPOLI

Gjergji ishte prift në Neapoli të Kapadokisë. Njëherë kur po shkonte për të meshuar në Malakopejë disa turq fanatikë e sulmuan dhe i prenë kokën. Kjo ngjau në vitin 1797. Më pas të krishterët e morën lipsanin e tij dhe e varrosën me nderim. Vite më vonë lipsani i shenjtit u vendos në kishën e Shën Efstatit në Athinë.

PERLESHORJA E GJERGJIT

Si çlirimtar i robërve dhe mbrojtës i të vobekëve, mjeku i të sëmurëve dhe përluftar i mbretërve, Dëshmor i Madh Shën Gjergj Tropeprurës, ndërmjeto përpara Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

4 Nëntor

Më 4 të këtij muaji festojmë Oshënar Joanikin.
-Kujtimin e Dëshmor Porfirrit.
-Kujtimin e Dëshmor Nikandrit.
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORI PORFIRI

Dëshmor Porfiri e kishte origjinën nga Efesi dhe ushtronte profesionin e aktorit, në oborrin e kontit të Aleksandrisë. Nëherë

kur po shoqëronte zotninë e tij në Qesari besoi tek Krishti dhe nuk pranoi që të kthehej në idhujtari. Për këtë Porfirin i prenë kokën duke marrë kështu kurorën e martirit. Kjo ndodhi në vitin 270.

5 Nëntor

Më 5 të këtij muaji festojmë Ermain, Linin dhe Gain apostuj nga të 70-tët.

-Kujtimin e Dëshmorëve Galaktioni dhe Epistima.

-Kujtimin e Dëshmorëve Kastori dhe Sgathageli.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

6 Nëntor

Më 6 të këtij muaji festojmë Omologjit Pavlin e Kostandinopojës (337-351).

-Kujtimin e Oshënarit Luka nga Siçilia

-Kujtimin e Omologjit Leonardit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

7 Nëntor

Më 7 të këtij muaji festojmë 33 Dëshmorëve të Melitinisë.

-Kujtimin e Oshënar Lllazarit.

-Kujtimin e Dëshmor Aiktit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

8 Nëntor

Më 8 të këtij muaji festojmë Kryeengjëjt Mihail e Gavril dhe fuqitë e patrup.

-Kujtimin e shenjtorese Marta, princeshë në Poskov të Rusisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

9 Nëntor

Më 9 të këtij muaji festojmë Nektarin e Pentapojës.

-Kujtimin e Dëshmorëve Onisifori dhe Porfiri.

-Kujtimin e Dëshmorëve Kristofori dhe Mavra.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN NEKTARI

Shën Nektari ka lindur në 1 tetor të vitit 1846 në Silivria të Thrakës. Prindërit e tij, Dhimo dhe Vasilika, ishin besimtarë. Në moshë të re shkoi në Kostandinopojë dhe prej andej në Kio ku u bë murg. Në vitin 1877 u hirotonis dhjak. Gjatë viteve (1882-1885) studioi teologji në universitetin e Athinës. Pasi u diplomua, shkoi në Aleksandri, ku patriku Sofron e hirotonisi prift më 1886 dhe më pas mitropolit të Pendapolit, me seli në Kajro. Aktiviteti i tij si mitropolit ishte i mahnitshëm dhe për këtë arsye ishte kandidat i fronit të patriarkut të Aleksandrisë, por Nektari, u kthye në Greqi ku u mor me predikimin e fjalës së Perëndisë. Predikoi në Evia, Fthiotidha dhe në Fokidha. Një popull i tërë grumbullohej gjatë predikimit të tij për të mbledhur nektarin e fjalëve të shenjtit. Gjatë viteve (1894-1908) shenjtin mori përsipër drejtimin e shkollës Rizario në Athinë. Në 1904 ndërtoi një manastir grash në Egjina. Shën Nektari ndërroi jetë më 9 nëntor 1920. Lipsani i tij buron miro të shenjtë. Në vitin 1994 u përrua kisha madhështore në Egjina.

10 Nëntor

Më 10 të këtij muaji festojmë apostujt Olimbai, Herodioni, Erasti, Sosipatri dhe Kuarti nga të 70-tët.

-Kujtimin e Oshënar Arsenit.

-Kujtimin e Dëshmorit Orioni.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL SOSIPATRI

Apostull Sosipatri kremtohet më 10 nëntor, kurse së bashku me shokun e tij të ngushtë Jasonin kremtohen në 29 prill. Ata ishin dy nga 70 dishepujt e Krishtit. Jasoni e kishte origjinën nga Tarso, ndërsa Sosipati nga Ahaia. Jetuan në vitet apostolike dhe qenë nxënës të Apostull Palit. Kishin bashkëpunuar me të në qytetin e Korinthit. Këtë e përmend Apostulli në Letrën e tij drejtuar Korinthasve duke i quajtur ata kushërinj. Pas largimit të Apostull Palit, Jasoni u caktua episkop në Tarso dhe Sosipati në Ikon. Në vitet apostolike episkopët qenë të paktë, prandaj ata duhet të shkonin për të përhapur Ungjillin edhe nëpër vende të tjera. Kështu Jasoni dhe Sosipati shkuan në ishullin e Korfuzit. Suksesi i predikimit të tyre shkaktoi zemërimin e idhujtarëve, të cilët i kapën dhe i shpunë te qeveritari Kerkilinu. Në burg ndodheshin edhe shtatë të burgosur të tjerë që quheshin, Saturni, Jakishlos, Faustian, Januar, Marsel, Efrosi dhe Manini. Të gjithë këta u martirizuan në Korfuz në shekullin e parë.

11 Nëntor

Më 11 të këtij muaji festojmë Oshënar Theodhor Studitin.

-Kujtimin e Dëshmor Minait nga Egjipti.

-Kujtimin e Martinit të Turit.

-Kujtimin e Dëshmorit Viktor nga Italia.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

MARTINI I TURIT

Martini ka lindur në qytetin ilir të Sabarisë në Panoni. I ati shërbente në ushtrinë perandorake në Pavia të Italisë. Në moshën 15-vjeçare e gjejmë në radhët e ushtrisë, ku shërbente në kavalerinë e perandorit Konstanc. Pasi u pagëzua i krishterë vendosi të largohej nga ushtria. Ai shkoi pranë peshkopit të Puatjesë, Ilarionit. Rreth vitit 371 Martini u fronëzua peshkop i Turit. Martini organizoi dioqezën kishtare duke shkuar fshat më fshat për t'u njohur me nevojat e grigjës që i kishte besuar Perëndia. Fama e tij arriti jashtë kufijve të qytetit të Turit. Atë filluan ta quanin "Apostull i fshatarëve". Martini fjeti më 8 nëntor të vitit 397 në qytetin e vogël Kandes. Ceremonia e varrimit u zhvillua më 11 nëntor në qytetin e Turit, ku pati shërbyer me devocion. Shën Martini është shenjt i mbrojtës i Francës.

12 Nëntor

Më 12 të këtij muaji festojmë Joan Përdëllimtarin.

-Kujtimin e Martinit, peshkop i Taraçinit.

-Kujtimin e Oshënar Nil mirovllitit.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOAN PËRDËLLIMTARI

Joani ka lindur në Amathunta të Qipros në vitin 555. Në vitin 610 u hirotonis si patrik i Aleksandrisë. Joan Përdëllimtari ishte pasardhës i Apostullit Mark në fronin e Aleksandrisë. Ai

shkëlqeu në fushat e bamirësisë, dashurisë, tolerancës dhe të përlësisë. Joani ndërtoi për të varfërit bujtina, spitale dhe shtëpi lindjeje. Gjithashtu ngriti kisha dhe dy manastire. Ai u kujdes për refugjatët e ardhur nga Jerusalemi pas pushtimit të tij nga persët. Joan Përdëllimtari fjeti në vitin 619 në vendlindjen e tij në Qipro.

PERLESHORJA E JOANIT

Durove dhe fitove çpërblimin për mundimet, atë Oshënar, me lutje të paprera edhe me agjërime; i ke dashur të mjerët, edhe i ke përmbajtur; nërmjeto përpara Zotit Krisht, të shpëtohen shpirtet tona.

13 Nëntor

Më 13 të këtij muaji festojmë Joan Gojartin.

-Kujtimin e Oshënarit Ilarioni nga Iviria.

-Kujtimin e Oshënarit dhe Dëshmorit të ri Damaskino.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JOAN GOJARTI

Joan Gojarti (344-407) ka lindur në vitin 344 në Antioki. Babai i tij quhej Sekundo, ndërsa e ëma Anthusa. Sekundo ishte gjeneral dhe vdiq herët. Për edukimin e Joanit u kujdes e ëma. Në vitin 365 Joani u regjistrua në shkollën idhujtare të Livanit. Ky i fundit mendonte ta linte si trashëgimtarin e tij, por Joani e braktisi atë dhe studioi teologji. Në vitin 370 Joani u pagëzua nga Meleti i Antiokisë. Joani asketoi për tri vjet dhe në vitin 380 u kthye në Antioki. Më 381 u dorëzua dhjak nga Meleti i Antiokisë dhe më 386 u bë prift. Pas vdekjes së Nektarit, më

15 dhjetor të vitit 397, Joani u fronëzua Kryepiskop i Kostandinopojës. Joan Gojarti udhëhoqi grigjën gjatë viteve 398-404. Pas një konflikti që pati me perandoreshën Evdhoksi, Joanin e internojnë. Joani vdiq në internim në vitin 407. Kujtimin e tij e kremtojmë më 13 nëntor.

Gojarti ka lënë këto shkrime: 1) *Për Gjenezën* (Ἄβ ὁϗί ἌΨίαόεί), e përbërë nga nëntë fjalime të shkruara në vitin 386. 2) *Përshkrime të psalmeve* (Ἀίϗᾠόᾠᾠᾠ ᾠδὸ Ὀάείιύò), të shkruara rreth viteve 395. 3) *Për Isaian* (Ἄβ ὁίί ϗόάβái), përbëhet nga gjashtë biseda. 4) *Rreth Davidit dhe Saulit* (Ἐᾠβ Ἀάάβᾠ ἠᾠᾠ ὈάίΨᾠ), që përbëhet nga tri fjalime. 5) *Rreth Mateut* (Ἄβ ὁίί Ἰάὸἠᾠβίί), 90 fjalime të cilat u shkruan në Antioki në vitin 390. 6) *Rreth Joanit* (Ἄβ ὁίί ἘùÜίίϗί), 88 fjalime të cilat u shkruan në vitin 391. 7) *Rreth Veprave të Apostujve* (Ἄβ ᾠᾠ ἘñÜíᾠᾠ ὁùί Ἀᾠᾠᾠᾠᾠᾠ), 55 fjalime të shkruara në Kostandinopojë në vitin 400. 8) *Rreth Romakëve* (Ἄβ ᾠᾠᾠ Ḽùíᾠβᾠᾠᾠ), 32 fjalime të shkruara në Antioki në vitin 391. Shenjti ka shkruar shumë vepra dhe ka kompozuar shumë vargje të Liturgjisë që mban emrin e tij. Gjithashtu ka lënë shumë letra dhe sidomos omeli. 9) *Për Eutropion* (Ἄβ Ἀᾠᾠᾠᾠᾠᾠ) që përbëhet prej dy fjalimesh dhe tregon për aftësinë retorike të hierarkut të madh. 10) *Mbi Priftërinë* (Ἐᾠβ Ἐᾠᾠᾠᾠᾠᾠ), u shkrua në vitin 383. Kjo vepër e shkruar në formë dialogu është nga më të përkryerat e Joan Gojartit.

PERLESHORJA E GOJARTIT

Fjala jote si një pishtar, shkëlqeu dhe ndriti, botën e tërë me drituri; thesaret e varfërisë na dhuroj dhe lartësin e përunjësisë na tregoj. Po siç na rrite me fjalë atë Shën Joan Gojartë, lutju Krishtit Fjalës Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

14 Nëntor

Më 14 të këtij muaji festojmë apostull Filipin.

-Kujtimin e Grigor Pallamait, kryepeshkop i Selanikut.

-Kujtimin e Oshënarit dhe Dëshmorit të ri Konstandinit nga Idhra.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL FILIPI

Filipi e kishte origjinën nga Vithsaidha e Galilesë. Ai ishte një nga 12 apostujt. Menjëherë pas thirrjes së tij në misionin apostolik nxitoi dhe bindi mikun e tij Nathanail, se kishin gjetur Mesinë e shumëpritur. Para shumëfishimit të pesë bukëve, mësuesi vuri Filipin në provë dhe e pyeti se ku do të blinin aq bukë për gjindjen dhe Filipi nga ana e tij u habit se ku do të gjendeshin aq para për të blerë bukët. Gjatë darkës mistike, Krishti, duke marrë shkas nga lujta e Filipit që t'i tregonte Atin, shpalli njëqenshmërinë e tyre: “Kush më ka parë mua ka parë Atin”. Apostulli predikoi në Azinë e vogël, në Parthi, në juglindje të detit Kaspik, në Snotia, në veri të detit të Zi dhe në Armeni. Filipi u martirizua në kohën e perandorit Trajan në Hierapol të Frigjisë. Ai u kryqëzua kokëposhtë.

PERLESHORJA E FILIPIT

Filip apostull i Shenjtë, lutjuni Zotit tonë Jisu Krisht, tu falë shpirteve tona, ndjesën e mëkatave.

15 Nëntor

Më 15 të këtij muaji festojmë Dëshmorëve Guria, Samonai dhe Avivi.

-Kujtimin e Justinianit I dhe gruas së tij Teodorës.

-Kujtimin e Oshënarit Gjermanoi misionar në Alaskë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JUSTINIANI

Perandori Justinian (527-659) i quajtur Petrus Sabbatius kishte lindur në Dardani të Ilirisë në vitin 482 dhe ishte nipi i perandorit Justin. Në moshën 13-vjeçare shkoi në Kostandinopojë që të arsimohej. Perandori Justin, kur e pa se po plakej dhe duhej të linte një trashëgimtar, në vitin 520 birëson nipin e tij Justinianin. Që nga ky moment Justiniani bashkëqeveriste me dajën e vet. Në vitin 527 kur Justinini u sëmur, shpalli nipin e tij Justinianin si bashkëperandor. Në atë kohë Justiniani u njoh me Teodorën, e cila ishte aktore cirku. Por ligji në atë kohë e ndalonte që një funksionar i lartë të martohej me një grua që i përkiste rangjeve të ulta. Perandori Justin duke parë dashurinë që kishte nipi i tij për Teodorën i dha kësaj të fundit një çmim të lartë. Më pas ai nxori një dekret, në të cilin theksohej se një funksionar i lartë mund të martohej me një aktore, nëse kjo e fundit zotëronte ndonjë çmim të lartë. Justinini disa muaj më vonë vdiq dhe Justiniani u bë perandor. Ai tregoi një aktivitet të jashtëzakonshëm në të gjitha fushat: në administrimin e perandorisë, diplomaci, ushtri, art, drejtësi dhe në çështjet fetare. Justiniani kishte njohuri të thella teologjike dhe ka hartuar vetë shumë traktate dogmatike dhe himne të kishës. Iniciativat fetare të tij ishin nga më të ndryshmet: shkarkoi papë, mori pjesë nëpër diskutime teologjike, dënoi dhe ekzekutoi shkrimet e

heretikëve si dhe botoi urdhëresa dogmatike që përcaktonin besimin ortodoks. Justiniani e çrrënjosi përfundimisht paganizmin dhe i luftoi pandërprerë herezitë. Ai ishte iniciatori i thirrjes së Sinodit V Ekumenik. Kontribut të madh ai dha edhe në ndërtimin e kishave, më madhështorja e të cilave ishte Shën Sofia në Konstandinopojë. Tradita thotë se kur përfunduan punimet, Justiniani hyri vetë i pari duke thënë: “Të munda o Solomon”. Vepër e përkujdesjes së Justinianit është edhe Manastiri i Shën Ekaterinës në Malin e Sinait. Gjithashtu ai ndërtoi Kishën e Shën Marisë në Labovën e Kryqit, ku sipas traditës thuhet se Justiniani i dhuroi kësaj kisha një pjesë nga Kryqi i Krishtit. Në gjithë aktivitetin e tij ai u inkurajua nga bashkëshortja Teodora, e cila fjeti më 28 qershor të vitit 548, ndërsa Justiniani fjeti më 14 nëntor 565. Kisha i ka renditur ndër radhët e shenjtorëve dhe i kremton më 14 nëntor.

16 Nëntor

Më 16 të këtij muaji festojmë apostull Matheun.

-Kujtimin e Shën Fulvanit nga Etiopia.

-Kujtimin e Oshënarit Sergjio.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL E UNGJILLOR MATHEU

Ungjillori Mathe ishte nga Kana e Galilesë. Ai quhej Levi dhe pas thirrjes në rrethin e dymbëdhjetë apostujve, Jesui e quajti Matheo, që do të thotë “dhuratë Perëndie”. Këto janë informacionet që na jep Dhiata e Re për ungjillorin Mathe. Dëshmitë e mëvonshme vërtetojnë se predikoi ungjillin te hebrenjtë e Palestinës e më vonë shkoi në Etiopi. Kisha e feston kujtimin e tij më 16 nëntor. Ungjilli sipas Matheut, ashtu si

edhe ungjijtë e tjerë, nuk e jep emrin e shkruarit. Në shekullin e dytë tradita e vjetër kishtare njohu si shkruarin e ungjillit të parë Matheun. Bëhet fjalë për nxënësin e njohur të Zotit, i cili përfshihet në të gjitha listat e dymbëdhjetë apostujve. (Marku 3, 18, Veprat 1,13). Thirrjen e tij nga Krishti e komentojnë të tre ungjijtë sinoptikë. (Matheu 9, 9-13, Marku 2, 13-17, Lluka 5, 27-32). Vetëm tek ungjilli sipas Matheut 9, 9 quhet Matheo, ndërsa në ungjijtë e tjerë quhet Levi. Tek ungjilli sipas Markut 2, 14 përmendet babai i tij që quhej Alfeo. Gjithashtu vetëm te Matheu 10, 3 paraqitet si doganier. Ungjillori Matheo ishte judeokristian dhe siç vërtetohet nga ungjilli i tij, ishte i mirinformuar për veçoritë e Palestinës, për shembull: zakonet fetare, traditat e judejve etj. Gjithashtu karakteristike e ungjillit është se besimtarët të cilëve u drejtohet Matheu, janë nga rrethe judaike. Nuk është e mundur që të përcaktojmë me saktësi komunitetin e krishterë, të cilit i drejtohet Matheu, si dhe vendin e shkrimit të ungjillit të tij. Shumë komunitete judeokristiane gjendeshin jashtë Palestinës, në diasporën e Sirisë, domethënë në Antioki. Kishën e Antiokisë e përbënin të krishterë që i flisnin të dyja gjuhët, hebraisht dhe greqisht. Kërkuesit e sotëm e përcaktojnë prejardhjen e Matheut nga rrethinat e Finiqit ose në qytetet Edhesa e Pela në lindje të Jordanit.

PERLESHORJA E MATHEUT

Shën Mathe Apostull dhe Ungjillor, lutju Zotit tonë Jesu Krisht, tu falë shpirteve tona, ndjesën e mëkatave.

17 Nëntor

Më 17 të këtij muaji festojmë Grigorin e Neoqesarisë.

-Kujtimin e Oshënar Loginin.

-Kujtimin e Genadit të Kostandinopojës (458-471).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

GRIGORI I NEOQEZARESË

Grigori (210-275) ka lindur rreth vitit 210 pas Krishtit. Prindërit e tij ishin paganë dhe kishin një pozitë të lartë shoqërore në Neoqezare. Grigori së bashku me vëllanë e tij shkuan në Virito për të studiuar drejtësi, por Perëndia kishte plane të tjera për shenjtin. Duke kaluar në Qezare dëgjoi komentuesin e famshëm të shkrimeve, Origjenin. Kaq shumë u entuziazhua sa që i la studimet dhe u bë nxënës i tij. Më pas shkoi në Aleksandri dhe u kthye në Neoqezare me dije të plota teologjike. Mitropoliti Amasia, duke vlerësuar virtytet e Grigorit, e dorëzoi episkop të Neoqezaresë. Grigori predikoi Ungjillin në gjithë krahinën dhe shumë njerëz përqaftuan besimin kristian dhe filluan të prishnin tempujt e idhujve. Me ndihmën e Perëndisë, Grigori, pas një përpjekjeje të madhe arriti të kthejë në fenë kristiane të gjithë qytetin. Në fund të vitit 270 kishin mbetur në atë krahinë vetëm 17 paganë. Grigori ndërroi jetë në 17 nëntor të vitit 275.

PERLESHORJA E GRIGORIT

Me lutje dhe ndërmjetim, dhe me shërime dhe me çudi të pashterura, fitove famë të madhe të merituarshme. Pra lutju Zotit Krisht Perëndi atë Grigor në qiell, t'i ndrisë shpirtet tona, që të mos na zërë gjumi i mëkatit për vdekje.

18 Nëntor

Më 18 të këtij muaji festojmë Dëshmor Platonin.
-Kujtimin e Dëshmorit Romanoit.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Anastasi, i cili u martirizua në Paramithia të Epirit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMOR PLATONI

Dëshmor Platoni ishte nga Agjira dhe jetoi nga fundi i shek. III pas Krishtit. Ai punonte pa u lodhur për përhapjen e besimit kristian. Platoni ishte shumë i pasur dhe me bamirësitë që bënte lehtësonte vuajtjet e të varfërve. Ai ishte tepër i guximshëm dhe këtë gjë e vërtetonte më së miri fakti se arriti të pohojë besimin e tij përpara sundimtarit Agripin. Gjithashtu ai pohoi se në gjithë jetën e tij punonte vetëm për Krishtin. Më kot u mundua sundimtari ta mashtronte duke përdorur të gjitha mënyrat. I premtoi se do t'i jepte për grua mbesën e tij të bukur nëse ai do të mohonte Krishtin, por të gjitha përpjekjet e tij shkuan dëm. Agripini atëherë u egërsua dhe urdhëroi që Platoni të rrihej pa mëshirë. Në fund urdhëroi që t'i pritej koka. Kjo ngjau më 18 nëntor të vitit 296.

19 Nëntor

Më 19 të këtij muaji festojmë profet Avdiun.

-Kujtimin e Dëshmorit Iliodorit nga Magidho e Pamfilisë.

-Kujtimin e Dëshmorit Varlaam nga Antiokia e Sirisë.

-Kujtimin e Dëshmorit Agapi.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

20 Nëntor

Më 20 të këtij muaji festojmë Oshënar Grigor Dekapolitin.

-Kujtimin e Dëshmorit Dhasi nga Bullgaria.

-Kujtimin e Proklit të Kostandinopojës (434-446).
Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

GRIGOR DEKAPOLITI

Grigori ka jetuar në shek. IX pas Krishtit. Ai ishte nga Dekapoli, prandaj u quajt Dekapoliti. Me edukimin e tij kristian u mor nëna e tij Maria. Dëshira e vetme e shenjtit ishte të bëhej murg dhe të arrinte përsosmërinë morale. Fshehurazi iku nga qyteti dhe shkoi në një manastir, igumeni i të cilit ishte një episkop i virtytshëm që kishte dhënë dorëheqjen për shkak të ikonomakëve. Më pas shenjtë shkoi në një shpellë ku tërë kohën e kaloi në lutje dhe agjërim. Pas një thirrjeje të perëndishme u largua nga shpella dhe shkoi në Kostandinopojë. Nuk u mjaftua vetëm me jetën murgjërë, por mori pjesë edhe në luftën e ashpër kundër ikonomakëve. Grigori qëndroi në Selanik në manastirin e shën Minait. Ai vdiq në Kostandinopojë nga një sëmundje e rëndë.

PERLESHORJA E GRIGORIT

O Perëndi i atërve, që na sillesh gjithënjë, me mirësi dhe butësi, mo se kurse përdëllimin tënd për ne, me lutjet e atërve tanë, qeverise jetën tonë me paqe.

21 Nëntor

Më 21 të këtij muaji festojmë hyrjen në tempull të Hyjlindëses Mari.

-Kujtimin e Oshënar Sozomenit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

HYRJA NË NË TEMPULL E HYJLINDËSES MARI

Joakimi dhe Ana i luteshin Perëndisë që tu falte një fëmijë, duke i premtuar do t'ia kushtonin atij. Perëndia i bëri të denjë për lindjen e fëmijës. Kur vajza ishte në moshën 3-vjeçare prindërit e shpunë në kishë për të plotësuar premtimin e tyre ndaj Perëndisë. Në kishë e Tërëshenjta u prit nga kryepriifti Zaharia, i ati i Joan Pararendësit, i cili në mënyrë profetike e vendosi në pjesën më të shenjtë të kishës, në të shenjtat e të shenjtëve, aty ku vetëm kryepriifti mund të shkonte vetëm një herë në vit. Maria e vogël qëndroi aty 12 vjet. Ky është me pak fjalë mesazhi kryesor shpirtëror i së kremtes. E Tërëshenjta nuk hyn në kishë vetëm me prindërit e saj për të ofruar dhuratën dhe për të drejtuar lutje falenderuese.

PERLESHORJA E HYRJES

Sot është parënisja e mirëpëlqimit të Perëndisë, dhe parëlëçitja e shpëtimit të njerëzve; në Kishën e Perëndisë, tregohet Virgjëresha madhërisht, edhe Krishtin u paralajmëron të gjithëve; asaj edhe ne le t'i thërresim me zë të madh; Gëzohu o mbarim i urdhërimit të Krijetarit.

22 Nëntor

Më 22 të këtij muaji festojmë Arkipin Filimonin dhe Onisimin apostuj nga të 70-tët.

-Kujtimin e Dëshmorëve Kristofori dhe Efimia.

-Kujtimin e Dëshmorit Thaddeo.

-Kujtimin e Dëshmorit Prokop nga Jeruzalemi.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi,
mëshirona. Amin.

23 Nëntor

Më 23 të këtij muaji festojmë Amfilokun e Ikonisë (373-400).

-Kujtimin e Dëshmor Meropit.

-Kujtimin e Aleksandër Nefskit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

24 Nëntor

Më 24 të këtij muaji festojmë Klimin e Romës (88-97).

-Kujtimin e Jerodëshmorit Petro të Aleksandrisë (300-311).

-Kujtimin e Pohuesit Theodor nga Antiokia.

-Kujtimin e Oshënarëve Malko dhe Harioni.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

KLIMI I ROMËS

Sipas dëshmisë së Eusebit, Klimi (92-101) u dorëzua nga Apostulli Pjetër, Episkop i Romës dhe udhëhoqi kishën në vitet 92-101. Nga informacionet që na jep Irineu, Klimi qe njohur personalisht nga Apostujt Pjetër dhe Pal. Klimi ishte i krishterë i ardhur nga rrethet judaike. Kjo dëshmohet nga njohuritë e thella të tij përsa i përket Dhiatës së Vjetër. Dëshmi të ndryshme flasin për vdekjen martire të Klimit. Kujtimin e tij e kremtojmë më 24 nëntor. Klimi ka lënë këto shkrime: 1) *Letra e parë drejtuar Korinthisve* (Α Ἀδέοδιῆς ἁγίου Ἐπιφάνειου), e cila përbëhet nga 65 kapituj dhe është shkruar rreth viteve 92-96 pas Krishtit. Letra ka vlera të veçanta historike. Shkaku pse u shkrua letra ishin disa trazira që kishin ndodhur në komunitetin e krishterë të Korinthit, të shkaktuara nga disa anëtarë të rinj të atij komuniteti, të cilët kishin larguar priftërinjtë nga detyrat

e tyre. Kisha e Romës me në krye Klimin ndërhyri për t'i dhënë fund trazirave. *Letra e parë drejtuar Korinthisve* trajton problemin e hierarkisë kishtare, duke theksuar nevojën e bindjes ndaj tyre. 2) *Letra e dytë drejtuar Korinthisve* (Β Ἀδέοδιῆς ἁγίου Ἐπιφάνειου), përbëhet nga 20 kapituj.

PERLESHORJA E KLIMIT

O Perëndi i atërve tanë, që na sillesh gjithënjë, me mirësi dhe butësi, mo se kurse përdëllimin tënd për ne; me lutjet e atërve tanë, qeverise jetën tonë me paqe.

25 Nëntor

Më 25 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Ekaterina nga Aleksandria.

-Kujtimin e Shenjtores Vasilisa.

-Kujtimin e Oshënarit Petro.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN EKATERINA

Ekaterina ka lindur në Aleksandri në shek. III pas Krishtit, gjatë viteve të mbretërimit të perandorit Maksent (305-313). Që e vogël u edukua për kulturën greke dhe romake si dhe mori njohuri të gjera mbi mjekesinë, filozofinë dhe retorikën. Dallohej për bukurinë engjëllore dhe urtësinë e saj. Ndaj duke u ndriçuar mbi fenë e krishterë, mësimet e cilat i mori nga një asket i urtë, ajo ia kushtoi jetën Zotit Krisht. Perandori Maksent urdhëroi që ta rrihnin egërsisht derisa t'ia çanin trupin si dhe ta mbyllnin në burg pa bukë dhe ujë për 12 ditë. Gjatë kësaj kohe ajo bëri që gruaja e perandorit, Augusta, si dhe komandanti i kampit,

Profiri, të besonin te Krishti. Ajo u vendos midis katër rrotash rreth të cilave kishte brisqe dhe hekura të mprehtë, por shenjtorja shikonte drejt qiellit dhe lutej. Më në fund perandori Maksent dha urdhër t'i prisnin kokën jashtë qytetit. Lipsani i Ekaterinës gjendet në manastirin e Sinait.

PERLESHORJA E EKATERINËS

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëndër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoj dhe kryqëzohem dhe varrosem tok me pagëzimin edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty. Edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rronj në qiell: po si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohem. Dëgjona lutjet, edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

26 Nëntor

Më 26 të këtij muaji festojmë Oshënar Alip stilitin.

-Kujtimin e Dëshmorit Prokop nga Persia.

-Kujtimin e Oshënarit Sofjanoit nga Pogoni.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SOFJANOI I POGONIT

Oshënar Sofjanoi ka qenë mitropolit i Drinopolit dhe ka jetuar në fillimet e shek. XVII. Episkop Sofjanoi jetoi në kohën kur pushtuesit turq përpiqeshin të kthenin në fenë islame besimtarët e krishterë. Sofjanoi u përpoq me mish dhe me shpirt të bënte ç'të mundte për të ndaluar islamizimin e popullsisë të krahinave Zagori, Rrëzë, Lunxhëri, Pogon etj. Kur e pa se gjendja sa vinte dhe keqësoshej, Sofjanoi dha dorëheqjen nga mitropolit dhe qëndroi si murg i thjeshtë në manastirin e Shën Thanasit në

Poliçan. Ai nuk reshti së punuari për grigjën e vet. Në manastir hapi një shkollë për t'u çelur sytë besimtarëve për rrezikun që u kanosej. Sofjanoi shkante shtëpi më shtëpi për të nxitur besimtarët që t'i qëndronin besnikë fesë së tyre. Ai fjeti më 26 nëntor të vitit 1711. Lipsani i tij u varros në hieroren e Manastirit të Shën Thanasit në Poliçan. Igumeni i manastirit, hieromonaku Krisant, porositi një arkë prej argjendi, ku u vendosën lipsanet e shenjtit. Kisha Ortodokse e ka shpallur shenjt dhe kujtimin e tij e kremton më 26 nëntor.

27 Nëntor

Më 27 të këtij muaji festojmë Dëshmor Jakovit nga Persia.

-Kujtimin e Theodhosit të Tërnovos.

-Kujtimin e Oshënar Pinufrit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

JAKOVI I PERSËVE

Jakovi ishte nga Persia dhe ka jetuar në qytetin Vithlava gjatë viteve të mbretërimit të Arkadit. Atë e donte shumë i biri i mbretit, Vahrami, i cili e konsideronte si vëlla. Kjo miqësi që shkaku që e bindi Jakovin të mohonte besimin e tij të krishterë, gjë që trishti nënën dhe motrën e tij, të cilat në pamundësi për t'i folur gojarisht i dërguan një letër. Në të i shkruanin se nuk ishte e udhës që ai të zëvendësonte të vërtetën me gënjeshtër, mbretin qiellor me atë tokësor. Gjithashtu e kërcënuan se nëse nuk do të pendohej, nuk do të kishte më asnjë lidhje me to. Ky qëndrim i njerëzve të tij të dashur i hapi sytë. Arriti të kuptojë gabimin e madh që kishte bërë dhe derdhi lot pendimi. Më pas Jakovi me guxim shkoi tek mbreti, dënoi veprimin e tij dhe pohoi përsëri Krishtin duke thënë: “Jam shërbëtor i Zotit tim

Jesu Krisht”. Atëherë mbreti, i habitur nga ky veprim i shenjtit, u mundua që ta bindte dhe kur çdo gjë ishte e kotë, urdhëroi që shenjtit t’i pritëshin copa-copa duart dhe këmbët. Mbreti urdhëroi që shenjtit t’i pritej koka. Kështu shën Jakovi mori kurorën e martirit.

PERLESHORJA E JAKOVIT

Dëshmori yt o Zot, me vajtje lot e mundim, kurorë të ndriçme prej teje muarnë, si rogë dhe si shpërblim, se me fuqinë tënde, i rrëzuan tiranët, edhe ata i shtypnë djajtë, e guximt e të dobët, ay për ne po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

28 Nëntor

Më 28 të këtij muaji festojmë Omologjitin Stefan i ri.

-Kujtimin e Dëshmor Irinarkut nga Sevastia.

-Kujtimin e Romanoit, peshkop i Maqedonisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

29 Nëntor

Më 29 të këtij muaji festojmë Dëshmorëve Paramoni bashkë me të tjerët.

-Kujtimin e Dëshmor Filomenit nga Likaonia e Kapadoqisë.

-Kujtimin e Oshënarit Marko.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN PARAMONI

Shën Paramoni u martirizua bashkë me 370 të krishterë të tjerë në shek. III pas Krishtit në vitet e mbretërimit të Dekios. Në atë kohë pranë lumit Tiger kishte burime ujrash termale në të

cilat shkonte dhe princi Akelin për t’u shëruar nga një sëmundje trupore që e mundonte. Si adhurues i idhujve, ai bënte flijime në tempullin e Isidit. Ai urdhëroi që të merrnin pjesë edhe Paramoni me të 370 të krishterët, të cilët i mbanin të burgosur. Por shenjtë dhe 370 të krishterët e tjerë nuk iu bindën urdhërit të tiranit. Kështu ndërsa paganët adhuronin idhujt e tyre ata psalnin, himnonin dhe lavdëronin Perëndinë. Akelini, i egërsuar nga guximi i të krishterëve urdhëroi që t’i vrisnin. Atëherë ushtarët u vërsulën kundër tyre dhe i vranë me shpata.

30 Nëntor

Më 30 të këtij muaji festojmë apostull Andrian.

-Kujtimin e Frumentit të Etiopisë.

-Kujtimin e Aleksandrit të Aleksandrisë.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

APOSTULL ANDREA

Andrea është i pari prej peshkatarëve të Galilesë, të cilët Krishti i ftoi për t’u bërë apostuj. Andrea është vëllai i Pjetrit, i biri i Joanit prej Vithsaidës së Galilesë. Ushtri profesionin e peshkatarit në ujërat e qeta të Tiberiadës. Në ujërat e Jordanit, dëgjoi predikimin e Joanit, i cili ishte një personalitet i madh profetik. Andrea u bë njëri prej dëgjuesve dhe nxënësve të Pararendësit, ndoqi predikimin e tij dhe ditë e natë priste Mesinë e shumëpritur. Kur Joan Pagëzori pa së largu të shumëpriturin e madh dhe i tha gjithë hare dy nxënësve të tij, Andreas dhe Joanit: “Ja qengji i Perëndisë”, atëherë ky izraelit i mirë rendi për të takuar Zotin dhe për të shkuar pas tij. Një mëngjes kur po peshkonte më vëllanë e vet në liqenin e Gjenisaretit, shkoi dhe takoi Krishtin, i cili u bëri ftesën përfundimtare: “Ejani pas

meje dhe do t'ju bëj peshkatarë njerëzish". Andrea u tregua menjëherë i gatshëm. Për hirin e Tij braktisi gjithçka. Dhe kur mbaroi koha 3-vjeçare e aktivitetit publik të Jisuit porosia qe e qartë: "Shkoni në gjithë botën dhe predikonin Ungjillin në mbarë krijimin". Apostull Andrea, i parëthirruri i Apostujve, simbas traditës së Kishës, predikoi në Azinë e Vogël, në Pont, Maqedoni, Akai etj. Nëpër këto vende themeloi edhe kishat e para dhe nëpërmjet tyre edhe Episkopatën e Bizantit, nën Mitropolinë e Iraklisë e Thrakës dhe vendosi atje si Episkop Apostull Staqin. Ai udhëtoi dhe predikoi nga deti i Tiberiadës në brigjet e Detit të Zi e të Marmarasë, nga gjiri i Bririt të Artë në Greqi e duke përfunduar në gjirin e Patras. Të gjitha udhëtimet e tij ishin të mbushura me përndjekje, vuajtje, mundime dhe tortura. Në Patra i dha fund jetës së tij të lavdishme me vdekje në kryq. Andrea u kryqëzua me kokë poshtë. Kisha e Kostandinopojës ka përcaktuar datën 30 Nëntor si festën e themeluesit dhe të mbrojtësit të saj. Gjithashtu lipsanet e shenjta të Shën Andreas në vitin 356 u sollën në Patra dhe gjenden sot në Kishën e Apostujve të Shenjtë.

PERLESHORJA E ANDREAS

Si i parëftuari i apostujve, dhe vëllai i Kryetarit, lutju Zotit të gjithësisë, o Shën Andre, t'i falë paqen botës së tërë, dhe shpërtheve tona përdëllimin e madh.

D H J E T O R

1 Dhjetor

Më 1 të këtij muaji festojmë profetin Naum.

-Kujtimin e Dëshmorit Anania nga Persia.

-Kujtimin e Filaretit përdëllimtarit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

FILARET PËRDËLLIMTARI

Filaret përdëllimtari zotëronte shumë toka në veri të Ankarasë. Prindërit e tij qenë Gjergji dhe Ana. Ai kishte për grua Theosevonë, me të cilën kishte tre fëmijë, Joani, Ipatinë dhe Evanthinë. Filareti ndihmonte njerëzit që qenë në nevojë. Gjithë jetën e tij ia kushtoi veprave të bamirësisë derisa dorëzoi shpirtin te Perëndia në vitin 792.

2 Dhjetor

Më 2 të këtij muaji festojmë profetin Abakum.

-Kujtimin e Dëshmores Miropi nga Efesi.

-Kujtimin e Pohuesit Moisi.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

3 Dhjetor

Më 3 të këtij muaji festojmë profetin Sofonia.

-Kujtimin e Dëshmorëve Agapi, Selefki, Gliqeri etj.

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Angjeli.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

4 Dhjetor

Më 4 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Varvara.

-Kujtimin e Jerodëshmor Serafimit.

-Kujtimin e Oshënar Joan Damaskinit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN VARVARA

Varvara ishte një vajzë e re nga Iliupoja e Egjiptit. I ati i Varvarës quhej Dioskur dhe ishte një nga pasanikët e vendit. Varvarën e kishte vajzë të vetme, prandaj ishte kujdesur që t'i jepte edukatë pagane. Shën Varvara u konvertua rastësisht në krishterim nga një grua e krishterë, të cilën i ati e kishte marrë si shërbëtore në shtëpinë e tij. Ky ndryshim në jetën e Varvarës nuk mbeti pa u vënë re nga i ati dhe si masë të parë që ai mori ishte izolimi i saj nga rrethi i jashtëm shoqëror dhe detyrimi për kryerjen e riteve pagane, por Varvara u largua fshehurazi nga shtëpia. Ajo nuk qëndroi shumë kohë e fshehur, sepse i ati e zbuloi dhe pasi e mori në shtëpi, u mundua t'i mbushte mendjen për të hequr dorë nga krishterimi. Duke parë që ajo qëndronte e patundur në bindjet e saj, ua dorëzoi autoriteteve. Guvernatori Marcian e mori vetë në pyetje Varvarën dhe bëri shumë përpjekje për t'ia kthyer mendjen me premtime të ndryshme, por Varvara

qëndronte e patundur në besimin e Krishtit. Më në fund guvernatori dha vendimin që të ekzekutohej me prerjen e kokës, të cilën ia preu vetë i ati. Kisha ortodokse e renditi Varvarën në radhët e dëshmoreve të mëdha dhe e përkujton më 4 dhjetor.

PERLESHORJA E VARVARËS

Le ta nderojmë Shën Varvarën, se grackat e armikut i dërmoj dhe shpëtoj prej tyre si një zog, me ndihmën dhe armën e kryqit të nderuar.

JOAN DAMASKINI

Joani (680-750) ka lindur në Damask rreth viteve 680. Babai i tij quhej Serxhio dhe ishte në shkallë ministri në oborrin e Ambel-Malekut. Pas vdekjes së të atit më 715, Joani u bë kryekëshilltar i Sarakinëve. Pasi e braktisi këtë post të rëndësishëm u dorëzua murg në manastirin e Shën Savës në Jerusalem në vitin 718, ndërsa më 730 u dorëzua në gradën priftërore prej Episkopit të Jerusalemit Joan IV. Në vitin 754 u dënua në sinodin ikonomak sepse mbrojti kultin e ikonave. Në Sinodin VII Ekumenik të Kalqedonisë mësimdhënia e tij rreth ikonave mori përmasa ekumenike. Fjeti në vitet 750 në manastirin e Shën Savës.

Joani ka lënë këto shkrime: 1) *Burimi i Njohjes* (Ἐπιτομή τῆς Γενέσεως τοῦ Χριστοῦ), vepër që u shkrua në vitin 742 dhe cilësohet si më e rëndësishmja e Joan Damaskinit. Kjo vepër ndahet në tri pjesë: a) *Kapitujt filozofikë* (Ἐπιτομή τῆς φιλοσοφίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ὁσιώτου), b) *Historia e 103 herezive* (Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῶν ἁγίων 103 ἁερέων) dhe c) *Botimi i besimit të drejtë ortodoks* (Ἐπιτομή τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ὁσιώτου). 2) *Mbi ikonat e shenjta* (Περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων) që përbëhet nga tri fjalime, të cilat u shkruan ndërmjet viteve 726-730. Joan Damaskini është krijuesi i muzikës bizantine në shekullin VIII.

Joani është nga himnografët më të shquar të kishës sonë, sepse ka shkruar 1200 himne. Damaskini ka shkruar Tipikonë, Kanonin e Mëngjesores, Kanonin e së Dielës së Pashkës dhe disa himne të shërbesës së varrimit. Gjithashtu Joan Damaskini ka kompozuar librin e Oktaikut.

PERLESHORJA E JOANIT

Udhëheqës Orthodhoks, dhe mësonjës i besës dhe i përkorës je, se na ke ndritur si yll, dhe u tregove si shembull e Kryepriфтërve, i urtë Damaskin, të gjithë i ndriçove dhe i mësove ti, lira e Shpirtit Shenjt. Lutju Krishtit Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

5 Dhjetor

Më 5 të këtij muaji festojmë Oshënarin Sava i shenjtëruar.

-Kujtimin e Dëshmor Diogjenin.

-Kujtimin e Oshënar Nonit.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN SAVA

Shën Sava ishte nga Kapodoqia. Ai ka lindur rreth vitit 439 pas Krishtit. Në afërsi të fshatit ku jetonte ishte një manastir i quajtur “Flaviani”. Pasi ndenji mjaft kohë në manastirin, Flaviani shkoi në Jerusalem në manastirin e Shën Pasarianit. Pastaj Efstimi i Madh e dërgoi në një manastir afër manastirit të Lavrës nën kujdesin e igumenit Theokstit. Në moshën 35-vjeçare shkoi në shretëtirën e Jordanisë, ndërsa në moshën 53-vjeçare u dorëzua priфт nga patriku i Jerusalemit. Meqë shenjt i shikonte se shumë shpifës nuk pushonin së kritikuari, u largua nga manastiri dhe shkoi në Skripoli. Ndërkohë shpifësit përhapën namin se Savën

e hëngrën egërsirat, por kur Sava shkoi në Jerusalem patriku u gëzua që qe gjallë dhe e vendosi të drejtonte manastirin. Gjithashtu shenjt i luajti një rol të madh pozitiv në zgjidhjen e konflikteve të lindura nëpër kishat e Kostandinopojës. Shenjt i gjatë gjithë jetës së tij kreu shumë çudira dhe mrekullira derisa ai dorëzoi shpirtin tek Perëndia më 5 dhjetor të vitit 533.

PERLESHORJA E SAVËS

Me lotë derdhur si reke, shkretëtirën e thatë e vadite për lërim dhe me vajtimdhe psherëtim, gjer njëqind herë pemë mbolle për çdo mundim, u shfaq pra si yll dhe e ndriçove botën me çdo çudi, o Savë i Shenjt atë dhe Oshënar, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

6 Dhjetor

Më 6 të këtij muaji festojmë Shën Nikollën.

-Kujtimin e Dëshmorit Niseri.

-Kujtimin e Maksimit, mitropolit i Kievit

-Kujtimin e Dëshmorit të ri Nikolla i Karamanos.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN NIKOLLA

Nikolla ka lindur në vitin 270 pas Krishtit në qytetin Paratara të Azisë së Vogël nga një familje fisnike. Në moshë të re ai mbeti jetim dhe zotëronte një pasuri të madhe, të cilën e përdori për vepra bamirësie. I dhënë me mish e me shpirt pas fesë së krishterë, Nikolla vizitoi vendet e shenjta dhe pasi u kthye në atdhe u dorëzua priфт. Me vdekjen e Kryepiskopit të Mirës së Likisë, klerikët zgjodhën njëzëri Nikollën në vend të tij. Gjatë

jetës baritore Kryepiskop Nikolla ngriti një sërë institucionesh bamirësie, si shtëpi për të varfërit dhe jetimët, spitale për të sëmurët, shtëpi për pleq etj. Shën Kolli ushtroi detyrën episkopale në një nga periudhat më të vështira të krishterimit, në kohën e persekutimit të Dioklecianit. Kryepiskopi i Mirës së Likisë nuk u tremb aspak nga përndjekjet e perandorit, por e shtoi më tepër veprimtarinë e tij duke predikuar ungjillin e Krishtit. Për këtë arsye në vitin 305 e burgosën dhe e keqtrajtuan. Në vitet e mbretërimit të Kostandinit të Madh, krishterimit iu dha liri të plotë, prandaj Nikolla në vitin 313 u lirua nga burgu. Ai u prit me gëzim nga grigja e tij dhe vazhdoi të kryente detyrën baritore. Kryepiskopi i Mirës së Likisë Nikolla ka marrë pjesë në Sinodin I Ekumenik të Nikesë, ku mbrojti me zell mësimin e vërtetë të kishës. Shën Kolli ndërroi jetë në moshë të thyer në Mira më 6 dhjetor 343. Lipsani i tij i shenjtë ndodhet në kishën e Shën Nikollës në qytetin e Barit në Itali.

Kulti i Shën Nikollës u përhap në mbarë botën. Në Kostandinopojë në shek. V gjendeshin pesë kisha që i kushtoheshin shenjtit. Kur Azia u pushtua nga turqit, të krishterët e Evropës donin që lipsanet e Shën Kollit të mos përdhoseshin. Më 9 maj të vitit 1087, një grup besimtarësh u nisën nga Bari i Italisë për në Azinë e Vogël në kërkim të lipsaneve të shenjtit. Pas dy vjetësh ata u kthyen në Bari, duke sjellë me vete arkën me lipsanet e shenjta. Tradita thotë se në vendin ku ndaloi qerrja, u vendos që të ngrihet një kishë madhështore, në të cilën ruhen lipsanet e Shën Kollit. Besimtarët e Barit Shën Nikollën e shpallën mbrojtësin e qytetit të tyre. Njëmbëdhjetë vjet më vonë disa besimtarë venedikas u nisën në kërkim të lipsaneve të Shën Nikollës. Në vitin 1100 ata u kthyen nga Azia e Vogël, ku kishin arritur të siguronin një grusht me eshtra të Shën Kollit. Pasi ngritën një bazilikë madhështore në qytetin Lido, vendosën atje lipsanet e shenjta. Venedikasit e

shpallën shenjtin mbrojtës së flotës së tyre. Besimtarët e Barit dhe ata të Venecias për shekuj me radhë debatuan për lipsanet e shenjtit. Pas analizave doli se të dy qytetet kishin pjesë nga lipsani i Shën Kollit.

Shën Nikolla është shenjt i qmbron peshkatarët dhe marinarët, fëmijët dhe vajzat beqare, nxënësit e shkollave, farmacistët, tregtarët etj. Kulti i shën Kollit u përhap me shpejtësi në Evropë. Prej emigrantëve holandezë u dërgua në Amerikë me emrin Santa Klaus, prej nga lindi edhe legjenda e plakut të Vitit të Ri. Shën Nikolla ka hyrë në botën e fëmijëve evropianë si njeriu (Santa Claus) që sjell dhuratat e Vitit të Ri. Në Gjermani atë e quajnë *Äinachtsman* që do të thotë Njeriu i Krishtlindjeve. Në Francë quhet *Pere Noel* (Babai i Krishtlindjeve). Në Angli njihet me emrin *Father Christmas* (Babai i Krishtlindjeve), ndërsa në Hollandë e quajnë *Santa Claus*. Tradita thotë se njëherë Shën Nikolla ishte duke udhëtuar nga Mira për në Hollandë. Ai kishte veshur rrobën e kuqe të episkopit, duke ngarë një kalë të bardhë dhe i shoqëruar nga shërbëtori i tij *Black Bart*. Gjatë udhëtimit mbante një thes plot me dhurata të ndryshme. Sapo shihte fëmijë, ndalte kalin, fuste dorën në thes dhe u jepte dhurata. Në udhëtim e sipër duke u gdhirë mëngjesi, ata panë një kasolle, e cila nuk kishte dritare dhe dyert qenë të mbyllura. Shën Nikolla pyeti shoqëruesin e tij: -Si do t'ua shpërndajmë dhuratat fëmijëve? Barti propozoi që dhuratat t'i hidhnin nga oxhaku. Ata hipën në çatinë e kasolles dhe i hodhën dhuratat në oxhak. Mrekullisht dhuratat ranë në çorapet e fëmijëve, që kishin vënë për t'u tharë. Që nga ajo kohë në traditën e popujve lindi një zakon i ri. Në ditën e Krishtlindjeve fëmijët blejnë çorape të mëdha dhe i varin ato në oxhak me shpresë që natën do të vijë Santa Claus dhe do t'u hedhi dhuratat. Shën Nikolla ose Santa Claus është shenjt i më i dashur për fëmijët, gjithashtu ai është mbrojtës i detarëve, udhëtarëve dhe endacakëve.

PERLESHORJA NIKOLLËS

Kanun i besës dhe kor' e butësisë, mësonjës i përkorës, ndrite përpara besnikëve, me të vërtetën e punëve, prandaj i fitove me përunjësinë të lartat, me varfërinë të pasurat. Atë i lavdëruar peshkop Shën Koll, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

7 Dhjetor

Më 7 të këtij muaji festojmë Ambrozin e Milanos (374-379).

-Kujtimin e Dëshmor Priskut.

-Kujtimin e Oshënarit Grigori në Athos.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

AMBROZI I MILANOS

Ambrozi ka lindur në vitin 339 në Trevira të Italisë. Pas vdekjes së të atit familja e tij u vendos në Romë, ku studioi retorikë, filozofi dhe drejtësi. Në vitin 370 vajti në Milano, ku ushtroi profesionin e gjykatësit. Ambrozi vendosi që të pagëzohet i krishterë, të bëhet anagnost dhe më pas, brenda një kohe të shkurtër, të marrë të gjitha gradat kishtarë. Më vonë u hirotonis episkop i Milanos. Ambrozi udhëhoqi grigjën e Milanos nga dhjetori i vitit 374 deri më 4 prill 397. Gjatë 23 vjetëve si episkop nuk mbajti asgjë për vete, pasi thoshte se të gjithë duhet të ndjekin rrugën që ndoqi Krishti. Ambrozi vdiq në paqe në vitin 397 në moshën 57-vjeçare. Ambrozi ka lënë këto shkrime: a) Komentarë. *Rreth gjashtë ditëve* (Exameron), që përbëhet nga nëntë fjalime, të cilat janë shkruar në vitin 388, ku përshkruhet në mënyrë fantastike natyra. 2) *Ekspoze e Ungjillit sipas Lukës* (Expositio Evangelii secundum Lucam), vepër në dhjetë libra. Për të shkruar këtë vepër është frymëzuar nga Origjeni. 3) *E*

vërteta komentuese rreth parajsës, Kainit dhe Abelit, Noes, Abrahamit, Isakut, Jakovit, Jozefit, Patriarkëve (De paradise, de Cain et Abel, de Noe, de Abraham, de Isaac, de Iacob, de Ioseph, de Patriarchis) etj. b) Asketike. 1) *Mbi detyrat e meshtarëve* (De officiis Ministrorum), me anën e kësaj vepre Ambrozi u drejtohet klerikëve të Milanos. Kjo vepër u shkrua në vitin 386. 2) *Për pendimin* (De paenitentia), e cila përbëhet nga dy libra dhe u shkrua ndërmjet viteve 387-390.

PERLESHORJA E AMBROZIT

Kanun i besës dhe kor' e butësisë, mësonjës i përkorës, ndrite përpara besnikëve, me të vërtetën e punëve, prandaj i fitove me përunjësinë të lartat, me varfërinë të pasurat. Atë i lavdëruar peshkop Ambroz, lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

8 Dhjetor

Më 8 të këtij muaji festojmë apostull Qesarin e Durrësit.

-Kujtimin e Sostenit apostull nga të 70-tët.

-Kujtimin e Oshënar Patapit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

QESARI I DURRËSIT

Qesari ka qenë Episkopi i parë i komunitetit të krishterë të Durrësit. Qesari ishte apostull nga të 70-tët. Ai qe hebre me origjinë nga Aleksandria, nga hebrejtë e diasporës. Ai më parë quhej Apollon dhe pas pagëzimit mori emrin Qesar. Në fillim e gjejmë duke predikuar krishterimin në Efes (Veprat e Apostujve 18, 24) dhe më pas në Korinth. Fama e tij ishte shumë e madhe sa që konkuronte edhe vetë apostull Pavlin (Letra e

parë e Korintasve, vargu 12). Në letrën e apostull Palit drejtuar bashkësisë së Filipianëve në kapitullin “Përshëndetja e fundit” gjendet vargu 22 tek i cili sipas përkthimit të Kostandin Kristoforidhit kemi: “U falenë juve me shëndet gjithë shënjtoretë, po më fort ata që janë nga shtëpia e Qesarit”. Këtu bëhet fjalë për Shën Qesarin, të cilin apostull Pavli e dorëzoi Episkop të parë të komunitetit të krishterë të Durrësit. Komuniteti i krishterë i Durrësit në vitet 58 pas Krishtit ka pasur rreth 70 familje të krishtera. Këtë fakt na e jep Farlati në veprën e tij “Illyricum Sacrum”. Në një dorëshkrim të vjetër që gjendet në bibliotekën e Kishës së Jerusalemit, Qesari përmendet si episkop i parë i komunitetit të krishterë të Durrësit. Qesari më vonë u fronëzua episkop i Koronës në Peloponez, pasi dorëzoi në Durrës, pasardhësin e tij Astin, i cili e drejtoi Kishën e Durrësit në kohën e perandorit Trajan (98-117).

9 Dhjetor

Më 9 të këtij muaji festojmë ngjizjen e Shën Anës, nënës së Hyjlindëses.

-Kujtimin e profeteshës Ana, nëna e profetit Samuel.

-Kujtimin e Oshënarit Stefan.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ANA, NËNA E HYJLINDËSES

Për Anën, nënën e Hyjlindëses, nuk thuhet asgjë në Ungjill. Të dhëna për të kemi nga ungjijtë apokrifë. Prifti Mathlan nga Betlehemi kishte tri vajza, Marian, Sovin dhe Anën. Maria u martua në Betlehem dhe lindi Elizabetën, nënën e Joan Pagëzorit, ndërsa Ana u martua me Joakimin nga Galilea. Pas shumë vitesh dhe lutjesh të shumta ata lindën virgjëreshën Mari

të cilën ia dedikuan Perëndisë. Në nderim të Shën Anës perandori Justinian në vitin 550 ndërtoi një kishë në Kostandinopojë.

PERLESHORJA E ANËS

Sot zgjidhen vargonjtë e padijes se Zoti dëgjoj Joakimin dhe Anën, dhe zotohet tu japë një bijë, Shën Marinë Virgjëreshën, prej së cilës lindi vetë i parërshkruari, kur u bë njeri; prandaj i thirri Ëngjëlli me zë të madh: Gëzohu o Hirëplotë, Zoti është me ty.

10 Dhjetor

Më 10 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Mina, Ermogjen dhe Efgraf.

-Kujtimin e Dëshmor Gemelit.

-Kujtmi i Dëshmorëve Mariani dhe Evgjieni.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

11 Dhjetor

Më 11 të këtij muaji festojmë Danielin dhe Lukain, stilitë.

-Kujtimin e Dëshmor Varsavën nga Persia.

-Kujtimin e Oshënarit Luka i ri, stiliti.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

12 Dhjetor

Më 12 të këtij muaji festojmë Spiridhonin e Trimithundës.

-Kujtimin e Oshënar Anthosit.

-Kujtimin e Hermanit të Amerikës.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN SPIRIDHONI

Spiridhoni ka lindur në vitin 270 në Trimithundë të Qipros. Ai ishte një bari i thjeshtë. Spiridhoni ishte i martuar me një grua shpresëtare, me të cilën lindi disa fëmijë. E shoqja i vdiq herët dhe me rritjen dhe edukimin e fëmijëve u mor vetë Spiridhoni. Nga kërkesat dhe dëshirat e bashkatdhetarëve të vet u dorëzua meshtar. Kur mbeti i lirë froni episkopal i Trimithundës, sinodi i shenjtë e zgjodhi atë. Në Sinodin I Ekumenik të Nikeas (325) Shën Spiridhoni me anën e një mrekullie shpërbëri një tjegull në komponentët përbërës të saj: baltë, ujë dhe zjarr. Këtë mrekulli e bëri për t'u paraqitur heretikëve arianistë dogmën e Trinisë së Shenjtë (një substancë në tre hipostaza). Shën Spiridhoni ka kryer shumë mrekulli. Ai shëronte të demonizuarit dhe të sëmurët. Një prej tyre ka qenë edhe perandori Konstand (337-361). Spiridhoni ndërroi jetë në moshë të kaluar. Lipsanet e tij të shenjta gjenden në Korfuz. Se Korfuzi ka të zonë, / Të zonë Shën Spiridhonë. / Spiridhon, o shënjt i gjallë, / Re në det e dolle mbanë, / Shpëtove Korfuz kalanë! Kjo këngë e mbledhur nga Thimi Mitko bën fjalë për një mrekulli të Shën Spiridhonit. Në vitin 1716 Shën Spiridhoni me anë të një mrekullie shpëtoi Korfuzin. Agarinasit rrethuan Korfuzin nga toka dhe deti. Ky rrethim zgjati nga 24 qershori deri më 11 gusht. Ushtarët armiq qenë të shumtë, rreth 50.000, të cilët i udhëhiqte Pizani. Banorët e Korfuzit kërkuan ndërmjetimin e Shën Spiridhonit, i cili u shfaq në të gdhirë të 11 gushtit 1716. Shën Spiridhoni mbante në dorën e djathtë një shpatë të zjarrtë. Papatmas në det filloi një furtunë e madhe, e cila i mbyti anijet armike. Këtë ngjarje populli e përjetësoi në vargjet e këngës.

PERLESHORJA E SPIRIDHONIT

Përluftar i Sinodit të parë u tregove, edhe çudibërës hyjprurës, o Spiridhon i Shenjtë; i fole së vdekurës në varr, dhe gjarpërin e zi e bëre ar; dhe n' Alltarin kur shërbeje për Zotin Krisht, me Ëngjëjtë tok meshoje; lavdi ati që të lavdëroj, lavdi ati që të dha kurorë, lavdi ati që veproj, me anën tënde shërime.

13 Dhjetor

Më 13 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Efstrati, Afksenti, Oresti, Evgjieni dhe Mardari.

-Kujtimin e Dëshmores Luçia nga Sirakuza e Siçilisë.

-Kujtimin e Oshënar Nikodhimit nga Rumania.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

14 Dhjetor

Më 14 të këtij muaji festojmë Dëshmort Ariani, Apolloni etj.

-Kujtimin e Dëshmorëve Thirsi, Lefki dhe Kaliniku.

-Kujtimin e Ipatit bashkë me 36 dëshmorët nga Thivaidha e Egjiptit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

THIRSI, KALINIKU DHE LEFKI

Thirsi, Kaliniku dhe Lefki jetuan në mesin e shek. III. Ata kishin lindur në Vithini dhe banonin në Qesari. Qenë njerëz të përlurur dhe e donin Perëndinë. Në atë kohë sundimtari Kumvirik filloi të përndjekë të krishterët. Lefki shkoi tek sundimtari dhe iu lut që të ishte më i butë ndaj të krishterëve, por Kumviriku menjëherë e arrestoi dhe e burgosi. Të nesërmen në mëngjes

urdhëroi që t'i pritej koka jashtë qytetit. Kjo ngjarje i trishtoi shumë të krishterët. Pas dy ditësh, një i krishter tjetër i quajtur Thirsi, i bëri të ditur sundimtarit se paganizmi ishte një mashtrim dhe se Krishti do të jetë fitimtari. Këto fjalë të Thirsit i dëgjoi edhe një prift pagan i quajtur Kalinik. Shpirti i tij u ndriçua dhe ai pranoi të bëhej i krishterë. Sundimtari urdhëroi që Kalinikut t'i pritej koka ndërsa për Thirsin urdhëroi që ta sharrnin.

15 Dhjetor

Më 15 të këtij muaji festojmë Elefterin e Vlorës dhe Ilirisë.

-Kujtimin e Dëshmores Anthia, nëna e Eleftherit.

-Kujtimin e Oshënares Suzana.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ELEFTERI I VLORËS DHE ILIRISË

Elefteri ka qenë episkop i Vlorës dhe i Ilirisë nga fillimi i shek. II pas Krishtit. Ai ka lindur në Romë dhe rridhte nga një familje fisnike e pasur. I ati që bashkëpuntor i ngushtë i senatorit, ndërsa e ëma, Anthia, ishte grua shpresëtare. Me formimin dhe të edukimin e Elefeterit u mor e ëma, sepse i ati i vdiq shpejt duke e lënë jetim. Elefteri që në vogëli shquhej për thjeshtësinë, pastërtinë e karakterit dhe sidomos për dëshirën e zjarrtë për t'i shërbyer Perëndisë. Kur djali u rrit, e ëma ia dha episkopit të atëhershëm që ta kishte në kujdesin atëror. Episkopi i Romës, duke vënë re cilësitë e Elefeterit të ri, e renditi në rreshtat e klerit duke e hirotonisur dhjak, pastaj prift e më vonë episkop. Pasi e hirotonisi episkop, e dërgoi për të lëçitur ungjillin në krahinën e Vlorës. Episkop Elefteri, sapo arriti në dioqezën e tij, nisi menjëherë misionin e tij për përhapjen e ungjillit në fiset pagane të këtyre anëve. Cilësitë e tij të shumta, çuditë që bënte

dhe kthimet me shumicë në krishterim të paganëve shkaktuan urrejtjen dhe zëmërimin e perandorit romak Adrian, i cili shpalli një përndjekje të rreptë kundër të krishterëve dhe urdhëroi arrestimin dhe sjelljen në Romë të episkopit të Vlorës dhe Ilirisë Elefterit. Adriani u përpoq ta bindte me premtime të ndryshme që të mohonte Krishtin, por Elefteri qëndroi i patundur në besim. Më në fund i prenë kryet me shpatë në stadiumin e Romës. Po atë ditë i prenë kokën me shpatë edhe nënës së tij, Anthisë. Besimtarët nga Iliria që u ndodhën në Romë gjatë ekzekutimit, e morën trupin e Elefterit dhe atë të nënës së tij dhe i sollën në Vlorë, ku i varrosën me nderime. Shën Elefteri është mbrojtësi i grave shtatzëna, zbut dhimbjet dhe lehtëson lindjen, gjithashtu ai është mbrojtës i të burgosurve dhe çliruesi i njerëzve nga kurthet e djallit.

PERLESHORJA E ELEFTERIT

Shok i mënyrave, nëkëmbës i froneve, u çfaqë kor' e dishepujve, zbatove me veprim kudo, çdo teori edhe predikim; përandaj të vërtetën e lëçite prer e drejt dhe për besën lëftove gjer në gjak, si një Dëshmor o Shën Lefter; lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

16 Dhjetor

Më 16 të këtij muaji festojmë profet Angeun.

-Kujtimin e Dëshmorëve Marini, Provis dhe Ilari.

-Kujtimin e Memnonit të Efesit.

-Kujtimin e Modestit të Jeruzalemit (632-634).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

17 Dhjetor

Më 17 të këtij muaji festojmë profetin Danieli bashkë me tre djemtë.

-Kujtimin e Dionisit të Egjinës.

-Kujtimin e Oshënar Stefanit.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

PROFETI DANIEL

Profeti Daniel është i katërti dhe i fundit profet i madh. Jeta e profetit Daniel rrëfhet në Dhiatën e Vjetër. Danieli veproi në kohën e perandorëve Nabukodonosor, Valtasar, Darius dhe Kir. Ai u zu rob bashkë me tre atdhetarët e tij nga Judea në Babiloni, ku thuhet se vdiq në moshë të thyer. Danieli u shqua si interpretues i ëndrrave. Madje i kujtoi ëndërrën Nabukodonosorit. Atëherë monarku u fal dhe njohu perëndinë e vet. Në gropën e luanëve i solli për të ngrënë profeti Abakum, të cilin një engjëll e kishte dërguar aty nga Judea. Në gjashtë kapitujt e tjerë përshkruhen ëndrra apokaltike dhe vegime tronditëse lidhur me të ardhmen. Kapitulli 7 përmban ëndërrën më të rëndësishme të katër egërsirave dhe të 10 brirëve, si dhe vegimin madhështor si bir të njeriut në krah të gjykuesit. Libri letrar dhe tepër tërheqës i Danielit pasohet nga kapitulli i këndshëm për vilin dhe dragoin të cilin e shkatërroi me shumë zgjuarsis. Pas kësaj Kiri lejoi kthimin e hebregjeve. Kujtimin e profetit Daniel kisha jonë e kujton më 17 dhjetor.

PERLESHORJA E DANIELIT

Çudira të mëdha bes e fortë po mbaron; në furrë dhe nëpër zjarr, si nëpër ujëra të fladitura, tre Djemat e dënuar gëzoheshin;

edhe profeti Daniel në shpellën u çfaq, si bari i luanëve. Dhe ata po të luten o Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

18 Dhjetor

Më 18 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Sebastian, Markel dhe Mark.

-Kujtimin e Dëshmorëve Fokas dhe Ermili.

-Kujtimin e Oshënares Sofia çudibërëse.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORËT SEBASTIAN, MARKEL DHE MARK

Sebastiani ka lindur në Milano të Italisë në vitin 250 pas Krishtit. Qenë vitet e përndjekjeve të Dioklecianit dhe Maksimilianit. Këta kishin dhënë urdhër që të krishterët të dënoheshin dhe të mohonin besimin e tyre. Sebastiani ishte njeri i dëgjuar në qytetin e Milanit, prandaj Diokleciani e kishte graduar gjeneral. Ai e mbante të fshehur faktin që ishte i krishterë, madje me predikimin e tij ka tërhequr shumë të pabesë në besimin kristian. Sebastiani arriti të udhëheqë drejt përjetësisë vëllezërit Markel dhe Mark. Sundimtari i qytetit kërkonte të bindte vëllezërit për të mohuar besimin, por vëllezërit vazhdonin të qëndronin të fortë. Më pas i torturuan, i goditën egërsisht duke i shpuar me shtizë në brinjë. Kështu Markeli dhe Marku dorëzuan shpirtin e tyre tek Perëndia. Diokleciani kur mësoi se edhe Sebastiani ishte i krishterë fillimisht u përpoq që ta bindte të mohonte besimin, por kur e pa se çdo gjë ishte e kotë urdhëroi vdekjen e tij.

19 Dhjetor

Më 19 të këtij muaji festojmë Dëshmorët Bonifati dhe Agllaia.

-Kujtimin e Dëshmorit Poliefkti nga Qezaria.

-Kujtimi Dëshmorit Trifon.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

20 Dhjetor

Më 20 të këtij muaji festojmë Ignatin e Antiokisë.

-Kujtimin e Filogonit të Antiokisë (314-324).

-Kujtimin e Joanit në Kronshtad.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

IGNATI I ANTIOKISË

Ignati i Antiokisë ishte i dyti sipas radhës Episkop i Antiokisë rreth viteve 70-107. Ai quhej *Hyjmbajtësi* (Ἐἰρηνοῦς), sepse kur ishte fëmijë Krishti e solli si shembull: “Jesui, pasi thirri një fëmijë të vogël pranë vetes, e vuri në mes tyre dhe tha: -Nëse nuk ktheheni dhe të bëheni si fëmijët e vegjël, ju nuk do të hyni në Mbretërinë e Qiejve. Ë ushdo që pranon një fëmijë të vogël si ky në emrin tim, më pranon mua” (Matheu 18, 2-5). Ignati ishte nxënës i ungjillor Joanit së bashku me Polikarpin, i cili u bë episkop i Smirnës. Ai u dorëzua episkop i Antiokisë dhe udhëhoqi grigjën gjatë viteve 68-70. Gjatë përndjekjeve të Trajanit, atë e kapin dhe e dërguan në Antioki. Prej andej nëpërmjet liqenit të Selevkisë duke udhëtuar me anije arriti në brigjet e Kilikisë, në vijim ndoqi rrugën tokësore nëpërmjet Azisë së Vogël dhe shkoi në qytetin e Filadelfias ku pushoi pak. Më pas në Smirni dhe Troadha ku e shoqëronte dhjaku

Vuros, e prej aty në Neapoli që i përket Kavallës së sotme. Nga Neapoli nëpërmjet Maqedonisë kaloi udhën Egnatia ku mbërriti në Iliri. Nga porti i Durrësit me linjë detare vajti në Brindizi dhe që andej duke marshuar më këmbë e shpunë në Romë ku u martirizua rreth vitit 107. Kisha e shpalli shenjt dhe kujtimin e tij e festojmë më 20 dhjetor. Ignati ka lënë këto shkrime: Ignati i Antiokisë shkroi shtatë letra, katër prej të cilave drejtuar *Efesianëve, Magnezëve, Trajanëve dhe Romakëve*. Këto letra Ignati i shkroi në Smirni ndërsa e shpinin për në Romë. Tri letrat e tjera drejtuar *Filadelfias, Smirneut dhe Polikarpit të Smirnit* i shkroi në Troadhë.

21 Dhjetor

Më 21 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Juliana, bashkë me 630 të tjerë.

-Kujtimin e Dëshmorit Themistokli.

-Kujtimin e Shën Prokopit nga Viatka e Rusisë.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

DËSHMORI THEMISTOKLI

Dëshmori Themistokli ishte nga Mira e Liqisë. Ai ishte bari dhe kulloste dhentë. Kur persekutorët kërkonin Dioskoridhin, i cili ishte fshehur në mal, Themistokliu iu paraqit atyre si i krishterë. Dëshmori Themistokli u torturua dhe dha jetën në kohën e perandorit Dekio (249-251).

22 Dhjetor

Më 22 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Anastasia Farmakolitria.

-Kujtimin e Dëshmorëve Krisogoni, dhe Zoili etj.

-Kujtimin e Dëshmor Flavianit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN ANASTASIA

Anastasia ishte anëtare e komunitetit ilir të Romës dhe ka jetuar gjatë viteve të mbretërimit të Dioklecianit. Ajo rridhte nga një familje e pasur dhe fisnike ilire. Babai i saj Preteksati ishte aristokrat pagan, ndërsa e ëma Fausta ishte e krishterë. Nëna e pagëzoi Anastasinë dhe e rriti në përputhje me besimin kristian, por që në moshë të vogël nëna e saj vdiq dhe Anastasia mbeti jetime. Me edukimin e Anastasisë u mor mësuesi i virtytshëm Kristogoni. Anastasia kujtonte gjithmonë këshillat e nënës së saj, por babai e martoi atë me një pagan që quhej Poplion. Anastasia shkante nëpër burgje e ndihmonte të krishterët e përndjekur, duke u shpënë ushqime, veshje dhe çdo gjë tjetër për të cilën ata kishin nevojë. Kur e mësoi këtë gjë bashkëshorti i saj u revoltua dhe e denoncoi tek Diokleciani. Martirizimi i saj ishte i tmerrshëm, por shenjtorja e pranoi me gëzim. Anastasinë e lidhën në një shtyllë dhe rreth e qark saj ndezën një zjarr. Kështu brenda flakëve Anastasia dorëzoi shpirtin e saj te Perëndia. Një grua shpresëtare, e cila quhej Apollonia, i mori lipsanet e Anastasisë dhe i varrosi në kopshtin e saj. Vite më vonë në atë vend u ngrit një kishë e madhe kushtuar shenjtores. Në vitet e papës Damas I (366-384) në kodrën Palatine, në Romë u ngrit kisha “Titulus Anastasiace”, ndërsa në kohën kur në fronin e Kostandinopojës ishte Genadi (458-471) lipsanet e Anastasisë u transferuan nga Iliria në Kostandinopojë.

PERLESHORJA E ANASTASISË

Shqerra jote o Jesu, me zë të madh po të thërret: Dhëntër ty të dëshëroj, dhe nat e ditë të kërkoj, dhe kryqëzohem dhe varrosem tok me Pagëzimin: edhe vuaj tok me ty, që të gëzohem tok me ty, edhe vdes për emrin tënd, që tok me ty të rroj në qiell: po si një fli të shenjtë pritmë mua që për ty sakrifikohem. dëgjona lutjet edhe shpëtoi shpirtet tona prej vdekjes.

23 Dhjetor

Më 23 të këtij muaji festojmë 10 Dëshmorët nga Kreta.

-Kujtimin e Pavlit të Neoqezarisë.

-Kujtimin e Naumit të Ohrit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN NAUMI

Naumi ishte nxënës i Kirilit dhe Metodit, të cilët kanë përhapur krishterimin tek sllavët, dhe jetoi në shek. IX kur mbretëronte në Bizant perandori Mihail dhe biri i tij Theofil. Bashkë me Kirilin, Metodin dhe Klementin udhëtoi nëpër Iliri e Panoni duke predikuar krishterimin. Naumi ka shoqëruar Kirilin për në Romë në kohën e papës Adrian, pastaj bashkë me Metodin vajtën në viset e Gjermanisë për të predikuar ungjillin. Pas vdekjes së Metodit ai vazhdoi përpjekjet me Klementin për të përhapur fenë e krishterë. Naumi ndërroi jetë më 23 dhjetor të vitit 910. Emrin e tij mban manastiri i ndërtuar në afërsi të Pogradecit.

PERLESHORJA E NAUMIT

Nga bota u hoqe krejt, pasove Krishtin me mall, u zvordhe nga trupi yt, rrojte me shpirtin si Shenjt, Naum i lumëruarshim, rende si apostujtë dhe lëçite Ungjillin, ktheve besën tonë, makedonas pa numër, përpara Zotit ti nërmjeto, ti na shpëto gjithnjë.

24 Dhjetor

Më 24 të këtij muaji festojmë Vigjilen e Krishtlindjes.

-Kujtimin e Dëshmores Evgjenia.

-Kujtimin e Oshënarit Nikolla.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN EVGJENIA

Evgjenia ka jetuar në shek. II-III pas Krishtit. Ajo ishte e bija e Filipit, udhëheqësit të Aleksandrisë. Shpirti i saj u ndriçua nga besimi i krishterë dhe ajo filloj t'i lutej Perëndisë fshehurazi nga frika e prindërve. Evegjenia, duke dashur t'i njohë më nga afër këta të krishterë, iku nga shtëpia bashkë me dy shoqëruesit Protasin dhe Akilthin. Atje ku shkoi ajo u njoh me episkop Elenosin çudibërës, i cili e kuptoi dedikimin e saj ndaj Krishtit. Ai e lejoi atë të qëndronte në bashkësi edhe pse qe vajzë, pasi gratë nuk lejoheshin. Kështu Evgjenia ndenji e veshur si djalë dhe u njoh me emrin Evgjen. Ndërkohë familja e Evgjenisë qe pikëlluar shumë nga largimi i saj dhe kishte dërguar njerëz ta kërkonin. Pasi e gjeti të bijën, Filipi shiti gjithë pasurinë e tij dhe gjysmën ua shpërndau të varfërve ndërsa gjysmën tjetër e përdori për të ndërtuar kisha dhe manastire. Pasi ai dërgoi shpirtin tek Perëndia, Evgjenia me familje u zhvendos në Romë ku ia prenë kokën. Kështu ajo dorëzoi shpirtin tek Perëndia.

PERLESHORJA E EVGJENISË

Ti o nënë pikërisht, u tregove shembëll e Zotit, se e more Kryqin tënd dhe pasove Zotin Krisht, dhe vepra çfaqë për mësim, që të çkujdesemi për trup, se shkon me nxitim dhe të kujdesemi për shpirt se është i pavdekur, pra shpirti yt po gëzohet tok me Ëngjëjtë, o Evgjeni e Shenjtë lavdi më ty.

25 Dhjetor

Më 25 të këtij muaji festojmë lindjen trupore të Zotit tonë Jisu Krisht.

-Kujtimin e barinjve dhe magjistarëve, të cilët iu falën Krishtit. Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

LINDJA E SHPËTIMTARIT KRISHT

“Kur erdhi koha e përcaktuar, Perëndia dërgoi birin e vet, që lindi prej gruaje dhe i nënshtrohet ligjit, për t'i çliruar të gjithë ata, që ishin nën pushtetin e ligjit, që të bëhemi fëmijë të Perëndisë” (Galatasve 4, 4-5). Me këto fjalë të apostullit Pavël drejtuar Galatianëve, fillon këndimi i apostullit gjatë Liturgjisë Hyjnore në ditën e Krishtlindjeve. Mesia, Biri dhe Fjala e Perëndisë, për të cilin Perëndia kishte premtuar se do ta dërgonte tek njerëzit dhe për të cilin kishin profetizuar profetët e Izraelit “mori trup dhe erdhi në mes tonë”. Ditën e Krishtlindjeve kisha kremton trupëzimin e Zotit tonë Jisu Krisht. Sipas dëshmisë që na jep Ungjillori Lluka, e Tërëshenjta, kur shkoi në Betlehem së bashku me Josifin, për regjistrim, rrugës lindi djalë. Të parëlindurin e mbështolli me rripa stofi dhe e shtriu në një grazhd, se nuk kishin gjetur strehë tjetër. Grazhdi na paraqet në ikonë brenda një shpelle të errët. Brenda grazhdit paraqitet

foshnja, e mbështjellë me rripa stofi dhe e ndriçuar nga drita e yllit, që bie mbi të. Këtu duket qartë natyra Hyjnore e Tij, e cila tashmë bëhet e dukshme, duke u trupëzuar për hirin e njerëzimit. Hyjlindësja, si nëna e Perëndisë zë një vend qëndror në ikonë. E shohim jashtë shpellës, të gjunjëzuar e me duart e kryqëzuara, duke iu falur foshnjës. Falja e saj ka karakter lavdërues e na jep të kuptojmë se edhe Hyjlindësja i falet Krishtit. Qëndrimi i Hyjlindëses është i lirshëm, për të pranuar mungesën e dhimbjeve, e vazhdimisht tregon për lindjen e virgjër dhe për origjinën hyjnore të foshnjës. Në pjesën e poshtme të ikonës, majtas paraqitet Josifi, duke u menduar. Kjo pamje e fytyrës na tregon jo vetëm dramën e tij personale, por edhe dramën e gjithë gjinisë njerëzore dhe është pikërisht vështirësia njerëzore për të kuptuar e pranuar atë që është “mbi llogjikën e mendimit”, pra njerëzimin e Perëndisë.

PERLESHORJA E KRISHTLINDJES

Lindja jote o Krisht Perëndi dhe Zot, i lindi botës dritën e dijes së hyjëshme; se ata që adhuronin çdo yll në qiell, si sot prej yllit po mësoheshin, ty t'adhurojnë Diellin e drejtësisë, dhe të të njohim si Lindjen që lartazi, o Zot lavdi më ty.

26 Dhjetor

Më 26 të këtij muaji festojmë Hyjlindësen Mari.

-Kujtimin e Shën Josifit.

-Kujtimin e Oshënar Nikodhimit.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN JOSIFI

Josifi ishte burri i Virgjëreshës Mari dhe kujdestari i Zotit Krisht. Ai rridhte nga fisi mbretëror i Judës dhe familja e Davidit. Josifi ushtronte zanatin e zdrukthëtarit në Nazaret. Nga martesja e parë pati katër djem dhe tri vajza, por pati mbetur i ve, prandaj ai u zgjodh nga prifti i madh, sipas një shenje hyjnore, për të qenë mbrojtësi dhe kujdestari i Virgjëreshës Mari. Gjatë kohës së fejesës, Josifi i drejtë zbuloi se Maria ishte shtatzënë. Natyrisht që ky zbulim i papritur e futi në ankth të madh atë. Ai mendonte se si kishte mundësi që Virgjëresha e përkushtuar ndaj Zotit mund të ishte fajtoreshë për marrëdhënie të fshehta jashtëmartesore. Josifi s'donte ta turpëronte në publik Marinë dhe kishte planifikuar ta përzinte pa u ndjerë, por iu shfaq Perëndia dhe i tha se ndonëse Maria është shtatzënë ajo ishte e pacënuar. Josifi e pranoi këtë lajm dhe u bind. Ai u kujdes për Marinë dhe e mbrojti foshnjën hyjnore. Fëmijëria e Zotit Krisht të kaloi në paqe dhe e qetë nën mbrojtjen e Josifit.

PERLESHORJA E JOSIFIT

Ungjillëzoji o Josif, stërgjiyshit David të gjitha çuditë; se e pe Virgjëreshën të lindë, se lavdërove me barinjtë, dhe adhurove me magët, pasi u lajmërove prej Ëngjellit. Pra lutju Zotit Krisht Perëndi, të shpëtohen shpirtet tona.

27 Dhjetor

Më 27 të këtij muaji festojmë kryedhjak Stefanin.

-Kujtimin e Dëshmor Mauricit.

-Kujtimin e Theodorit të Kostandinopojës (667-687).

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

SHËN STEFANI

Stefani është kryedhjakoni i parë i kishës së krishterë. Ai ishte jude, nxënës i mësuesit të dëgjuar të ligjit Gamaliel. Këtë njeri të bekuar e zgjodhi populli besimtar i Jerusalemit për dhjak, të parin midis të shtatëve. Kështu shumë judej u kthyen në të krishterë, por të tjerë joshpresëtarë u zemëruan nga një predikim i Stefanit dhe e çuan në këshillin e priftërinjve që të dënohej sepse nuk mundën të kundërshtonin fuqinë dhe mençurinë e Shpirtit të Shenjtë me anën e të cilit fliste. Shumë dëshmitarë të rremë e akuzuan shenjtin për ndryshim të zakoneve dhe ligjeve të shenjta të Moisiut. Kur u kërkua nga Stefani që të mbrohej nga akuzat, ai në vend të apologjisë mbajti predikim lidhur me figurën e Moisiut dhe Dhiatës së Vjetër dhe në fund tha: “Gjithnjë e kundërshtoni ju Shpirtin e Shenjtë, ashtu si prindërit tuaj. Cilin nga profetët përndoqën gjyshërit tuaj dhe vranë ata që paralajmëruan ardhjen e Mesias të cilit ju tani i jeni bërë tradhëtar dhe vrasës? Ju që morët ligjin që urdhëroi Perëndia me anën e engjëjve dhe nuk e ruajtët?”. Judejtë e nxorën jashtë qytetit dhe filluan ta qëllonin me gurë. Shenjti duke u lutur dhe duke ftuar Zotin për t’ia marrë shpirtin, u martirizua. Lipsani i tij u fut në një arkë, u vulos dhe u vu në anë të tempullit. Pas 400 vjetësh, në kohën e perandorit Kostandin, lipsani u nxor dhe u transferua në Kostandinopojë.

PERLESHORJA E STEFANIT

Kurorë prej mbreti ke, mi kokën o Shën Stefan, për vojtjet e tmerrshme, për Zotin tonë Jesu, i Parë i dëshmorëve; se ti i kallëzove, marrëzit e judenjve dhe e pe Shpëtimtarin, më të djathtën e Atit. Atje pra nërmjeto gjithënjë, të shpëtohen shpirtet tona.

28 Dhjetor

Më 28 të këtij muaji festojmë 20.000 Dëshmorët nga Nikomedia.

-Kujtimin e Andonit të Lerinit.

-Kujtimin e Oshënarit Simon Mirovliti.

Me ndërmjetimet e shenjtorëve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

ANDONI I LERINIT

Andoni ka lindur në Panoninë e Poshtme dhe ka jetuar në shek. V. Babai i tij quhej Sekundin dhe ishte njeri publik. Në moshën 8-vjeçare Andonit i vdiq i ati dhe me edukimin e tij u mor Severini. Ky i fundit e mori në manastirin që kishte themeluar në Faviana. Andoni u rrit në mjediset e manastirit. Në moshën 20-vjeçare u qeth murg. Emigroi në Itali dhe u vendos në rrethinat e Liqenit Komo, pranë jerondit Marius. Vite më vonë, pasi u forcua në virtyt, Andoni iu bashkua dy eremitëve që jetonin pranë varrit të Shën Feliksit. Ai u vendos në një shpellë dhe e kalonte kohën me lutje dhe kreshmë. Jeta e tij asketike e bëri të famshëm, si pasojë vizitorë të shumtë rendnin drejt tij për të marrë këshilla shpirtërore. Duke mos përballuar dot fluksin e vizitorëve, shenjti vendosi të largohej nga ai vend. Pasi kapërceu Alpet mbërriti në Galinë Jugore, ku murgjit e Lerinit e pranuan me kënaqësi në gjirin e tyre. Në Lerin kaloi vitet e mbetura të jetës derisa fjeti me paqe. Kisha e ka shpallur shenjt dhe e kremton me 28 dhjetor.

29 Dhjetor

Më 29 të këtij muaji festojmë 14.000 foshnjat e therrura nga Herodi.

- Kujtimin e Oshënar Markelit.
- Kujtimin e Oshënarit Beniamini.
- Kujtimin e Oshënarit Vavila.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

30 Dhjetor

Më 30 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Anisia nga Selaniku.

- Kujtimin e Oshënarit Leon arkimadriti.
- Kujtimin e Dëshmorit të ri Gideon.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

31 Dhjetor

Më 31 të këtij muaji festojmë Dëshmoren Melania nga Roma.

- Kujtimin e 10 Dëshmoreve Virgjëresha nga Nikomedia.
- Kujtimin e Oshënarit Zotiku nga Roma.
- Kujtimin e Oshënar Gelasit.

Me ndërmjetimet e shenjtoreve të tu o Krisht Perëndi, mëshirona. Amin.

BIBLIOGRAFIA

- 1-Άαβιθ Άαηπιέιρθ, Δαηβ Δαηεαίεΰθ, (αδέοοθιρθ 22 θηιθ Άδοοιρ-Βαί), ιαθΰθθηαόçð ÿ Ιέειθδθεαυθ Ιαεΰθέρθ, Δηΰαααεά 1994.
- 2-Andrea Llukani, Krishtërimi në Shqipëri, Trifon Xhagjika, Tiranë 2010.
- 3-Andrea Llukani, Sinaksari, Pjesa e Parë, Tekno Paper, Tiranë 2003.
- 4-Andrea Llukani, Sinaksari, Pjesa e Dytë, Tekno Paper, Tiranë 2005.
- 5-Andrea Llukani, Apostujt, Etërit e Kishës & Shkrimtarët Kishtarë, Tekno Paper, Tiranë 2005.
- 6-Andrea Llukani, Shenjtorët & Perandorët Iliro-Shqiptarë, Tekno Paper, Tiranë 2005.
- 7-Anthim Aleksudhi, Përshkrim i shkurtër historik i Mitropolisë së Shenjtë të Beratit, Korfuz 1968.
- 8-Arkimandrit Justini, Nga thesari i Shenjtorëve, botim i K.O.A.Sh-it, Tiranë 2004.
- 9-Άηρ-εί. Εΰΰιιιθ Άεαίβιθ, Αοόΰηαθ δθεΰουθιέ, Ιΰααθ Ααοβεαέιθ, Αα. Άηβαηιθ Εαρευαιθ, αεαυοαέο Αεβ, Αεçiΰ 1998.
- 10-Άηρ-εί. Ιέειρΰιθ Ε. Δηιθδθιθδαδΰ, Ιέ ç αείε θçθ Ιέεηαοέαθδεεθθ εαθθθθθθθθθθ, Αεβία 1992.
- 11-Άηρ-εί. Εαυαυηιθ Ε. Ιθαηΰθç, Αεεβθαέ οθαθαιçουηιέ, αεαυοαέο Ουθβη, Αεçiΰ 1986.
- 12-Αδιθουειθ Άεααβία, Εοθιηβα θçθ Αεεεçοέΰθ, Οηρ-ιθ Α, Οδçηαοβα Αçiθέαθθιΰθθι, Εαοαέαηιβεç 1995.
- 13-Atë Jovan Chani, Ungijjtë e së Dielave, St. Louis 1930.
- 14-Atë Lukas Veronis, Misionarë, murgj dhe martirë, botim i K.O.A.Sh-it, Tiranë.
- 15-Athanasi i Madh, Andoni i Madh, përkteu Teodor Bendo, botim i Kishës Ortodokse Autoqefale të Shqipërisë, Tiranë 2006.
- 16-Άεαίαοβιθ Ο. Οηααευθιθειθ, Ορ οθααβιιθ θυι αηαθβι, αεαυοαέο Ουθβη, Αεβία 1972.

17-ÁεáíŪóετò Ιáñòβίτò, ÈñçóεáððéεΠ εáé ÇεέεΠ Άáεðεετðáβááεá, áεáυóáεð Ιáñòβίτò, ΆεΠία 1962.

18-Άáóεεáβίτò Á. ΆáιòŪεç, ΆðæáíðéίΠ ΆεεεçóεáóðéεΠ Άñáιιáðίτετáβá, áεáυóáεð ΆεááεðéεΠί Άéáεβúí, ΆεçíŪ.

19-Άεáóβίτò Èú. Ōáβáá, ΆεεεçóεáóðéεΠ Εóðíβá, Ūίιτò Á, ΆεΠία 1994.

20-Άεáóβίτò Èú. Ōáβáá, ΆεεεçóεáóðéεΠ Εóðíβá, Ūίιτò Á, ΆεΠία 1995.

21-Άεáóβίτò Èú. Ōáβáá, ΆðæŪίðéί, ΆεΠία 1991.

22-Άŷñííðáð Ðáεóβίτò Άáετòáβòτò, Άáεíñáβðáé Ðáðŷñáð εáé ááεíñáβðéεá, Ÿεáτòç ι Άðáááεεóðβò ÈúŪίίçð ι Èáτεúáτò, Èáóóáετíβεç 1995.

23-Άŷñííðáð Ðáεóβίτò Άáεíñáβòτò, Èúáυí Á, Ιá ðυίτ εáé ááŪðç áεá ðί óŷá-πíιτ Ūίεñòðι, Èáñυí Çóð-áóðβñéι Άðááááεεóðβò ÈúŪίίçð ι Èáτεúáτò, Èáóóáετíβεç 1998.

24-Άáυñáβίτò Á. Óðíáεúáετò, ΆεεεçóεáóðéεΠ Εóðíβá, Ūίιτò Ðñβòτò, áεáυóáεð ÐτòñíŪñá, Èáóóáετíβεç 1984.

25-Gaspèr Gjini, Ipshkèvia Shkup-Prizren nëpër shekuj, Drita, Zagreb 1982.

26-Gjergji Gusho, Mbi përhapjen e e krishterimit dhe të kishave në rrethin e Pogradecit, D.I.J.A – Poradeci, Pogradec 2000.

27-Edvard B. Espenshade, Jr, Goode's World Atlas, 18-th Edition, San Francisco, 1990.

28-Edvin E. Jacques, Shqiptarët, vëllimi I, Kartë e Pendë.

29-Faik Konica, Vepra, Naim Frashëri, Tiranë 1993.

30-Ōεεττεáεεβá ðυί ίçððéεΠί εáé áóεçðéεΠί, ΙŪίéίτò ι Ιίτετáçðβò, Ðáðáñéεáβ áεáυóáεð Άñεáυñéτò ι ÐáεáιŪò.

31-Fori Tërpinì, Si e gjeta rrugën e Dritës, predikime fetare e morale, botimet Koti, Korçë 2001.

32-Ç Ūðéçòç óðç æυΠ íáð, (áβéτòé εáβιáíá áεá ðçί ιñεúáτíç ðíáðιáðéεΠ æιΠ ááóéòιŷíá óðίτò Áðéçðéετγò Èτáτγò ðίτò áááá ΕóŪáé ðίτò Óŷñίτò, áεáυóáεð ÈáñŪò Ιίίβò ÐáñáéεΠòτò Ūñτòυò ÁððéεΠò 1993.

33-Dionis Papa, Beratì dhe krishterimi, Jonalda, Berat 2000.

34-Άççòñβίτò Ð. Ñβæτò, Άáεττετáβá, áεáυóáεð Áá. ŌòðáéίΠ ç Óáιáñáβðçðá, Èáóóáετíβεç 1983.

35-Dhimitër Beduli, Kodiku i Kishës së Shën Prokopit të Tiranës (1818-1922) botim i K.O.A.Sh-it, Tiranë 1997.

36-Dhimitër Beduli, Kishë dhe Kulturë, Instituti i Dialogut dhe komunikimit, Tiranë 2006.

37-Dhimitër Vasho, Kujt i përket lavdia, Korçë 2006.

38-Dhimitër Vasho, Ne shërojmë çdo sëmundje, Korçë 2007.

39-Dhori Qiriazì, krishterimi në Shqipëri, Argeta LMG, Tiranë 2000.

40-Jacques Le Goff, Qytetërimi i Perëndimit Mesjetar, Toena, Tiranë 1998.

41-Java e Madhe e Shenjtë, e kthyer nga greqishtja prej priftit orthodhoks Fan S. Noli, shtëpia botuese Koshërja Orthodhokse, Selanik 1997.

42-Jeta e shenjtorëve në Kishën Orthodhokse, Kryqi i Nderuar, Selanik 1996.

43-Johan Georg von Hahn, Studime Shqiptare, Instituti i Dialogut dhe Komunikimit, Tiranë 2007, faqe 122.

44-Èáññíυíá-τò Ιέετáβίτò Άεáíáεúðίτετò, Ιá ðίτò ðáðŷñáð óðçί τáυ ðçð Ιáðáιίβáð, áεáυóáεð ×ñéóðéáίéεΠò óðŷáçð ÈáεáιŪðáð.

45-ÈúŪίίτò Á. Áíáóðáóβίτò, Άεεεçóεáóðβ Εóðíβá, Ūίιτò Άáŷðáñτò, áεáιðéεúð ιβéτò Ðáñáðçñçðβò, Èáóóáετíβεç.

46-ÈúŪίίτò Óéíáυðίτò, Èεβίáι, áεáυóáεð Ááð. Ñçáυðίτετò, Èáóóáετíβεç 1977.

47-ÈúŪίίτò Ðáíááυðίτετò, Ç áñιçíáβá ðçð Ááβáð Άñáðβò óðçί ΆεεεçóéŪ ðυί Ðáðáñβί, áεáυóáεð Άεñβáð, ΆεΠία 1991.

48-Èúιòááίòβίτò Ά. Ιðυίç, ×ñéóðéáίéεΠ Άñáιιáðáβá, (Ιé εááυιáίτé Áðίτòðίεεεβί Ðáðŷñáð), ΆεΠία 1977.

49-Koleksioni i gazetave Ngjallja.

50-Koleksioni i kasetave nga Arkivi i Radios Ngjallja.

51-Kremtore e Kishës Orthodhokse, e përktheu Imzot Fan S. Noli, E botoj Peshkopata e Amerikës, Boston, Mass 1947.

52-Èρóðá Ά. ÈðñεŪæç, Èúιòááίòβίτò Ðáεáéτεúáτò, áεáεéτðυéΠί ðçð Áððβáð, ΆεçíŪ 1990.

53-Èúιòááίòβίτò Ι. Ōτγóεá, Èŷíáðá Ðáðñίτετáβáð, áεáυóáεð Óðιιáðñβá, ΆεΠία 1994.

54-Èúιòááίòβίτò Ά. Ιðυίç, ×ñéóðéáίéεΠ Άñáιιáðáβá, (Ιé εááυιáίτé Áðίτòðίεεεβί Ðáðŷñáð), ΆεΠία 1977.

55-Ksenofon Ilia, Kishat e Beratit, Ombra GVG, Tiranë 2006.

56-Lutjesorja, e kthyer nga greqishtja prej priftit orthodhoks Fan S. Noli, shtëpia botuese Koshërja Orthodhokse, Selanik 1997.

57-Maksim Çuko, Përmes Shkrimeve, Tekno Paper, Tiranë 2005.

58-Max Demeter Peyfuss, Shtypshkronja e Voskopojës (1731-1769), Shtëpia e librit dhe komunikimit.

59-Ιέ-áβε Ά. Ōñβòτò, Ç ΆεεεçóéŪ óðι Áíáðίτεεεú Èεεòñééú εáé ðçί Άεááιβá, áεáτòéεúð ιβéτò Áááεòβί Èðñéáεβáç, Èáóóáετíβεç 1999.

60-Ιç-áβε Άáεáιτγ, Άβίé ðυί Άáβυí, ðι. Á, ÁðίτòðίεεεΠ ΆεáείτéŪ, ΆεçíŪ 1988.

61-Ιç-áβε Άáεáιτγ, Άβίé ðυί Άáβυí, ðι. Á, ÁðίτòðίεεεΠ ΆεáείτéŪ, ΆεçíŪ 1988.

LIBRA AGJIOGRAFIKË

- 20-Sinaksari, Pjesa e Parë, Tekno Paper, Tiranë 2003.
21-Apostujt, Etërit e Kishës & Shkrimtarët Kishtarë, Tekno Paper, Tiranë 2005.
22-Shenjtoret & Perandorët Iliro-Shqiptarë, Tekno Paper, Tiranë 2005.
23-Sinaksari, Pjesa e Dytë, Tekno Paper, Tiranë 2005.
24-Jetë shenjtoreësh, Tekno Paper, Tiranë 2007.
25-Sinaksari i Madh, Trifon Xhagjika, Tiranë 2013.

KOMENTARË

- 26-Djali Plangprishës, Predikime, Trifon Xhagjika, Tiranë 2010.
27-Komenti i Ungjillit sipas Matheut, Tekno Paper, Tiranë 2005.
28-Sinodet Ekumenike, Tekno Paper, Tiranë 2008.
29-Vitet Apostolike, Trifon Xhagjika, Tiranë 2008.
30-Anania dhe Safira, Trifon Xhagjika, Tiranë 2010.
31-Si kursari thërres, Komenti i Liturgjisë Hyjnore të Joan Gojartit, Trifon Xhagjika, Tiranë 2010.
32-Si duhet të jetë episkopi, Komenti i Letrës së parë të Pavlit drejtuar Timotheut, Trifon Xhagjika, Tiranë 2010.
33-Dikush duhet të ndreqë atë që është prishur, Komenti i Letrës së Pavlit drejtuar Titit, Trifon Xhagjika, Tiranë 2011.

BOTIME ENCIKLOPEDIKE

- 34-Enciklopedia e krishterë, Trifon Xhagjika, Tiranë 2011.
35-Himnologjia, Tekno Paper, Tiranë 2005.
36-Fjalor teologjik, Tekno Paper, Tiranë 2005.
37-Toleranca ndërfaqetare në Shqipëri, Tekno Paper, Tiranë 2006.
38-Folklori kristian, Tekno Paper, Tiranë 2006.
39-Kanonet dhe Statutet e Kishës Ortodokse, Trifon Xhagjika, Tiranë 2011.
40-Concordance e Testamentit të Ri, Trifon Xhagjika, Tiranë 2011.
41-Dogançja, Trifon Xhagjika, Tiranë 2012.

BOTIMET E PËRMBLEDHURA NË VEPRA

- Vepra I, Toleranca ndërfaqetare në Shqipëri, Tiranë, 2008.
Vepra II, Biri i Peshtanit, Përmes shkrimeve, Tiranë, 2009.
Vepra III, Patrologjia, Antologjia e letërsisë së krishterë, Tiranë, 2009.
Vepra IV, Jetë Shenjtoreësh, Himnologjia, Tiranë, 2009.
Vepra V, Kisha Ortodokse Autoqefale e Shqipërisë, nga vitet apostolike deri në ditët tona, Tiranë, 2009.
Vepra VI, Folklori Kristian, Tiranë, 2009.
Vepra VII, Komenti i Ungjillit sipas Matheut, Vitet Apostolike, Tiranë, 2009.
Vepra VIII, Përndjekjet, Sinodet Ekumenike, Tiranë, 2009.
Vepra IX, Dostojevski nuk ndihej i vetmuar, Urtësia e shekujve, Tiranë, 2009.
Vepra X, Enciklopedia e Krishterë, Tiranë, 2009.
Vepra XI, Skizma, Tiranë, 2010.
Vepra XII, Predikime, Ikonografia, Tiranë, 2010.

KONTRIBUTI NË BOTIME

- 1-Ahmet Selmani, Profili krijues, moderniteti i Moikom Zeqos, përgatiti Andrea Llukani, Tekno Paper, Tiranë, 2010.
2-At. Stavri Çipi, Pranverës i këndoj, përgatiti për botim Andrea Llukani, botimet Trifon Xhagjika, Tiranë 2010.
3-Bajram Paraj, Të parët e Gumenicës, redaktor Andrea Llukani, Vlorë 2007.
4-Dostojevski nuk ndihej i vetmuar, përgatiti për botim Andrea Llukani, botim i K.O.A.Sh-it, Tiranë 1999.
5-Lubrifikantet EKO, për botimin e kësaj broshure ndihmuan Ing. Afrim Tonuzi, Andrea Llukani, Ing. Hill Mëhilli, MBA Dritan Spahiu, Tekno Paper, Tiranë, 2006.
6-Llukan Stavro, Nderi i Tepelenës, përgatiti për botim Andrea Llukani, Tekno Paper, Tiranë, 2008.
7-Makabe Zaharia, Anti-Haiku, përgatiti për botim Andrea Llukani, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2008.
8-Makabe Zaharia, Mjeshtri i labirintit, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2010.
9-Makabe Zaharia, Kentauri fluturues, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2010.

10-Moikom Zeqo, Frymëzimi i mbramë, zgjedhi dhe përgatiti Andrea Llukani, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2007.

11-Moikom Zeqo, Libri Florimontian, zgjedhi dhe përgatiti Andrea Llukani, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2007.

12-Moikom Zeqo, Wind, Poetry, preparation by Andrea Llukani, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2008.

13-Moikom Zeqo, Shkruesi Egjiptian, përgatiti dhe zgjedhi Andrea Llukani, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2007.

14-Moikom Zeqo, Konceptualiteti i lirisë, përgatiti dhe zgjedhi Andrea Llukani, Albanopol, Tiranë 2009.

15-Moikom Zeqo, Mijëvjeçarët në sirtar, përgatiti dhe zgjedhi Andrea Llukani, Albanopol, Tiranë 2009.

16-Moikom Zeqo, Huluntime Arkeologjike, përgatiti dhe zgjedhi Andrea Llukani, Albanopol, Tiranë 2009.

17-Moikom Zeqo, Arkeologjia, gramatika e fakteve, përgatiti dhe zgjedhi Albanopol, Tiranë 2009.

18-Moikom Zeqo, Buzukiada, përgatiti dhe zgjedhi Andrea Llukani, Albanopol, Tiranë 2009.

19-Moikom Zeqo, Herbariumet, përgatiti dhe zgjedhi Andrea Llukani, Albanopol, Tiranë 2009.

20-Moikom Zeqo, Arkeologjia nënujore, përgatiti Andrea Llukani, Albanopol, Tiranë 2009.

21-Moikom Zeqo, Kulti gnostik i Aparkeas-Abraksas, përgatiti Andrea Llukani, Albanopol, Tiranë 2009.

22-Moikom Zeqo, Universi i artit bizantin, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2009.

23-Moikom Zeqo, Arkeologjia, optika e shekujve, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2009.

24-Moikom Zeqo, Gjarpëri kadmik dhe anijet ilire, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2010.

25-Moikom Zeqo, Pasaporta arkeologjike e traditave, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2010.

26-Moikom Zeqo, Letërkëmbim me Makabe Zaharian, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2010.

27-Moikom Zeqo, Skënderbeia, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2010.

28-Moikom Zeqo, Arkivi i plagosur, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2010.

29-Moikom Zeqo, Arkeologjia si ekzigjezë, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2010.

30-Moikom Zeqo, Supriza poetike në Ëashington D.C, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2010.

31-Moikom Zeqo, Arkeologjia si egjiptologji, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2011.

32-Moikom Zeqo, Epistolae in tenebris, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2011.

33-Moikom Zeqo, Arkeologjia dhe hyjnitë ilire, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2011.

34-Moikom Zeqo, Kronika shqiptare e arkeologjisë nënujore, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2011.

35-Moikom Zeqo, Hyjnesha Dardania dhe hyjni të tjera ilire në Dardani, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2011.

36-Moikom Zeqo, Ikonografia, alkimia dhe Gjon Buzuku, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2011.

37-Moikom Zeqo, Kulti i Mitras në Durrës dhe në Apoloni, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2011.

38-Moikom Zeqo, Hyu ilir Redon, ikonografia e gabuar, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2011.

39-Moikom Zeqo, Rrëfimet, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2012.

40-Moikom Zeqo, Poezitë e herëshme, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2012.

41-Moikom Zeqo, Saga arkeologjike e Dyrrahut, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2012.

42-Moikom Zeqo, Fosilet poetike, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2012.

43-Moikom Zeqo, Futuristët në mungesë, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2012.

44-Moikom Zeqo, Poezi të Majakovskit futurist, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2012.

45-Risvald Kume, Refleksione, tema dhe artikuj të për zgjedhur, redaktor Andrea Llukani, Tekno Paper, Tiranë 2009.

46-Teodor Papapavli, Gjithmonë për të vërtetën, përgatiti për botim Andrea Llukani, Tekno Paper, Tiranë, 2006.

47-Tomor Aliko, Genocidi mbi elitën intelektuale të kombit shqiptar nën terrorin komunist, redaktor Andrea Llukani, Maluka, Tiranë 2007.

48-Trifon Zyba, Atje ku fillon Dhëmbeli, redaktor Andrea Llukani, botimet Trifon Xhagjika, Tiranë 2008.

49-Vangjo Ilo, Dardha dhe njerëzit e saj, Libri 5, redaktor Andrea Llukani, Tekno Paper, Tiranë, 2008.

50-Udhëzues për sigurinë dhe mbrojtjen në punë, për botimin e kësaj broshure ndihmuan Ing. Isa Hoxha, Andrea Llukani, Tiranë, 2008.
51-Urtësia e shekujve, zgjedhi dhe shqipëroi Andrea Llukani, botim i K.O.A.Sh-it, Tiranë 2001.

LIBRA TË FAQOSUR

1-Ahmet Selmani, Profili krijues, moderniteti i Moikom Zeqos, Tekno Paper, Tiranë, 2010.
2-At. Stavri Çipi, Pranverës i këndoj, botimet Trifon Xhagjika, Tiranë 2010.
3-Delo Isufi, Ëndërr e grisur, Tekno Paper, Tiranë 2011.
4-Dritan Spahiu, Aspekte marketing të sektorit të hidrokarbureve (2001-2005), Tekno Paper, Tiranë 2009.
5-Dritan Spahiu, Market research for bitumen & fuel oils in Albania, 1995-2005, Tekno Paper, Tiranë 2009.
6-Guri Baze, Kristaq Peshtani, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2010.
7-Jani Çango, Peizazhe nga Peshtani, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2011.
8-Jeta Gjergj Suli, Sot jam e lirë, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2011.
9-Jonila Godole, Der kuss des Führers, Tekno Paper, Tirana, 2008.
10-Josif Papagjoni, Moikom Zeqo, Who is who, Albanopol, 2009.
11-Josif Papagjoni, Drama dhe komedi, Tekno Paper, Tiranë 2009.
12-Epidamn Zeqo, Compare and contrast (political essays), Albanopol 2009.
13-Fatmir Minguli, Poezia moderne dhe Moikom Zeqo, ELVE, 2007.
14-Hill Mëhilli, Fjalë të urta të popullit shqiptar, Tekno Paper, Tiranë 2010.
15-Hill Mëhilli, Proverba të famëshme nga Shqipëria dhe bota, Tekno Paper, Tiranë 2011.
16-Hill Mëhilli, Proverba nga gjithë bota, Tekno Paper, Tiranë 2012.
17-Konstandin Dhamo, Moda e varfërisë, Tekno Paper, Tiranë, 2007.
18-Luan Meta, Mëkatar i mirë, Tekno Paper, Tiranë, 2007.
19-Lubrifikantet EKO, Tekno Paper, Tiranë, 2006.
20-Llukan Stavro, Nderi i Tepelenës, Tekno Paper, Tiranë, 2008.
21-Llukan Stavro, Vlera e jetës, Tekno Paper, Tiranë, 2008.
22-Llukan Stavro, Atdhetar që nga buronja, shqip i doje ato shkronja, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2009.
23-Llukan Stavro, Shqiponja e Golikut, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2009.
24-Llukan Stavro, Vasil Rrapi, Toponimet e Peshtanit, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2009.

25-Llukan Stavro, U ndez një yll i ri, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2010.
26-Llukan Stavro, Bukuria e Qiellit, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2010.
27-Llukan Stavro, Koha të ka vënë kurorë, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2011.
28-Llukan Stavro, Ishit të gjithë për heronj, Tiranë, 2011.
29-Makabe Zaharia, Anti-Haiku, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2008.
30-Makabe Zaharia, Anti-sonete, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2008.
31-Makabe Zaharia, Mjeshtri i labirintit, Arnissa Edition, 2010.
32-Makabe Zaharia, Kentauri fluturues, Arnissa Edition, 2010.
33-Maksim Çuko, Qytetërimi dhe krishterimi në Myzeqe, Tiranë, 2004.
34-Maksim Çuko, Përmes Shkrimeve, Tekno Paper, Tiranë, 2005.
35-Maksimilian Lambrec, Raport mbi studimet linguistike në Shqipëri, përktheu Shpëtim Sala, Botime Françeskane, Shkodër 2011.
36-Margarita Meshini, Për ata ëndërroje, Trifon Xhagjika, 2010.
37-Miguel de Unamuno, Abel Sançez, përktheu nga spanjishtja Petrit Mavrovi, Tekno Paper, Tiranë 2011.
38-Moikom Zeqo, Il templo della luna, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2006.
39-Moikom Zeqo, Frymëzimi i mbramë, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2007.
40-Moikom Zeqo, Libri Florimontian, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2007.
41-Moikom Zeqo, Wind, Poetry, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2008.
42-Moikom Zeqo, Shkruesi Egjiptian, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2007.
43-Moikom Zeqo, Letër Arnisës për Sabat Zevin, Aparkeas-Abracas, Tiranë 2008.
44-Moikom Zeqo, Muzika e Universeve, Albanopol, Tiranë 2008.
45-Moikom Zeqo, Libri Mozize, Albanopol, Tiranë 2008.
46-Moikom Zeqo, Konceptualiteti i lirisë, Albanopol, Tiranë 2009.
47-Moikom Zeqo, Mijëvjeçarët në sirtar, Albanopol, Tiranë 2009.
48-Moikom Zeqo, Arkeologjia, gramatika e fakteve, Tiranë 2009.
49-Moikom Zeqo, Buzukiada, Albanopol, Tiranë 2009.
50-Moikom Zeqo, Herbariumet, Albanopol, Tiranë 2009.
51-Moikom Zeqo, Arkeologjia nënujore, Albanopol, Tiranë 2009.
52-Moikom Zeqo, Kulti gnostik i Aparkeas-Abraksas, Albanopol, Tiranë 2009.
53-Moikom Zeqo, Universi i artit bizantin, Arnissa Edition, 2009.
54-Moikom Zeqo, Arkeologjia, optika e shekujve, Arnissa Edition, 2009.
55-Moikom Zeqo, Gjarpëri kadmik dhe anijet ilire, Arnissa Edition, 2010.
56-Moikom Zeqo, Pasaporta arkeologjike e traditave, Arnissa Edition, 2010.
57-Moikom Zeqo, Letërkëmbim me Makabe Zaharian, Arnissa Edition, 2010.
58-Moikom Zeqo, Skënderbeiada, Arnissa Edition, 2010.

59-Moikom Zeqo, Arkivi i plagosur, Arnissa Edition, 2010.
 60-Moikom Zeqo, Arkeologjia si ekzigjezë, Arnissa Edition, 2010.
 61-Moikom Zeqo, Supriza poetike në Washington D.C, Arnissa Edition, 2010.
 62-Moikom Zeqo, Arkeologjia si egjiptologji, Arnissa Edition, 2011.
 63-Moikom Zeqo, Epistolae in tenebris, Arnissa Edition, 2011.
 64-Moikom Zeqo, Arkeologjia dhe hyjnitë ilire, Arnissa Edition, 2011.
 65-Moikom Zeqo, Kronika shqiptare e arkeologjisë nënujore, Arnissa Edition, 2011.
 66-Moikom Zeqo, Hyjnesha Dardania dhe hyjni të tjera ilire në Dardani, Arnissa Edition, 2011.
 67-Moikom Zeqo, Ikonografia, alkimia dhe Gjon Buzuku, Arnissa Edition, 2011.
 68-Moikom Zeqo, Kulti i Mitras në Durrës dhe në Apoloni, Arnissa Edition, 2011.
 69-Moikom Zeqo, Hyu ilir Redon, ikonografia e gabuar, Arnissa Edition, 2011.
 70-Moikom Zeqo, Rrëfimet, Arnissa Edition, 2012.
 71-Moikom Zeqo, Poezitë e herëshme, Arnissa Edition, 2012.
 72-Moikom Zeqo, Saga arkeologjike e Dyrrahut, Arnissa Edition, 2012.
 73-Moikom Zeqo, Fosilet poetike, Arnissa Edition, 2012.
 74-Moikom Zeqo, Futuristët në mungesë, Arnissa Edition, 2012.
 75-Moikom Zeqo, Poezi të Majakovskit futurist, përgatiti Andrea Llukani, Arnissa Edition, 2012.
 76-Mozize Zako, Perëndia I, Albanopol, Tiranë 2008.
 77-Muharrem Gazioni, Lule që fluturojnë, (Haiku) Albanopol, Tiranë 2008.
 78-Niko Kotherja, Enciklopedi e fotografëve korçarë, Tekno Paper, Tiranë 2010.
 79-Nos Xhuvani, Pavli Haxhillazi, Na flet Visarion Xhuvani, Tekno Paper, Tiranë, 2008.
 80-Nuri Plaku, Gjeometria poetike e Moikom Zeqos, Arnissa Edition, 2009.
 81-Nuri Dragoj, Familja Qerimaj në sfidat e pentagramit, Ësso, Tiranë 2009.
 82-Robert Xhaxho, Nga dashuria për Atin, Trifon Xhagjika, Tiranë 2010.
 83-Risvald Kume, Filozofia klasike greke në patristikën lindore, Tiranë, 2009.
 84-Risvald Kume, Mendimi filozofik fetar nga Marksi te Kanti, Tekno Paper, Tiranë 2009.

85-Risvald Kume, Refleksione, tema dhe artikuj të përzgjedhur, Tekno Paper, Tiranë 2009.
 86-Reis Hasho, figurë e shquar e nacionalizmit shqiptar, Tiranë 2006.
 87-Shpëtim Sala, Dr. Ibrahim Temoja në fondet e A.Q.Sh 1881-1942, Tekno Paper, Tiranë 2010.
 88-Shpëtim Sala, Këngë qytetare të kënduara në Shqipërinë e Mesme, botim i QKSh, Tiranë 2011.
 89-Shpëtim Sala, Bibliografi e materialeve studimore që ndodhen në dosjet e Androkli Kostallarit, botim i QKSh, Tiranë 2011.
 90-Trifon Zyba, Atje ku fillon Dhëmbeli, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2008.
 91-Vangjel Vllaho, Përmes Shkrimeve, Tekno Paper, Tiranë, 2006.
 92-Vangjel Vllaho, Kujtime nga Goliku, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2009.
 93-Vangjel Vllaho, 90-vjetori i çeljes së shkollës së parë shqipe në Peshtan, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2009.
 94-Vangjel Vllaho, Këngë në vite, Trifon Xhagjika, Tiranë, 2010.
 95-Vangjo Ilo, Dardha dhe njerëzit e saj, 1, Tekno Paper, Tiranë, 2008.
 96-Vangjo Ilo, Dardha dhe njerëzit e saj, 2, Tekno Paper, Tiranë, 2008.
 97-Vangjo Ilo, Dardha dhe njerëzit e saj, 3, Tekno Paper, Tiranë, 2008.
 98-Vangjo Ilo, Dardha dhe njerëzit e saj, 4, Tekno Paper, Tiranë, 2008.
 99-Vangjo Ilo, Dardha dhe njerëzit e saj, 5, Tekno Paper, Tiranë, 2008.
 100-Vangjo Ilo, Dardha dhe njerëzit e saj, 6, Tekno Paper, Tiranë,

ARTIKUJ NË GAZETA DHE REVISTA

KRONIKA NGA JETA E KISHËS

1-Kronikë fetare, Rilindja Demokratike, 11 korrik 1992, faqe 2.
 2-Zhvillimi i kishës bekim për të gjithë, Ngjallja, gusht 1996, faqe 3.
 3-Besim që i shtrin rrënjët thellë në histori, Ngjallja, maj 2000, faqe 12.
 4-Eskursion, por edhe takim brezash, Ngjallja, qershor 2001, faqe 12.
 5-Ditë të paharrueshme mes historisë dhe natyrës së Voskopojës, Ngjallja, qershor 2000, faqe 3, 4.
 6-Konferencë e Rinisë Orthodhokse, Ngjallja, maj 2000, faqe 2.
 7-I bekuar është shërbëtori, që Ai do ta gjejë zgjuar, Ngjallja, maj 2002, faqe 5, 8.

REPORTAZHE NGA AKTIVITETET NDËRKOMBËTARE

- 8-I rrethuar nga respekti i atyre që ka ndihmuar, Ngjallja, janar 1999, faqe 3.
9-Asambleja e VII e Konferencës për fenë dhe paqen, Ngjallja, dhjetor 1999, faqe 12.
10-Pelegrinazh 2000 në Norvegji, Ngjallja, gusht 2000, faqe 12.
11-Zgjerohet vlerësimi për kishën tonë, Ngjallja, shtator 2000, faqe 12.
12-Go to the people of all nations, Wilemov News, 23 August, 2000, page 3.

TEMA SHPIRTËRORE

- 13-Mbretëria e Qiejve, Ngjallja, prill 1999, faqe 5.
14-E vërteta, Ngjallja, dhjetor 1997, faqe 5.
15-Pararendësi, Ngjallja, janar 2000, faqe 8.
16-Të kemi dashuri për mbarë botën, Ngjallja, prill 2000, faqe 10.
17-Blasfemia, Ngjallja, gusht, 1999, faqe 8.
18-Mirësia, Ngjallja, mars 2000, faqe 6.
19-Ngushëllimtari, Ngjallja, qershor 1999, faqe 5.
20-Zemërimi, Ngjallja, shkurt 2000, faqe 5.

ETIKË KRISTIANE

- 21-Të dish si duhet të sillesh në shtëpinë e Perëndisë, Ngjallja, shtator 1997, faqe 9.
22-Jo vetëm ditë pushimi, Ngjallja, janar 2000, faqe 5.
23-Ekologjia Biblike, Ngjallja, korrik 1999, faqe 5.

LITURGIKË

- 24-Koha, Ngjallja, shkurt 2002, faqe 11.
25-Kalendari, Ngjallja, dhjetor 1999, faqe 5.
26-Si llogaritet Pashka, Ngjallja, dhjetor 1999, faqe 5.
27-Kreshmët e Pashkëve, Ngjallja, shkurt 1999, faqe 5.
28-Kreshmët e Pashkëve dhe Java e Madhe, Ngjallja, mars 1999, faqe 5.
29-Miro e Shenjtë, Ngjallja, tetor 1999, faqe 5.
30-Calendar, Le Radici, anno 5, n. 6, Marzo 2008, pagina 3.

LETËRSI E KRISHTERË DHE FOLKLOR

- 31-Dostojevski nuk ndihej i vetmuar, Ngjallja, mars 1999, faqe 7.
32-Mbi romanin “Krim dhe ndëshkim”, Ngjallja, shkurt 1999, faqe 10.
33-Meditime rreth romanit “Idioti”, të Dostojevskit, Drita, 7 maj 2006, faqe 2.
34-Trasmetimi i pësimeve të Dostojevskit tek heronjtë e veprave të tij, Drita, 21 maj 2006, faqe 7.
35-Colendra, Le Radici, ano 5, n. 6, Dicembre 2007, pagina 6.
36-Në ditën e Pashkës së Madhe, Drita, 23 prill 2006, faqe 16.
37-Historiku i Himnit Kombëtar, Drita, 3 dhjetor 2006, faqe 1, 3.
38-Historiku i Himnit Kombëtar, Le Radici, anno 5, n. 5, Novembre 2007, pagina 3.
39-Flijimet në baladat e popujve, Le Radici, anno 7, n. 2, Aprile 2009, pagina 12.
40-Jeta e plot peripeci të Fjodor Dostojevskit, Tirana Observer, 12 tetor 2010, faqe 10, 11.
41-Lule bore, Le Radici, ano 9, n. 2, Maggio 2011, pagina 17.
42-Kënga e Geraldinës, Le Radici, ano 9, n. 4, Dicembre 2011, pagina 19.
43-Dogançja, Le Radici, ano 10, n. 1, Febbraio 2012, pagina 21.

IKONOGRAFI

- 44-Ikona e Lindjes, Ngjallja, dhjetor 1998, faqe 6.
45-Vendi i Hyjlindëses në Kishën Orthodhokse, Ngjallja, tetor 1996, faqe 8.
46-Përlufteshësh Gjenerale, Ngjallja, mars 1999, faqe 7.
47-Ikona e Kryqëzimit, Ngjallja, prill 1998, faqe 8.
48-Pagëzimi i Zotit tonë Isu Krisht, Gëzohu, janar 2000, faqe 6, 7.
49-Shën Maria Portaetisa, Gëzohu, korrik 2000, faqe 6, 7.

PERSONALITETE

- 50-Ngarje tepër e rëndë dhe tragjike, Fjala, mars-prill 2000, faqe 10.
51-Ndërroi jetë Teodor Papapavli, Ngjallja, janar 2001, faqe 2.
52-Gjiithmonë i përkushtuar, Ngjallja, shkurt 2001, faqe 2.
53-Visarion Xhuvani martir i Kishës Ortodokse, 55, 21 maj 2004, faqe 18.
54- Ndërroi jetë teologu Maksim Çuko, Ngjallja, nëntor 2004, faqe 9.

- 55-Poeti disident Trifon Xhagjika, 55, 24 prill 2007, faqe 1, 6.
 56-Dosier, Trifon Xhagjika, Drita, 9 prill 2006, faqe 1, 4, 5, 6, 7.
 57-Poeti disident Trifon Xhagjika, Le Radici, anno 5, n. 4, Ottobre 2007, pagina 6.
 58-Një prej hartuesve të Fjalorit të Gjuhës Shqipe, Le Radici, anno 7, n.1, Febbraio 2009, pagina 7.
 59-Fakte dhe ngjarje mbi Kastriotët dhe heroin tonë kombëtar, Emanthia, Viti i pestë i botimit, Nr. 1 (17), 2011.

HISTORIA E KRISHTËRIMIT

- 60-Përhapja e krishtërit në Afrikë e Azi, Ngjallja, nëntor 2001, faqe 10.
 61-Krishtërimi i gotëve, Ngjallja, qershor 2000, faqe 5.
 62-Si e përqaftuan krishtërimin frankët, Ngjallja, korrik 2000, faqe 4.
 63-Përhapja e krishtërit në ishujt Britanikë, Ngjallja, tetor 2000, faqe 5.
 64-Si e pranuan krishtërimin popujt gjermanikë, Ngjallja, shkurt 2001, faqe 9, 10.
 65-Si filloi përhapja e krishtërit tek sllavët, Ngjallja, prill 2001, faqe 8.
 66-Krishtërimi i hunëve, Ngjallja, maj 2001, faqe 4.
 67-Si e pranuan bullgarët besimin e ri, Ngjallja, shtator 2001, faqe 10.
 68-Kristianizimi i skandinaveve, Ngjallja, mars 2000, faqe 4.

KRISHTËRIMI NË SHQIPËRI

- 69-Pararendësit e përdorimit të gjuhës shqipe, Ngjallja, tetor 2002, faqe 10.
 70-Faqe e re në historinë e kishës sonë, Ngjallja, shtator 2002, faqe 3.
 71-Traditë e pasur në gdhendjen e ikonastasëve, Ngjallja, shtator 2002, faqe 10, 11.
 72-Apostujt e shenjtë që kaluan në trevat shqiptare, Ngjallja, nëntor 2002, faqe 10.
 73-Peshtani, rrënjë të thella në traditën ortodokse, Ngjallja, qershor 2001, faqe 9, 10.
 74-II movimento unita in Albania, Le Radici, anno 5, n. 4, Ottobre 2007, pagina 1, 5.

PASQYRA E LËNDËS

Parathënie.....	3
JANARI	
Rrethprerja.....	5
Vasili i Madh.....	6
Silvestri i Romës.....	8
Profeti Malakia.....	9
Mbledhja e 70 apostujve.....	9
Shën Siglitiqia.....	11
Uji i Bekuar.....	12
Joan Pararendësi.....	13
Oshënare Domnikia.....	15
Dëshmori Poliefekti.....	16
Grigori i Nisës.....	17
Theodhos Kinoviarku.....	18
Dëshmorja Tatjana.....	19
Ermili dhe Stratoniku.....	20
Oshënar Theodhuli.....	22
Joan Kaliviti.....	22
Danaksi nga Vlora.....	23
Andoni i Madh.....	24
Gjergji i Janinës.....	25
Athanasi i Madh.....	26
Marko Evgjeniku.....	28

Eftimi i Madh.....	29
Maksim Konfessori.....	30
Anastas Persiani.....	32
Shën Klementi.....	33
Oshënare Kseni.....	34
Grigor Teologu.....	35
Shën Ksenofondi.....	37
Transferimi i lipsaneve të Gojartit.....	38
Efrem Siriani.....	39
Transferimi i lipsanit të Ignat Hyjmbajtësit.....	40
Tre Hierarkët.....	41
Anargjendët Kiri dhe Joani.....	43

SHKURTI

Shën Trifoni.....	45
Përhasja.....	46
Simeoni dhe Profetesha Ana.....	47
Dëshmorët e rinj Joani, Stamati dhe Nikolla.....	48
Isidor Pilusioti.....	49
Shën Agathia.....	50
Foti i Madh.....	51
Shën Partheni.....	52
Teodhor Stratilati.....	53
Martiri Niqifor.....	55
Shën Harallambi.....	55
Shën Vlashi.....	56
Kristo Kopshtari.....	58
Oshënar Martiniani.....	59
Isak i Mbylluri.....	60
Shën Onisimi.....	61
Flaviani i Kostandinopojës.....	62
Perandoresha Pulqeria.....	63

Leoni i Romës.....	64
Nikita Shqiptari.....	65
Shën Leoni.....	66
Efstathi i Antiokisë.....	67
Polikarpi i Smirnit.....	68
Shën Sereni.....	68
Gjetja e kryes së Pararendësit.....	69
Jerodëshmor Rigini.....	70
Fotini Samaritania.....	71
Prokop Dekapoliti.....	72
Dëshmore Kirana.....	73
Kasian Romani.....	74

MARSI

Shën Evdhokia.....	75
Nikolla Planasi.....	77
Dëshmorët Eftropi, Kleoniki dhe Vasili.....	78
Jerasim Jordaniti.....	78
Oshënar Marku.....	79
Dëshmorët e Amorit.....	80
Pavli i Thjeshtë.....	81
Shën Theofilakti.....	81
40 Martirët e Sebastisë.....	82
Dëshmori Kodrat.....	84
Sofroni i Jerusalemit.....	85
Grigor Dialogu.....	86
Transferimi i lipsanit të Shën Niqiforit.....	88
Oshënar Benedikti.....	88
Apostull Aristovuli.....	89
Oshënar Kristodhuli.....	90
Shën Aleksii.....	91
Kirilli i Jerusalemit.....	92

Dëshmorët Krisanthi dhe Daria.....	93
Martini i Dumas.....	94
Serapioni i Sidonës.....	95
Jerodëshmor Vasili.....	96
Shën Nikoni.....	96
Oshënar Artemoni.....	97
Ungjillëzimi i Hyjlindëses.....	98
Irineu i Smirnit.....	98
Fileti i Ilirisë.....	99
Apostull Irodioni.....	100
Marku i Aretusisë.....	101
Joani i Shkallës.....	101
Ipati i Gagrës.....	102

PRILLI

Maria Egjiptiana.....	104
Shën Theodhora.....	105
Josif Himnografi.....	106
Jeromartiri Nikita.....	107
Oshënore Theodhora.....	108
Eftiki i Kostandinopojës.....	109
Dëshmor Kaliopi.....	109
Profet Agabi.....	110
Dëshmor Efpsiqi.....	111
Grigori V i i Kostandinopojës.....	112
Jerodëshmor Antipa.....	113
Oshënore Anthusa.....	113
Martini i Romës.....	114
Shën Thomaidha.....	115
Dëshmor Kriski.....	116
Martiret Agapi, Irini dhe Hjona.....	117
Simeoni i Persisë.....	118

Oshënar Joani.....	119
Shën Pafnuti.....	119
Apostull Zakeu.....	120
Jerodëshmor Januari.....	122
Theodhor Sikeoti.....	122
Shën Gjergji.....	123
Terini i Butrintit.....	125
Oshënarja Elisabeta.....	125
Ungjillor Marku.....	126
Jerodëshmor Vasilevi.....	127
Simeoni i Jerusalemit.....	128
Polioni i Sibalës.....	129
Jasoni dhe Sosipati.....	130
Apostull Jakovi.....	131
Donati i Evrisë.....	132

MAJI

Profeti Jeremia.....	133
Transferimi i lipsaneve të Athanasit të Madh.....	134
Shën Pelagjia.....	135
Shën Irini.....	136
Jovi i Drejtë.....	137
Dëshmori Danaks.....	138
Dëshmori Kodrat.....	139
Joan Theologu.....	139
Profeti Isaia.....	141
Shën Kristofori.....	142
Simon Zeloti.....	143
Kirilli dhe Metodi.....	144
Gjermani i Kostandinopojës.....	146
Shën Gliqeria.....	146
Shën Theraponti.....	148

Pahomi i Madh.....	148
Oshënar Theodhori.....	150
Androniku dhe Junia.....	151
Shën Kristina.....	151
Dëshmor Akoluthi.....	153
Shën Thaleleu.....	153
Kostandini dhe Helena.....	154
Joan Vladimiri.....	157
Donati i Dalmacisë.....	159
Maria e Klopës.....	160
Simeon Stiliti.....	161
Gjetja e tretë e kryes së Pararendësit.....	162
Apostull Karpi.....	163
Joan Rusi.....	163
Sinodi i Parë Ekumenik.....	164
Dëshmorja Theodhosia.....	165
Shën Ermia.....	166

QERSHORI

Justin Filozofi.....	168
Niqifori i Kostandinopojës.....	169
Shën Lukiliani.....	170
Mitrofani i Kostandinopojës.....	171
Shën Dhorotheu.....	172
Oshënar Ilarioni.....	173
Dëshmorja Patamini.....	174
Theodhor Stratilati.....	174
Kirili i Aleksandrisë.....	176
Oshënar Theofani.....	178
Apostull Barnaba.....	179
Onufri i Egjiptit.....	180
Oshënar Jakovi.....	181

Nifoni nga Lukova.....	182
Jeronimi.....	183
Tihon Çudibërësi.....	185
Dëshmorët e Apollonisë.....	185
Martiri Leonti.....	186
Shën Paisi.....	187
Kalisti i Kostandinopojës.....	188
Oshënar Juliani.....	189
Zinoni dhe Zinai.....	189
Dëshmorja Agripina.....	190
Niketa Dardani.....	191
Oshënarja Fevronia.....	192
Oshënar Davidi.....	192
Dëshmor Anekti.....	193
Anargjendët Kir dhe Joan.....	194
Apostull Petri.....	195
Apostull Pavli.....	196
Mbledhja e dhymbëdhjetë apostujve.....	199

KORRIKU

Kozmai dhe Damiani.....	201
Vendosja e brezit të Hyjlindëses.....	202
Dëshmori Jakinth.....	203
Andrea i Kretës.....	204
Shentorët Kiril dhe Metod e nxënësit e tyre	
Gorazhdi, Klimi, Naumi, Angjellari dhe Sava.....	205
Athanas Athoniti.....	206
Shën Asti.....	207
Shën e Diela.....	209
Shën Prokopi.....	210
Jerodëshmor Pagrati.....	212
Nikodhimi i Beratit.....	213

Shën Efimia.....	214
Mbretëresha Ollga.....	215
Stefan Sabaiti.....	216
Apostull Akila.....	217
Trifoni i Sheqishtës.....	218
Julita dhe Kiriko.....	218
Vladimiri i Madh.....	219
Sinodi i Katërt Ekumenik.....	220
Shën Marina.....	220
Serafimi i Sarovit.....	222
Oshënare Makrina.....	223
Profeti Ilia.....	224
Oshënar Simeoni.....	225
Maria Magdalena.....	226
Shën Kristina.....	228
Fjetja e Anës.....	229
Shën e Premtja.....	230
Shën Pandeilimoni.....	231
Shën Juliani.....	232
Theodhota dhe tre fëmijët e saj.....	233
Shën Angjelina.....	234
Josifi nga Arimathea.....	235

GUSHTI

Shtatë djemtë makabej si dhe martiret Solomona dhe Eleazar.....	236
Transferimi i lipsanit të Shën Stefanit.....	237
Oshënarja Theoklita.....	239
Shtatë djemtë e Efesit.....	239
Kristo nga Preveza.....	240
Metamorfoza e Shpëtimtarit.....	241
Apostull Matia.....	243

Martirët Laurenti, Ksisti dhe Ipoliti.....	244
Nifoni, i Kostandinopojës.....	244
Foti dhe Anikiti.....	246
Transferimi i lipsaneve të Maksim Konfesorit.....	247
Dëshmori Ursiku.....	248
Fjetja e Hyjlindëses.....	249
Peshqiri i Zotit Krisht.....	250
Dëshmor Mironi.....	251
Flori e Lauri.....	252
Dëshmor Andrea Stratilati dhe 2594 dëshmorët.....	253
Irineu i Lionit.....	255
Kozmai i Kolkondasit.....	256
Transferimi i lipsanit të apostull Bartolomeut.....	259
Adriani dhe Natalia.....	260
Filipi dhe eunuku etiopas.....	261
Moisi Etiopiani.....	262
Prerja e kryes së Joan Pararendësit.....	263
Martirët Feliks, Januar, Fortunati dhe Septimini.....	264

SHTATORI

Fillimi i Indiktit.....	266
Simeon Stiliti.....	267
Dëshmor Mamai	268
Jerodëshmor Anthimi.....	269
Profeti Moisi.....	270
Profeti Zaharia.....	271
Shën Sozondi.....	273
Lindja e Hyjlindëses Mari.....	274
Joakimi dhe Ana.....	275
Mbretëresha Pulgeria.....	276
Oshënare Theodhora.....	277
Kornel Kryeqindëshi	278

Lartësimi i Kryqit të Nderuar.....	279
Shën Nikita.....	281
Shën Efimia.....	282
Shën Sofia dhe tri vajzat Besa, Shpresa dhe Dashuria.....	283
Simeoni, vëllai i Perëndisë.....	284
Shën Efstathi.....	285
Apostull Kodrati.....	286
Joani i Konicës.....	287
Dëshmore Thekla.....	288
Joan Teologu.....	289
Neofiti i Mbyllur.....	291
Hariton Konfessori.....	292
Oshënar Qiriako.....	294
Shën Grigori.....	295

TETORI

Joan Kukuzeli.....	297
Qipriani dhe Justina.....	299
Dionis Aeropagiti.....	300
Apostull Thomai.....	302
Oshënore Pelagjia.....	303
Jakovi i Alfeut.....	304
Simeoni, Teolog i Ri.....	306
Krisa, Martire e Re.....	306
Lukiani i Samosatës.....	307
Ungjillori Luka.....	309
Artemi.....	310
Oshënar Kristodhuli.....	310
Apostull Jakovi.....	311
Dëshmorja Sevastiani.....	312
Ngjallja e Tabithës.....	313

Shën Dhimitri.....	314
Prokla, e shoqja e Pilatit.....	315
Shën Athanasi.....	316
Shën Anastasia.....	317
Zinovi dhe Zinovia.....	318
Jakovi i Nisibit dhe i Mikdonisë.....	319

NËNTORI

Kirena dhe Juliana.....	320
Andoni i Durrësit.....	321
Gjergji nga Neapoli.....	322
Dëshmori Porfiri.....	322
Shën Nektari.....	324
Apostull Sosipatri.....	325
Martini i Turit.....	326
Joan Përdëllimtari.....	326
Joan Gojarti.....	327
Apostull Filipi.....	329
Justiniani.....	330
Apostul e Ungjillor Matheu.....	331
Grigori i Neoqesarisë.....	333
Dëshmor Platoni.....	334
Grigor Dekapoliti.....	335
Hyrja në tempull e Hyjlindëses Mari.....	336
Klimi i Romës.....	337
Shën Ekaterina.....	338
Sofjanoi i Pogonit.....	339
Jakovi i Persëve.....	340
Shën Paramoni.....	341
Apostull Andrea.....	342

DHJETORI

Filaret Përdëllimtar	344
Shën Varvara	345
Joan Damaskini	346
Shën Sava	347
Shën Nikolla	348
Ambrozi i Milanos	351
Qesari i Durrësit	352
Ana, nëna e Hyjlindëses	353
Shën Spiridhoni	355
Thirsi, Kaliniku dhe Lefki	356
Elefteri i Vlorës dhe Ilirisë	357
Profeti Daniel	359
Dëshmorët Sebastian, Markel dhe Mark	360
Ignati i Antiokisë	361
Dëshmori Themistokli	362
Shën Anastasia	363
Shën Naumi	364
Shën Evgjenia	365
Lindja e Shpëtimtarit Krisht	366
Shën Josifi	368
Shën Stefani	369
Andoni i Lerinit	370
Bibliografia	372
Pasqyra e Lëndës	388

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Llukani, Andrea
Redaktor: Pavli Haxhillazi.
Sinaksari i Madh/
Andrea Llukani, Tiranë:
Botimet “Trifon Xhagjika”, 2013
400 f, 20 cm.

ISBN

